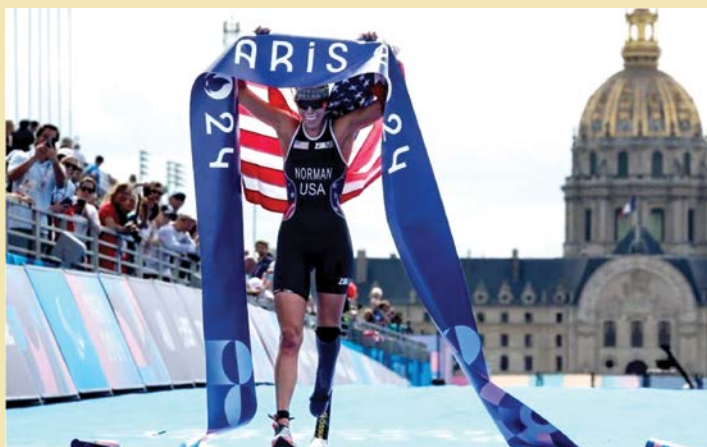

tre'

chuyến bay lịch sử polaris dawn

VŨ HIẾN

dấu ấn para

IAN BÙI

thơ đỗ trung quân

ma văn pá

TƯỜNG NĂNG TIẾN

người đi về hướng gió

TIM NGUYỄN

mùa giáp hạt tan nát

UYỄN CA

người báo thù

HỒ ĐẮC VŨ

WEEKLY MAGAZINE, INC.

Phát hành Thứ Năm hàng tuần tại
Dallas-Fort Worth và các vùng phụ cận

Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044

Điện thoại: 972-675-4383

Thực hiện

Nguyễn Trang - Nhật Hoàng
Đinh Yên Thảo

Biên tập

Nguyễn Xuân Thiệp

Dịch thuật

Bảo Sơn - Phạm H Nghị

Cố vấn pháp lý

Luật Sư **Cao Quang Ảnh**
2439 Manhattan Blvd., #302
Harvey, LA 70058

Luật sư đại diện

Arthurine Kamphaus, MBA, J.D.
(Luật sư **Anh Thư**)

1140 E. Pioneer Parkway; Ste. 300
Arlington, TX 76010
Cell: 623-341-8835 . Fax: 817-394-0505

Layout Director

Bảo Huân

Layout & Art Designers

Đỗ Thọ
Băng Dương - Trần Huyền
Hồ Tú - Nguyễn Hiếu- Lê Mi

Phụ trách kỹ thuật & website

Trần Huyền - Huỳnh Huy - Đỗ Anh

Hoạ sĩ

Bảo Huân - Hoàng Tường
CAN - Hồ Đắc Vũ

Quảng cáo

Nancy - H. Oanh - Hương Lan
972-675-4383
817-421-1400

Muốn làm đại diện Trẻ?

Trẻ cần đại diện khắp nơi
trong và ngoài nước Mỹ.

Điều kiện dễ dàng, thoải mái.

Xin liên lạc:

972-675-4383
(giờ TX -CT time- xin gặp cô Kim)

email: dallas@trenews.net
website: www.baotreonline.com

Báo Trẻ đã có đại diện và đang phát hành
tại các thành phố, tiểu bang:

TRẺ DALLAS

Tel: 972-675-4383
Fax: 972-675-3764
Email: dallas@trenews.net
info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N Shiloh Rd,
Garland TX 75044

TRẺ NORTH CAROLINA

704.550-3103

TRẺ SOUTH CAROLINA

843.353-2288

TRẺ ALABAMA

205.277-6597

TRẺ TENNESSEE

901.300-2399

TRẺ BILOXI-MS

228.205-0337

TRẺ FLORIDA

Nguyễn Tinh
Tel: 407-948-2012
407-894-5111
407-897-1114
Fax: 407-894-6190
Email: florida@trenews.net
Địa chỉ: 302 S. Graham Ave,
Orlando, FL 32803

TRẺ AUSTIN - SAN ANTONIO

Tel: 512-692-6172
210-858-6114
972-675-4383
Fax: 972-675-3764
Email: info@trenews.net

TRẺ GEORGIA

Nguyễn Tân
Tel: 770-755-5420
Fax: 404-704-0358
Email: georgia@trenews.net
Địa chỉ: Tre Georgia Magazine
6000 Dawson Blvd, Suite F
Norcross GA 30093

TRẺ LOUISIANA

Tel: 504-324-2090/972-675-4383
Email: info@trenews.net
Địa chỉ: 3202 N. Shiloh Rd
Garland, TX 75044

Với sự cộng tác của

■ Hoàng Đình Nam ■ Nguyễn Thị Thanh Dương ■ Hải Vân ■ Ngọc Linh
■ Lê Hùng ■ LS Robert Mullins ■ Phạm Thành Châu (VA) ■ Trần Mộng
Tú (WA) ■ Nam Lộc (CA) ■ Tim Nguyễn ■ Như Sao ■ Triều Giang ■
TS Bùi Thanh Liêm (FL) ■ Bùi Quang Tuấn ■ Huy Đạo ■ Gia Bảo ■ Lê
Minh Hải (CA) ■ Tường Năng Tiến (CA) ■ Trùng Dương ■ Tạ Phong Tấn
■ Thi Hạnh (NA-UY) ■ BS Trần Lý Lê ■ Hoàng Nhất Phương ■ Thanh
Dũng ■ Dương Hùng ■ Angie Hồ Quang ■ Thiên Hương ■ Hồ Đắc Vũ
(MA) ■ Andy Nguyễn ■ Đặng Mỹ Hạnh ■ Hoàng Nga ■ Lương Thư Trung
■ Trịnh Thanh Thủy (CA) ■ Đoàn Xuân Thu (ÚC) ■ Trangdài Glassey-
Trầnnguyễn (CA) ■ Lê Kung Diễm ■ Đào Duy Hoà (Úc) ■ Huỳnh Thực Vy
(VN) ■ Thanh Tú ■ Sean Bảo ■ Thái Bảo (FL) ■ Phạm Ngũ Yên (TX) ■
Chiêu Ấn (Canada) ■ Việt Phương ■ Trần Vũ ■ Vũ Thị Thanh Mai ■ Ban
Mai (VN) ■ Trịnh Cung ■ Diệu Cô Nương ■ Trang Nguyễn ■ Nguyễn
Hưng Quốc ■ Triệu Minh ■ Phương Nghi ■ Linh Đỗ ■ Hoàng Nam Sơn ■
Hạnh Việt ■ Gió Đồng Nội ■ Lưu Vỹ Bửu ■ Hoàng Long ■ Phạm Thị
Hoài (Đức) ■ Hương Giang ■ Hoàng Hương ■ Vũ Hiến ■ Ngân Bình ■
Đào thị Thanh Tuyền ■ Mai Hoàng ■ Đinh Tiến Đạo ■ LS Anh Thư ■ Ian
Bùi ■ Du Uyên ■ Cổ Ngự ■ Cẩm Giang ■ Lê Trung ■ Khánh Trường
■ Lê Hữu ■ Thanh Thư ■ Thạch Thảo ■ Kim Loan (Canada) ■ Hải
Di Nguyen (Anh) ■ Vũ Thành ■ LS Dương Như Nguyễn ■ Vương Mộng
Long -K20 ■ BS Phạm Hồng Sơn (Pháp) ■ Lê Chiêu Giang (CA) ■ Ngô
Nguyễn Dũng (Đức) ■ Đặng Mai Lan (Pháp) ■ Hoàng Vũ ■ Tiểu Lục
Thần Phong (VN) ■ Trần Hoàng Vy (TX) ■ Lưu Huỳnh (VN) ■ Hai Quê

LƯU Ý: Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung và hình ảnh trong bài viết gửi cho Trẻ, và nội dung không nhất thiết thể hiện
quan điểm của TRẺ. (Authors are completely responsible for their articles, including content and any photos. Contents
reflect the view of the authors and not necessarily that of Tre Magazine)

Thân chủ quảng cáo chịu trách nhiệm về nội dung và pháp luật trong quảng cáo của mình.

Mọi thay đổi về quảng cáo những trang bên trong xin gọi trước ngày Chủ Nhật, phần giấy láng (glossy) xin gọi trước một
tuần. Ngưng quảng cáo xin báo trước 2 tuần.

Tất cả các mẫu layout, design đều thuộc bản quyền của Trẻ.

mục lục

4	NHỮNG BÔNG HOA CUỘC SỐNG	Như Sao	Tuổi thơ nghịch ngợm
5		Mộc Mạc	Ổ bánh mì
6	GHI NHẬN TRONG TUẦN	Vũ Hiến	Chuyến bay lịch sử Polaris Dawn
9	THẾ GIỚI CỦA DẾ MÈN	Trần Lý Lê	Giấy & nghệ thuật
12	BÊN LỀ THỂ THAO	Trẻ	
14	BÊN TÁCH CÀ PHÊ	Tim Nguyễn	Người đi về hướng gió...
16		Cổ Ngư	Một thế vận hội thành công ngoài mong đợi
20	TRUYỆN NGẮN	Nguyễn Thị Thanh Dương	Dù không là tỷ phú
23	MIỆNG NHÀ QUAN	Bánh Bèo	
24	DUYÊN SÀI GÒN	Du Uyên	Chửi
27	BẠN CÓ BIẾT	Hoàng Vũ	Khối Rubik
28	GIAO TIẾP	Minh Hải	Ai trả tiền bữa ăn
29	PHỤ NỮ THANH LỊCH	Mộc Lan	Đừng tiếc hai chữ “cảm ơn”
30		Hai Quê	Kẹo Tây
33	Y TẾ & ĐỜI SỐNG	Triệu Minh	Phụ được “chống” già
34	TẬP GHI	Nguyễn Thanh Bình	Món quà lưu niệm
36		Trần Hoàng Vy	Mùa Thu mây bay lá vàng & hạt sương
38		Tạ Phong Tân	Nạn giải bài toán nước sạch
40	SOMETHING & ANYTHING	Ian Bùi	Dấu ấn Para
43	MÈO VẬT	Hoàng Hương	Máy hút bụi có mùi hôi
44		Tám Vạn	trắng nước vẫn mong chờ
46	SỔ TAY KHÁCH HÀNG	Hạnh Việt	Các điện khí bền lâu
48	THỜI TRANG	Diệu Cô Nương	
50	TRANG THƠ	Đỗ Trung Quân	Jeans mùa thu
52		Kim Loan	Tâm tư với đẩy
56	PHIẾM	Đoàn Xuân Thu	Ty Bưu Điện Mỹ Tho.
58	FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ	Du Face	
59	Ơ RÊ KA	Trẻ	Thần dược
60	VIỆT NAM NGÀY CŨ	Trang Nguyễn	Món ăn vật
63	BIẾM HỌA	Trẻ	
64	THẾ GIỚI QUANH TA	Dương Hùng	Những quán sách bên bờ sông Seine
65	NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT	Bảo Sơn	Bảo vệ sức khỏe của mắt
66	MỤC THUẾ VỤ	Nguyễn Đài Thi	
68	PHÓNG SỰ VIỆT NAM	Lê Kung Diễm	Thức ăn hàng quán có an toàn?
70	CÁI NHÀ CỦA TA	Thiên Hương	Tủ trữ đồ ăn Pantry
72	SẢN PHẨM MỚI	Bảo Sơn	
73	CHUYỆN KHÓ TIN NHUNG CÓ THẬT	Trẻ sáu tám	
74	TÀI LIỆU VĂN HỌC	Viên Linh	Hội tượng của Viên Linh
77	PHÓNG SỰ VIỆT NAM	Uyển Ca	Mùa giáp hạt tan nát
80	TRONG HẦM RƯỢU	Mai Thảo	Chân Trời Mới của Trùng Dương
85	Kiến thức phổ thông	Phượng Nghi	Muối & bột ngọt
86	TRUYỆN NGẮN	Anton Chekov	Người bảo thủ
90		Tiểu Tử	Tô cháo huyết
92		Tiểu Lục Thân Phong	Công viên - hẻm vực Lynn Canyon
94		Đào Thị Thanh Tuyền	Mưa tháng Chín
97	PHÓNG SỰ VIỆT NAM	Nguyễn Sinh	Việt Kiều mua nhà đất
102	MỖI TUẦN 1 CON SỐ	Trẻ	
104	ĐỌC BÁO VIỆT NAM	B.Tuyền	Ma Văn Pá
108	SỔ TAY THƯỜNG DÂN	Tướng Năng Tiến	
113	CÂU LẠC BỘ TIỂU LÂM	Trẻ cười	

Tuổi thơ nghịch ngợm và phá phách. Đó là điều tự nhiên và bình thường. Nhưng cậu bé trong bài này đã biết hối lỗi và tìm cách chuộc lỗi. Cậu đáng được tha thứ. Và người phụ nữ lớn tuổi trong bài này chẳng những không giận cậu bé mà còn tưởng thưởng cậu ta, khiến cậu nhớ mãi cho đến tận cuối đời. Mời các bạn theo dõi câu chuyện. NS

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

Tuổi thơ nghịch ngợm

NHƯ SAO

43 năm qua dường như là một quãng thời gian khá dài để ta không còn có thể nhớ tên của một người chỉ mới quen sơ. Tôi thật sự đã quên tên của người phụ nữ lớn tuổi mà tôi đã phát báo hàng ngày khi tôi còn là một cậu con trai 12 tuổi ở Marinette, Wisconsin vào năm 1954. Tuy nhiên tôi cảm thấy như mới là hôm qua thôi bà đã dạy tôi một bài học về sự tha thứ mà tôi chỉ có thể hy vọng sẽ chia sẻ lại với người khác một ngày nào đó.

Vào một buổi chiều thứ Bảy không chủ đích, một thằng bạn rắn mắt và tôi đã ném đá lên mái nhà của người phụ nữ lớn tuổi này từ một khoảng cách xa phía sân sau nhà của bà. Mục đích trò chơi của chúng tôi là chờ xem những viên đá trở thành những hỏa tiễn khi chúng lăn xuống tới mép mái nhà và bắn xuống sân như sao chổi rơi xuống từ trên trời.

Tôi tìm được một viên đá thật nhẵn nhụi để dùng. Tuy nhiên, viên đá quá trơn nên đã tuột khỏi tay tôi khi tôi ném và đã bay thẳng tới ô cửa sổ nhỏ ở hành lang sau nhà của người phụ nữ lớn tuổi này. Nghe tiếng kiếng vỡ, chúng tôi bỏ chạy khỏi sân nhà bà nhanh còn hơn là những hỏa tiễn của chúng tôi rớt khỏi mái nhà bà.

Đêm đầu tiên hôm đó, tôi quá sợ hãi sẽ bị bắt đến nỗi không quan tâm gì đến người phụ nữ lớn tuổi với cái cửa sổ bị vỡ kiếng. Tuy nhiên, sau vài ngày, khi đã chắc chắn là mình không bị phát hiện, tôi bắt đầu cảm thấy ân hận về sự thiệt hại mình đã gây ra cho bà. Mỗi ngày bà vẫn tươi cười niềm nở với tôi khi tôi giao báo cho bà, nhưng tôi không còn có thể cảm thấy tự nhiên thoải mái trước mặt bà.

Và tôi đã quyết định để dành tiền công giao báo, trong 3 tuần giao báo tôi sẽ có 7 Mỹ kim, tôi tính là đủ để làm lại cái cửa sổ

cho bà. Trong một phong bì, tôi để tiền kèm theo một tờ giấy nhỏ ghi những lời xin lỗi vì đã làm vỡ kiếng cửa sổ nhà bà và hy vọng rằng 7 Mỹ kim sẽ đủ để sửa lại cái cửa sổ ấy.

Tôi chờ đến khi trời tối, lên đến nhà bà và nhét phong thư vào chỗ khe để thư ở cửa nhà bà. Tôi cảm thấy tâm hồn như đã được chuộc lỗi và rất nóng lòng lại được nhìn thẳng vào mắt bà.

Hôm sau, tôi đưa cho bà tờ báo và đã có thể đáp lại nụ cười đầm ấm của bà. Bà cảm ơn tôi về tờ báo và nói: “Đây, tôi có cái này cho em.” Đó là một bao bánh ngọt. Tôi cảm ơn bà và vừa ăn bánh vừa tiếp tục đi giao báo.

Sau khi ăn vài cái bánh ngọt, tôi cảm thấy có một cái phong bì trong bao bánh và lôi nó ra. Khi mở phong bì, tôi thật sung sướng. Trong đó là 7 Mỹ kim và một miếng giấy nhỏ, ghi: “Tôi rất tự hào về em.”

NS (THEO JERRY HARPT)

Ổ bánh mì

MỘC MẠC

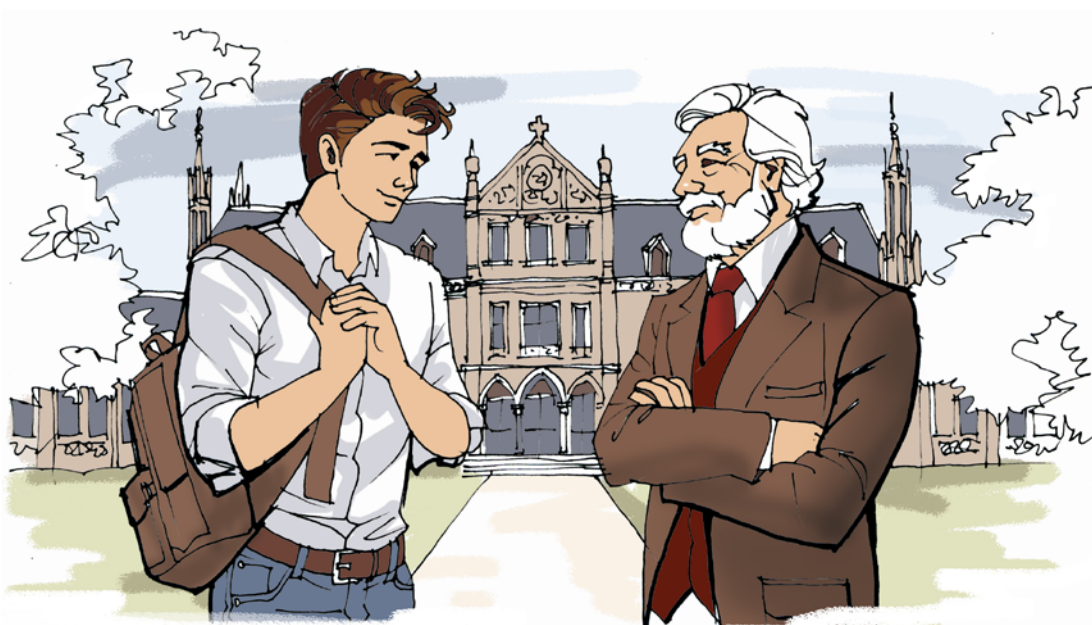
Một ngày kia, vị giáo sư làm giảng viên tại một viện đại học đang đi bộ đến trường đại học, ông cảm thấy có ai đó níu áo mình, quay đầu lại, ông thấy một cậu bé độ 10-12 tuổi với đôi mắt tròn và sáng trong, nhưng khuôn mặt và quần áo lem luốc bẩn thỉu. Cậu bé nhìn ông với lời van xin: “Xin ông cho con một ổ bánh mì”.

Khác với những lần trước, mỗi khi gặp trẻ ăn xin trên đường phố mở lời van xin, ông thường phớt lờ, lạnh lùng bước đi. Thời đó có nhiều trẻ ăn xin quá và chúng thường bị chặn dắt bởi một nhóm người xấu, nhưng không biết vì sao lần này ông lại dừng bước, rồi bảo cậu cùng đi với ông ta vào quán cà phê gần đó. Sau khi mua cho cậu một ổ bánh mì và một món bánh khác, ông mua cho mình một tách cà phê, rồi bước ra khỏi tiệm, quên hẳn cậu bé.

Nhưng khi ông đi được ít bước thì có người đụng vào lưng ông, quay nhìn lại, ông thấy cậu bé khi nãy. Cậu bé vẫn cầm hộp bánh và run run nói: “Con cảm ơn ông!”

Vị giáo sư đã nhòa lệ cảm động vì sự lễ phép của cậu bé, hỏi thăm thêm về gia cảnh của cậu. Sau khi biết cậu thật sự là một cậu bé mồ côi - cha mẹ cậu mất sau đợt chạy nạn. Giáo sư giới thiệu cậu vào một trường dạy nghề, đóng học phí và chi phí ăn ở cho cậu trong vòng 5 năm. Trước khi đi, giáo sư nói: “Thành bại là do sự cố gắng của con, ta chỉ giúp con tới đây thôi!”

10 năm sau, vị giáo sư đã về hưu, đang đi trên con đường cũ để nhớ về thời dạy học thì có ai đó níu áo ông, một thanh niên lạ hoắc nhưng tướng tá khôi ngô, mặc đồ sạch sẽ cúi đầu với ông và nói: “Con cảm ơn ông!”

BẢO HUÂN

GHI NHẬN
trong tuần

Vừa qua, một nhóm phi hành gia tư nhân cùng với SpaceX đã hoàn thành cuộc đi bộ ngoài không gian thương mại đầu tiên, mở ra những ranh giới mới cho công ty không gian do tỷ phú Elon Musk lãnh đạo và lập thêm một thành tích mới trong nỗ lực thám hiểm không gian của nhân loại.

VŨ HIẾN
ARLINGTON, TX

Cuộc đi bộ ngoài không gian – là trọng tâm của chuyến bay không gian Polaris Dawn (Bình minh Bắc đẩu) hoàn toàn do tư nhân tài trợ – được khởi động ngay sau 6 giờ sáng giờ miền Đông Hoa Kỳ vào hôm thứ Năm 12/9, sau khi dưỡng khí oxy bắt đầu được bơm vào bên trong bộ đồ phi hành của 4 phi hành gia do SpaceX chế tạo.

Sau khi kiểm tra về rò rỉ và tăng áp suất bên trong bộ đồ, SpaceX đã cho phát trực tiếp hình ảnh cho thấy Jared Isaacman, một tỷ phú trong ngành kỹ thuật,

rời khỏi phi thuyền SpaceX Crew Dragon qua nắp cửa ở phần đầu của phi thuyền, thực hiện một loạt các thử nghiệm chuyển động cơ thể và quay trở lại bên trong phi thuyền vào khoảng 7 giờ sáng. Toàn bộ chiếc phi thuyền, kể cả khoang phi hành đoàn, đều phải tiếp xúc với môi trường chân không của không gian.

Sau khi Isaacman quay trở lại, đến lượt Sarah Gillis, một kỹ sư của SpaceX và cũng là thành viên của phi hành đoàn, rời khỏi phi thuyền để thực hiện một loạt các kiểm tra khác của riêng cô. Khoảng 7 giờ 15

phút sáng, nắp cửa của phi thuyền được đóng lại và khoang phi hành đoàn được đưa trở lại điều kiện bình thường.

Cột mốc quan trọng

Chuyến bay không gian Polaris Dawn đánh dấu một cột mốc quan trọng đối với công ty SpaceX, với tham vọng là sẽ đưa loài người trở lại mặt trăng và cuối cùng là đưa người lên tận hỏa tinh trong một tương lai không xa. Các thành viên phi hành đoàn – ngoài Isaacman và Gillis còn có Scott Poteet, cựu phi công của Không quân Hoa Kỳ, và Anna Menon,

kỹ sư của SpaceX – đã mặc những bộ đồ phi hành do SpaceX thiết kế và sản xuất mà trước đây chưa từng được thử nghiệm trên quỹ đạo.

Trong một bài đăng trên trang mạng X, SpaceX cho biết: "Việc xây dựng một căn cứ trên mặt trăng và một thành phố trên hỏa tinh sẽ cần đến hàng nghìn bộ đồ phi hành như thế."

Chuyến bay Polaris Dawn vừa qua của SpaceX được cho là chuyến đầu tiên trong loạt 3 chuyến bay Polaris, tất cả được tài trợ bởi tỷ phú Isaacman và SpaceX mà không có sự can dự của bất kỳ tổ chức hay chính phủ nào khác.

Mục tiêu của loạt chuyến bay Polaris là giúp SpaceX phát triển các kỹ năng và kỹ thuật cần thiết để đạt được các mục tiêu dài hạn hơn là đưa loài người lên hỏa tinh. Công ty hy vọng chuyến bay đầu tiên này sẽ là một thử nghiệm hữu ích về khả năng tồn tại của phi thuyền và các thiết bị của con tàu trong điều kiện khắc nghiệt của không gian, đặc biệt là khi phi thuyền phải bay qua vành đai bức xạ Van Allen, là các khu vực trong không gian bao quanh trái đất và có tính phóng xạ rất cao. Những tia phóng xạ nguy hiểm này đã được phát hiện trong chuyến bay không

Chuyến bay Polaris Dawn được phóng đi hôm thứ Ba 10/9 - SPACEX

gian đầu tiên của Hoa Kỳ vào năm 1958 và các hạt tích điện và năng lượng cao của chúng có thể làm hư hại các thiết bị của phi thuyền.

Phi hành đoàn đã bay qua vành đai Van Allen trên đường để đến điểm xa nhất trong hành trình của họ cách mặt đất 870 dặm, được xem là chuyến bay không

gian đi xa nhất kể từ Apollo 17 lên mặt trăng vào năm 1972, và qua chuyến bay thử nghiệm cho thấy các thiết bị kỹ thuật trên phi thuyền – và toàn bộ phi hành đoàn – dường như đã chịu được bức xạ đó.

Bộ đồ phi hành mới

Chuyến bay cũng là để thử nghiệm về các thiết

kế của bộ đồ phi hành mới nhất của SpaceX, được thiết kế chỉ trong vòng hai năm rưỡi – là một khoảng thời gian ngắn đáng kinh ngạc theo tiêu chuẩn của các chương trình thám hiểm không gian – và được cho là bản thiết kế có nhiều tiến bộ so với những bộ đồ công kênh quen thuộc của NASA được mọi người biết tới từ nhiều thập niên qua. Thay vì kết hợp tất cả các hệ thống hỗ trợ sự sống vào trong bộ đồ, giống như của NASA, bộ đồ mới của SpaceX được kết nối với phi thuyền thông qua một chiếc ống – và tất cả các phi hành gia của chuyến bay Polaris Dawn đều sử dụng chức năng đó để thở trong khi Isaacman và Gillis thực hiện cuộc đi bộ ngoài không gian

Phi hành đoàn Polaris Dawn - SPACEX

của họ.

Đó là vì, mặc dù chỉ có Isaacman và Gillis rời khỏi phi thuyền, cả 4 phi hành gia đều tiếp xúc với không gian (và điều đó có nghĩa là, về mặt kỹ thuật, cả 4 phi hành gia đều đã hoàn thành cuộc đi bộ ngoài không gian). Để hoàn thành cuộc đi bộ ngoài không gian, Isaacman và Gillis phải mở nắp cửa nằm ở phần đầu của phi thuyền Crew Dragon để đi ra ngoài, khiến những phi hành gia khác ở bên trong phi thuyền phải tiếp xúc với chân không. Mặc dù cách này từng là sự lựa chọn đơn giản và tiện lợi để các phi hành gia rời khỏi phi thuyền của họ, các phi hành gia hiện đại thường đi ra ngoài qua một khoang cách không có hai cửa để chân không của không gian không xâm nhập vào trong phi thuyền.

Bước ra bên ngoài qua nắp cửa được xem như một thành tích mới và có thể là cách thức mà các chuyến bay không gian khác trong tương lai sẽ noi theo để tránh không cần sử dụng đến khoang cách không như hiện nay. Trong quá trình đi bộ ngoài không gian – Isaacman và Gillis, thay vì để bay bổng tự do trong không gian, họ bám vào một chiếc thang được thiết kế đặc biệt dẫn ra khỏi khoang phi hành đoàn – và 2 phi hành gia nói trên đã hoàn thành một loạt các động tác nhằm kiểm tra khả năng cử động của cơ thể và chức năng của bộ đồ phi hành khi đang ở ngoài không gian.

Bộ đồ phi hành được xem là trọng tâm thử nghiệm đặc biệt cho chuyến bay lần này không chỉ vì là thiết kế mới, mà còn vì SpaceX coi việc hoàn

thiện thiết kế bộ đồ phi hành vừa bền bỉ vừa rẻ tiền sẽ là chìa khóa cho sứ mệnh thám hiểm không gian của họ trong việc hỗ trợ cho tham vọng đưa người lên sinh sống ở ngoài không gian trong tương lai.

Một số thử nghiệm khác

Trong mấy ngày cuối cùng của chuyến bay kéo dài 5 ngày ở ngoài không gian, các phi hành gia thực hiện thêm một số thí nghiệm khác nhằm hỗ trợ cho mục tiêu thám hiểm dài hạn, trong đó bao gồm một số thí nghiệm liên quan đến hiện tượng say tàu khi đang bay và một số khác tập trung vào các thử nghiệm liên lạc liên quan đến hệ thống vệ tinh Starlink của SpaceX. Trên mặt đất, hệ thống này được sử dụng để cung cấp dịch vụ internet, đặc biệt là

đến các địa điểm xa xôi hẻo lánh; trong chuyến bay Polaris Dawn, các phi hành gia cho thực hiện một số thử nghiệm sơ khởi để kiểm tra tính hữu dụng của hệ thống vệ tinh trong việc liên lạc với trái đất từ ngoài không gian.

Sau khi hoàn tất các thử nghiệm trên, công việc còn lại của phi hành đoàn là quay trở về trái đất – trong quá khứ, đây là một trong những giai đoạn nguy hiểm nhất của các chuyến bay không gian. Vào năm 2003, trong quá trình quay trở lại, phi thuyền con thoi Columbia của NASA đã bị nổ tung vì một vài trục trặc kỹ thuật.

Sau khi trở về an toàn, chuyến bay Polaris Dawn đã hoàn thành một sứ mệnh lịch sử với nhiều cột mốc lần đầu tiên: cuộc đi bộ ngoài không gian do tư nhân thực hiện đầu tiên, nhiều phi hành gia đi bộ ngoài không gian nhất cùng một lúc, và Menon và Gillis là hai phụ nữ duy nhất đã bay một khoảng cách xa nhất ngoài không gian tính từ trái đất.

VH

Phi hành gia Jared Isaacman thực hiện đi bộ ngoài không gian

– SPACEX

Giấy hay “paper”, “papier” xuất phát từ chữ gốc “papyrus”, cây *Cyperus papyrus*, lõi cây được người Ai Cập cổ bào mỏng thành từng lớp để ghi chép từ những thế kỷ trước Công Nguyên, trước khi người Tàu tìm ra cách chế tạo giấy. Việc sử dụng vỏ cây để ghi chép xuất hiện sau khi con người đã sử dụng gỗ, tre và da thú.

Giấy & nghệ thuật

TRẦN LÝ LÊ
ORLANDO, FL.

Tiếng Việt ta có chữ “sử xanh” hẳn do việc dùng tre để ghi chép (?). Ghi chép [bằng hình vẽ, chữ viết] trên đá, gỗ, tre và da thú không dễ dàng lại dày và nặng nên vận chuyển khó khăn và tơ lụa thì đắt quá nên con người ra công tìm kiếm / chế tạo các vật liệu khác để dùng.

Thủa xa xưa, giấy được chế tạo từ cây và sợi vải theo phương pháp được sách vở ghi nhận trong

thời nhà Hán (năm 25-220) và do ông quan Cai Lun khởi xướng. Tuy nhiên, kết quả khai quật (năm 2006) từ cổ mộ tại Fangmatan, tỉnh Gansu phía đông bắc Trung Hoa cho thấy người Tàu đã dùng giấy từ thế kỷ II trước Công Nguyên; từ đó, các nhà khảo cổ tạm kết luận rằng, khoảng 200 năm sau, ông Cai Lun đã hoàn thiện việc chế tạo giấy [thay vì khởi đầu việc chế tạo].

Đến thế kỷ VIII, qua

đường Tơ Lụa, cách làm giấy truyền sang vùng Trung Á và đến thế kỷ XI mới lan đến Âu Châu.

Từ khi giấy ra đời, cổ nhân đã dùng giấy vào nhiều việc như ghi chép qua chữ viết, hình vẽ để truyền tải ý tưởng, cảm xúc ... Ngoài các chứng thư trong công việc hành chánh, con người đã dùng giấy để ghi chép tác phẩm văn chương, hội họa để thưởng ngoạn. Cũng từ giấy, các ngành nghệ thuật khác theo ➔

➔ nhau xuất hiện trong những thế kỷ về sau. Nghệ thuật xếp / gấp giấy origami chiếm vị thế hàng đầu; chế tạo hình tượng bằng giấy hay “Papier-mâché” và cắt giấy (papercutting) là những bộ môn nghệ thuật khác cũng thu hút người thưởng ngoạn.

Papier-mâché, tiếng Pháp (giấy [bị] nghiền nát) hay paper mache theo Anh ngữ, là nghệ thuật tạo hình tượng bằng giấy hay “lõi” cây (dùng làm giấy) đôi khi pha trộn với vải và kết dính nhờ keo hồ.

Người Trung Hoa được xem là ông tổ của nghệ thuật tạo hình tượng bằng giấy sau khi họ tìm ra cách chế tạo giấy, khoảng năm 200. Các hình tượng đầu tiên bao gồm mặt nạ dùng trong các buổi tế lễ, mũ nón và cả các hộp đựng, hòm rương nhỏ. Người Ai Cập cũng sử dụng vỏ cây (papyrus) hoặc vải trộn với keo hồ để chế tạo mặt nạ và hòm rương khi chôn cất từ ngàn năm nay.

Nghệ thuật tạo hình tượng bằng giấy từ đó lan tràn sang những vùng đất lân cận và mang theo màu sắc địa phương. Nhật Bản, Ba Tư, Ấn Độ, các vùng đất Âu Châu đều có những hình tượng chế tạo bằng giấy, từ búp bê, mặt nạ, khay đĩa đến những hộp đựng lớn nhỏ... sơn phết với hoa văn và màu sắc rực rỡ.

Giấy là vật dụng dễ dùng để tạo hình tượng và tương đối rẻ so với gỗ hoặc đá nên khá phổ thông trong nghệ thuật dân gian. Cũng vì giá rẻ, ít tốn kém, dễ dùng nên hình tượng bằng giấy không được quý trọng như tượng gỗ và đá.

Nghệ nhân ngày xưa xưa cũng dùng giấy pha trộn với đất nung, thạch cao để tạo hình tượng hoặc để trang điểm [tráng lên mặt] vật dụng bằng gỗ như khung ảnh, lưng ghế... Hình tượng bằng giấy nhiều lớp được thoa dầu như linseed để chống thấm nước, ngăn mối mọt và giữ được lâu dài. “Carton-pierre” hay “gạch [bằng] giấy” được dùng trong kiến trúc như vật liệu nhẹ, trông giống gỗ, đá hoặc kim loại như đồng.

Nghệ thuật tạo hình bằng giấy vẫn được sử dụng để làm mặt nạ trong các buổi lễ lạt ngày nay.

Có hai phương pháp chính để tạo hình tượng

bằng giấy: 1) giấy được kết dính bằng keo hồ hoặc 2) giấy đem ngâm nước, nấu chín rồi kết dính bằng keo hồ. Nghệ nhân tạo hình thể bằng sợi thép, vải ... sau đó đắp lớp giấy [uốt] bên ngoài, nhào nặn theo ý muốn rồi phơi khô và sau cùng, sơn phết, trang trí. Nhìn chung, “Papier-mâché” tựa tựa như cách dùng đất sét, bột hoặc thạch cao nhồi nước để nhào nặn hình tượng rồi sơn phết trang trí.

Giấy được cắt xén để tạo hình thể, paper cutting, Jianzhi là một bộ môn nghệ thuật khác. Ra đời tại Trung Hoa trong thế kỷ V, Jianzhi xuất phát từ việc thêu thùa trong giới quý tộc rồi lan truyền khắp dân gian. Nghệ thuật này được UNESCO công nhận như di sản thế giới. Người Tàu ngày xưa dùng Jianzhi để trưng bày sự giàu có; ngày nay chỉ còn dùng để trang trí nhất là trong các dịp lễ Tết hay đám cưới.

Khi giấy tesuki washi được nhà sư Triều Tiên Doncho mang từ Tàu sang Nhật trong thế kỷ VII thì nghệ thuật tạo hình bằng giấy cũng được truyền bá. Tên gọi “kirigami” (“kiri” = cắt và “kami” = giấy) do tác giả Florence Temko đặt trên cuốn sách “Kirigami, the Creative Art of Paper cutting” xuất bản năm 1962 tại Hoa Kỳ. Cuốn sách thành công rực rỡ nên danh xưng kể trên được đón nhận và sử dụng đến ngày nay.) Kirigami phát triển nhanh chóng sau khi việc chế tạo giấy trở nên dễ dàng tại địa phương. Các cuộc biểu diễn, thi đua cắt giấy hay “kamikiri” khá phổ thông trong thời Edo.

Ngày nay, loại giấy washi được dùng trong nghệ thuật cắt giấy, đóng gáy sách, giấy dán ... và là loại giấy sản xuất (bằng tay) từ vùng Sekishu (Iwami) từ năm 800 nên có tên là Sekishu washi. Loại giấy này được UNESCO công nhận là di sản thế giới.

Cắt theo hình vẽ trên sách vở in sẵn

Tại Luân Đôn, khoảng thế kỷ XVII, nữ sinh trong trường nội trú (tạm hiểu là con nhà khá giả) được học thủ công, từ thêu thùa, đan len, cắt giấy đến gấp giấy để trang trí, trưng bày trong dịp lễ lạt (chứng tỏ tài “công dung ngôn hạnh” của con nhà khuê môn). Một số tác phẩm bằng giấy ấy được khám phá bên dưới nền gỗ khi sửa chữa Sutton House năm 1980, một ngôi trường cũ xưa được xem như di tích lịch sử. Từ tháng Bảy vừa qua, các tác phẩm này được đem ra triển lãm.

Xem ra việc “cắt giấy” thừa ấy tại Âu Châu còn phơi thai, trẻ em tập vẽ hình ảnh, tô màu, tập dùng kéo cắt theo hình vẽ trên sách vở in sẵn...; môn thủ công ấy chưa tinh xảo như bên Hoa Lục, Nhật Bản... trong cùng thời đại.

Riêng về Sutton House, thành lập năm 1657 vào thừa cho con gái đến trường để được dạy dỗ theo chương trình sư phạm như đọc và viết chữ, học toán, âm nhạc và hội họa là một khái niệm vô cùng mới mẻ; chỉ có con nhà khá giả mới có thể cang đáng lệ phí.

Nghệ thuật cắt giấy này, “thủ công”, khá phổ biến và được dạy tại trường học khắp nơi trên thế giới ngay trong các lớp tiểu học như các môn “học mà chơi” khác như âm nhạc, hội họa ...

Thời @, giấy từ từ bị thay thế, ngay cả chứng thư, công văn cũng đang chuyển mình, hóa thân thành “electronic record”, ghi chép bằng hình ảnh

[pdf, pic] qua màn hình máy điện toán. Ta có thể lưu trữ cả ngàn chứng từ đủ loại trong một cái đĩa (disk) mỏng cỡ hai ngón tay hay một mảnh nhựa nhỏ xịu dài hai ngón tay (thumb drive). Sách vở, tác phẩm văn chương dễ dàng thu gọn, chỉ cần một cái “pad” để đọc và “tha” đi đâu cũng xong. Dùng dụng cụ điện tử để đọc, đọc sách trên giường trước khi đi vào giấc ngủ, đọc sách trong lúc chờ đợi tại sở giao thông, phi trường ... cũng tạm tạm nhưng... mỗi mất lăm, bạn ạ! Cái ánh sáng từ màn hình của dụng cụ điện tử nó “sắc sảo” thế nào ấy và nhất là không được giở sách mỗi lần sang trang, mất hẳn cảm giác sờ mó thân quen giữa hai ngón tay, mất luôn cả mùi giấy mới...

Tác phẩm hội họa thì Đế Mèn không biết làm thế nào để “thấy” được chiều sâu của nét cọ qua màn hình? Bản khoản không biết màu sắc có trung thực như khi họa sĩ pha màu bằng sơn hay không? Màn hình chỉ có thể “chụp” lại những màu sắc trong quang phổ [giới hạn] của máy móc?

Nghĩ ngợi lẩn thẩn như thế nên Đế Mèn đâm tiếc, tiếc rẻ cái thời hơi cũ của giấy bút, hẳn phe ta đã già nên không thích thay đổi, từ thói quen thưởng ngoạn đến cách sinh sống hằng ngày?

TLL

Mời bạn đặt câu hỏi với mục

An Sinh Xã Hội (Social Security) là những vấn đề về:

- Trợ cấp hưu trí
- Trợ cấp người già
- Trợ cấp tàn tật

Do cô Angie Hồ Quang phụ trách. Nếu quý bạn có câu hỏi xin email đến Ban Biên Tập Trẻ tại:

bientap@trenews.net

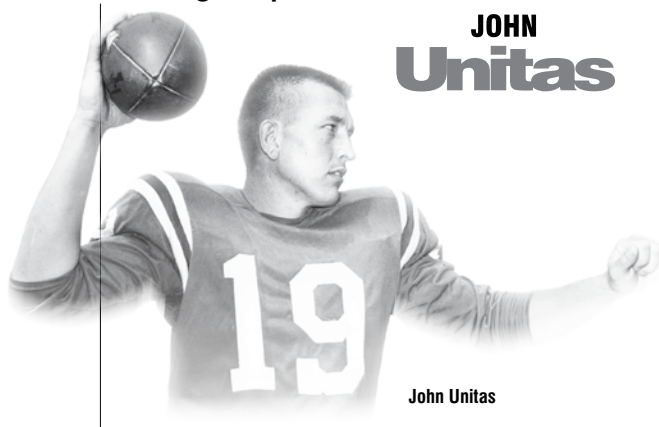
Phúc Lợi Xã Hội [Texas Health and Human Services Commission (HHSC)] là cơ quan quản trị các chương trình trợ giúp các gia đình với các dịch vụ về thực phẩm, chăm sóc sức khỏe, bao gồm các chương trình Phụ nữ, Trẻ sơ sinh và Trẻ em (WIC), Trợ cấp Y tế cho Trẻ em (Children's Medicaid, Hỗ trợ Dinh dưỡng Bổ sung (Supplemental Nutrition Assistance Program-SNAP).

Mục “Phúc Lợi Xã Hội” do cô Cindy Thu Hoàng là nhân viên của bộ Y tế Tiểu Bang, phụ trách.

Nếu quý bạn có bất kỳ thắc mắc gì, xin gửi câu hỏi về:

bientap@trenews.net

Thế giới của những thể thao gia nổi tiếng đầy những hình ảnh xa hoa lộng lẫy. Tiền vào như thác đổ, danh vọng ngút trời nhưng thiếu kinh nghiệm của tuổi đời, tuổi trẻ, không ít người đã kết thúc sự nghiệp trong nghèo túng. Sau đây là vài trường hợp...

JOHN
Unitas

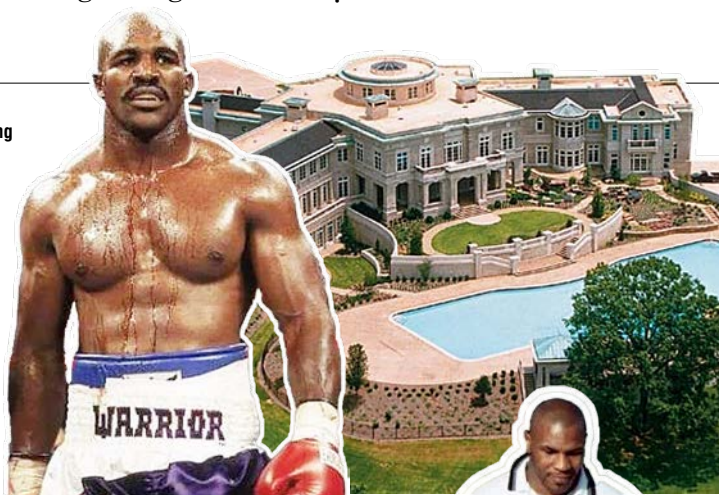
John Unitas

John Unitas là một quarterback lừng danh của National Football League (NFL), anh được xem là một đấu thủ NFL vĩ đại nhất trong lịch sử. Với tài năng và tên tuổi, Unitas nhanh chóng vươn lên hàng triệu phú. Nhưng bất ngờ vào năm 1991, Unitas nộp đơn xin phá sản với khoản nợ 3.2 triệu đô la. Không đàn đúm, rượu chè xa xỉ, ngược lại Unitas có một đời sống khá điều độ, nhưng xui xẻo là những khoản đầu tư của anh vào địa ốc, công xưởng đều thất bại.

EVANDER **Holyfield**

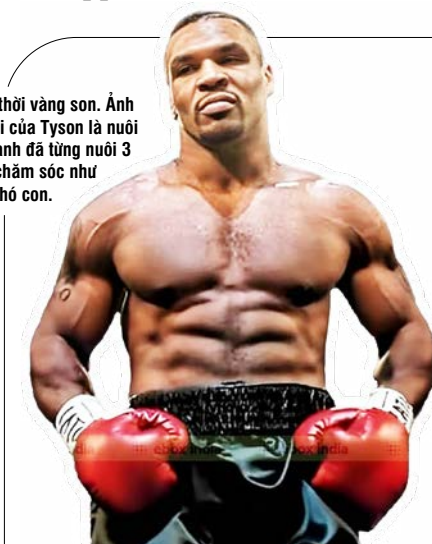
Holyfield và dinh thự 109 phòng

giới báo chí vẫn đùa rằng, Holyfield bị Mike Tyson cắn đứt tai mình vào năm 1997, nhưng chính Holyfield đã tự cắn đứt tai sản của mình. Trong sự nghiệp boxing khá vẻ vang đã mang lại cho Holyfield tài sản gần 1/4 tỉ đô la. Xấp xỉ \$230 triệu. Nhà vô địch hạng nặng này từng mua một biệt thự 109 phòng. Nhưng dinh thự này đã bị thu hồi và bán đấu giá vào năm ngoái. Ngoài ra Holyfield còn đang nợ \$327,858 tiền “child support”.

MIKE **Tyson**

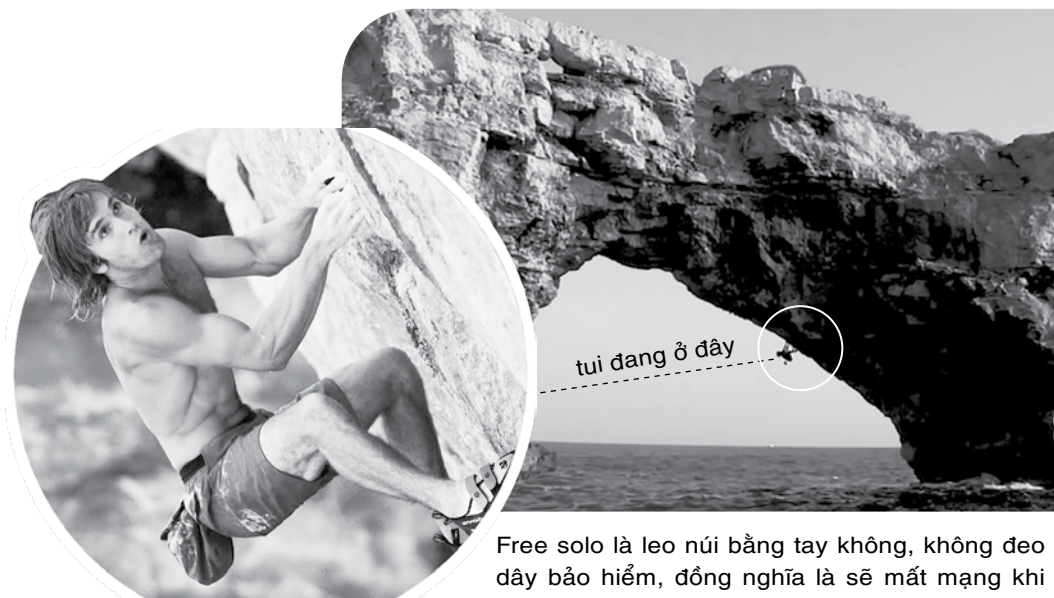
Mike Tyson thời vàng son. Ảnh phải: Thú vui của Tyson là nuôi cạp, có lúc anh đã từng nuôi 3 con cạp và chăm sóc như những chú chó con.

Quả đấm thép “Iron Mike” một thời làm rung chuyển võ đài. Tiếp nối thành công là những cuộc ly hôn đắt giá cho đến sở thích mê thú hiếm. Tài khoản 300 triệu đô la của anh cạn đi nhanh chóng. Năm 2003 Tyson nộp đơn xin phá sản. Gần đây Mike Tyson đã trở thành một con người khác, điềm tĩnh và chững mực, sau sự thành công của cuốn sách “Undisputed Truth” Mike Tyson xuất hiện nhiều hơn ở vị trí khách mời phim ảnh và một số sự kiện thể thao khác.

Ngày này năm xưa...

Chris Sharma

Free solo là leo núi bằng tay không, không đeo dây bảo hiểm, đồng nghĩa là sẽ mất mạng khi xảy ra một sơ suất nhỏ.

Theo thống kê, trung bình mỗi năm có 30 free solo không còn cơ hội thử thách lần thứ nhì.

26-9

2006

Chris Sharma (Mỹ) trở thành tay leo núi bằng tay không (free solo) đầu tiên trên thế giới thử sức ở vành cung ngược trên hòn đảo Es Pontàs tại Mallorca (Tây Ban Nha). Leo lên vách núi thẳng đứng bằng tay không đã là thiên tài, leo dưới vòm còng đòi hỏi tài năng và sự khổ luyện hơn nữa.

NHỮNG TRẬN SẮP TỚI CỦA ĐỘI TUYỂN MỸ

OCT 12

THÂN HỮU

NAM HOA KỲ VS PANAMA

8:00 PM CDT | SÂN Q2 STADIUM, AUSTIN, TEXAS, USAI

OCT 15

THÂN HỮU

NAM HOA KỲ VS MEXICO

9:30 PM CDT | SÂN ESTADIO OLÍMPICO PASCUAL GUERRERO, SANTIAGO DE CALI, COLOMBIA

OCT 16

FIFA U17 WORLD CUP

NỮ U-17 US VS SPAIN

3:00 PM CDT | SÂN FÉLIX SÁNCHEZ STADIUM, SANTO DOMINGO, DOMINICAN REPUBLIC

Một số trận bạn có thể xem tại FOX, ESPN2 hoặc Telemondu (công ty con của NBC, tiếng Tây Ban Nha)

* CST cũng là Central Time (CT)

26-9

2004

ở tuổi 73 Mr. Whitlock (Canada) trở thành người cao tuổi nhất dự thi giải chạy đường trường tại cuộc đua Toronto Marathon 2004 tổ chức tại Ontario (Canada). Ông đã hoàn tất chặng đường 26 miles với thời gian 2 giờ 54 phút.

Mr. Whitlock

TIM NGUYỄN
GARLAND, TX.

Nguyên Nhi & Phạm Chi Lan

Người đi về hướng gió...

Bạn nhỏ thân mến,

Phạm Chi Lan ra đi mới đó mà đã 15 năm. Mau thật. Lan ra đi vào ngày 21 tháng 9. 2009. Ôi. Thời gian như nước chảy qua cầu.

Chiều nay, tại thành phố Garland này, trời nắng nhưng gió thổi mạnh, làm bay chiếc khăn quàng cổ trên vai. Đi trong trời gió, Tim chợt nghĩ đến Phạm Chi Lan. Không riêng gì Tim mà còn có Đinh Trường Chinh, Nguyễn Phước Nguyên và nhiều người nữa.

Mới đây, Đinh Trường Chinh nhắc lại bài viết ngày Phạm Chi Lan ra đi, gọi lên mối thân tình của hai người: *"Với tôi, PCL là người chị trong một quan hệ thân tình lâu dài cho đến ngày chị không còn sức để chuyện trò nữa. Mấy tháng trước, chúng tôi vẫn chat với nhau gần như mỗi ngày - cho đến một hôm, PCL nói rằng không còn sức để gõ máy chữ nữa. Tôi biết vậy,*

và cũng chẳng thể chờ cái tên PCL hiện lên «available». Nhưng tôi vẫn thường nhắn tin ngắn ngủi: mong chị khoẻ, như nhắn tin vào hư vô. Đã quá lâu, tôi linh cảm biết, phép lạ chắc sẽ không đến.

Và chuyện đã kết thúc như thế."

Nguyễn Phước Nguyên gần đây cũng tưởng nhớ Phạm Chi Lan và đã post lên lại những số Văn Học Nghệ Thuật Liên Mạng do PCL chủ trương. Nguyên đã thực hiện được 30 số và hứa sẽ tiếp tục cho tới số 561 là số cuối cùng.

Riêng Tim tôi, những ngày gần đây khi trời trở gió bỗng nhớ tới Phạm Chi Lan, nhớ ơi là nhớ, bèn đăng lại bài viết ngắn đã viết cho Lan mười mấy năm trước.

Khởi đầu là mấy câu thơ của Phạm Chi Lan:

Người đi đi mãi về hướng gió

Cứ nghĩ về một đốm lửa

Ai nhóm hắt hiu

Những câu thơ được đọc lên trong hoàng hôn đầy gió trời ...

Nhưng, trước hết xin nói rõ một điều: Những câu thơ trên trích từ bài Calica của Phạm Chi Lan viết tặng Nguyên Nhi nhân một chuyến đi năm 2000. Vừa qua, Phạm Chi Lan bị sốt nặng, phổi đầy nước thở rất khó, phải vào bệnh viện giải phẫu. Tỉnh lại, Lan mừng khôn xiết, càng thấy yêu cuộc sống này hơn bao giờ cả. Mấy hôm sau, cảm thấy trong người khỏe hơn, Lan ngồi viết một bài văn dài nói về những giấc mộng của mình gửi đến bạn bè. Trong thư, Lan kể:

"Nhi nói tối nay sẽ mang mền gối vào ngủ ở bệnh viện cạnh tôi. "Anh có chỗ nằm rồi, đây này, cái ghế

này ngả ra sẽ thành một cái giường thoải mái. Được nằm ngủ cùng phòng cạnh em cả đêm còn gì bằng. Anh không thể chớp mắt một giây khi về nhà một mình, Căn nhà trống trơn, lạnh lẽo không có em... Nhìn chỗ nào anh cũng thấy bóng dáng em... Anh sẽ mang sách và thơ vào đọc cho em nghe, tối nay anh sẽ đọc thơ tình cho em ngủ..." Tôi thấy mình hạnh phúc vô cùng. Nhi ơi, anh là người yêu dấu nhất đời, có ai đọc thơ cho em nghe hay hơn anh đọc đâu ...

Và đúng như dự tính, tối thứ Tư, 12/17/2008, 10g tối, Nhi ngồi cạnh tôi, với cuốn *Quái Phong* trong tay, anh lần gở đọc những bài thơ tình cho hải đăng, những bài thơ lúc nào cũng làm tim tôi như nghẹn lại vì cảm động, thơ đầy ấp kỷ niệm, chúng tràn về làm tim tôi nghẹn nghẹn. Chúng tôi như đang đi lại trên những con đường hạnh phúc ngày nào ... Giọng anh ấm và êm, anh đọc sang sảng như nhập vào lời thơ. Nước mắt tôi ứa ra, "đọc nữa đi anh, cái bài thơ nào có nhắc đến kỳ mình ghé đỉnh hải đăng ở Point Reyes miền nam California, rồi kỳ mình đáp xe lửa từ Cerebes đi Barcelona đó ..."

Trở lại với những câu thơ của PCLan. *Người đi đi mãi về hướng gió...* Đi đâu vậy cà? Đi về phía đèn thờ bên biển Castellina hay về phía hoàng hôn trên đại vực Grand Canyon? Hay đi về phía vịnh Tây Tử nơi có những đống lửa cháy trong đêm, sưởi ấm những mối tình đồng tính.

Như một đêm bên ánh lửa vùng nhiệt đới

*Người mê đắm một vùng ngực trần
Quyện mùi chocolate và tiếng reo
của khát vọng*

Như thế đó những chuyến đi về hướng gió của một người, để rồi trên chặng hành trình điểm phúc

Nguyễn
Nhi qua
nét vẽ
Đinh
Trường
Chinh

thay, còn gặp một vùng ngực ấm.

Tuy nhiên, có những chuyến đi về hướng gió, không được may mắn như thế. Nay bạn hãy nghe

*cũng một đêm nào như đêm nay
khi những chiếc trực thăng. đi tản
thương binh. về hậu cứ*

trong quán cà phê. mờ đốm lửa

em gục đầu trên vai anh

nhủ thầm. bình minh. bình minh

anh khóc với bình minh

Một cuộc chia tay thời chiến. Khi bình minh lên ở chân trời cũng là lúc xa nhau, anh lên đường về hướng gió, và có thể bị một viên đạn ầu ơ bắn vỡ toang lồng ngực. Như Y Uyên ở tiền đồn Nora. Như Vũ Đạo Ánh trong thơ Thanh Tâm Tuyền

Có những chuyến lên đường về hướng gió như thế đó. Và, bạn nhỏ ơi, trên đường đi đôi khi ta gặp một nỗi buồn lớn. Như năm nào đã xa, thật xa, trong chiến tranh Việt Nam, đi trên đường biên giới, chợt nhớ bài thơ yêu em ngày nào đã viết / lúc còn phố vui. mái ngói. và lũ chim... Còn nữa... Sau chiến tranh, cũng một đêm trời nổi gió, và mưa, những chiếc xe molotova bít bùng chở tù về hướng Tân Cảng. Khi xe chạy ngang cầu Sài Gòn, nhìn qua khu Thanh Đa, ử ẻ những chấm đèn, lòng nhớ vợ con

và mái nhà xưa rừng rưng nước mắt... Thế đó, người đi đi mãi về hướng gió... Thật sự, cũng có đôi lúc đi trong chiều thanh thảo. Như Hồ Dzếnh, *ngõ hồn mình là rừng / ngõ hồn mình là mây / nhớ nhà châm điếu thuốc / khói xanh bay lên cây...* Hay như Lê Văn Ngăn, *đốt điếu thuốc nghiêng nghiêng chiều lửa đỏ / ngày trên cao reo mấy ngọn bạc hà...*

Và, người đi mãi trên con đường của gió mùa, đi qua cuộc tử sinh. Về chưa... Về chưa... *Cháy trong vườn lãng quên / chiều hoe. đốm lửa / người tù xa lâu năm trở về / bên mái nhà và bờ ao / mùa thu tàn ố / khòm lưng. nấu bát cháo ngoài hiên / nắm mộ đá ong / để khóc...*

Bạn nhỏ ơi, tôi viết những dòng này đặc biệt gửi về bạn. Bởi lẽ, cuộc za-zu qua trần thế đầy bụi, máu, mồ hôi và nước mắt, rồi cuối cùng cũng tới nơi một điểm hẹn. Là đâu vậy hả bạn nhỏ, có phải là Kennesaw không?...

vẫn chiếc áo sờn cổ

đôi giày của gã lãng du

tôi đi. với mảnh trăng mùa đông

này bạn văn xưa

*còn không những nét dao trên đá
về số phận. của một người. một đời*

và đốm lửa

*tôi nghe thơ anh cùng tiếng chuông
ngân*

giã từ

giã từ

những mùa của quỳ

Có phải không, đi mãi về hướng gió, nghĩ về những đốm lửa hắt hiu là như thế. Cảm ơn Phạm Chi Lan và những câu thơ để Tim này có dịp nhìn lại cuộc hành trình của đời mình, của bạn bè. Và của lịch sử.

TN

Vạc lửa JO trên bầu trời Paris

CỔ NGỤ
THIAIS, PHÁP

LỜI GIỚI THIỆU: Cách đây hơn 1 tháng, cả thế giới nhện nhíp với lễ hội lớn nhất hành tinh: Olympic Paris 2024, tổ chức tại Pháp, một đất nước từng là cái nôi của nghệ thuật nhân loại. Nhiều người cho rằng đây là một chương trình thành công và mãn nhãn nhưng cạnh đó cũng lan truyền những ý kiến trái chiều. Trong không khí vẫn còn nóng bỏng này, mời bạn theo dõi bài viết nhiều kỳ của Cổ Ngụ, gửi từ Paris...

JO PARIS 2024

một Thế Vận Hội thành công ngoài mong đợi

NHIỀU KỲ - KỲ 3

Vạc lửa JO trong vườn Tuileries

Đuốc, Vạc lửa Thế vận và Marathon cho mọi người

Nhà tạo mẫu Mathieu Lehanneur được giao trọng trách vẽ kiểu cho hai vật đặc biệt dùng trong thời gian JO 2024. Đuốc Thế vận bằng thép tái sinh chỉ nặng 1.5 kg nên 11,000 người, trong đó có cả trẻ em và người khuyết tật, đã dễ dàng thay phiên nhau rước đi khắp nơi. Đặc điểm của đuốc là lửa không thể tắt khi đuốc bị rơi, gặp gió tạt hay mưa đổ, mà chỉ khi bị ngưng nguồn nhiên liệu mà thôi. Trong khi hình dạng đuốc Thế vận được biết đến từ rất sớm, vật thể thứ nhì mà Mathieu Lehanneur vẽ kiểu đã được giữ bí mật đến phút chót để lơ lửng trên bầu trời Paris đúng hôm khai mạc Thế vận

hội: đó là chiếc vạc lửa đặt trong vườn Tuileries (cạnh bảo tàng viện Louvre) được nâng lên cao nhờ khinh khí cầu, một sáng chế năm 1782 của anh em Montgolfier người Pháp. Với lõi là ngọn lửa thật lấy về từ thủ đô Nhã Điển (Athènes) của Hy Lạp, vạc lửa có đường kính 7m nghi ngút khói bập bùng ánh sáng là một công trình của Công ty Điện lực Pháp, được thực hiện từ một hệ thống phun hơi nước và đèn chiếu LED. Mỗi đêm, vạc lửa được treo lơ lửng ở độ cao 60m từ lúc mặt trời lặn (khoảng 9h30 tối, giờ mùa hè Paris) đến 2h sáng, là nơi tụ họp của hàng chục ngàn người chụp ảnh, ca hát, nhảy múa quanh khu vực điện Louvre, vườn Tuileries, viện bảo tàng Orsay và quảng trường Concorde, hoặc dọc hai bên bờ sông

Đường phố Paris trong đêm Marathon dành cho mọi người

Seine. Nhiều kiến nghị mong muốn giữ lại mãi mãi vạc lửa trên bầu trời thủ đô nước Pháp như một biểu tượng của thành phố. Hội đồng thành phố Paris đang xét

duyệt những đề nghị này.

Trước lễ bế mạc một ngày, hai vòng đua chạy việt dã *marathon* 10 km và 42 km đã mở ra cho đại chúng từ 16 tuổi trở lên tham gia. 40,000 người đã ghi danh. Trên đường đua tối 10.08, bên cạnh các thanh niên nam nữ đang độ tuổi thanh xuân, người xem đứng chật hai bên thấy có cả những cụ ông cụ bà tóc bạc phơ hay các phé nhân ngồi xe lăn tự quay bánh hoặc được thân nhân đẩy chạy cùng đoàn người. Họ đã băng ngang qua “kinh đô ánh sáng”, dưới chân tháp Eiffel rực đèn, lướt cạnh vạc lửa *olympique* lung linh với sự cổ vũ nồng nhiệt của người hai bên *piste* đua. Lễ khai mạc trên suốt 6 km sông Seine, cuộc chạy *marathon* dành cho mọi người, vạc lửa Thế vận và nhiều hoạt động khác trong suốt hai tuần lễ vừa qua đã thể hiện mong ước của ban tổ chức

JO 2024, muốn đem tinh thần thể thao ra đường phố, đến với mọi giới, mọi lứa tuổi, chứ không chỉ diễn ra trong các vận động trường như thường thấy xưa nay.

Lễ Bế mạc JO 11.08.2024

Nếu lễ Khai mạc JO diễn ra dưới cơn mưa nặng hạt và trải rộng trên nhiều địa điểm của thủ đô nước Pháp, lễ Bế mạc JO lại gói gọn trong vận động trường Stade de France của thành phố Saint-Denis, ngoại ô Paris trong một ngày chói chang nắng. Nếu lễ Khai mạc đưa thành phố và dòng sông lên đỉnh cao, lễ Bế mạc tôn vinh các lực sĩ và tất cả những ai đã tiếp tay giúp cho JO 2024 thành công tốt đẹp. Từ vườn Tuileries, bài hát nổi tiếng thời hậu chiến “Dưới bầu trời Paris” đã theo bước tuyển thủ bơi lội Léon Marchand đến lấy ngọn

lửa thiêng để mang về Stade de France. Tại đây, anh và các tuyển thủ khác, đại diện cho 5 châu, cùng nhau thổi tắt lửa, kết thúc JO 2024. Giữa rừng người đủ mọi quốc tịch, màu da, phái tính và rừng cờ của hơn 200 quốc gia tham dự JO năm nay, lá cờ Thế vận hội lần lượt được trao từ tay bà thị trưởng Paris Anne Hidalgo qua ông Thomas Bach, chủ tịch CIO đến bà thị trưởng Los Angeles Karen Bass cùng nữ tuyển thủ Simone Biles. Như trong một kịch bản của loạt phim Mission Impossible, tài tử Tom Cruise từ nóc Stade de France đu dây xuống nhận cờ từ tay bà Karen Bass, cầm vào sau *moto*, chạy băng qua Paris, leo lên máy bay để nhảy dù xuống Hollywood và trao lá cờ lại cho các lực sĩ Hoa Kỳ, với phần hậu kỳ được thực hiện trong những đoạn phim quay sẵn. Ở phần

Bích chương quảng cáo đuốc JO của hãng thép ArcelorMittal

trình diễn nghệ thuật, bên cạnh câu chuyện kể về 5 vòng tròn Thế vận do “Nhà du hành Vàng” khởi xướng, tiết mục với chiếc *piano* treo dọc trên không trung cùng tiếng đàn của cầm thủ Alain Roche ngồi lơ lửng bên dương cầm và giọng nam cao Benjamin Bernheim cất tiếng oai nghiêm tạo cảm giác siêu thực nơi người xem. Nhiều nhóm *pop-rock* của Pháp, chàng Cầm Bốt Vannda nhún nhảy với nhạc *rap* hoà cùng các tài danh bên kia bờ đại dương Red Hot Chili Peppers, Billie Eilish, Snoop Dogg... tạo không khí lễ hội vui nhộn nối liền hai châu lục, làm nền để các tuyển thủ nhảy múa cùng nhau. Bản “Comme d’habitude/ My way” với tiếng hát Yseult khép lại chương trình, như nhắc nhở đến sự liên kết bền chặt của văn hoá và nghệ thuật giữa hai quốc gia Pháp-Hoa Kỳ.

Hình ảnh siêu thực của chiếc đàn dương cầm cùng cầm thủ treo dọc trong đêm bế mạc JO 2024

(NGUỒN INTERNET)

Tài tử Tom Cruise trong lễ Bế mạc JO 2024 (NGUỒN INTERNET)

Người Pháp và JO 2024

Sau mấy cuộc bầu cử, cùng với chuyện đấu đá, xâu xé giữa các đảng phái chính trị và việc Tổng thống Macron quyết định giải tán hạ viện quốc hội, cộng với sự bất an trong đời sống hàng ngày, tinh thần người dân Pháp xuống rất thấp, đồng thời, sự hận thù, chia rẽ và bài ngoại ngày càng tăng cao.

Cờ Thế vận hội được chuyển từ Paris...

...đến Los Angeles (NGUỒN INTERNET)

Các thống kê cho thấy, chỉ 5 ngày trước lễ Khai mạc JO thôi, có 60% người được thăm dò ý kiến cho biết họ quan tâm đến cuộc tranh tài thể thao mang tầm vóc quốc tế quan trọng nhất của năm nay, số còn lại hoàn toàn thờ ơ. Trước đó, còn tệ hơn: cuối tháng 05.2024, chỉ có 24% hào hứng với sự kiện này.

Thế nhưng, khi lễ Khai mạc JO thành công tốt đẹp, và trong suốt thời gian Thế vận hội diễn ra cho đến tận ngày kết thúc, khi không một trở ngại, biến cố hay vụ mưu sát nào được ghi nhận, tinh thần dân Pháp bốc cao như điều gặp gió. Một cuộc thăm dò dư luận của Harris Interactive trên 1,448 người tuổi từ 18 trở lên ngay ngày 27.07 cho thấy: 42% nghĩ rằng lễ Khai mạc JO thành công, 44% hân hoan: rất thành công. 77% có một hình ảnh tích cực về Thế vận hội, 79% lạc quan về sự thành công của chương trình và đến 83% người được hỏi đồng ý với việc ban tổ chức đã quyết định chọn sông Seine làm nơi khai mạc JO. Bản quốc ca của Pháp vang lên khắp nơi, trong các vận động trường, *fan zone* đã dành, mà còn trên đường phố, trong hầm *métro*, quán cà phê, tiệm ăn ... Với thành tích từ các tuyển thủ, với sự tổ chức các sự kiện khắp nơi khá chu đáo, với lời

Biểu tượng JO 2024 có mặt khắp nơi

khen ngợi của du khách dành cho 40,000 cảnh sát viên có mặt thường xuyên ở những địa điểm đông đúc, người Pháp có đủ điều kiện để tự hào mình là con dân của nước đăng cai JO 2024. Trong một bài viết đăng trên báo “Thập Giá”, Đức giám mục phụ trợ của giáo phận Paris, Ngài Philippe Marsset nhận

xét: “Những giây phút sáng khoái này nhắc nhở rằng chúng ta có thể cùng nhau sung sướng và hãnh diện. Trong buổi lễ Bé mạc, tôi ngồi giữa những người Ý và Hoa Kỳ. Không ai quen biết nhau, nhưng mọi người cùng hân hoan vì nhìn thấy chung quanh ai nấy đều vui vẻ! Chúng ta đã kiểm nghiệm rằng nhân

loại được tạo dựng để hướng đến niềm vui và hoà bình.”

Được chuẩn bị từ trước, những ca khúc nổi tiếng của Édith Piaf, Johnny Hallyday, Charles Aznavour, Joe Dassin, John Lennon, nhóm The Queen ... vang vang và được khán giả xem thi đấu thể thao hò reo hát theo, biến vận động trường thành những tụ điểm *karaoke* khổng lồ. Tại sao không ước “Imagine”? Tại sao không mơ “We are the Champions”? Tại sao không cùng ngôi sao màn bạc Sharon Stone vừa xem quần vợt ở sân Roland Garros vừa đồng ca “Aux Champs-Élysées” với khán giả chung quanh? Ban tổ chức đã muốn mọi người, mọi giới cùng tham gia lễ hội, lễ nào ta lại từ chối lời mời gọi thiết tha này?

JO 2024 đã kết thúc với lễ Bé mạc ngày 11.08, nhưng cánh cửa Thế vận hội sẽ vẫn tiếp tục mở rộng với cuộc đua tài JO của người khuyết tật vừa bắt đầu và JO Los Angeles vào năm 2028 tới đây. Ngọn đuốc thiêng sẽ còn tiếp tục được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác, khi nào loài người còn yêu chuộng tinh thần thể thao, muốn sống bên nhau trong không khí hoà bình, tương thân tương ái, vượt qua mọi rào cản tiểu di để cùng hoà nhập vào khối đại đồng.

CN THIAIS 08.2024

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- <https://www.francebleu.fr/emissions/france-bleu-paris-2024-les-jo-chez-moi-mode-d-emploi/quel-est-le-design-des-torches-olympiques-de-paris-2024-8614376>
- https://fr.wikipedia.org/wiki/Vasque_olympique_de_Paris
- https://fr.wikipedia.org/wiki/C%C3%A9r%C3%A9monie_de_cl%C3%B4ture_des_Jeux_olympiques_d'été_2024
- <https://www.tf1info.fr/jeux-olympiques/sondage-jo-2024-la-ceremonie-d-ouverture-jugee-reussie-par-plus-de-85-des-francais-2310775.html>
- <https://www.la-croix.com/sport/mgr-philippe-marsset-sur-les-jo-2024-cette-respiration-a-montre-que-nous-pouvions-etre-fiers-ensemble-20240812>

Dù không là tỷ phú

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

NG. T. THANH DƯƠNG
ARLINGTON, TX

Anh Bông vừa ung dung nhâm nhi ly cà phê buổi sáng nơi chiếc bàn ăn gần cửa sổ vừa ngắm mây trời trong xanh và cảnh hoa mới nở rung rinh trong gió ngoài vườn sau, thấy bóng vợ thấp thoáng từ phòng ngủ bước ra anh Bông lên tiếng:

- Chào em buổi sáng cuối tuần dậy muộn.

Chị Bông đến gần:

- Anh dậy sớm thế. Từ lúc nào mà em không biết?

- Lúc tảng sáng em đang ngủ mơ đấy, anh nghe em reo hò lên “Ôi, sung sướng quá, tôi đã là tỷ phú” làm anh tỉnh giấc và không ngủ lại được. Hình như em nằm mơ trúng số?

Chị Bông kéo ghế ngồi xuống đối diện chồng :

- Buổi tối em đọc bài báo liệt kê các nhà tỷ phú trên thế giới, ông Jeff Bezos, ông Elon Musk, ông Bill Gates ... Thấy họ giàu có quá em đã mơ...

- Mơ ... làm vợ tỷ phú hả?

- Không ... thèm. Em mơ chính mình là tỷ phú cơ.

Và chị Bông tiếc rẻ:

- Em đang sung sướng thôi chứ chưa kịp tiêu tiền thì đã tỉnh dậy ... thấy thực tế anh ngồi lù lù đây và nhớ ra hôm nay thứ Bảy, chốc nữa anh làm ơn mang chiếc xe cũ rích bị chảy nhớt của em đến tiệm sửa nhè kẻo em không có xe đi làm đi chợ...

Chị Bông lẩm bẩm xốt xà:

- Lại tốn bạc trăm tiền sửa xe. Nếu em mà là tỷ phú

thì chẳng phải cái xe hư mà chiếc máy bay hay chiếc du thuyền hư cũng chỉ là chuyện nhỏ ...

Anh Bông an ủi:

- Em đừng buồn, tỷ phú hơn mình tiền của thật đấy nhưng có những thứ không thể nào hơn. Họ cũng chỉ có 24 giờ một ngày để sống, có một bao tử để ăn.

- Nhưng họ sống xa hoa đế vương, có lâu đài lộng lẫy, có kẻ hầu người hạ, họ ăn ngon mặc đẹp ...

Anh Bông chứng minh:

- Mình ở trong căn nhà 3 phòng ngủ, tỷ phú ở trong tòa lâu đài 30 phòng ngủ, nhưng ai cũng chỉ ngủ một phòng mà chưa biết ai ngủ ngon hơn ai. Chúng ta đi máy bay thương mại thế mà tai nạn máy bay

ít hơn những nhà giàu có máy bay riêng.

- Nhưng tỷ phú muốn gì được nấy, có tiền của là có quyền lực trong tay.

Anh Bông hớp một chút cà phê, chậm rãi tiếp:

- Ly cà phê buổi sáng sau một giấc ngủ ngon cà phê cũng ngon ời là ngon, có khi các ngài tỷ phú không biết hưởng cảnh đời bình thường nhưng “vô giá” này. Muốn gì được nấy cuộc sống sẽ trở thành vô vị, bởi họ không còn cảm giác khao khát ước mơ nữa. Một người homeless mong có 10 đô la để mua bữa ăn trưa nhưng ông tỷ phú có... nhất được 10 ngàn đô, chưa chắc ai vui hơn ai.

Chị Bông mơ màng:

- Ai mà chẳng muốn là tỷ phú hưởng sung sướng ngu gì muốn nghèo khổ để khao khát ước mơ. Tỷ phú sướng như tiên.

Anh Bông thì thực tế:

- Tỷ phú cũng là con người buồn vui sướng khổ như chúng ta. Thiếu gì các nhà siêu giàu ly dị nhau, đưa nhau ra tòa tranh chấp tiền bạc cũng đau đầu và đau lòng lắm lắm. Ông tỷ phú khổng lồ của thế giới là Jeff Bezos và mới đây là vợ chồng Bill Gates cũng đã chấm dứt cuộc hôn nhân của họ, mặc dù các ông bà tỷ phú này sẽ dễ dàng tái hôn làm lại cuộc đời mới, vẫn tận hưởng cuộc sống xa hoa, nhưng con cái họ, thân nhân họ làm

sao không bị tổn thương? Họ cũng có nhiều “nỗi khổ” em à, lấy chồng lấy vợ phải làm giấy tờ hợp đồng hôn nhân để phòng “nửa kia” phản bội chia chác tài sản của mình, luôn sống trong bất an phải cảnh giác đề phòng bị kẻ gian bắt cóc, tấn công tống tiền dù họ được bảo vệ kỹ lưỡng và còn một nỗi lo to lớn nhất là sợ chết.

- Ai mà chẳng sợ chết chứ.

- Dĩ nhiên, đó là điều bình thường, nhưng người siêu giàu thì sợ chết hơn chúng ta, tiếc rẻ tiền của một đồng để lại thế gian có khi ... 49 ngày mà vong chưa siêu thoát đấy.

- Anh chỉ nói toàn những điều bi quan ...

Anh Bông chợt nhớ ra:

- Chắc em không quên nhà tỷ phú Aristotle Onassis vua tàu biển Hy Lạp, vợ chết bí ẩn không rõ nguyên do, con trai chết tai nạn máy bay, con gái sau 4 đời chồng, chuẩn bị cho cuộc hẹn người thứ 5 do người bạn giới thiệu thì cô ta chết đột tử trong bồn tắm vì dùng thuốc giảm cân quá liều. Thừa kế cuối cùng duy nhất là một đứa cháu ngoại khi mẹ chết nó mới 3 tuổi, năm 20 tuổi nó lấy chồng là một chàng giỏi ... đưa ngựa và 11 năm sau ly dị. Dưới nắm mộ sâu ông Onassis chắc đã tiếc đứt ruột công lao kiếm tiền của mình.

Cả gia đình ngồi trên đồng tiền tỷ mà không ai mua được hạnh phúc, sung sướng dài lâu.

Chị Bông đứng lên:

- Tranh luận với anh thì cả ngày không hết. Em đi tắm đây ...

Anh Bông uống cà phê xong ra ngoài chùng nửu tiếng sau anh trở vào nhà báo tin:

- Em ơi, cái xe chảy nhót tùm lum của em ...

Chị Bông đang ở trong phòng tắm vọng ra ngất lời chồng, than thở:

- Em biết ngay mà ...

- Để anh nói hết câu nào... anh đã tìm ra nguyên nhân chảy nhót và tự sửa được rồi khỏi cần mang ra tiệm.

Tiếng chị Bông reo vui to hơn cả tiếng nước chảy rào rào của vòi hoa sen:

- Vậy hả anh, vui quá, đỡ tốn cả trăm đồng.

Chị Bông tắm xong bước ra ngoài. Anh Bông nói:

- Em vào sửa soạn quần áo đẹp lát anh chở em đi ngắm vườn hoa ở downtown và chụp hình.

Chị Bông ngạc nhiên:

- Em mấy lần rủ anh đi chơi vườn hoa chụp hình mà anh cứ khất là chưa có hứng hay bận rộn, sao hôm nay ...?

- À, hôm nay anh có hứng vì anh vừa nghĩ ra chắc gì các ông bà tỷ phú có thì giờ đi dạo vườn hoa công cộng dập dìu kẻ qua người lại đông vui nên

anh muốn ... hơn họ điều này. Với lại anh muốn chạy xe đường dài để thử xe em còn chảy nhót nữa không.

- Thích quá ... anh đợi em vào trang điểm và mặc đồ nhé. Hôm nay nhất định em sẽ chụp nhiều hình bên các loài hoa đẹp mà em yêu thích.

Anh Bông đề nghị:

- Rong chơi vườn hoa xong thể nào chúng ta cũng đi dạo, sẽ ghé vào nhà hàng Việt Nam ở downtown nổi tiếng với những món ăn ngon miền Bắc nhé. Lâu rồi chúng ta không đến đó thưởng thức những món ăn Bắc như mẹ đã từng nấu. Canh riêu cá, đậu hũ chiên giòn tẩm nước mắm hành hay canh mồng tơi, cà pháo muối xối, tôm rim mặn với thịt ba rọi.

Chị Bông lại reo lên:

- Anh nhắc làm em nhớ mấy món này và thêm quá chừng.

- Thấy chưa, dù không là tỷ phú hôm nay chúng ta cũng có mấy niềm vui. Tỷ phú có niềm vui của họ, ta có niềm vui của ta. Em vừa lòng chưa ...

Và anh Bông lại lý luận:

- Các nhà tỷ phú ăn cao lương mỹ vị của ngon vật lạ thường xuyên chắc gì ngon miệng bằng chúng ta hôm nay sẽ được ăn những món quê hương mà mẹ yêu cho ta ăn từ thuở nào em nhỉ...

NTTD (MAY 09, 2021)

VÉ ĐI VIỆT NAM

TUẦN LỄ TỪ

26-09-2024 - 02-10-2024

TÊN HÃNG	STOP	TẠI	GIÁ TIỀN
UNITED/ANA	2	ORD, HND	\$878
UNITED/EVA	2	SFO, HND	\$1.099
TURKISH AIRLINES	1	IST	\$1.138
AMERICAN/ANA	2	LAX, ICN	\$1.269
ASIANA/ANA	2	LAX, ICN	\$1.269
JAPAN AIRLINES	1	HND	\$1.289
QATAR AIRWAYS	1	DOH	\$1.308
UNITED/CHINA	1	SFO, HND	\$1.317
UNITED AIRLINES	2	SFO, HND	\$1.446

*Giá vé thay đổi trong ngày
*Mỗi tiểu bang có giá khác nhau

TỈ GIÁ HỐI ĐOẠI

NGOẠI TỆ	VIỆT NAM
ĐÔ LA MỸ	\$24,360 VN ĐỒNG
EURO	\$25,526 VN ĐỒNG
ĐÔ LA CANADA	\$17,635 VN ĐỒNG
ĐÔ LA ÚC	\$16,097 VN ĐỒNG
YEN NHẬT	\$168.91 VN ĐỒNG
TIỀN US	NGOẠI TỆ
1USD	140,829 YEN NHẬT
	0.90250 EURO
	0.76194 BẢNG ANH
	1.35932 CANADA
	0.84912 THỤY SĨ

Ngày nay trong lịch sử

26/9/1927

Ngày 26 tháng 9 năm 1927, là ngày sinh của Thiếu tướng QLVNCH Huỳnh Văn Cao. Ông sinh ngày 26 tháng 9 năm 1927 tại Phủ Cam, Huế. Ông là một trong số ít tướng lãnh được Tổng thống Ngô Đình Diệm tín nhiệm.

Sau đảo chính 1963, ông bị thất sủng, chỉ tham gia chính trường, từng giữ chức Đệ nhất Phó Chủ tịch Thượng Viện năm 1967.

Ngày mất nước, ông bị CSBV giam đến 1987. Ông di H.O. năm 1990, định cư và qua đời tại Virginia năm 2013. Hưởng thọ 86 tuổi.

26/9/1948

Ngày 26 tháng 9 năm 1948, là ngày sinh của nhạc sĩ Ngô Thụy Miên. Ông quê ở Hải Phòng, lớn lên ở Sài Gòn. Bài nhạc đầu tiên là "Chiều nay không có em" đã khiến tên tuổi ông vang dội. Sau đó ông liên tục sáng tác và để lại nhiều nhạc phẩm để đời như "Tình khúc tháng 6", "Dấu tình sầu", "Tuổi 13"... nhưng ít ai biết ông từng là một kiểm soát viên không lưu (air traffic controller) tại sân bay Tân Sơn Nhất cho đến năm 75. Cũng thời gian đó, ông phụ trách nhạc Luân Phiên tại Đài phát thanh Quân đội VNCH.

LỜI GIỚI THIỆU: Những phát biểu của những người lãnh đạo, đôi khi được xem là chân lý, lời vàng thước ngọc. TT Nguyễn Văn Thiệu nổi tiếng với câu “Đừng nghe những gì CS nói, mà hãy nhìn những gì CS làm”. Lãnh đạo CSVN cũng phát biểu rất nhiều, được dân mạng xem như “thước đo” về khả năng của họ. Mời bạn theo dõi chọn lọc của Bánh Bèo...

Hầu hết con cháu của các cán bộ ĐCSVN đều đang du học và định cư ở nước ngoài...

“HỌ DÙNG CHẤT XÁM ĐỂ LÀM LỢI CHO NƯỚC NGOÀI, TRONG KHI ĐÓ LẠI BỎ RƠI VIỆT NAM QUÊ HƯƠNG MÌNH.”

Nguyễn Xuân Thủy
Đại biểu Quốc hội tỉnh Phú Thọ

“NHƯ TRƯỜNG HỢP 12/13 NHÀ VÔ ĐỊCH OLYMPIA KHÔNG VỀ NƯỚC THÌ CON EM NHIỀU NGƯỜI NGỒI Ở ĐÂY CŨNG KHÔNG VỀ. CÁ NHÂN GIA ĐÌNH TÔI CŨNG VẬY, 2 ĐỨA CON TÔI ĐI DU HỌC CŨNG KHÔNG VỀ.”

Nguyễn Duy Thăng
Thứ trưởng Bộ Nội vụ CSVN

Người dân hiện không có nhà để ở, nói chi là...

“KHÔNG ĐỂ AI PHẢI Ở TRONG NHÀ TẠM, NHÀ DỘT NÁT.”

Phạm Minh Chính
Thủ tướng CSVN

Ngày 2-3-2023, ông Võ Văn Thưởng phát biểu những lời sau tại Lễ Tuyên thệ nhậm chức tân Chủ tịch nước CSVN. Tới 21-3-2024, ông bị thôi chức vì ăn trên xương máu đồng bào:

“TÔI CÙNG XƯƠNG THỊT VỚI NHÂN DÂN CỦA TÔI.”

Chửi

DU UYÊN
SAIGON, VN

Tôi lượm được một trang Sách tập đọc thời giáo dục Việt Nam Cộng Hoà của tác giả Bùi Văn Bảo, nhà in Nhật Tảo, Sài Gòn - 1974, rất hay, nên xin trích ra đây, mong bản thân học và ghi nhớ những lời này:

“Ngoài đường

1. Con ơi! ở ngoài đường là nơi công-chúng qua lại, con có bốn-phận phải giữ gìn củ-chỉ cho được đứng-đắn.

2. Con nên nhớ mỗi khi gặp những người già-nua, nghèo-khó, những đàn-bà ôm-dắt trẻ thơ, những người đầu tang tóc rồi, con phải nhường bước. Đứa trẻ kia đứng khóc một mình, con chạy

lại hỏi-han, dỗ-dành hoặc chỉ-bảo. Cụ già nọ đánh rơi gậy, con lại nhặt giúp. Gặp trẻ con cãi nhau, con đứng lại can-ngăn. Gặp người lớn đánh nhau, con hãy tránh xa. Khi có đám tang đi qua, đừng cười nói với bạn con nữa, hãy ngả mũ chào người quá-cổ. Có ai hỏi thăm đường, con phải trả lời cho có lễ-phép. Đừng chạy nhảy, nô-đùa, phải giữ luật đi đường.

3. Con nên nhớ rằng chỉ liếc mắt trông qua củ-chỉ của dân-chúng ngoài đường là người ta có thể xét-đoán được trình-độ giáo-dục của cả một dân-tộc. - Theo Hà-Mai-Anh”

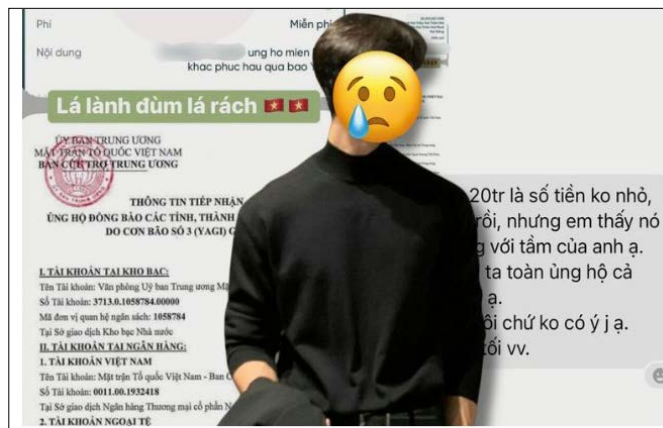
Nhiều năm nay, Việt Nam luôn nằm trong nhóm các quốc gia có chỉ

số văn minh (DCI) thấp nhất trên không gian mạng. Nghiên cứu của Microsoft cho thấy cứ 10 người dùng internet tại Việt Nam thì có hơn 5 người liên quan đến các hành vi bắt nạt. Cư dân mạng Việt đung chuyện là chửi bới vô lối, do thích “hùa nhau” bắt nạt người khác nên cũng dễ bị “dắt mũi”. Sẵn sàng tấn công những người/tổ chức trái quan điểm bằng lời lẽ thô tục, hình ảnh cắt ghép hoặc những cơn bão “một sao” mang tính bầy đàn. Đặc biệt là thói quen “xin link” clip 18+ khắp nơi...

Ngoài chỉ số văn minh trên mạng thấp, theo báo cáo của Liên minh Chống lừa đảo toàn cầu GASA, trong tổng số tiền bị lừa đảo qua mạng toàn cầu

là 53 tỷ USD, có gần 16 tỷ USD của người Việt Nam. Đó là con số rất lớn để thấy rằng Việt Nam là vùng trũng nhận thức thông tin và sử dụng mạng. Việc cư dân mạng Việt bị cho là kém văn minh trên mạng kèm theo việc bị lừa đảo nhiều cũng là điều dễ hiểu. Bởi vì tiêu chí của đánh giá về văn minh trên không gian mạng có cả sự an toàn khi sử dụng internet, bao gồm cả các hành vi lợi dụng mạng để lừa đảo.

Trong trận bão lũ mà Việt Nam vừa đối mặt hồi giữa tháng 9, có một bức ảnh dàn dựng đã lừa được rất nhiều người có kiến thức trong nước vì sự đúng thời điểm của nó. Hình ảnh tả một gia đình Khmer đang diễn cảnh khổ sở trong mùa nước nổi ở Nam Bộ (trong khi bão-lũ đang “quậy” ở Bắc Bộ), bản quyền là từ một YouTuber nhưng một nhà báo nào đó của tờ danviet.vn sắn sác “lượm về” và đóng một tên tờ báo lên giữa hình khiến cư dân mạng trong nước càng tin tưởng về độ xác thực của bức hình và thi nhau chia sẻ những cảm xúc thị vị. Trong trường hợp này, tôi nghĩ những người bị thì không hẳn là ngây thơ, thiếu hiểu biết, mà chính xác là hấp tấp, có vài người muốn thể

CEO bị chê khi đóng góp hơn 20 triệu từ thiện

Mới đây, L.H - nam CEO và Founder của chuỗi dịch vụ du lịch đã chia sẻ về việc đóng góp 22 triệu đồng để ủng hộ các tỉnh thành phía Bắc khắc phục hậu quả đợt mưa lũ lịch sử.

Tuy nhiên, khi L.H chia sẻ bằng chụp số tiền mình quyền góp, bỗng một netizen vào "góp ý" sao anh lại đóng góp số tiền không xứng tầm với vị thế CEO của mình.

Người này bình luận: "Em biết hơn 20 triệu là số tiền không nhỏ, cũng rất quý rồi. Nhưng em thấy nó không xứng tầm của anh ạ. Nghề sĩ người ta toàn ủng hộ cả trăm triệu thôi ạ. Em góp ý vậy thôi, chứ không có ý gì".

hiện bản thân là người đầu tiên “biết tin”, vì vậy mà thấy tấm hình “hot” liền đăng nhanh nhanh kéo nguội. Có nhiều người bị nguồn

báo “danviet.vn” lừa, bởi không ai nghĩ một tờ báo lớn lại đi đăng tấm hình dàn dựng giữa lúc có quá nhiều cảnh đau thương như vậy.

Thời nay, khi ứng cử viên đi xin việc, chủ cũng có thể tìm hiểu người ứng tuyển thông qua trang cá nhân trên mạng xã hội. Trang cá nhân trên mạng xã hội tuy không nói hết nhưng cũng thể hiện được một phần về chủ trang, họ đăng gì, bạn bè họ bình luận những gì cũng đều thể hiện sự quan tâm, nhận thức, hiểu biết, quan điểm và thái độ của họ với mọi người, với đời sống và thời cuộc. Từ đó mà người ta có đánh giá sơ sơ về chủ trang cá nhân đó. Khác với đời thật, những gì tồn tại trên mạng rất dễ lưu truyền thiên cổ, vì cư dân mạng trong nước rất mê chức năng “chụp màn hình” để dấu tố người khác. Đôi khi một bình luận giỡn chơi cũng sẽ trở thành mũi giáo đâm ngược bản thân nếu người có ý xấu muốn hại mình. Nhiều người trong nước đã bị mất luôn sự nghiệp, mất hết tất cả tương lai chỉ vì những bài viết, bình luận mang tính cá nhân. Bởi vậy mà rất nhiều cư dân mạng Việt Nam thích xài nick ảo để thỏa thuê chửi người khác, thỏa mãn thú tính khi mệt

Đồng bào - bảo từng đồng của nhau. Người mua xăng về chạy máy phát điện cho sạc điện thoại nhờ với giá 100,000 VND/lần cũng là người nhanh nhạy về kinh doanh, nhưng có vẻ sự nhạy ấy không đúng lúc.

- NGUỒN: VNEXPRESS.NET

thị người khác, dẫn dắt dư luận, từ đó mà hình thành một cộng đồng được đánh giá kém văn minh nhất-nhì thế giới.

Do kém hiểu biết và sống trong số đông kém hiểu biết, cư dân mạng Việt Nam dễ xúc động trong mọi chuyện, hễ chút là họ cãi, họ chửi, họ chỉ trích, họ không tin ai trên cõi đời này trừ những gì họ muốn tin. Ví dụ như chuyện từ thiện sau bão lũ, mấy năm trước người dân mang nỗi thất vọng với nhà nước nên cùng nhau “chung tiền” cho những nghệ sĩ nổi tiếng và giàu, mong họ đưa

tiền người dân ủng hộ tới tay người dân trong vùng lũ kịp thời. Bởi trước đó, người dân ủng hộ tiền bão lũ cho nhà nước rất nhiều nhưng không thấy sự minh bạch trong thu-chi. Rồi bỗng dưng, một số nghệ sĩ bị bóc mẽ là ô-miền của người dân xây biệt phủ, sắm xe sang, tiền ủng hộ tới tay người dân vùng lũ bị cắt xén không còn gì... Dân không biết mần sao, cách mặt với đám nghệ sĩ “quay xe” ủng hộ lại ông nhà nước với niềm hy vọng nhà nước thay đổi, hiệu quả hơn đám nghệ sĩ gường sĩ kia ...

Và nhà nước thay đổi thật, thay vì im im nhận tiền như bấy lâu nay thì dùng cái đưa sao kê nhận tiền từ thiện lên, hòng lấy lại niềm tin từ dân chúng. Nước đi này của ông nhà nước làm bất ngờ quá nên nhiều vị “khoe khoang quá lỗ” trước đó đã trở tay không kịp. Có người chuyển cho ông nhà nước có 10 ngàn VND nhưng nổ lên lớn 100 triệu VND, có người thay mặt nguyên cả lớp, cả trường, cả công ty để bỏ tiền vào quỹ, nhưng ếm nhẹ khoảng 99%, chỉ góp có 1% và photoshop tờ biên lai để “nói năng”.

Và rất nhiều người đã muối mặt lên xin lỗi tập thể, cư dân mạng và gia đình vì bị lừa ra chuyện nộp một, nói một trăm.

Kỳ này, cư dân mạng trong nước bận rộn vô cùng tận ... Vừa phải đấu tố những kẻ gian dối, góp một mà nói một trăm, vừa phải đi vòng vòng coi ai đóng góp bao nhiêu rồi đi đấu tố. Có nhiều nghệ sĩ, người thành đạt bị cư dân mạng ồ ạt vào “lêu lêu” bởi họ đóng góp vào quỹ từ thiện này ít quá, chắc rằng đa số những kẻ “lêu lêu” người khác không góp nổi một đồng.

Ngoài ra, việc nhà nước sao kê đã nhận từ ai bao nhiêu tiền thì đủ một vở hí kịch rồi, không biết bao giờ nhà nước tung ra sao kê đoạn chi tiền? Khúc này mới là một đại hí kịch khác... Nói chung chuyện ủng hộ từ thiện năm nào cũng đầy bi-hài, cay đắng nhất là dầu ủng hộ cho ai, cho bên nào thì cũng nghi ngờ “không biết đến tay người dân không?”

Xin kết bài bằng tám ảnh trên mạng ghi lại cảnh anh lính cứu hỏa ở nước ngoài cười rất tươi khi ẵm một cụ bà trong trận lụt. Ảnh nói rằng cười tại vì cụ bà nói với anh: “Cậu làm tôi nhớ đêm tân hôn của mình.”

Ở Việt Nam, nếu các nhân vật trong tám hình “chạy lụt” mà cười tươi quá, cũng có thể bị chửi...

DU

Bức ảnh dễ ăn... chứ nếu ở VN - NGUỒN: REDDIT.COM

HOÀNG VŨ

Năm nay đánh dấu kỷ niệm 50 năm của Khối Rubik (Rubik's Cube). Kể từ khi được phát minh vào năm 1974, hơn 450 triệu chiếc đã được bán, khiến nó trở thành một trong những món đồ chơi bán chạy nhất trong lịch sử, vượt qua cả Slinky. Năm 1980, Khối Rubik đã được vinh danh là Toy of the Year (Đồ Chơi của Năm), và được đưa vào National Toy Hall of Fame (Đại sảnh Danh vọng Đồ Chơi Quốc gia) vào năm 2014.

Khối Rubik

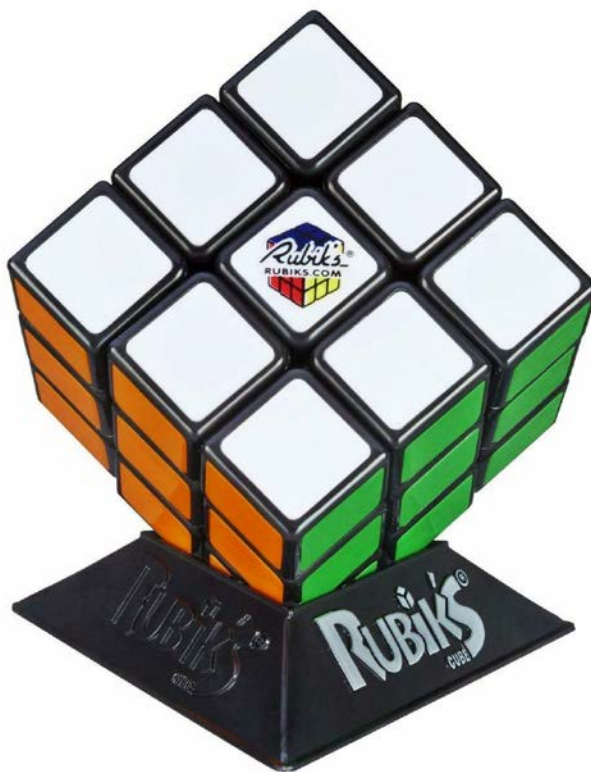
2 KỲ - KỲ 2

■ Đối với một số người, chỉ đơn giản giải khối Rubik thôi là không đủ. Họ còn thi đua giải khối này càng nhanh càng tốt, đó là những "Speedcubers". Hơn 200,000 người đã tham gia các cuộc thi tổ chức do World Cubing Association (Hiệp hội Khối Rubik Thế giới), là cơ quan quản lý thiết lập ra các quy tắc và duy trì những kỷ lục chính thức. Người giải ở các sự kiện này thi đua dưới nhiều điều kiện khác nhau, chẳng hạn như chỉ sử dụng một tay hoặc thậm chí bịt mắt.

■ Giải vô địch khối Rubik thế giới đầu tiên được tổ chức tại quê nhà Budapest của Rubik vào năm 1982. Thời gian giải nhanh nhất khi đó là 22.95 giây, do người Mỹ gốc Việt tên Minh Thái nắm giữ. Nhưng kể từ đó, kỷ lục này đã bị phá vỡ nhiều lần, gần đây nhất là vào năm 2023, Max Park đã giải chỉ trong 3.13 giây! Park xuất hiện trong bộ phim tài liệu Netflix năm 2020 mang

tên "The Speed Cubers".

■ Khối Rubik là một pop culture icon (biểu tượng văn hóa đại chúng), đã xuất hiện trong nhiều bộ phim và chương trình truyền hình, bao gồm "Spider-Man: Into the Spider-Verse" và "The Big Bang Theory". Nó cũng là một phần của bộ sưu tập vĩnh viễn tại

Museum of Modern Art (Bảo tàng Nghệ thuật Hiện đại) New York và đã là chủ đề của nhiều cuộc triển lãm. Một ví dụ là triển lãm "Beyond Rubik's Cube", một triển lãm lưu động ra mắt vào dịp kỷ niệm 40 năm của món đồ chơi này vào năm 2014, đã lưu diễn quốc tế trong suốt 7 năm.

■ Bất kỳ ai cũng có thể thử chơi khối Rubik - ngay cả những người khiếm thị. Các nhãn dán có sẵn để thay thế các màu cho dễ phân biệt hơn so với bảng màu tiêu chuẩn là đỏ, vàng, xanh dương, cam, xanh lá cây và trắng. Và một số phiên bản đặc biệt lại có các ký hiệu nổi để cho người khiếm thị cũng có thể giải được.

■ Hiện nay đã 80 tuổi, Erno Rubik vẫn giữ niềm đam mê với khối Rubik của mình, không chỉ như một trò chơi giải trí mà còn như một công cụ giáo dục. Chương trình "You Can Do the Cube" đã đưa Khối Rubik vào các lớp học tại Hoa Kỳ vào năm 2008 và củng cố vị trí của nó như một món đồ chơi STEM (viết tắt của science, technology, engineering and mathematics). Phiên bản kế tiếp, "Rubik's Academy", dự kiến sẽ sử dụng khối Rubik để dạy các khái niệm như lý luận không gian và sự kiên nhẫn.

Suy Đi Ngẫm Lại

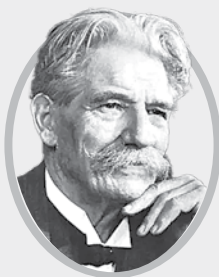
Người phụ nữ góc nghề nhất cũng biết cách lèo lái một người đàn ông thông minh; nhưng cần một người phụ nữ rất thông minh mới điều khiển được một gã đàn ông.

RUDYARD KIPLING

Thành công không phải là chìa khóa mở cánh cửa hạnh phúc. Hạnh phúc là chìa khóa dẫn tới cánh cửa thành công. Nếu bạn yêu điều bạn đang làm, bạn sẽ thành công.

ALBERT SCHWEITZER

Thà có một người bạn có thể chia sẻ cảm xúc cởi mở và chân thực hơn là có cả một mạng lưới các mối quan hệ hời hợt.

KURT VONNEGUT

MINH HẢI

Ai trả tiền bữa ăn

Trong đời sống hàng ngày, chúng ta thường có nhiều dịp hẹn hò với bạn khác phái đi ăn ở một quán ăn hay nhà hàng trong vùng. Vấn đề đặt ra ở đây là ai sẽ trả tiền bữa ăn. Quan điểm thông thường là người nam sẽ chi trả - ít ra là trong buổi hẹn đầu tiên hay trong giai đoạn đầu của mối giao tình.

Tuy nhiên, do tiến triển của xã hội, vấn đề “ai sẽ trả tiền bữa ăn” có nhiều uyển chuyển.

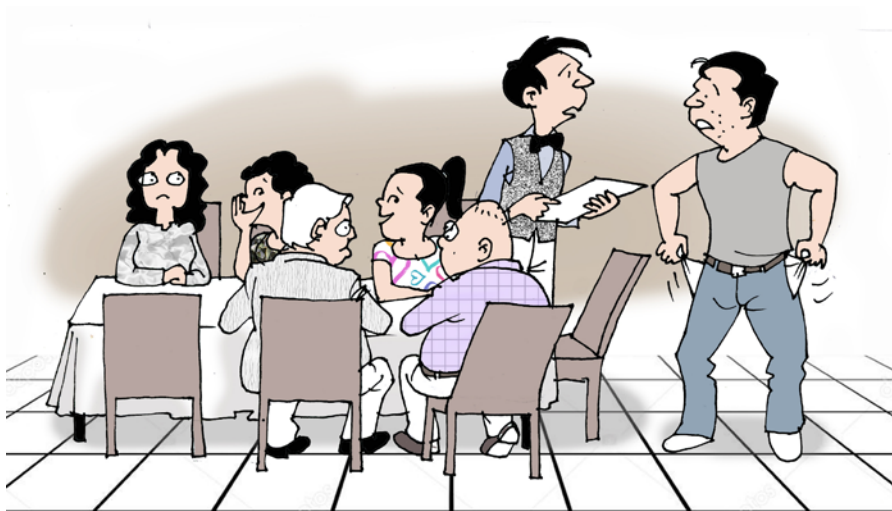
- Trong giao tiếp thông thường, ít ra là trong buổi đầu, ai là người đưa ra lời mời người ấy sẽ trả tiền, trừ khi có thỏa thuận từ trước là chi phí sẽ chia đều.

- Trong trường hợp sau bữa ăn ở nhà hàng còn có mục đi nghe nhạc nữa chẳng hạn, thì bạn có thể xin chi trả tiền vé cho cả nhóm.

- Khi buổi hẹn xảy ra bất ngờ, không biết ai là người mời thì bạn có thể đề nghị chia đều chi phí, hoặc xin trả riêng phần mình.

- Điều nên lưu ý là khi bạn ngỏ lời mời một nhóm đi ăn và nhận sẽ trả mọi chi phí thì đừng nên mong đợi một sự đền đáp nào từ người khác. Hãy vui với cử chỉ đẹp của mình.

MH - THEO ETIQUETTE

BẢO HUÂN

Đừng tiếc hai chữ “cảm ơn”

BẢO HUÂN MICROSOFT AI

Lời cảm ơn luôn hiện diện trong giao tiếp hàng ngày. Chúng ta cảm ơn khi nhận được sự giúp đỡ từ người khác, nhưng ngay cả những người không giúp đỡ, thậm chí mang đến cho ta thất vọng, cũng có thể nhận được lời cảm ơn từ chúng ta. Giá trị của lời cảm ơn không chỉ đến từ những điều tốt đẹp mà còn từ kinh nghiệm chúng ta trải qua.

Khi nào chúng ta nên nói lời cảm ơn? Lời cảm ơn nên trở thành nhịp cầu kết nối giữa con người với con người, là sợi dây liên kết những trái tim. Khi ai đó tặng một lời khen, dù chỉ về chiếc áo ta đang mặc, nên đáp lại bằng một lời cảm ơn.

Khi bạn đến trễ một bữa tiệc, và mọi người đã phải chờ đợi, thay vì vội vàng giải thích, bạn có thể nói: “Cảm ơn mọi người/ quý vị đã kiên nhẫn đợi mình...” Lời cảm ơn này không chỉ giúp giảm bớt sự khó chịu của người khác mà còn thể hiện sự tôn trọng của bạn dành cho họ.

Khi ai đó tin tưởng và chia sẻ câu chuyện của họ với bạn, nói “Cảm ơn vì bạn đã tin tôi” có thể mang lại sự an ủi sâu sắc hơn bất kỳ lời khuyên nào.

Ít ai trong chúng ta thích nghe những lời góp ý hay chỉ trích, dù chân thành đến đâu. Nhưng chính trong những khoảnh khắc ấy, lời cảm ơn là thể hiện sự trưởng thành, là cách để ta nhận ra rằng mình đang hoàn thiện.

Lời cảm ơn là biểu hiện sâu sắc của lòng biết ơn chân thành. Trong những lúc khó khăn, khi nhận được giúp đỡ, lời cảm ơn không chỉ là cách bày tỏ sự trân trọng mà còn thừa nhận rằng chúng ta không thể tự mình vượt qua mọi thử thách. Lời cảm ơn mang lại hạnh phúc cho người nhận, đồng thời giúp ta cảm thấy thanh thản hơn.

Lời cảm ơn như một sức mạnh đặc biệt, như ánh nắng ấm áp trong những ngày đông lạnh giá. Nó có thể xóa tan những khoảng cách, kết nối những tâm hồn xa lạ, và mang lại niềm vui cho cả người nói lẫn người nghe. Khi nhận được lời cảm ơn, cảm giác ấm áp ấy lan tỏa tựa ngọn lửa nhỏ, khiến cuộc sống trở nên tươi đẹp hơn, trái tim ta thêm rộn ràng và rộng mở. Chính sự cảm ơn chân thành giúp chúng ta nhận ra rằng, dù khác biệt về hoàn cảnh, giàu nghèo, hay tính cách, tất cả đều nên được đón nhận bằng tình yêu thương và sự tôn trọng.

Đừng bao giờ tiếc một lời cảm ơn; mỗi khi bạn nói ra hai từ ấy, bạn không chỉ làm tăng giá trị duyên dáng của chính mình mà còn gieo niềm vui vào trái tim người khác.

Keo Tây

Keo Ú

HAI QUÊ
PHÁP

Chường Phương Bắc

Tiếng Pháp gọi đường là «sucre». Riêng dân miền Bắc (Nord-Pas-de-Calais) chơi nổi, không chịu sờ như mọi người mà khoái chờ hơn nên «sucre» biến thành «chuque». Cũng ví như anh Mỹ nào đó nổi hứng gọi «sugar» chệch ra thành «chugar» cho... «dui», hay anh Việt Nam chướng khí không thích gọi cục đường là

cục đường mà là «cục chường». Bởi thế cho nên cục kẹo cứng, đậm mùi cà phê, ngậm một lúc thì chạm đến phần mềm thơm sữa và ca-ra-men của xứ Bắc này được gọi là Chuque du Nord thay vì Sucre du Nord. Chường Phương Bắc, cái tên nhả nhỏ nhưng ăn ngon tuyệt và thủy chung chỉ mặc áo trắng sọc đỏ.

Keo Ú

Hình dạng giống kẹo ú nước ta nhưng ú ta mình mặc áo bột, da vàng xỉ. Mùi đường mía đậm gắt, thêm vị gừng nồng, trẻ con hảo ngọt cách mấy cũng đành phải lắc đầu.

Chường Phương Bắc

Thế nhưng nhiều người lớn sau 75 lại rất ưa chuộng. Những người lớn ấy chính là các bà vợ «Ngự» te tua, luôn phải «tư zuy» xem món gì đem nuôi chồng trong tù cải tạo vừa rẻ, vừa để được lâu, vừa đáp ứng nhu cầu thiếu ngọt, lại vừa ấm bụng.

Ú Tây-Berlingot cứng, nhiều màu sắc tươi vui, mỗi màu đại diện cho một loại trái cây hay hương vị khác nhau như quýt, chanh, dâu, táo, bạc hà, anh đào, cam thảo, cà phê, xá xị, sô-cô-la... và được tô điểm bằng những lần sọc trắng làm duyên. Duyên thì duyên thật, chỉ là, ăn không được êm ái cho lắm. Cục kẹo cho vô miệng cứ lổn nha lổn nhon. Giống ăn xí muối, lủn nguyên quả rồi mới thấy tội nghiệp cái vòm miệng bị đâm chọt.

Kẹo Nhỡ Dại

Tỉnh lỵ Cambrai, cũng thuộc Bắc Pháp, nổi tiếng nhờ kẹo nhỡ dại - Bêtise de Cambrai. Cục kẹo hơn trăm tuổi đời này có cái tên lạ lẫm như vậy vì nó sinh ra từ lầm lỗi. Người thợ học việc trong một hiệu bánh kẹo đã nhỡ tay cho quá nhiều si-rô bạc hà vào nước đường thắng. Sợ bị chủ rầy, chàng ta ra sức kéo kéo, nhồi nhồi cho tảng đường phai đi hòng che giấu màu xanh tội lỗi. Chẳng ngờ đem ra bán lại được khách hàng khen tấm tắc vì hương vị tươi mát, lạ miệng. Không những thế, nhiều người còn trở lại hỏi mua thêm. Thế là ông bà chủ ra lệnh cho chàng ta phải thành thật khai báo và biến lỗi lầm thành công thức bài

Kẹo thoi

bản. Từ đó sản xuất đều đặn. Vấn đề là ở Cambrai có hai nhà sản xuất bánh kẹo lớn là Afchain và Despinoy và cả hai cùng vỗ ngực xưng mình là chủ của người thợ năm xưa. Cãi nhau mỗi miệng, chẳng ai chịu ai, hai bên lôi nhau ra tòa. Tòa xử Afchain là «nhà sáng chế», Despinoy là «tác giả». Huê vốn. Sau này, thấy bán được, cả hai đều phát triển, đưa thêm các hương vị khác vào khiến kẹo nhỡ dại không chỉ có màu xanh lục và hương vị bạc hà nguyên thủy mà còn có vàng, cam, hồng, tím v.v. của hoa quả khác. Được sản xuất theo kiểu thủ công, hoàn toàn dùng hương liệu tự nhiên, không hoá chất, viên kẹo luôn có một đường viền màu ở giữa.

Kẹo thoi

Kẹo thoi Calisson là đặc sản vùng Aix-en-Provence, thuộc miền Nam nước Pháp. Màu trắng của lòng trắng trứng gà phủ lớp mứt dưa lê và hạnh nhân trộn với vỏ cam vàng. Loại kẹo này thường được xếp trong những chiếc hộp cũng hình thoi, dùng làm quà tặng dịp lễ Tết. Tuy được xem là sang trọng nhưng lại kén khách, không phải ai cũng thích hương vị đặc biệt của nó.

Cút Chuột Hồng

Kẹo sữa

Kẹo sữa Nougat là một trong 13 món tráng miệng *must-have* trong một bữa tiệc Giáng sinh truyền thống ở miền Nam nước Pháp. Ai thích ngọt bùi dễ phải lòng kẹo sữa vì nó vừa có đường vừa có mật, vừa có hạt dễ cười. Da trắng mịn màng, thơm tho, ngọt mềm, ăn mãi không ngấy. Đây chính là viên kẹo sữa nổi tiếng vùng Montélimar.

Cút Chuột Hồng

Pralines Roses de Lyon giống y theo lèo cút chuột. Thay vì dùng đậu phộng thì dân Lyon dùng hạnh nhân hoặc hạt dẻ bọc đường pha màu hồng cho vui mắt.

Điểm danh một vòng, ngoài mạch nha, kẹo dừa, kẹo chuối, kẹo ú, kẹo cau ... có vẻ của ta thì kẹo kéo, kẹo dôi, kẹo mè xừng, kẹo sù châu, thèo lèo cút chuột... đều mang hơi hướm anh Ba láng giềng. Bàn thêm cho vui, không hiểu sao kẹo hồ lô thường thấy trong các phim Tàu thì lại không du nhập vào xứ ta.

Kẹo gói

Vào thế kỷ thứ 17, khi nạn dịch hạch hoành hành dữ dội tại Pháp, các vị trưởng lão ở thành phố Lyon đã tổ chức một buổi rước lễ trên đồi Fourvière để cầu xin Đức Mẹ cứu giúp chúng sinh. Một ngon đại lap nặng 3 cân

Kẹo gói

đã được thả trên chiếc gối lụa. Từ đó, hằng năm, dân chúng ở Lyon giữ lệ, tiếp tục lên đồi rước lễ. Về sau, hậu nhân thế kỷ 20 muốn nhắc nhau nhớ tích cũ này, đã dùng sô-cô-la, hạnh nhân và rượu để chế ra viên kẹo mang hình chiếc gối, đặt tên là Coussin de Lyon. Phải mất 4 ngày mới làm xong được viên kẹo. Màu xanh đặc trưng của nó chính là màu của rượu thơm Curaçao.

Kẹo chanh

Gọi là kẹo chanh, kỳ thực kẹo được làm từ quả *bergamote*. Thì cũng con nhà chanh chua nhưng quả *bergamote* có hương thơm nồng nàn, đặc biệt. Vỏ nó có vị đắng hơn chanh, thường chỉ được dùng để lấy hương làm bánh kẹo hoặc nước sốt rưới món ăn. Vùng Nancy (đông bắc nước Pháp) nổi tiếng có kẹo chanh *bergamote* chua chua ngọt ngọt, trong như hổ phách.

Kẹo nước suối

Vichy (miền Trung nước Pháp) nổi tiếng nhờ suối nguồn và kẹo bát giác.

Kẹo nước suối

Kẹo chanh

Viên kẹo Pastille de Vichy 8 cạnh này được làm bằng nước suối, muối khoáng, thêm hoa hồi, chanh, cam hoặc bạc hà. Có loại có đường, có loại không. Phải dùng hộp thiếc mà đựng thì kẹo mới ngon lâu. Cơm nước xong, làm một viên, vừa thơm miệng vừa dễ tiêu. Tuy nhiên, loại kẹo vừa không ngọt vừa không xanh xanh đỏ đỏ cho em nhỏ nó mừng này được lòng người lớn hơn trẻ con nên vào siêu thị, thường chỉ thấy các cụ dạo quanh kẹo nước suối.

Kẹo hoa lá

Miền Nam nắng ấm cho nhiều hoa thơm cỏ lạ. Người Pháp hái đem chưng cất nước hoa, xà phòng, son phấn, nến sáp. Hơn thế nữa, chế biến trà, rượu, xi-

Kẹo hoa bướm

Kẹo hòn

rô, bánh kẹo. Được sử dụng phổ biến nhất có hoa hồng, hoa mỹ nhân (poppy), hoa oải hương (lavender), hoa bướm (violet), lá chanh cỏ roi ngựa (lemon verbena), lá khuynh diệp (eucalyptus), lá bạc hà (mint) v.v. Nổi tiếng, có kẹo hoa mỹ nhân Coquelicot de Nemours và kẹo hoa bướm Violettes de Toulouse. Đặc biệt, kẹo hoa bướm thường được dùng để bày tỏ tình yêu lãng mạn và thầm kín do chuyện kể rằng xưa có người lính hành quân ngang rừng giữa mùa đông lạnh lẽo, thấy bông hoa tím bé bỏng ven đường, lòng chạnh nhớ người yêu chưa lần nào dám tỏ tình, muốn ngắt đem về tặng nàng nhưng đời hoa và đời lính đều mong manh như nhau nên tình thầm

Kẹo hoa mỹ nhân

vẫn mãi lặng thinh đi theo người chốn muôn phương...

Xứ ta có nhiều hoa thơm như sen, huệ, bưởi, lái, trang, cúc, hoàng lan, thiên lý... Hoa phượng, hoa dâm bụt tuy không thơm nhưng đều ăn được. Lá cúc tần, tía tô, ngải cứu, quế, ngò, sả, v.v. đều có hương thơm và được tính cao. Đáng tiếc, những loại hoa lá này chưa được dân ta khai thác làm bánh kẹo.

Kẹo hòn

Đặc sản Pau, nơi vua Henri IV chào đời. Kẹo hòn - Coucounette được sáng chế để vinh danh vị vua nổi tiếng cường tráng, có tới 57 thê thiếp, sinh 21 hoàng tử công chúa. Chữ «coucounette» là tiếng lóng, chỉ bộ phận chỉ liên ông mới có. Tên gọi thế nào thì hình dạng thế đó. Hạnh nhân nướng bọc sô-cô-la nguyên chất, quăn bột hạnh nhân, tẩm dầu tầm, gừng và rượu thơm Armagnac. Ngoài bạn tình, chớ nên đem tặng người khác.

HQ

Kẹo khuynh diệp

TRIỆU MINH

Già là giai đoạn không ai tránh khỏi, trừ những người yếu mệnh. “Chống” già chỉ là để sao cho “lâu già” (làm thời gian chậm tới). Có 7 loại supplements (phụ dược) bồi bổ cho cơ thể nhằm mục tiêu đó: calcium, collagen, fish oil, magnesium, melatonin, vitamin B12 và vitamin D. Có những thứ bổ sung không cần thiết: vitamin C, probiotics, glucosamine và chondroitin. Loạt bài sau đây sẽ lần lượt giải thích từng loại.

Phụ dược “chống” già

NHIỀU KỲ - KỲ 3

Dầu cá - Bổ não và tim

Tại sao quan trọng?

Dầu cá chứa acid béo omega-3 gọi là EPA và DHA, mà cơ thể bạn cần để hình thành màng tế bào (cell membranes) trên khắp cơ thể, đặc biệt là ở mắt và não. Chúng cũng có thể làm giảm triglyceride, một loại chất béo trong máu có liên quan đến bệnh tim.

Ai nên dùng?

Những người không ăn ít nhất 1.5 khẩu phần cá mỗi tuần có thể nên dùng viên bổ sung dầu cá có chứa EPA và DHA, đặc biệt là nếu họ có nguy cơ mắc bệnh tim mạch cao hơn do huyết áp cao, mập phì hoặc có tiền sử gia đình mắc bệnh tim. (Một khẩu phần cá là 2 đến 3 ounce, khoảng bằng kích thước của một bộ bài tây). Nghiên cứu cho thấy điều đó có thể làm giảm nguy cơ mắc bệnh tim và giúp ngừa chứng mất trí hoặc bệnh Alzheimer. Theo Hiệp hội Tim mạch Hoa Kỳ, bất kỳ ai đã sống sót sau cơn đau tim hoặc được chẩn đoán mắc bệnh suy tim thì ăn như vậy cũng có thể được hưởng lợi.

Cần bao nhiêu?

Các chất bổ sung để làm giảm nguy cơ mắc bệnh tim hoặc bệnh Alzheimer thường sử dụng một gram EPA và DHA mỗi ngày. Nếu bạn có tiền sử đau tim hoặc đột quỵ hoặc có nguy cơ mắc các bệnh này rất cao, bác sĩ có thể đề nghị bạn dùng thuốc viên omega-3 theo toa, có liều cao hơn và được bảo hiểm chi trả. Đối với những người không ăn cá, nên bổ sung bằng dầu tảo (algae oil) có nguồn gốc từ thực vật và có hàm lượng omega-3 tương tự.

SẢN PHẨM GỢI Ý

Pure Alaska Omega
Wild Alaskan Salmon
Oil 1,000mg Softgels

\$25.82 / 180 ct.

Nature Made Fish Oil
1,000mg Softgels

\$14.89 / 90 ct.

Nordic Naturals
Algae Omega 715mg
Soft Gels

\$28.99 / 60 ct.

Món quà lưu niệm

NGUYỄN THANH BÌNH
SÀI GÒN, VN

Cửa hàng bán đồ
lưu niệm

Ngày trước, tôi từng đọc bài tạp bút của một nhà thơ lớn tuổi, đại ý ông viết về những món quà lưu niệm nho nhỏ bày trên bàn làm việc hay trên kệ sách trước mặt mình. Ông thỉnh thoảng nhìn vào chúng và vẫn luôn thầm gửi lời cảm ơn đến những người tặng. Bởi ông nghĩ, cho dù quá mệt mỏi sau chuyến công tác dài ngày hay đang hào hứng vì chuyến du lịch

đầy hứng khởi thì họ vẫn có một chút gì đó còn nhớ đến những người đang ở nhà, dành thời gian tìm kiếm, mua sắm, chọn lựa những món quà lưu niệm thật dễ thương. Và vật phẩm ấy dù rất nhỏ thôi, nhưng đầy ấp tình cảm, đáng quý biết bao!

Trong học bàn tử làm việc của tôi cũng có những món đọng đầy kỷ niệm tương tự như vậy. Đây là bộ ly có nắp đậy của anh trưởng phòng tặng lại, này là chai dầu nóng

nho nhỏ của bạn đồng nghiệp đi công tác Thái Lan về, này là cái bấm móng tay nhỏ xinh để kỷ niệm chuyến du lịch Singapore của một chị ... Thỉnh thoảng, khi quá mệt mỏi với màn hình vi tính, tôi cũng hay thả lỏng, thư giãn đôi mắt, ngả người ra ghế rồi nhìn ngắm những món quà lưu niệm ấy một lúc. Và cũng đúng như tên gọi, chúng cứ như thứ gì đó lưu giữ, lưu luyến lại những kỷ niệm với người đã rời xa hoặc từng có những chuyến đi xa.

Rồi, cũng đến lúc tôi trở thành một trong những người đi công tác xa. Sau những giờ mệt mỏi chạy đua theo tiến độ công việc chung của đoàn, lang thang từ trong triển lãm máy móc cho đến nhà máy sản xuất thiết bị kín lịch cả ngày, buổi tối gần khuya mấy anh em rủ nhau đi dạo phố đêm ở xứ người một chút. Đứng tần ngần trước tủ bán hàng lưu niệm, tôi thầm nghĩ nên mua tặng một vài món dễ thương để làm quà cho người ở nhà. Hốt nhiên, trong đầu lúc đó bỗng hiện rõ ràng một danh sách không khác gì một thứ tự ưu tiên đã được trí não phân định và sắp xếp sẵn. Trong lòng cảm nhận một cách chính xác rằng, mình nên chọn quà cho người này trước, đến người này,

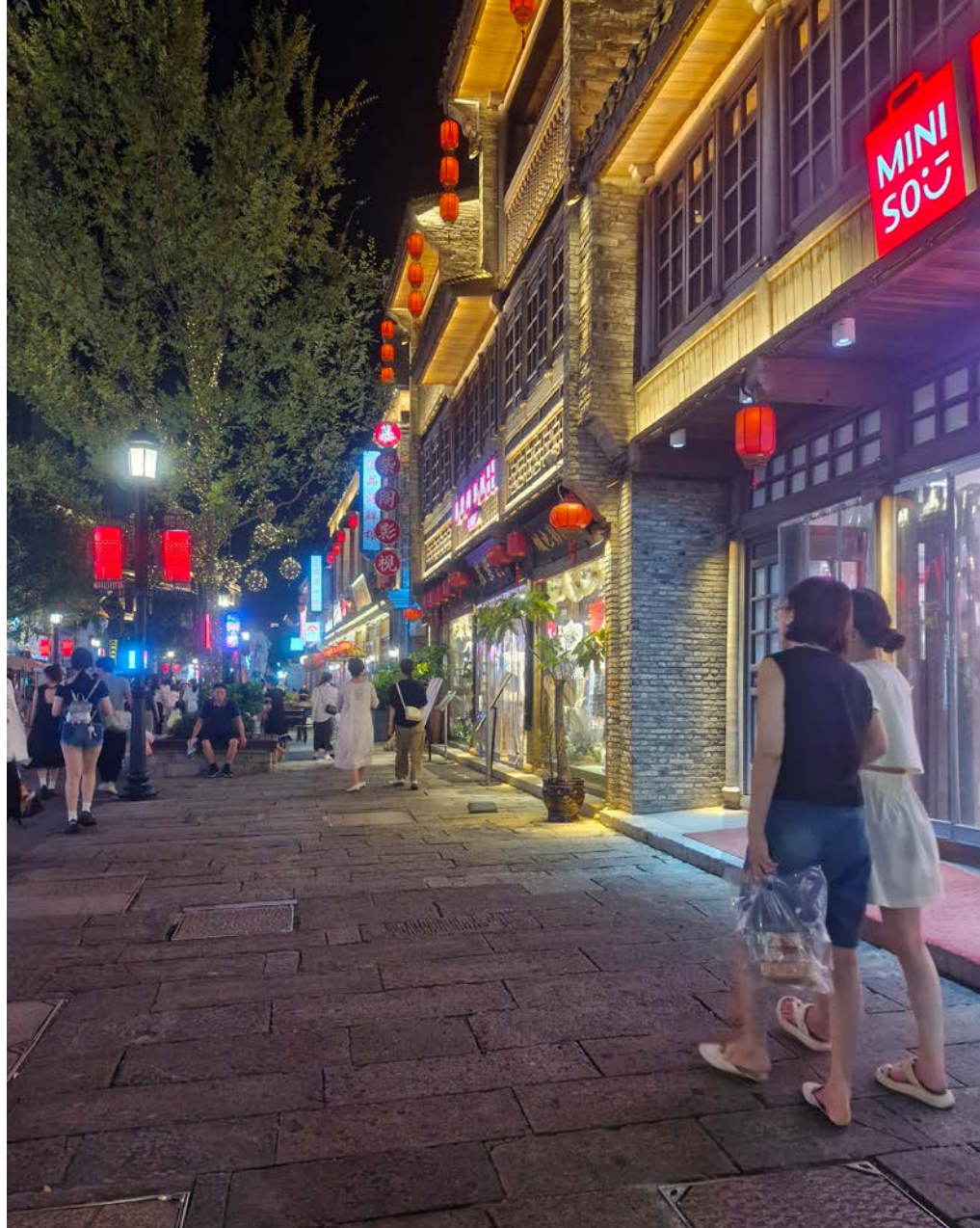

đến phòng ban này, rồi đến bộ phận này...

Thậm chí có người mà nỗi nhớ quay quắt đến mức, tôi đang đứng một mình giữa phố khuya trên đất Trung Quốc mà lòng thôi thúc muốn thực hiện một cuộc gọi video-call chỉ để người đang ở nhà cũng có thể thấy được, có thể cùng nhìn với mình cảnh quan phố phường xa lạ mà đầy sầm uất, quyến rũ, quá khác xa với nơi mình đang sống. Chỉ tiếc là “người ấy” đã không kịp bắt máy trong đêm đó!

Trong đầu bất kỳ ai, hình như cũng sẽ có một cơ chế chọn lọc thứ tự về độ quan trọng, mức độ ưu tiên, những gì, những ai sẽ luôn được nghĩ đến trước nhất. Chẳng qua, do bị cuốn theo bởi nhiều vấn đề, nhiều tình tiết diễn tiến liên tục trong ngày, mà đôi khi chúng ta không để ý đến. Chỉ cho đến lúc đặt chúng ta trước một vấn đề cần suy xét, cần tĩnh tâm phân tích, vậy là người quan trọng nhất, điều ưu tiên thực hiện nhất sẽ tự động hiện ra.

Ngồi trên chuyến máy bay quay về quê nhà, trong gió hành lý xách tay là những phần quà lưu niệm nho nhỏ, thăm lướt nhanh trong đầu món này sẽ dành tặng ai, món kia dành tặng người nào. Tất, tất thấy đều dường như đã được sắp đặt trước ở trong đầu. Và, cũng bất chợt nhận ra

Khu phố đi bộ ở chợ đêm thành phố Ôn Châu, tỉnh Triết Giang, Trung Quốc.

rằng, có những người cho dù là ở cạnh, tiếp xúc gần như là hàng ngày, vậy mà khi đứng trước quầy bán hàng lưu niệm hôm ấy, trong đầu tịnh không một chút suy nghĩ, nói gì đến cảm giác nhớ nhung!

Tôi tin rằng, với bất kỳ ai cũng vậy, chỉ cần một lúc nào đó lắng lòng mình, cân nhắc, sàng lọc cẩn thận lại những mối quan hệ hiện có. Đó là những con người mà có thể ngồi

bên nhau xuyên đêm, cùng nhau chia sẻ niềm vui, nỗi buồn, những dự định, kế hoạch trong đời; những con người mà chỉ cần mình nói một hai câu thôi, đối phương cũng sẽ hiểu được ý. Và chắc chắn sẽ chẳng khi nào có sự hiểu lầm, làm phật ý nhau chỉ vì một lời nói, bởi vì ai nấy cũng đều đủ tinh tế để trân quý mỗi quan hệ tốt đẹp mình đang có.

Và khi ấy thì, cho “dù ở đâu Paris, Luân Đôn hay những miền xa...”(*), chỉ cần còn nghĩ đến nhau thì những món quà lưu niệm sẽ không chỉ đơn thuần là một món quà khơi khơi tặng cho có nữa. Bởi vì, trong ấy đã gói ghém đầy đặn tất cả sự quan tâm và tình yêu thương!

Bài và hình NTB
(THÁNG 9.2024)

(*): Lời ca trong bài Một thoáng quê hương
- NS Thanh Tùng & Tử Huy.

Mùa Thu

mây bay lá vàng & hạt sương

TRẦN HOÀNG VY
KATY, TX

Mùa Hè, trời cứ cao xanh, thăm thăm, ong ong và chong chao cái nắng. Chỉ có mùa Thu, bầu trời như xuống thấp hơn một cung bậc, và mây cứ từ đâu, đùn đẩy, xếp hàng, có khi chồng chất nhau thành những đụn mây với những màu sắc: trắng, xám, ánh vàng và có cả đen của màu... tóc làm nhung nhô của một thời bịn rịn, với tóc mây (không phải tóc mai) thơm mùi bồ kết, hương nhu, thảo thức hoài trong giấc ngủ...

Mây làm nhớ tóc và cả nhớ chái bếp, hương quê, rồi nhớ nhà để rồi như Hồ Dzếnh: “*Nhớ nhà chầm điếu thuốc/ Khói huyền bay lên*

cây...”, không lòng mình “là mây” mà lại vương vít, vẫn vương bởi những chiếc lá, mới lúc nào còn xanh non mơn mớn, giờ đã dần phai, vàng úa.

Những chiếc lá vàng, cứ từ hanh hao của màu khói, chuyển sang cái màu vàng giòn rụm của chiếc bánh phồng tôm, mẹ chiên năm nào, rồi lảng mạn một chút với cái màu “áo vàng, anh về yêu hoa cúc”, ban đầu chỉ là một nhánh, rồi lan ra thành cụm, bụi và bao trùm cả cây, như chiếc áo màu hư ảo của Thu, để rồi thâm lạng dính thêm vào màu đỏ của ráng, màu nâu thẫm của chiều rồi chờ cơn gió thoảng qua, rùng mình, lá tả buông vài chiếc lá, ngu ngơ, quay cuồng, đáp nhẹ xuống mặt đất, ngay dưới gốc cây, thành hình ảnh “lá rụng về cội”, khiến rưng rức, cay mắt, khách bộ hành lảng du, một lần qua và trông thấy. Nghiêng mình tiễn biệt, hoặc nhặt lên chiếc lá để rồi nghe Thu nhớ...

Một sớm mai nào đó của Thu, bạn, ta, thức dậy, nhìn ra ngoài trời bàng bạc, dùng đục màu khói

sương. Những hạt sương mai, khăng khít, quện vào nhau, như không nỡ chia xa, khi cái nắng cứ như muốn tách ra từng hạt sương, tí tách lẫn trên từng phiến lá, hay trên nội cỏ, lông la, lông lánh. Để chút lành lạnh, mơn man trên da, trên tóc, khi bạn, ta ra ngoài, để chân trần cảm thấu chút sương Thu, trên từng bước chân đi.

Mùa Thu, ừ thì mùa Thu, đã qua rồi một nửa, mà nhà nông quen gọi là tiết Thu phân. Trăng Thu tròn rồi khuyết, các nước Âu Mỹ, đang bước vào lễ hội “thu hoạch”, “được mùa”. Người Châu Á cũng qua rồi những “Trung Thu”, “Vu Lan”, đền ơn, báo hiếu ... Song, lớp trẻ, đang độ tuổi niên thiếu, thì luôn nao nức cho khởi đầu một năm học, với những mơ ước của tương lai...

Đâu đó, dưới những tàn cây cổ thụ, vẫn còn sót lại những chiếc lá vàng, đắm sương Thu, nằm chờ tan thành cát bụi trong cối hư vô, và cũng mong ước trở thành những mầm cây, chồi non vào mùa hội mới...

THV

TRẦN MỘNG TÚ

Sông Hồng của tôi ơi

Gửi gia đình họ Trần Trung ở Yên Bái)

Tôi có những người Anh người Chị
những người cháu gọi tôi bằng Cô bằng Bà
Họ “Trần Trung” nhà tôi từ Nam Định
đã lưu lạc bao năm về Yên Bái

Bao nhiêu đứa trẻ đã ra đời
nổi dài dòng họ
sống đơn sơ nhưng yên lành bên cạnh sông Hồng
Con sông tôi đã tìm về bao nhiêu lần vào mùa nước rút
vùi bàn chân tha hương của mình
vào sâu trong cát đỏ
nghe chân mình như được đắp tấm chăn hồng

Tôi hòa mình
trong tình thương yêu của các anh các chị
của những đứa cháu ngây thơ
nhà Anh tôi mấp mé sông
nhà Chị tôi dựa lưng vào nước
Mùa nước rút
bãi cát sông Hồng sau nhà thành vườn rau xanh ngát
mùa nước lên đôi khi mấp mé thêm nhà
cái chuồng lợn chuồng gà cũng đưa vào trong bếp

Tôi đã trở về
rửa mặt mình trong chậu nước sông Hồng
chiếc khăn mặt trắng cũng trở màu hồng trong nước
hình như giọt nước mắt tôi rơi xuống cũng màu hồng

Bây giờ những ngôi nhà thân yêu đó
đang bị bão tràn vào
nước sông Hồng dâng lên
những ngôi nhà như thuyền
bập bênh trong nước
Các anh chị tôi có người đã mất
người còn sống ở tuổi chín mươi
các cháu cũng sắp già rồi
Tất cả dòng họ đang bơi trong lũ

Người cháu sống ở Hà Nội nói:
Bà ơi!
Thuyền cứu trợ vào được tới nơi
Thì trên thuyền hết đồ cứu trợ
Chiếc thuyền không vào rồi lại quay ra

Cầu xin cho bão đi qua
cho những chiếc thuyền còn đầy đồ cứu trợ
cho tình người còn đầy trong trái tim

Tôi ở đây xa dặm ngàn cây số
Trái tim tôi trôi mãi chẳng tới bờ
Trái tim tôi như chiếc thuyền
Với thương yêu đầy ắp
Đã tìm về rồi vẫn phải chia xa

TMT - THÁNG 9/12/2024

TẠ PHONG TẦN
ORANGE COUNTY, CA

Nan giải bài toán nước sạch

Nước sạch để dùng luôn luôn là vấn đề nan giải đối với cư dân tiểu bang California, nơi được coi là bị hạn hán khắc nghiệt. Trong 3 năm liên tiếp 2020, 2021, 2022 có rất ít mưa. Năm 2023 tiểu bang California hứng nhiều trận bão dữ dội, các hồ chứa nước như hồ Folsom ở Vịnh Granite, hồ Oroville ngập tràn nước thật đáng kinh ngạc. Bên cạnh đó, những cơn bão đã tạo ra một lớp băng tuyết dày đến 239% so với mức trung bình ở tiểu bang này. Lượng tuyết này sẽ tạo ra số lượng nước khổng lồ.

Nông dân Cali những tưởng đã “hết cơn bão cực tới hồi thái lai.” Không ngờ tiểu bang lại ban hành “Các biện pháp mới về nước của California nhằm mục đích tăng tiền phạt cho những người vi phạm, bảo vệ vùng đất ngập nước”, tờ Thời Báo Los Angeles ngày 6 Tháng Chín, 2024 cho biết.

Dự luật AB 460 đã được cơ quan lập pháp thông qua vào tuần trước và là một trong những biện pháp liên quan đến nước, đang chờ Thống đốc Gavin Newsom ký.

Theo đó, Bộ luật này tăng tiền phạt đối với hành vi vi phạm lệnh cắt giảm nước của tiểu bang lên tới 10,000 Mỹ kim mỗi ngày, cộng với 2,500 Mỹ kim cho mỗi mẫu Anh-foot nước được chuyển hướng. (Nghĩa là lấy nước ra khỏi dòng chảy chung và chuyển tới các nơi khác mà không được cấp phép.

Một mẫu Anh-foot là 325,851 gallon, hoặc đủ để phủ một mẫu Anh sâu một foot.)

Bà Analise Rivero, phó giám đốc chính sách của nhóm California Trout, đơn vị đồng tài trợ cho dự luật, cho biết: “Dự luật này sẽ đóng lỗ hổng đó và làm cho luật hiện hành mạnh mẽ hơn, và đây là một bước quan trọng trong việc ngăn chặn tình trạng trộm cắp nước.”

Bà Rivero nói thêm rằng khả năng áp dụng các khoản tiền phạt lớn hơn là rất quan trọng khi California đang phải vật lộn với những tác động của biến đổi khí hậu đối với nguồn cung cấp nước.

Bài báo không cho biết nông dân, các chủ trang trại đồng ý hay phản đối dự luật, nhưng có “nói xa nói gần” rằng “việc vi phạm pháp luật và nộp tiền phạt đã bị một số chủ trang trại chuyển hướng nước bất hợp pháp coi là cái giá phải trả

cho việc kinh doanh.” Điều đó cho thấy, nếu nông dân, các trang trại không trả nổi tiền phạt vi phạm, họ sẽ cắt giảm sản lượng cây trồng, vật nuôi, hậu quả là người tiêu dùng sẽ phải mua thực phẩm tươi ở mức giá cao hơn. Trong khi vài năm gần đây cư dân Cali đã phải trả tiền mua thực phẩm gấp đôi, gấp ba lần so với thời gian trước. Vì vậy, chúng ta có thể hiểu rằng khi dự luật này có hiệu lực, dân chúng lại phải “thắt lưng buộc bụng” hơn nữa để dè sẻn thức ăn. Nhớ trước đây mua một vỉ 12 trứng gà giá khoảng \$1.5, mua một thùng 60 trứng chưa tới \$5, tuần rồi tôi vô tiệm Costco mua một thùng 60 trứng gà giá \$12. Nghĩ tới chuyện năm tới bỗng nhiên mọi thứ thực phẩm tươi đều bị tăng giá thêm nữa thiệt là oái quá trời luôn. Các tiệm ăn luôn luôn tăng giá mà phẩm chất món ăn thì bị giảm xuống trầm trọng, e rằng sang năm tôi hết dám ra tiệm ăn.

Tôi rất ngạc nhiên khi thấy giới chức tiểu bang Cali bảo vệ nguồn nước chỉ bằng cách tăng tiền phạt hết lần này tới lần khác, năm này tới năm khác đối với người sử dụng nước, mà không thấy họ có phương án gì để bảo vệ và tiết kiệm nguồn nước tự nhiên. Hành động siết chặt quản lý đối với những cá nhân xả nước phung phí là cần thiết, nhưng đó chỉ là giải pháp “chặt ngọn” mà không giải quyết tận gốc vấn đề thiếu nước.

Mùa hè ở Cali sức nóng mặt trời rất khắc nghiệt, suốt tuần nhiệt độ trong bóng râm luôn luôn từ 35°C - 42°C/ 95°F - 107.6°F tại khu vực Quận Cam. Với nhiệt độ này quý vị có thể chiên chín trứng bằng một cái chảo kim loại đặt trên sân *cement* hoặc ngoài đường nhựa. Tôi cứ tưởng tượng dưới sức nóng này trên mặt các hồ chứa nước thiên nhiên có từng đám mây hơi

nước bốc lên mùn mịt. Ngay cả ban đêm nhiệt độ không cao lắm thì nước vẫn cứ bốc hơi. Một lượng nước rất lớn bị tổn hao ngoài ý muốn, không phải do cư dân xả phí, thật đáng tiếc. Nhìn con sông Shasta chảy qua vùng Montague, một lượng nước rất lớn sẽ bốc hơi theo dòng chảy.

Tiểu bang Cali nếu tách riêng thành một quốc gia độc lập thì được xếp hạng đứng thứ năm thế giới về sức mạnh kinh tế, nhưng không biết tại sao chưa bao giờ nghe nói tới các công trình nghiên cứu, các kế hoạch, dự án cải tạo hệ thống tưới tiết kiệm nước như cách làm của người Do Thái. So về số lượng thì Cali đang có nhiều nước hơn Do Thái gấp ngàn lần, nhưng Do Thái họ bảo đảm 95% nhu cầu lương thực cho dân trong nước, và là nước xuất cảng số lượng lớn thực phẩm tươi sống trên thị trường thế giới. Người dân Do Thái thường nói: “Tuy có khí hậu và địa lý vô cùng khắc nghiệt, nhưng chúng tôi vẫn có nền nông nghiệp tiên tiến nhất thế giới.” Cũng vì vậy mà nước ngọt ở Do Thái được quản lý chặt chẽ hơn bất cứ nơi nào trên thế giới.

Trước đây tôi có kể cho quý vị nghe chuyện ông bạn học tôi ở ngả cái lều ở sân sau, làm hẳn hệ thống đường ống nước, sink rửa chén giống y như sink rửa chén trong nhà bếp. Mỗi ngày ông đều đem chén bát nồi chảo ra lều rửa, nước rửa chảy theo hệ thống ống dẫn ra tưới cây, cây rất xanh tốt. Tuy nhiên, không phải ai cũng làm được như ông bạn tôi. Đem đồ ra lều ngoài vườn rửa rồi đem vô nhà, mùa nắng nóng cũng mệt mà mùa lạnh cũng mệt, ban đêm trời lạnh mở cửa ra ngoài rửa chén thì thật không tiện chút nào.

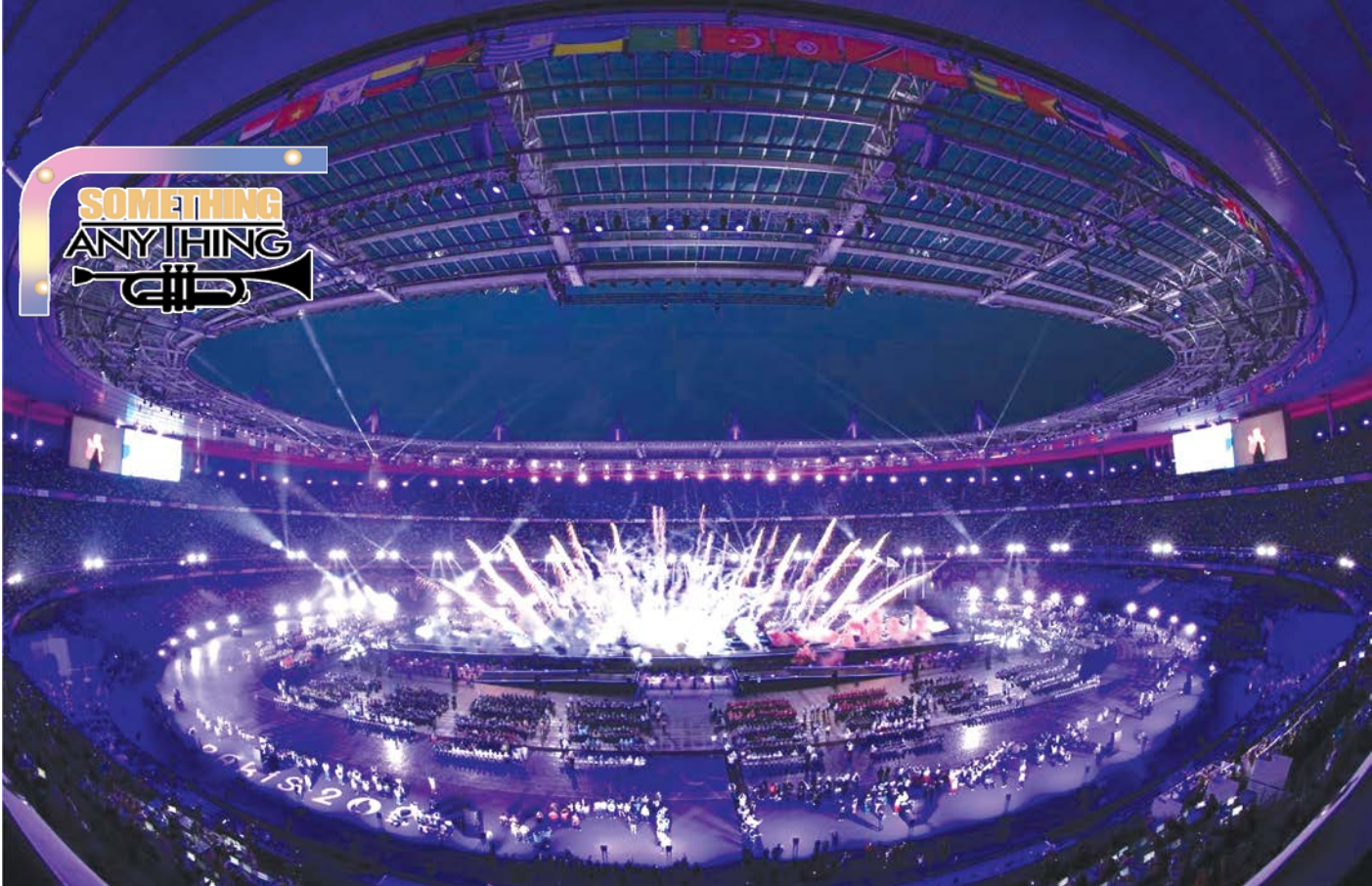
Tôi hỏi ông hàng xóm thử làm ống dẫn lấy nước rửa chén khi thấy

ông tưới cây mỗi ngày, ông trả lời làm hệ thống ống dẫn tốn nhiều tiền lắm, thà trả thêm tiền nước sạch còn hơn.

Thời tôi còn là sinh viên trường luật, trừ các bạn có nhà tại Sài Gòn, phần lớn sinh viên các tỉnh đều sống tập thể ở ký túc xá trong trường. Ăn cơm xong chạy ra vòi nước đánh răng, rồi bưng hai bàn tay uống nước từ vòi nước chảy ra, đôi khi nhìn thấy vòi nước đóng đầy rỉ sét, rong rêu, mà bọn tôi cũng đành tặc lưỡi “Kệ nó.” Và cũng không có đứa nào bị vấn đề gì về sức khỏe vì uống nước trong vòi đó. Bây giờ, uống nước trong vòi ở sink rửa chén tại nhà, tôi lại thấy mùi vị nước “ngon” hơn mùi vị nước ở vòi nước uống trong trường học, hoặc ở bệnh viện, các khu thương xá lớn. Vì vậy, tôi cho rằng nước từ vòi ở sink nhà bếp chảy ra rất tốt. Mỗi ngày tôi tắm gội, rửa chén, rửa rau, tôi thấy tiếc phần nước thải đó bị bỏ đi, nếu có thể chuyển ra tưới cây thì còn gì tốt bằng. Nên chẳng chính phủ tài trợ cho dân mỗi nhà một lều rửa chén để tận dụng nước tưới cây?

Làm thế nào để hài hòa lợi ích giữa nông dân và người tiêu dùng sản phẩm nông nghiệp, giữa bảo vệ môi trường và tiết kiệm nước, là bài toán khó, cần được đầu tư nguồn lực tài chánh, trí tuệ, nghiên cứu trong thời gian dài, không phải cá nhân có thể tự làm được. Tiết kiệm nước vì hạn hán không phải là giải pháp lâu dài, nếu tình hình thời tiết Cali vẫn cứ tiếp tục hạn hán thì sao? Nếu hạn hán lâu năm kéo dài đất đai bị sa mạc hóa thì sao? Chính phủ tiểu bang càng không thể đẩy cái khó về phía dân, bằng cách ép buộc dân chúng tiết kiệm, tiết kiệm, và tiết kiệm mãi, cho tới khi không còn gì để tiết kiệm trên những nông trại khô cằn.

TPT

IAN BÙI
DALLAS, TX

Dấu ấn Para

Giải Thế Vận Hội Paralympics Paris 2024 đã kết thúc với con số kỷ lục lực sĩ tham gia cũng như số vé bán được. Đây là một dấu hiệu tốt cho phong trào Paralympics nói riêng, và sự chấp nhận của thế giới nói chung đối với thể thao gia khuyết tật. Paris 2024 đã đánh dấu một bước tiến rõ rệt không chỉ trong thể thao mà cả trong xã hội và tâm thức con người. NGUỒN ẢNH: PARALYMPIC GAMES

Đài NBC cho biết hơn 15 triệu người đã theo dõi các chương trình được chiếu trực tiếp hoặc livestream trên các kênh Peacock, USA Network, CNBC và Telemundo do NBC làm chủ. So với Paralympics 2020 tại Tokyo thì lần này lượng người xem tăng 31% mặc dù lúc bấy giờ thế giới đang trải qua cơn đại dịch và nhiều người nằm nhà hơn. Chỉ riêng trên kênh Peacock, hơn 200 triệu phút đã được thiên hạ livestream, cao gấp 11 lần Tokyo!

Grace Norman của Mỹ giành chiến thắng môn Triathlon PTS15 (ALAIN JOCARD/AFP)

Mặc dù Paris đi trước Mỹ cả 7-8 tiếng đồng hồ, đài USA Network vẫn chiếu trực tiếp các cuộc tranh tài vào ban ngày với lượng khán giả trung bình 162,000 người mỗi ngày – cao hơn Tokyo đến 113%. Riêng ngày 2/9, tức ngày thứ nhì của giải sau lễ khai mạc vào đêm trước, số người xem đã đạt mức kỷ lục 222,000 người -- cao nhất trong lịch sử Paralympics. Chưa kể số tiền NBC thu được từ quảng cáo lần này tăng 60% so với Tokyo.

Cầu thủ rugby Chuck Aoki của Mỹ trong trận chung kết; Mỹ thua Nhật 41-48. (IAN RICE/AFP)

Một trong những lý do Paralympics ngày càng được nhiều người chú ý hơn có lẽ vì người ta nhận ra rằng xem người khuyết tật chơi thể thao rất thú vị. Nó giúp chúng ta nghiệm ra nhiều điều về khả năng phi thường của con người. Cho dù các lực sĩ khuyết tật ta cổ võ thắng hay thua, người xem luôn được mục kích những tài năng thể thao ngoài sức tưởng tượng và sự phấn đấu mãnh liệt trước nghịch cảnh. Trong ảnh là Ezra Frech của Mỹ, 19 tuổi, người đoạt HCV trong hai bộ môn hoàn toàn khác nhau – 100m chạy bộ và nhảy cao. Người thường mấy ai làm nổi?! ẢNH: THIBAUT CAMUS

Một gương mặt sáng giá khác của Mỹ là nữ lực sĩ xe lăn Tatyana McFadden. Bắt đầu tham dự Thế Vận Hội từ năm 2004 tại Athens, Tatyana (31 tuổi) trở thành lực sĩ điền kinh khuyết tật nhiều huy chương nhất của Mỹ sau khi chiếm thêm hai chiếc Bạc tại Paris, nâng tổng số huy chương của cô lên 21 chiếc, trong đó có đến 8 chiếc Vàng. Ngoài ra, trong vòng 6 năm từ 2010-2016, cô đã thắng 5 HCV và 1 HCB tại cuộc đua New York Marathon. Như một số lực sĩ khuyết tật khác, Tatyana sinh ra ở Nga và được một gia đình Mỹ nhận làm con nuôi khi 6 tuổi. ẢNH: IAN RICE/AFP

Độc đáo nhất là năm nay Team USA có một cặp vợ chồng cả hai đều đoạt huy chương Vàng. Cô vợ Tara Davis-Woodhall vừa mới thắng giải nhảy xa tại Olympics hồi tháng trước. Tiếp theo là anh chồng Hunter Woodhall thắng cuộc chạy đua 400m tại Paralympics. Thật là một sự kiện vô cùng hiếm hoi không biết bao giờ mới xảy ra lần nữa. Sau lần này, Tara và Hunter nghiêm nhiên trở thành biểu tượng của tình yêu cộng với tài năng và sự tri chí. Hy vọng ta sẽ gặp lại cả hai tại Los Angeles 2028.

NGUỒN ẢNH: INSTAGRAM

Người giữ thành tích nhiều huy chương Paralympics nhất của Mỹ là Jessica Long. Tại Paris 2024 cô đã gặt hái thêm hai huy chương Vàng (100m bơi bướm, 400m bơi sải), nâng tổng số huy chương của cô lên 30 chiếc (17 Vàng). Paris 2024 còn là giải Paralympics thứ sáu mà Jessica tham dự, quả là một thành tích khó nhà bơi lội nào có thể sánh nổi, kể cả Michael Phelps huyền thoại. Jessica sinh ra tại Nga và được nhận làm con nuôi khi mới 13 tháng tuổi. Năm nay 32 tuổi, mong rằng Jessica sẽ còn có dịp tranh tài trên sân nhà năm 2028. ẢNH: ADAM PRETTY

Như những giải Paralympics gần đây, Trung Quốc một lần nữa đứng đầu bảng với 220 huy chương (94 Vàng). Anh Quốc hạng nhì với 124 HC, và Mỹ hạng ba với 105 huy chương. Song nhà lực sĩ Á Châu gây ấn tượng nhất có lẽ là Kamiji Yui người Nhật. Trong trận chung kết, Kamiji đã đụng độ đương kim vô địch Die de Groot của Hoà Lan, người đã đánh bại cô trong trận HCV tại Tokyo 2020 và cũng là sở hữu chủ 42 chiếc cúp Major cả thảy (23 giải đơn, 19 giải đôi). Nhưng lần này De Groot đã phải đầu hàng Kamiji trong cả hai trận HCV đơn và đôi. Dân ghiền tennis nên coi cô này cho biết! ẢNH: GARETH WALKER

Máy hút bụi có mùi hôi

HOÀNG HƯƠNG

Nếu máy hút bụi của bạn có mùi hôi thì có thể do những nguyên nhân sau:

■ **Máy cần được vệ sinh.** Một trong những lý do phổ biến nhất là máy không được vệ sinh và giữ gìn thường xuyên. Theo thời gian, bụi, đất tích tụ trong bộ lọc máy, hạt thức ăn hoặc chất hữu cơ mắc kẹt trong ống hoặc trục chổi bị thổi rữa và tạo ra mùi khó chịu. Việc vệ sinh máy hút bụi thường xuyên rất quan trọng, không chỉ giúp kéo dài tuổi thọ của máy mà còn để ngăn ngừa mùi hôi.

■ **Máy bị ẩm.** Hơi ẩm giữ lại trong máy tạo ra môi trường sinh sôi nấm mốc và mùi hôi. Trừ khi máy hút bụi của bạn là máy hút bụi ướt-khô, không nên hút bụi các vật liệu ẩm. Nếu máy bị ẩm và có nấm mốc, vệ sinh các bộ phận bị ảnh hưởng bằng dung dịch nước và giấm hoặc chất khử trùng nhẹ. Để máy khô ráo hoàn toàn trước khi lắp lại.

■ **Máy sắp hết tuổi thọ.** Nếu đã thử tất cả các cách trên mà máy vẫn có mùi, có thể máy của bạn sắp hư. Khi dùng lâu ngày, động cơ điện sẽ bị mòn và bạn sẽ ngửi thấy mùi điện cháy khét. Mùi khét cũng có thể do trục trặc ở dây đai do quá nhiệt hoặc ma sát.

■ **Máy hút lông và gàu (dander) của chó mèo.** Lông và gàu của thú cưng sẽ gây ra mùi khó chịu theo thời gian, đặc biệt là khi chúng trộn lẫn với bụi và hơi ẩm. Cần vệ sinh máy kỹ càng và thường xuyên. Có thể thêm chất khử mùi (odor-eliminator) vào máy hút bụi.

DALLAS Sự Kiện

SIX FLAGS OVER TEXAS
PRESENTS

13/9 tới 3/11. Chương trình giải trí mùa Halloween với nhiều tiết mục gây kinh hoàng cho người tham dự được trích từ các phim kinh dị

Địa điểm: Six Flags Over Texas, Arlington TX 76011.

Giá vé: \$29 trở lên.

AUTUMN AT THE ARBORETUM

21/9 tới 2/11. Trưng bày mùa thu và lễ Halloween với trên 150,000 hoa đủ màu và sân tràn đầy các loại bí ngô

Địa điểm: Dallas Arboretum and Botanical Garden, 8525 Garland Rd, Dallas TX 75218.

Giá vé: \$10-\$16.

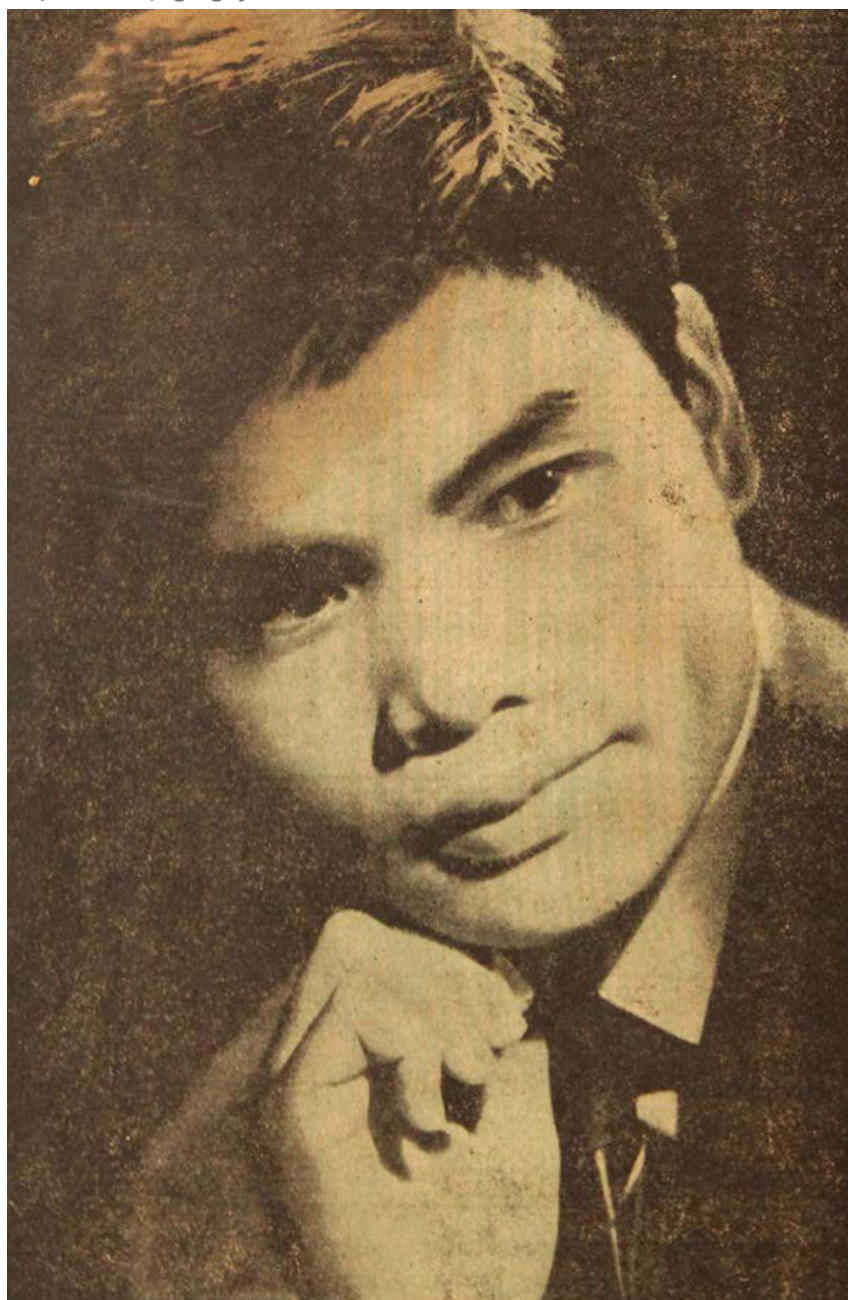

MEAT ON MAIN

28/9. Đại hội thi đua BBQ và bắp nướng, trưng bày xe cổ điển, trình diễn nhạc, và có bán nhiều món ăn khác

Địa điểm: Grand Prairie Farmers Market, 120 W Main St, Grand Prairie TX 75050.

Giá vé: miễn phí

NHẠC SĨ LÊ MỘNG NGUYÊN

trăng nước vẫn mong chờ

Kỷ niệm một năm ngày nhạc sĩ Lê Mộng Nguyên qua đời
(5.5.1930 - 19.5.2023)

TẦM VẠN
ĐỨC QUỐC

Sở hữu năng khiếu thơ văn và âm nhạc từ tuổi thiếu niên, nhạc sĩ Lê Mộng Nguyên đã tập tành làm thơ, viết văn, viết báo từ thuở còn ngồi nơi ghế nhà trường. Ông là tác giả ca khúc nổi tiếng “Trăng mờ bên suối” nhưng khi trưởng thành, ông rẽ vào một lĩnh vực khác. Nếu trong nghệ thuật Lê Mộng Nguyên là một nghệ sĩ tài hoa thì ngoài xã hội, giống như nhạc sĩ Cung Tiến, ông là một trí thức hiếm hoi, “văn võ song toàn”. Ông cũng là bào đệ của đạo diễn Lê Mộng Hoàng với những cuốn phim nổi tiếng của “nghệ thuật thứ bảy” thời Cộng Hòa thịnh trị. Trải qua những tháng năm miệt mài học tập, ông trở thành luật sư rồi giáo sư dạy môn Khoa Học Chính Trị và Luật Hiến Pháp tại hai trường đại học ở Pháp cho đến ngày hưu trí.

Ông để lại cho nền âm nhạc nhiều ca khúc thật hay như Xuân tươi (bút hiệu Lan Đào), Xuân tha hương, Vó ngựa giang hồ, Lá thư cho mẹ, Nhớ Huế, Thề non nước (phổ thơ Tản Đà), Bụi đời (nhạc phẩm dành cho cuốn phim cùng tên của đạo diễn Lê Mộng Hoàng), Mừng khánh đản (nhạc Phật giáo) v.v. và được nhắc nhở nhiều nhất qua nhạc phẩm “Trăng mờ bên suối”.

Cậu học trò trường Khải Định đem lòng yêu thương cô gái dòng dõi hoàng tộc và thường hẹn hò, gặp gỡ

bên bờ sông Hương. Xứ Huế với sông núi hữu tình, đất trời giao hòa đã âm thầm se duyên cho đôi trai tài, gái sắc. Nhưng cuộc đời không mãi êm đềm như con nước chảy xuôi vì ngày kia, chàng theo lệnh mẹ cha lên đường du học nơi trời Tây. Trong phút giây bồi hồi thương nhớ người yêu và không biết được ngày sum họp, chàng đã đặt bút viết nên bản tình ca dang dở trên trang giấy học trò. Bờ sông Hương đã được thăng hoa thành một khung cảnh lãng mạn với đôi tình nhân trao nhau bao lời hẹn ước bên dòng suối xanh đêm ngày róc rách. Gặp gỡ rồi chia tay vốn là chuyện thường tình trong cuộc sống nhưng mấy ai tránh khỏi bụi ngùi trước cảnh sinh ly.

*“Người hẹn cùng ta đến bên bờ suối
Rừng chiều mờ sương ánh trăng
mờ chiếu*

*Một đêm thiết tha rồi đây xa cách
Rồi đây hai ngả biết tới phương
nào” (*)*

Trong âm nhạc Lê Mộng Nguyên, buổi chiều bên bến Hương giang lặng lẽ, nắng vàng trải mênh mông trên mặt sông không gợn sóng lại

chính là hình ảnh của lần gặp gỡ sau cùng bên bờ suối vắng khi trăng cao đã mọc ngang đầu. Đôi tình nhân được ví von như đang sống trong thời buổi loạn lạc, kẻ khoác chiến y đi vào sa trường lửa khói, người nơi quê nhà héo hắt lòng son. Cảnh nào cảnh chẳng đeo sầu, nhất là khi kẻ ở người đi, hai phương trời cách biệt.

*“Mặt mừng ngàn thâu suối mơ
trầm lắng*

*Lòng buồn từ ly nhớ nhung chiều
vắng*

*Người ơi nhớ khúc nhạc lòng đêm
ấy*

*Ngàn đời vang nhắc bên suối
trăng tà*

Suối mơ lời hẹn ước ven bờ suối xưa

*Nhớ chẳng người phương xa trong
khói điêu tàn”*

Thời gian phôi phai, khoảng cách địa lý mênh mông nên người trong cuộc chỉ còn biết xót thương cho thân phận mình và âm thầm hờn trách cho hoàn cảnh trở trêu, kẻ đầu sông, người cuối biển. Người đã xa xôi thăm thẳm nhưng trăng nước năm xưa vẫn lung linh nơi

chốn cũ và ước mong một ngày đoàn tụ sẽ thật gần.

*“Một ngày xa nhau xóa bao hình
bóng*

Trời bày chia ly chỉ cho lòng héo

*Giờ đây cách xa người quên hay
nhớ*

*Ngày xưa còn đó trăng nước mong
chờ” (*)*

“Trăng mờ bên suối” của nhạc sĩ Lê Mộng Nguyên với lời ca dạt dào xúc cảm, ý tình chứa chan được lồng trong nét nhạc du dương và lãng mạn, mang ảnh hưởng ít nhiều từ cõi nhạc của Đặng Thế Phong, Văn Cao, Lê Trạch Lưu, v.v.

Kể từ khi bước chân xa xứ và trải qua mấy mươi năm vật đổi sao dời, vận nước nổi trôi khiến cho tác giả chưa có dịp nào trở về thăm chốn cũ. Với thời gian hơn 70 năm kể từ ngày ra đời, nhạc phẩm “Trăng mờ bên suối” của Lê Mộng Nguyên vẫn giữ được cảm tình của biết bao thế hệ yêu nhạc và được nhiều lần thu thanh, thu hình vào đĩa nhạc, băng nhạc cũng như được trang trọng trình diễn tại các sân khấu lớn, nhỏ từ trong nước ra tới hải ngoại. Cũng nên nhắc nhở thêm, nhạc phẩm “Trăng mờ bên suối” với tiếng hát của ca sĩ Thanh Thúy được phát mỗi ngày trước khi bắt đầu chương trình phát hình của đài truyền hình số 9 vào đầu thập niên 70. Nếu ở cuộc đời này người ta còn yêu thương nhau và vẫn vui buồn với những hợp tan, với trăng nước mong chờ thì nhạc phẩm “Trăng mờ bên suối”, được xem là mối tình dang dở của nhạc sĩ Lê Mộng Nguyên, sẽ còn được yêu thích, được bồi hồi nghe lại để thấy lòng mình lâng lâng và giữ gìn cho đến mai sau.

TV

(*) trích lời bài hát “Trăng mờ bên suối”, Lê Mộng Nguyên

TRĂNG MỜ BÊN SUỐI
Nhạc và lời: LÊ MỘNG NGUYÊN
Do nhà ca TRU - HỒ trình bày nhiều lần tại đài Phát Thanh Pháp-Á Saigon

Leveo
Người hẹn cùng ta đến bên bờ suối. Rừng chiều mờ sương ánh trăng mờ chiếu
chứa. Một đêm thiết tha rồi đây xa cách. Rồi đây hai ngả biết tới phương nào
sầu. Một nắng ngày đầu xuân nơi cồn lừng lừng. Lòng buồn từ ly nhớ nhung chiều
vàng. Người ơi nhớ khúc nhạc lòng đêm ầu. Nhớ xưa còn đó trăng nước mong chờ

Copyright 1952 by LÊ MỘNG NGUYÊN
Tất cả quyền bản quyền

Giấy phép số 1507/T.T.X.B. ngày 8 tháng 5 1953 của Nha Thông Tin Bắc-Việt

Bản "TRĂNG MỜ BÊN SUỐI" là bản chép nhạc xuất bản đầu tiên được in trong 30 năm đầu tiên của giấy in, và được in ở số 1 đến 10 và có chữ ký của tác giả.

A.C. 13

Tờ nhạc bài “Trăng mờ bên suối”

Một “điện khí” (appliance - máy móc gia dụng) mua cách đây 30 năm, bây giờ có thể vẫn còn hoạt động. Nhưng ngày nay, các điện khí thường chỉ tồn tại được 10 đến 15 năm, một phần vì những thay đổi trong cách chúng được thiết kế và sản xuất.

Loạt bài sau đây sẽ đề cập đến tuổi thọ của tủ lạnh, bếp, máy rửa chén, máy giặt, máy sấy; khi nào đáng sửa khi nào nên mua mới, và đề xuất mấy loại tốt.

Các điện khí bền lâu

KỲ 1 - TUỔI THỌ CỦA TỦ LẠNH

Để có được chiếc tủ lạnh bền lâu, lựa chọn tốt nhất là tủ có ngăn đá (freezer) phía trên hoặc phía dưới. Các cuộc khảo sát cho thấy đây là những loại tủ ít gặp vấn đề nhất. Nếu bạn thực sự muốn có kiểu cửa kiểu Pháp (French-door) hoặc kiểu tủ đứng (side-by-side), hãy bỏ qua các model có máy làm đá (icemaker) hoặc bộ phận phân phối nước/nước đá (water/ice dispenser). Có tới 15 phần trăm chủ tủ lạnh có tính năng đó gặp rắc rối với nó. Bộ nén (compressors), vốn đắt tiền để sửa chữa, thường ít bị hỏng hơn nhiều. Bộ nén trong tủ lạnh cửa kiểu Pháp có thể là một ngoại lệ.

TUỔI THỌ: 11.1 đến 14 năm

NHỮNG GÌ DỄ HƯ HỎNG: Máy làm đá (icemaker), bộ phận phân phối nước (water dispenser)

NÊN SỬA HAY THAY THẾ?

Với chi phí sửa chữa trung bình khoảng \$120 đến \$330, theo thăm dò của Consumer Reports, việc sửa chữa tủ lạnh thường là điều hợp lý, cả khi tủ đã cũ 10 năm. Ngoại lệ là tủ đông trên (top-freezer) và tủ đứng side-by-side giá rẻ, vì chi phí mua tủ mới - ví dụ, \$500 đến \$600 cho top-freezer - không đắt hơn nhiều so với chi phí sửa chữa. Mặt khác, một chiếc tủ lạnh cửa kiểu Pháp 9 năm tuổi bị hư, có giá thay thế là \$1,200, có lẽ đáng để thử sửa chữa trong hầu hết mọi trường hợp.

Tủ được đề xuất

TOP-FREEZER

Samsung
RT16A6195SR **\$650**
LG LTCS20030S **\$800**
Whirlpool WRT-
112CZJZ **\$590**

BOTTOM-FREEZER

LG LBNC15231V
\$1,300
Fisher & Paykel
ActiveSmart RF-
170WDLX5 **\$2,500**

SIDE-BY-SIDE

GE GSE23GGPWW
\$1,880
GE GSS25GYPFS
\$1,100

FRENCH-DOOR

GE GYE2GYNFS **\$2,050**
Bosh B36FD50SNS
\$2,700
Whirlpool WRF555SDHV
\$1,900

NGÀY 15 - 9 - 2024

Vũ Sinh

Cùng tên với nhau mà bắt giờ thì hơi kỳ, lâu nay tôi vẫn thích đọc những tin tức bên Việt Nam, trên báo Trẻ khá cập nhật tình hình với mục “*Độc Báo Việt Nam*”, phóng sự của tác giả Nguyễn Sinh, Lê Kung Diễm... mới đây có thêm Uyên Ca... đây là những cây viết truyền tải nội dung khá trung thực, sẽ không bao giờ tìm thấy ở báo trong nước. Trong bài “*Buôn lậu hàng Trung Quốc*”, một thực trạng nhức nhối, hủy diệt ngành tiểu thủ công nghiệp nước ta, có đoạn “... *Các chủ đầu nậu đứng ra tổ chức các đường dây vận chuyển... lợi dụng sơ hở của công an, tuần tra...*”. Tôi không biết tác giả không nắm được hay “né” kiểm duyệt (báo hải ngoại mà ai kiểm duyệt được đây) mà nói lên một sự thật rành rành, là công an biên phòng, thuế vụ và bọn buôn lậu là một hệ thống, một đường dây, chúng bắt tay nhau để tuần hàng hóa, kẻ cả chắt vô cùng độc hại vào Việt Nam. Ba vụ bắt bớ đưa lên báo lên mạng chỉ là

đám tôm tép mà bên tuyên huấn và công an đem ra làm màu mà thôi... (bài đã đăng tại: <https://baotreonline.com/van-hoc/phong-su-viet-nam/buon-lau-hang-trung-quoc.baotre>)

Chúng tôi đồng tình với suy nghĩ của bạn. Những tác giả viết về các tệ trạng tại Việt Nam phần lớn đang sinh sống ở Việt Nam nên có thể không tiện để “phanh phui” quá mạnh tay. Mong bạn thông cảm.

NGÀY 17 - 9 - 2024

Nguyệt Mai

Trước khi sang Mỹ định cư tôi có đọc được truyện “*Phép tính của một nho sĩ*” của tác giả Trần Vũ do Nhã Nam phát hành - không rõ trong cuốn này có bị cắt xén gì khi phát hành “nội địa” không, nhưng tôi ấn tượng ngay bởi một văn phong rất lạ và “dữ dằn”. Lần này, tình cờ gặp lại tác giả này trên mục “*Trong hầm rượu*” ở báo Trẻ, giới thiệu “*Tân Định xóm tôi*” của Bích Vân. Tôi chẳng biết gì về Tân Định nhưng cách kể chuyện thật duyên dáng và lôi cuốn, nhưng tôi “nê” nhất là trí nhớ của cô Bích Vân, không rõ tại sao hơn 20 năm mà họ nhớ chi tiết đến vậy. Tôi xa quê sau 15 năm là nhầm lẫn lung tung, có khi quên cả tên đường :) hu hu. (bài đã đăng tại: <https://baotreonline.com/van-hoc/trong-ham-ruou/tan-dinh-xom-toi.baotre>)

Quý vị muốn
định cư hay đầu tư
tại Georgia

Georgia: Một tiểu bang lý tưởng
KHÍ HẬU ƠN HÒA - THƯƠNG MẠI RỘN RÀNG
nhà rẻ | đẹp | mới

LINH AN TRƯƠNG

Sẽ giúp bạn

LINH AN TRƯƠNG

LICENSED # 380104

CELL: 770.598.1468

10475 Medlock Bridge Rd. Unit 810
Duluth, GA 30097

Jeans mùa thu

■ **Màu wash quần jeans** giờ càng sẫm càng tốt, từ màu chàm indigo nguyên thủy hay xanh thẫm midnight-blue. Tông màu wash tối sẫm hợp với phong cách quiet luxury tinh tế, cũng dễ mặc hơn phong cách denim-on-denim đồng bộ với áo khoác denim.

■ **Quần jeans gập gấu cuffed jeans** đang trở lại với gấu lớn. Thường mặc chung với đôi giày đẹp để hướng sự chú ý, như đôi giày Mary Janes đi vớ lạ mắt hay đôi boots nâu sẫm hợp thời để nhấn nhá tinh tế.

■ **Denim trắng** hợp mùa thu năm nay bên cạnh tông màu sẫm dark wash, không còn quy tắc trắng mặc theo mùa. Nếu ngại jeans “quá trắng” thì lựa trắng kem, trắng đục. Phối hợp denim trắng với những món đồ thu kinh điển như giày lười, áo khoác da... những món đồ có texture kết cấu, màu sắc mùa thu.

■ **Jeans ống thùng barrel và jean móng ngựa horse shoe** thon dần xuống mắt cá và thụng ở gối năm nay thịnh hành hơn rất nhiều. Kiểu dáng thụng hơn jeans thường, phong cách thoải mái tân thời. Hợp mùa thu và thường mặc chung với món đồ đơn giản để nổi bật quần jeans.

■ **Quần skinny jeans** cũng trở lại dù thích hay không. Để mặc skinny jeans mới mẻ hơn thì phần áo trên quá khổ, đi giày tân thời hơn. Dù vậy, kiểu jeans dáng thụng vẫn thịnh hành và đa dạng thiết kế để lựa chọn. Jeans dáng thụng cần lựa đường may sắc sảo, chất liệu tốt, đi giày có gót thay vì đôi sneaker xuề xòa. Kiểu jean retro ống đứng cạp cao là sự thay thế cho skinny jeans nếu thích, mặc thoải mái với đồ đơn giản.

■ **Quần capri lửng** cũng phổ biến không chỉ trên quần tây mà cả quần jeans để khoe bắp chân gọn gàng. Mặc trên rộng rãi hơn chút hay hợp với vest gi-lê mùa thu. Dễ hợp với nhiều loại giày từ giày bệt, có gót hay boots.

Thơ

Đỗ Trung Quân

Đỗ Trung Quân là một tác giả rất nổi tiếng ở trong nước hiện nay. Ở hải ngoại cũng có nhiều người biết tới Đỗ Trung Quân. Anh là nhà thơ và là họa sĩ, còn là MC các chương trình văn nghệ.

Nhiều bài thơ của ông được phổ nhạc và được nhiều người yêu thích như *Hương trầm*, *Quê hương*, *Phượng hồng*.

Sau đây là một số bài thơ tiêu biểu của Đỗ Trung Quân. **SAO KHUÊ**

chút tình đầu

*Những chiếc giỏ xe chở đầy hoa phượng
Em chở mùa hè của tôi đi đâu ?
Chùm phượng vĩ em cầm là tuổi tôi mười tám
Thuở chẳng ai hay thâm lặng - mối tình đầu*

*Mối tình đầu của tôi có gì ?
Chỉ một cơn mưa bay ngoài cửa lớp
Là áo người trắng cả giấc ngủ mê
Là bài thơ cứ còn hoài trong cặp
Giữa giờ chơi mang đến lại.... mang về.*

*Mối tình đầu của tôi là anh chàng tội nghiệp
Mùa hạ leo cổng trường khắc nỗi nhớ vào cây
Người con gái mùa sau biết có còn gặp lại
Ngày khai trường áo lụa gió thu bay ...
Mối tình đầu của tôi có gì ?
Chỉ một cây đàn nhỏ
Rất vu vơ nhờ bài hát nói giùm
Ai cũng hiểu - chỉ một người không hiểu
Nên có một gã khờ ngọng nghịu mãi... thành câ.*

*Những chiếc giỏ xe trưa nay chở đầy hoa phượng
Em hái mùa hè trên cây
Chở kỷ niệm về nhà
Em chở mùa hè đi qua còn tôi đứng lại
Nhớ ngẩn người tà áo lụa nào xa.
1984*

*Bài thơ này đã được nhạc sĩ Vũ Hoàng phổ nhạc thành bài hát *Phượng hồng*.

blues

buổi chiều đi uể oải
như một điệu blues buồn
những buổi chiều ngơ ngác
nắng trên phố mênh mông
vàng lên một ngọn khói
người đàn ông mắt buồn
đong đưa trên ghế dựa
hoa tím lại tím hơn
những hoàng hôn ngoài cửa
người đàn ông mắt buồn
một hôm không trẻ nữa
những buổi chiều ngồi im
lá rụng đầy hai vai
lá rụng trên tóc dài
ngày đi qua lặng lẽ
một điệu blues buồn quá
đâu đó ở trong hồn
người đàn ông mắt buồn
ngủ thiêu hay là chết
hoa tím đã tím hơn
từ buổi chiều ly biệt

4-1992

ngày vắng

Ta ném qua cửa sổ
cành Violet quá buồn
có những ngày vắng quá
hoa cúc vàng ngoài giậu
vẫn cứ màu hoàng hôn
Có những ngày vắng quá
hình như không còn ai ...
đành gõ cửa một người không muốn gặp
vu vơ vài lời đầu môi
ta nói thầm với nắng
trời mau đi những chiều không người
Có những ngày vắng quá
em làm gì trên căn phòng nhìn xuống lá me?
vòm trời màu ngọc bích
bao giờ chia cho ta.
Có những ngày vắng quá
về lại chỗ quen ngồi
quán lạnh, kính mờ buồn phố nhỏ
lòng ta còn sợi tóc ai rơi...

khúc tháng ba

Hoa điệp vàng tháng ba
Những phố mùa mưa xa
Một tên người vừa nhớ
Một tên người vừa quên

Những phố dài anh đi
Mái nhà lên rêu xám
Chút tình nào phơi mưa
Em không là rêu bám

Hoa điệp vàng tháng ba
Những phố mùa mưa xa
Một tên người ở lại
Suốt một đời riêng ta

Những đám đông vắng em
Là nỗi buồn anh đấy

Những bậc cầu thang quen
Căn phòng quen – ghế trống
Hoa hồng và bánh kem
Chút tuổi thơ ảo mộng

Hoa điệp vàng tháng ba
Mùa hạ dài đi qua
Khói trời hong mái tóc
Chút buồn nào trong hoa...

thơ trong công viên

vốn tình hay quên và thường đến muộn
chỗ đã có người ngồi
chẳng sao
thì ta ngồi xuống cỏ
cũng vui thôi
thỉnh thoảng ta cũng có một chỗ
ngồi chưa lâu lại lơ đãng đứng lên
kẻ chiếm chỗ cười nhả nhỏ
chẳng sao
ta lại ngồi với cỏ xanh
nghe cỏ thở
cỏ êm ái
đôi khi tặng thêm nhành hoa dại
một tiếng dế gáy non
một chiếc lá vàng
nhờ trời
tính hay quên và thường đến muộn
ta có một chỗ ngồi
bình an

BẢO HUÂN

Tâm tư voi đầy

KIM LOAN
EDMONTON, CANADA

Tôi quen với vợ chồng anh Quang từ rất lâu, lúc tôi đưa con gái đi học Kindergarten gặp anh chị cũng đưa con gái út đi học lớp 5 cùng trường, rồi nhận ra là đồng hương, bắt chuyện. Thấy tôi sôi nổi thích hoạt động, anh chị đề cử tôi cùng vào Ban Chấp Hành Hội Người Việt Edmonton. Ông xã tôi bận rộn với tiệm thuốc Tây nên được...tha, nhưng luôn luôn ủng hộ tinh thần hoặc thời gian mỗi khi chúng tôi túi bụi với những events của cộng đồng.

Hơn nhau mười mấy tuổi, nên anh chị coi vợ chồng tôi như em trai em gái trong nhà. Chúng

tôi hợp nhau ở tính tình dễ hòa vì quý, tinh thần chống Cộng, sinh hoạt cộng đồng, và nói chuyện hài hước, thoải mái, đặc biệt là tâm hồn văn nghệ, văn thơ, báo chí.

Chuyện tình của anh chị cũng rất lãng mạn, rất văn nghệ. Nghe kể lại, thuở đó đầu thập niên 80s anh làm MC thiện nguyện trong cộng đồng còn thừa thớt người Việt, chị và mấy cô em gái tham gia tiết mục biểu diễn đàn tranh trong các chương trình văn nghệ do Hội Người Việt tổ chức. Lúc ấy, con gái rất có giá, chị xinh đẹp, biết bao nhiêu chàng trai vây quanh, nhưng cuối cùng chị chọn anh vì anh có tài lẻ là đàn ca, hơn hẳn

mấy người khác. Ngày đám cưới, anh bước lên sân khấu, ôm đàn, rất lãng tử, hát tặng cô dâu bài Bên Kia Sông của Nguyễn Đức Quang với ánh nhìn say đắm:

Này người yêu, người yêu anh ơi!

Bên kia sông là ánh mặt trời

Bên kia đồi, cỏ hoa đan lổ

.....

Này người yêu anh ơi!

Yêu nhau mình đưa nhau tới

Bước nhẹ - và nói êm xuôi

Nói cho vừa mình anh nghe thôi!

Mỗi lần nhóm chúng tôi

tụ tập sân sau nhà anh chị, bên đống lửa bập bùng đêm hè, anh lại ca bài này, rồi nói chuyện văn nghệ, thời sự, sách báo... đến nửa đêm mới chia tay nhà ai nấy về. Anh thường nói:

- Ngoài tình yêu Thiên Chúa, yêu quê hương, đất nước, cha mẹ anh chị em con cháu, thì bây giờ tôi còn có hai tình yêu lớn, đó là bà xã tôi và sách báo.

Tủ sách nhà anh, dưới basement, tuy không lớn, nhưng được trình bày rất mỹ thuật, gọn gàng. Nhiều lúc tôi đứng ngắm sách, anh bảo:

- Phía dưới này là sách tôi có thể tặng nếu cô muốn cuốn nào thì cứ lấy. Còn phần trên đây là không cô nhé, sách quý của tôi đấy, cô chỉ được mượn thôi.

Thời gian trôi qua mau, hai đứa con gái của anh chị lấy chồng, đám cưới đều do tôi làm MC. Một đứa theo chồng về Vancouver, một đứa thì qua bên Toronto, còn lại anh chị về hưu, quanh quẩn bên nhau hưởng thú vui điền viên, nghe nhạc, đọc sách, tụ tập bạn bè. Thỉnh thoảng anh chị đi du lịch đó đây, thăm gia đình hai con gái và các cháu ngoại.

Rồi chị qua đời vì bệnh tim, bỏ lại anh thui thủi một mình, nhưng vốn là người lạc quan vui vẻ, anh mau chóng ổn định tinh thần, tiếp tục

cuộc sống tuổi già với những niềm vui hàng ngày trong căn nhà bé nhỏ.

Sau khi mất tang chị một thời gian, anh phone tôi:

- Cô Loan ơi, tôi có một chuyện quan trọng muốn nhờ cô giúp, mong cô đừng từ chối.

Tôi cười, trêu anh:

- Chắc anh tính nhờ em mai mối một cô một bà nào đó, đúng không nà?

- Ôi giao, tôi còn “xí quách” nữa đâu mà đi thêm bước nữa, cô tha cho tôi đi! Tôi sẽ dọn về Toronto ở với vợ chồng đứa con gái út cô ơi. Tụi nó kêu mấy năm nay, bây giờ tôi mới đồng ý.

- Thật ư? Edmonton và tụi em sẽ rất nhớ anh đấy, nhưng anh đã quyết định đúng, tuổi già nên sống gần con cháu. Vậy chuyện quan trọng anh tính nhờ em là chuyện gì?

Bấy giờ anh ấy mới tâm sự:

- Chẳng giấu gì cô, lần này tôi đi qua Toronto là để sống đoạn cuối cuộc đời, mấy lần trước con gái và thằng rể qua đây đã phụ mang một mớ đồ của tôi qua bên, kỳ này tôi chỉ mang vài cái va ly. Tôi còn hai thùng sách, một thùng là gần trăm số báo Làng Văn tôi gìn giữ bao lâu, một thùng là những cuốn sách tôi yêu quý. Tôi chỉ biết cậy nhờ cô giữ, hay nói thẳng ra

là tôi tặng cô.

- Nhưng ...

- Khoan! Cô để tôi nói hết nhé. Thùng báo Làng Văn cô xem bạn bè ai thích thì cho, còn không thì cô có thể đem ra thùng rác recycle để họ đem đi giùm tôi. Còn thùng sách, có những cuốn nào thích thì giữ lại, tôi tin là cô sẽ thích, ví dụ như 4 cuốn Hồi Ký Phạm Duy do chính tác giả ký tên tặng khi ông qua Edmonton trình bày Tổ Khúc Bầy Chim Bỏ Xứ, rồi Hồi Ký Lý Tống, và nhiều sách giá trị khác, những cuốn thân hữu ra mắt sách mà tôi mua ủng hộ, có lời đề tặng và chữ ký tác giả, sau đó những cuốn còn lại cô có thể tặng bạn bè ...

- Anh ơi, thùng Làng Văn thì em đồng ý nếu anh muốn để lại, còn thùng sách quý kia, anh có thể đóng thùng đem theo lên máy bay, chỉ trả thêm chút tiền.

- Cô ơi, tuổi tôi đã gần 80, nay mai ở nhà con cháu, để gì có chỗ thoải mái cho mình làm tủ sách? Hơn nữa, tuổi già bệnh hoạn có thể ập đến bất cứ lúc nào, tấm thân tôi còn không giữ nổi, nói chi giữ sách? Tôi chỉ mang theo khoảng chục cuốn có nhiều kỷ niệm. Mà bây giờ biểu tôi đem mớ sách còn lại đi recycle hoặc đem đốt bỏ, vứt bỏ thì thật tình tôi không nỡ, đau lòng tôi lắm cô ơi!

- Ủa Ủa!!! Cho em được

ngắt lời anh nhe? Anh biết đau lòng khi bỏ sách, rồi anh đẩy qua cho em, bộ anh nghĩ em là gỗ đá, không có trái tim, hổng biết đau lòng sao!

Anh cười xòa:

- Ý tôi không phải vậy, mà vì cô trẻ hơn tôi nhiều tuổi, nhà cô lại rộng thênh thang, nên tôi xin cô nhận lời, coi như tôi năn nỉ cô. Tình yêu đời tôi là bà xã đã ra đi, nay còn lại tình yêu sách báo, tôi không thể giữ chúng được nữa, cô hiểu cho tôi không?

- Dĩ nhiên là tôi hiểu lắm, ngâm ngùi cho anh và cho những cuốn sách quý anh từng gìn giữ, bây giờ đành phải buông xuôi, và gửi gắm chúng cho tôi, thì có gì tôi lại từ chối?

- Anh đã nói thế thì tôi vâng lời cho anh an tâm đi an dưỡng tuổi già. Buổi tối hôm đó, anh chạy xe mang đến 2 thùng sách, báo. Hai anh em đứng tán dóc chút đỉnh, tôi chúc anh lên đường bình an mạnh khỏe rồi chia tay.

Với thùng Làng Văn, tôi mở ra liếc sơ qua, mấy chục cuốn xếp ngay ngắn, còn khá mới. Hồi tôi đến trại tỵ nạn Thailand, bà chị dâu đã đặt báo Làng Văn cho tôi, mỗi tháng đều đặn báo đến trại. Khi qua định cư Canada, tôi tiếp tục đặt Làng Văn một thời gian nữa mới thôi. Bây giờ nhìn thùng Làng Văn này, tôi tự hỏi đã có bao

giờ anh ấy mở ra xem lại chúng chưa? Bởi tôi cũng đang giữ một số cuốn DVDs ca nhạc của Trung Tâm Asia và Trung Tâm Thúy Nga, những chủ đề đặc sắc như nhạc Phạm Duy, Lam Phương, Nhật Trường, Hoàng Thi Thơ... với ý định để dành sau này xem lại, nhưng thực tế là bao nhiêu năm qua chúng vẫn nằm trên kệ sách mà tôi chưa hề có dịp xem lần thứ hai. Hiện tại và tương lai còn bao nhiêu việc chưa xong, nhiều cuốn sách chưa đọc, nhiều bài viết chưa hoàn chỉnh, thời gian đâu mà trở về quá khứ xem lại những cuốn DVDs ấy? Mỗi lần vào lau bụi, quét dọn kệ sách, nhìn đống DVDs này, đúng là “bỏ thương vương tội”, tôi thấy mình thiệt có lỗi.

Trên lầu nhà tôi, ngoài 3 phòng ngủ, còn có một phòng xem tivi, kế bên đó còn một góc phòng có kệ sách cùng bàn làm việc của ông xã. Còn một góc phòng khác, nhỏ bé, nằm khuất kế bên phòng giặt đồ, là nơi có tủ sách, albums, vài thùng sách báo, là thế giới riêng của tôi. Tuy nhiên, hàng ngày đi qua đi lại cái “cõi riêng” này, tôi ngại phải dùng chân ghé vào nhả nha, chỉ khi nào cần vào lấy cuốn sách nào đó, hoặc đến ngày hút bụi, lau chùi, bởi tôi biết, trăm lần như một, hề tôi ghé vào, ngồi xuống, là y như rằng tôi sẽ bị chôn chân tại nơi này, để

rồi tâm tư tôi lãng đãng bởi những miền ký ức, rồi băng khuâng suốt cả ngày.

Thuở ấy, chưa có youtube, facebook, ebooks, googles nên nhu cầu đọc sách báo là khao khát nồng cháy của người mê sách. Hồi mới qua Canada định cư, tôi tìm đến các thư viện trong thành phố, vào kệ sách Tiếng Việt, mỗi tuần khuan về vài cuốn, đọc say sưa, một hai tuần sau lại đổi truyện khác, chỉ trong vòng vài tháng tôi đọc hết các sách truyện Việt trong thư viện. May mắn là bạn bè tôi còn lại bên Việt Nam chịu khó gửi sách cho tôi theo những người về thăm nhà, cộng thêm những lần tôi qua California vào tiệm sách Tự Lực nổi tiếng khu Bolsa, nên dần dà tôi cũng có được một kệ sách với đủ thể loại và tác giả bốn phương.

Thời thì nhà tôi còn rộng, tôi quyết định để thùng Làng Văn của anh Quang nơi garage, rồi sau này hạ hồi phân giải. Đó là tâm huyết, là trí tuệ của bao nhiêu người trong từng số báo, tôi không nỡ đem ra ngoài rác recycle một thùng báo như thế. Riêng thùng sách, tôi đem lên trên lầu, ngay kế kệ sách trong “cõi riêng tư” của tôi.

Ngày nay, người ta có thể tìm bất cứ “đầu sách” nào trên internet, đó là chưa kể các youtube đọc

truyện, các ebooks... nên chẳng còn nhiều người còn thú đam mê cầm cuốn sách, mân mê mở từng trang, thơm mùi giấy mới (hoặc giấy cũ) để rồi chậm chậm bước vào thế giới văn chương đầy quyến rũ. Giờ mà đem sách đi tặng có khi còn bị cho là... “không bình thường”, nên tôi sẽ giữ lại, coi như kỷ niệm mỗi thâm tình của chúng tôi và vợ chồng anh Quang.

Và tôi cũng vậy, những bận rộn đời thường, youtube, facebook, emails, sinh hoạt nhà thờ, cộng đồng, tôi không còn nhiều thời gian thanh thoi như trước đây thả hồn theo từng con chữ của những cuốn sách mình yêu thích. Cho nên “cõi riêng” của tôi giống như... viện bảo tàng kỷ niệm, mỗi ngày đi qua, liếc một cái, đôi khi dâng lên chút áy náy, rồi lại nhủ lòng, các “bạn” hãy đợi đấy... chờ tôi về hưu!

oOo

Hôm nay, tôi lại có dịp ghé vào “cõi riêng” của tôi để lau dọn, quét bụi. Nhìn thùng sách nằm nơi góc phòng, tôi nhớ anh Quang, không dám mở thùng sách ra, rồi chẳng hiểu sao, lại tha thẩn ngồi xuống ngắm nghía những cuốn albums và tủ sách của riêng mình.

Tôi nhẹ nhàng lấy ra từng cuốn sách, xem tựa đề, để tâm hồn lại lang thang trôi về quá khứ. Mỗi cuốn sách là một kỷ

niệm, trang đầu tiên có chữ ký của tôi và ngày tháng năm, nơi chốn, nếu đó là sách tôi mua. Nếu là sách của bạn bè tặng, hoặc của các tác giả thân hữu thì cũng có chữ ký và lời đề tặng trang trọng, ấm áp.

Thú thật, một số cuốn sách trong kệ sách này, tôi vẫn đọc chưa xong, còn dở dang, thậm chí có vài cuốn chưa hề đọc (là những cuốn tác giả trẻ bên Việt Nam mà bạn bè gửi qua). Phần vì tôi còn đi làm, lo chuyện cơm nước nhà cửa, thỉnh thoảng còn viết lách Văn Thơ cho vui nên thực sự không có thời gian rộng rãi. Tôi đã thể hứa (ôi, “biết bao lần em đã hứa”, Vũ nhạc sĩ rành tui quá chừng!), khi về hưu, sẽ đọc tất cả những cuốn sách tôi còn “nợ”.

Cũng như từng cuốn sách là một trời kỷ niệm, thì từng cuốn album, từng tấm hình, cũng chất chứa một trời thương nhớ.

Này đây, vài cuốn albums của thời hiện tại nằm trên kệ sách, còn ở trong cái thùng carton là một đống albums khác. Albums của thời xa xưa khi còn ở Việt Nam tôi đã chụp với bạn bè trong các chuyến đi chơi thời đi học, đi làm, chụp với gia đình người thân trong các dịp lễ Tết. Khi đi vượt biên tôi chẳng mang theo tấm hình nào, nhưng suốt mấy chục năm qua,

mỗi lần tôi qua Mỹ đến nhà anh chị em ruột, mỗi nhà tôi “xin” lại được vài tấm, gom lại cũng đủ một cuốn album.

Còn album của 4 năm tôi sống ở trại tỵ nạn Thailand, rồi các albums đám cưới của tôi, rồi hình ảnh các con từ khi chúng mới ra đời, theo thời gian lớn lên, các events như sinh nhật, ra trường, những lần gia đình đi du lịch qua Mỹ... Cũng may là ngày nay, chúng ta đã biết save hình ảnh albums trên máy computer, USBs, chỗ không thì chắc phải cần thêm vài cái thùng nữa mới chứa hết.

Tôi lại nhẹ nhàng mở từng cuốn album với tất cả bồi hồi hoài niệm. Tôi có thói quen ghi chú phía sau mỗi tấm hình, có khi viết cả tâm sự kín cả tấm hình, nhưng ít nhất các tấm hình luôn luôn có hai thông tin quan trọng, là ngày tháng năm và nơi chốn chụp tấm hình ấy. Trí nhớ tôi còn dẻo dai lắm, hầu như nhìn tấm hình nào tôi cũng đoán được thời gian và bối cảnh. Tuy vậy, đôi lúc tôi không thể nhớ chính xác, liền lấy tấm hình ra, lật phía sau, đọc những dòng chữ xa xưa của chính mình, bản thân, mỉm cười, suy tư, sao thời gian trôi nhanh quá. Chiếc áo này tôi mặc cho con gái tại tiệc thôi nôi đây mà, tôi còn nhớ rõ, mua ở tiệm GAP, mình vài mềm dịu đóng đưa khi con bé

chập chững bước đi trên sàn nhà. Kia là nông trại ngoại ô, chúng tôi đi fieldtrip mừng sinh nhật con trai khi còn tiểu học, hôm ấy trời nắng chang chang, cả nhà dừng lại nơi chiếc xe truck giữa xa lộ mua những giỏ trái cây của farmers mới hái, và cả một chục bắp tươi đem về nấu chè.

Lần lượt từng cuốn album được lật qua, nâng niu, từng kỷ niệm sống lại, 4 mùa Xuân Hạ Thu Đông, để rồi ngẩn ngơ chép miệng, mỗi ngày nào!

Bên ngoài trời đã về chiều, tôi đã ngồi trong phòng sách này gần hai giờ đồng hồ rồi ư, mà vẫn chẳng sắp xếp dọn dẹp được gì. Tôi liền phone cho ông xã, nhờ chàng trên đường đi làm về ghé mua vài món về ăn tối, với lý do hôm nay tôi “không được khỏe”.

Tôi đứng dậy, bước ra khỏi “cõi riêng” của mình với những cảm xúc không thể gọi tên.

Thế đấy, chúng tôi dọn đến căn nhà này cũng đã chục năm, thùng sách anh Quang “tặng” cũng vài năm rồi, trong khi mọi thứ trong nhà đã gọn gàng ổn định, thì nơi “cõi riêng” này, với những cuốn albums và những cuốn sách (chúng có linh hồn cả đấy), vẫn còn lộn xộn, ngổn ngang, như cõi lòng tơ vò và tâm tư đầy vơi của tôi vậy.

KL (EDMONTON, THÁNG 9/2024)

Hợp tác với **tre** tại sao không?

Một cây làm chẳng nên non,
Ba cây chụm lại nên hòn núi cao !

Nếu bạn có những kế hoạch, những sáng kiến, những ý tưởng mà chưa biết bắt đầu ra sao, quảng bá thế nào, hợp tác với ai hoặc tìm kiếm một partner trong mọi lãnh vực ...

Xin liên lạc với chúng tôi.

info@trenews.net

Trẻ sẽ cùng bạn tham khảo để thực hiện,
hoàn toàn không có chi phí.

ĐOÀN XUÂN THU
MELBOURNE

Một nhà biên khảo, người ‘Canadien’ (có người đọc là Canadien) ở Toronto, nước Gia Nã Đại, có viết một bài rất công phu về quê hương của ông, cũng là quê hương của tui tựa là: *‘Mỹ Tho miền ký ức’*.

Văn kỳ thanh bất kiến kỳ hình, nghe thấy tiếng tăm mà chưa gặp mặt; tui cũng tâm phục, khẩu phục! Ông đúng là một thổ địa của xã Điều Hòa, tỉnh lỵ Mỹ Tho. (xã sau là tỉnh lỵ rồi tới thị xã trước khi chúng ta bị sắp tiệm)

Bài viết của ông có dính khá chặt (như keo ‘super glue’) vào đường Gia Long Mỹ Tho (Sau 75, VC đuổi Vua Gia Long đi chỗ khác chơi. VC đặt lại tên đường là Ba Mươi Tháng Tư, ghi nhớ ngày chúng cướp được đại phố Mỹ Tho).

Nhưng có vài chữ của ông làm hơi ngứa hai cái lỗ tai trâu của tui. ‘Sông Tiền Giang’? Tui nhớ: “Hồi những năm 60s, sông Tiền Giang này, bà con gọi là sông Mỹ. Không phải là sông bên Mỹ mà là sông Mỹ Tho. Vì ca dao xưa có câu: *‘Chẻ tre bện sáo cho dày. Ngăn ngang sông Mỹ có ngày gặp em’*.”

Chỉ sau 75, VC mới gọi là sông Tiền Giang (giang là sông rồi mà gọi như vậy dư một chữ sông).

Ông bà mình xưa giờ thường lấy tên đất đặt tên sông. Vì đất trước rồi mới tới nước. Chớ không ai ăn nói ngược ngạo, lấy sau làm trước ‘nước đất’ bao giờ!

Rồi cái đất Vĩnh Long nằm trên bờ sông Tiền mà VC dám lấy tên Cửu Long (sông cái, sông mẹ của sông Tiền và sông Hậu) đặt tên ền cho

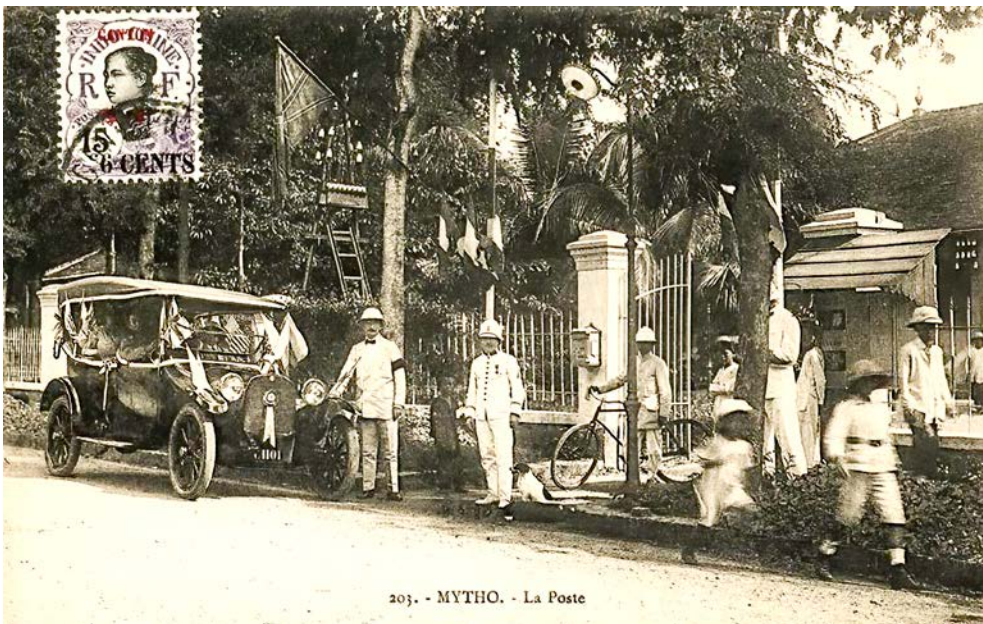
một mình vùng đất đó?

Tỉnh Chương Thiện của mình, thời CS là Hậu Giang. Nó nằm ở bìa rừng U Minh Thượng, trên bờ Kinh Xáng Xà No. Nó cách sông Hậu tới gần 60 cây số thì phải đặt tên là tỉnh U Minh Thượng hay tỉnh Xà No mới đúng chớ? Rồi một cái tên quái đản là: tỉnh Sông Bé. Chắc tại tên ‘Bé’ nên nó teo, rồi biến mất tiêu luôn.

Rồi tác giả viết là: “Nhắc tới Ty Bưu Điện là tui nhớ ngay tới anh Phạm Phú Lộc ở cùng xóm Trịnh Hoài Đức với tui làm Trưởng Ty Bưu Điện Mỹ Tho. Anh ở nhà vợ khu Chợ Cũ gần Bến Tắm Ngựa, thế nên mỗi ngày anh đón đồ máy dưới Bình Đại lên để đi tới Vườn Hoa Lạc Hồng rồi đi bộ tới Ty Bưu Điện làm việc cả hai lượt đi về nên bạn bè gọi anh là ông Trưởng Ty đồ máy”. Tui e rằng cái giai thoại ông ‘Trưởng Ty đồ máy’ người trong cuộc, biết chuyện đầu đuôi gốc ngọn ra sao không ai tin hết ráo. Chỉ kể nghe cho vui rồi bỏ!

Tui trộm nghĩ bạn của ông làm bưu tá, tức phát thư. Tiếng Tây gọi là ‘facteur’ (đọc là phắc tơ) thôi.

Bà con mình ai cũng biết: số nhà nhỏ tới lớn; từ đầu đường gần trung tâm tỉnh lỵ, thị xã, thành phố tính ra. Tay phải là nhà số chẵn. Tay trái là nhà số lẻ. Ty Bưu Điện Mỹ Tho số

Trước cổng Ty Bưu Điện Mỹ Tho thời Pháp

Trường Nữ Trung Học Lê Ngọc Hân Mỹ Tho

33 đường Gia Long. Trước sân có cây sứ cùi, cây mận, cây măng cầu ta. Có cây nhãn, cây hoàng anh trước bậc tam cấp cao tới rún. Có tới hai số nhà nhưng chỉ có một tòa nhà liên lạc mà thôi. Cát hồi Tây mới qua: thời chưa có xi măng. Gạch muốn kết dính là phải dùng mật đường. Bồn tắm bằng sắt trắng men. Quanh nhà toàn là cửa lá sách. Quạt máy cánh bằng cây, quay lộc cộc, không mát gì ráo.

“Bất cứ ông nào nhậm chức Trưởng Ty Bưu Điện Mỹ Tho thì được quyền ở số 31 đường Gia Long, tư thất dành cho gia đình ông Trưởng. Sáng 8 giờ chỉ cần mở cửa từ bên này là bước vô văn phòng liền. Cả đời, tui chưa hề thấy ai tới sở làm mà mất chưa tới 5 giây. 12 giờ mở cửa về nhà ăn cơm. 2 giờ mở cửa qua làm tiếp tới 6 giờ tan sở. Bà Trưởng dám kêu tui bằng thằng vì bà dám để ra tui. Túc bả là má của tui! Hi hi!

Hồi đó Mỹ Tho có trường Nữ Trung học Lê Ngọc Hân. Tui dẫu khờ câm, nhưng không dám liều mạng mò đến cổng trường em nằm trên đường Ngô Quyền đối diện chùa Phật Ân để cây si anh trông ngay lối đi. Vì cộp xuống ‘đồng bằng’; leo hánh tới cái ‘đồng bằng’ có hai cái nháy nháy đó, lỗ xui gặp một em “Này này chị bảo cho mà biết! Chốn ấy hang hùm chó mó tay!” là thôi rồi Lượm ơi? Chỉ bằng chó cậy gần nhà, dề mấy em muốn hộp thư lưu trữ của Bưu Điện.

Đầu tiên em móc xỉa tháng 5 đồng, mượn một hộp thư ở Bưu Điện Mỹ Tho. Kế đó, chọn cái tên nào nghe hoàng gia, đọc lên cứ tưởng tiếng Tây như: “Tôn nữ Mộng Sâu (Đừng quên bỏ dấu nặng dưới chữ Mộng). Sau đó viết vài hàng gửi anh triu mến! Rồi nhờ tuần san Phụ nữ Diễn đàn đăng miễn phí vào mục

‘Tìm bạn bốn phương’. Chỉ một tuần sau là thư viết từ chiến trường sẽ bay về hộp thư của em tới tấp. Em sẽ bận túi bụi để trả lời. Và thằng Tèo em cũng bận túi bụi bóc tem từ bì thư ra để sưu tầm.

Thấy em ‘mì non’ chiều thứ Sáu tuần nào cũng tới; tui biết tổng là em đang nối dòng lá thắm với non chục người tình không chân dung. Tui đang ngồi tông teng trên cây nhãn trước bậc tam cấp vào Bưu Điện như Tôn Ngộ Không thì thấy em yếu điệu thực nữ bước vô. “Tui méc má đó nhe! He he!” Nghe vậy, em bĩu cái môi cong cong, ‘xí’ một tiếng. Hơi em dài cũng cỡ kếp Giang Châu, vai Trùm Sò trong tuồng ‘Nghêu Sò Ốc Hén’ xuống 6 câu vọng cổ khi bị Huyện Trià Thanh Điền kêu Lê Bát, Lệ Cửu bắt nằm cúi xuống đét đét. Vì cái tội giàu mà keo; không xùy ra cắc nào cho quan huyện.

Có bữa, tui cắc có núp sau dây hộp thư lưu trữ chờ em tới mở khoá để nhát em chơi. Em thò bàn tay búp măng, trắng như bông bưởi, tính lấy thư thì đụng cái bản mặt đen sì như Bao Công của tui phía sau dây hộp thư lưu trữ trống hoác (để bưu tá bỏ thư vô)! Em tưởng là đụng phải con rắn nên em thiếu điều chết giắc!

Vâng đường xưa, nhà cũ, quê hương thương nhớ của tui là vậy đó! Ai nói trật chia tui hồng chịu đâu nhe!

ĐXT

LTS: Facebook là một mạng xã hội (social networking service) phổ biến rộng và có tầm ảnh hưởng rất lớn trên thế giới ngày nay. Ngoài khía cạnh giải trí, xả stress, giao lưu, lưu giữ nhật ký... Facebook còn được sử dụng như một phương tiện hiệu quả trong những cuộc cách mạng làm thay đổi tình hình thế giới. Hiện nay Facebook là một trong những lối thoát quan trọng để những trí thức, nhà báo, văn nghệ sĩ có khuynh hướng tự do đang sống tại Việt Nam cất lên tiếng nói của họ.

“FACEBOOK CÓ GÌ NGỘ” chọn lọc và giới thiệu với quý độc giả những ý kiến (comment) dí dỏm, tếu táo của cư dân trang mạng này và giữ nguyên văn cách thể hiện của họ.

Chúng tôi xin phép các tác giả trên Facebook được trích lại và chân thành cảm ơn.

BBT Trẻ

Lũ lụt miền Bắc Việt Nam năm 1971 là một trong những thảm họa thiên nhiên nghiêm trọng nhất trong lịch sử hiện đại của Việt Nam. Sự kiện xảy ra vào tháng 8-1971, lũ lụt khiến nhiều khu vực rộng lớn bị ngập úng, gây thiệt hại nặng nề về người và tài sản, làm xáo trộn nghiêm trọng đời sống và sản xuất của người dân. Các tỉnh chịu thiệt hại nặng nề nhất bao gồm Hà Nội, Hà Nam, Nam Định, Thái Bình, và Hưng Yên: hàng ngàn người thiệt mạng, hàng chục ngàn ngôi nhà bị cuốn trôi hoặc hư hại nặng, và hàng trăm nghìn hecta lúa và hoa màu bị ngập úng, dẫn đến khủng hoảng lương thực. Nhiều công trình hạ tầng như cầu đường, đê điều, và hệ thống thủy lợi bị phá hủy, khiến giao thông và các hoạt động kinh tế bị tê liệt trong một thời gian dài.

Vào thời điểm đó, người dân miền Nam Việt Nam, người Trung Kỳ (dưới chính thể Việt Nam Cộng Hòa) đã gửi hỗ trợ cứu lụt Bắc kỳ với số tiền nhiều vô kể. Riêng nhật báo Tin Sáng đã góp được từ người dân miền Nam với số tiền 609,490 đồng, tương đương khoảng 2,216 USD lúc bấy giờ, tương đương khoảng 15,352 USD hiện nay (nếu tính theo tỷ lệ lạm phát trung bình hàng năm khoảng 3.9%).

Người Miền Nam nhân đạo quá nên bị chúng lợi dụng, năm 1971 cứu Bắc kỳ, tháng 4-1972 Bắc kỳ tràn qua sông Bến Hải đánh dân miền Nam nên mới có “Đại lộ kinh hoàng” Quảng Trị, “Mùa hè đỏ lửa” Kon-tum, Bình Long, An Lộc.

Sau 1975 tới nay, dầu nhận sự cướp bóc, trả thù tàn bạo từ chính quyền Cộng Sản Bắc Việt, dân miền Nam cũng không ngừng lương thiện, vẫn góp tiền/đồ ăn hỗ trợ miền Bắc mỗi dịp thiên tai, nhân tai...

Năm 1971, nhật báo Tin Sáng đã góp được từ người dân miền Nam với số tiền 609,490 đồng cho miền Bắc (NGUỒN: FACEBOOK)

Người dân miền Nam vận động cứu tế miền Bắc hồi nạn đói 1945 (NGUỒN: TUOITRE.VN)

Trận lũ lụt ở miền Bắc vào năm 1971

“Hãy cho tôi một điểm tựa, tôi sẽ nhấc bổng trái đất lên” là câu nói nổi tiếng của Archimedes (287-212 trước Công Nguyên). Ông là một nhà toán học, nhà vật lý, nhà phát minh huyền thoại người Hy Lạp. Hình của Archimedes được in ở mặt trước của Huy chương Fields, giải thưởng danh giá được coi là “Nobel Toán học” (vì giải Nobel không bao gồm lĩnh vực toán học), được Hiệp hội Toán học quốc tế (IMU: International Mathematical Union) trao 4 năm một lần cho những nhà nghiên cứu nổi bật.

Ờ-rê-ca (Eureka, nghĩa tiếng Việt là “tìm ra rồi”) là một giai thoại nổi tiếng về cách ra đời của “lực đẩy Archimedes” và của mục.. này.

Thần dược

NGUỒN YOUTUBE

Alexander Fleming (sinh ngày 6-8-1881, tại Lochfield, quận Ayrshire, Scotland) theo đuổi ngành y tại Trường Y Bệnh viện St. Mary danh tiếng ở London (Anh). Sau khi tốt nghiệp, Fleming vào quân đội rồi thành đội trưởng Quân y trong Thế chiến I. Ông đã chứng kiến nhiều đồng đội chết vì chứng nhiễm trùng không kiểm soát được, vào thời điểm đó, thuốc sát trùng được sử dụng và thường gây hại nhiều hơn là lợi.

Nhận thấy tài năng của ông, cấp trên thuyết phục Fleming theo đuổi sự nghiệp nghiên cứu thay vì phẫu thuật. Fleming được dẫn dắt bởi Almroth Wright, người tiên phong trong lĩnh vực nghiên cứu miễn dịch và vaccine thời bấy giờ. Công việc của Fleming chủ yếu tập trung vào mục tiêu tìm kiếm một thứ “thần dược” diệt vi trùng.

Năm 1922, khi đang nghiên cứu một số vi trùng, Fleming bị sổ mũi và làm rơi một số giọt chất dịch vào một đĩa thí nghiệm, khiến vi trùng bị tiêu diệt. Fleming nghiên cứu và xác định chất lysozyme có trong nước mắt hoặc dịch mũi có thể giúp cơ thể chống lại vi trùng. Điều này dẫn tới nhận thức rằng

có thể tìm được các chất diệt khuẩn không gây hại cho cơ thể người.

Duyên may tới vào năm 1928, trước kỳ nghỉ hè, Fleming quá mệt nên đã lười không rửa những đĩa thí nghiệm. Và sau khi trở về, khi Fleming đang kêu ca về khối lượng công việc thì chợt nhận thấy có gì đó khác thường. Khi ông đi vắng, nấm mốc đã mọc trong đĩa. Bản thân việc đó thì không có gì lạ cả. Tuy nhiên, loại nấm mốc đó dường như đã giết được Staphylococcus aureus (tụ cầu vàng) trong đĩa.

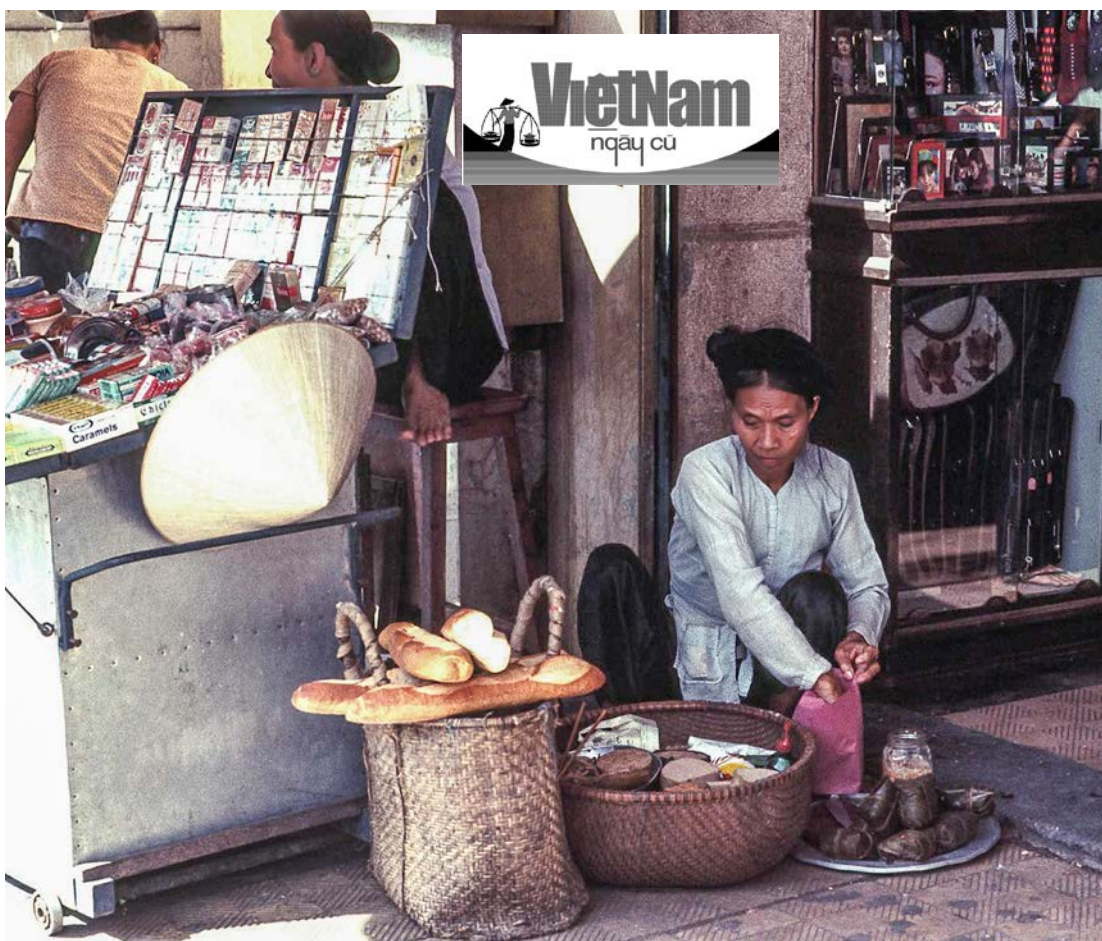
Sau thời gian thử nghiệm, Fleming xác định có loại nấm mốc “diệt trùng” ức chế sự tăng trưởng của vi khuẩn, quan trọng hơn, còn chống lại các bệnh truyền nhiễm thuộc họ Penicillium, ông đặt tên cho chất nó tiết ra là penicillin vào ngày 7-3-1929. Fleming công bố khám phá của mình trên Tạp chí Y học thực nghiệm của Anh nhưng không được chú ý.

Fleming gần như bỏ quên Penicillin đến khi những người khác biến nó thành sản phẩm hữu ích. Đầu những năm 1940, tiềm năng đầy đủ của penicillin mới được phát huy bởi nỗ lực hợp tác của Howard Florey (nhà dược học người Úc) và Ernst Boris Chain (nhà hóa sinh gốc Đức). Nhờ vậy, trong Thế chiến, Penicillin đã cứu vô số mạng sống. Không có nó, những người bị thương, dù rất nhẹ, cũng có thể chết vì nhiễm trùng. Ngoài ra, Penicillin còn chữa được cả bạch hầu, hoại tử, viêm phổi, bệnh giang mai và bệnh lao.

Tháng 3-1942, Anne Miller trở thành công dân đầu tiên được chữa khỏi bệnh nhờ thuốc kháng sinh.

Fleming và Florey đều được phong tước Hiệp sĩ năm 1944. Fleming, Florey và Chain cùng nhận giải Nobel năm 1945 về Y học.

Ngày nay, di sản của họ vẫn còn hiện diện trong từng lọ thuốc kháng sinh được sử dụng, trong mọi ca phẫu thuật thành công và trong cuộc sống của người dân trên khắp thế giới.

Cụ bà bán bánh mì bên vỉa hè đại lộ Lê Lợi, 1968. Cụ là người Bắc, thường cấp cái thúng đựng bánh mì giò chả, bánh dầy, bánh giò đi qua các quán bar khu Tự Do, Lê Lợi, Nguyễn Huệ hay Nguyễn Văn Trỗi. Bánh mì của cụ cắt khúc ngắn, nhét vài lát giò chả rồi rắc muối tiêu. Ảnh: BRIAN WICKHAM

Món ăn vặt

Tự dừng lại nhớ đến mấy món ăn vặt ngày trước. Từ cái bánh tráng khoai mì tròn như lòng bàn tay con nít chấm muối ớt cho đến cuốn bò bía bằng ngón tay cái người lớn chấm tương ớt cay xè. Nhớ nhất là món bánh mì thịt ba rọi giá 5 đồng một ổ. Sau bao nhiêu năm cuộc sống có thêm nhiều món ngon vặt lạ, lại hỏi mấy thứ quà vặt cũn con ngày ấy còn ngon không. Ai cũng bảo, ngon quá đi chứ. Nó ngon từ trong nỗi nhớ!

TRANG NGUYỄN

Bánh mì

Nhớ đầu xóm tôi có xe bánh mì buổi sáng. Một trong những món ăn sáng rẻ tiền cho người lao động. Ổ bánh mì thịt giá 5 đồng đủ mua được hai, ba củ khoai mì chấm muối đậu phộng trộn dừa nạo hay một gói xôi bắp thơm mùi hành

phi phết thêm đậu xanh nấu tới tấp nhuyễn. Xe bánh mì đó của nhà thằng bạn cùng học chung trường tiểu học với tôi, cho nên mỗi lần ra ngõ mua ổ bánh mì trét mỡ hành kèm hai miếng dưa leo thái mỏng chan nước tương, là chị thằng bạn nhét thêm vài ba miếng thịt ba rọi thái sợi to như đầu dũa. Một ổ

bánh mì thịt cũng như ai, gói trong miếng giấy báo cắt nhỏ, ăn xong vo miếng giấy lau sơ cái miệng dính đầy dầu mỡ.

Nghĩ lại ngày nay có mấy ai dám ăn ba rọi như ngày xưa chỉ có một lớp thịt mỏng chừng móng tay chạy ngang trên miếng mỡ trắng dày có lớp da nhuộm màu cam đỏ. Những miếng thịt mỡ nhỏ mần măn ngon lạ lùng ăn kèm với thứ mỡ hành thơm nức mũi khi nhai trúng miếng tóp mỡ vàng rộm giòn tan. Đôi khi má tôi cho thêm chút tiền thì ghé mông xuống ghế xếp (ghế đóng đơn giản bằng 3 miếng gỗ thấp gần sát mặt đất để ngồi ở mấy gánh hàng rong) ăn tô mì nước bình dân của bà già Tàu xóm trên gánh xuống đường hẻm nhà tôi ngồi bán. Nhưng đó là chuyện hiếm, đối với tôi ổ bánh mì thịt mỡ gần như là trọn năm trọn tháng. Xe bánh trước nhà thằng bạn không chỉ bán bánh mì thịt còn có món xiu mại, cá mòi, có khi má nó làm thêm món patê hay xúc xích. Nhưng với 5 đồng bạc, thử hỏi mua được thêm thứ gì vào cái thời củi quế gạo châu của đầu thập niên 1970?

Nói đến xúc xích, cái thứ mà tôi thích nhất. Nó không phải là quà vặt ăn chơi hay dành cho mấy ông nhậu ba xì để

mà là thứ sắt sơi để nhét vào bánh mì thịt nguội. Hình như ổ bánh mì thịt nguội có thêm xúc xích làm tăng cái mùi vị cho ổ bánh thêm ngon. Bánh mì lúc này sang trọng hơn có trét mayonnaise (làm từ lòng đỏ trứng gà chứ không phải loại bơ Pháp), kể đến là lớp mỏng patê, thêm vài ba lát thịt nguội, chả lụa, dưa leo, vắt lên trên vài sợi hành trần xanh xanh trắng trắng, cộng ngò rí thơm lừng, vài ba lát ớt đỏ tươi, thế là ổ bánh mì trở nên ngon tuyệt. Ổ bánh mì hoàn hảo thoát thai từ món quà vật ăn sáng có thể ăn trưa ăn chiều ăn cho no như một loại thức ăn đường phố chính hiệu.

Thế rồi, từ quá khứ qua hiện tại chỉ một thoáng thời, bánh mì được xem là một trong những món ăn đường phố ngon và rẻ tiền nhất. Chẳng thế mà mấy ông tây bà đầm đến Sài Gòn (mà đâu chỉ có ở Sài Gòn cả nước Việt Nam, ai cũng đều khen “number one”). Có lẽ vì thế mà “bánh mì” được ghi tên vào cuốn từ điển Oxford (ngày 24/3/2011) cũng như “phở”, “nước mắm” đã nằm chình ình trong cuốn từ điển Larousse từ lâu.

Bánh mì ngon một phần là nhờ vỏ bánh xốp, nóng giòn, không to và đặc ruột như bánh mì baguettes, không nhỏ như bánh mì con cóc một dạo có bán ở Sài

Bò bía
món ăn vặt
khoái khẩu
của trẻ con
và người
lớn (NGUỒN:
MANHHAIFLICKR)

Gòn, các lò làm bánh tung ra sản phẩm mới bên cạnh ổ bánh mì truyền thống dài chừng gần ba tấc trước đây. Rồi đến ổ bánh mì “lỡ”, bánh mì “lớn” cỡ gang tay hay to gần gấp đôi bánh mì truyền thống thường bán ở các bến xe bến phà. Nhưng kiểu nào thì kiểu, ổ bánh mì cầm phải gọn tay, vỏ giòn, ruột mềm chứ không quá rỗng ruột để nhét nhân vào cho vừa căng ổ bánh.

Bánh mì phá lấu dạo trên đường Công Lý, 1969 (ẢNH: BRIAN WICKHAM)

Bò bía

Nãy giờ tôi nhắc hơi nhiều đến món bánh mì nhưng thật sự đó là món ngon khỏi phải chê. Một món ngon quà vặt khác không thể bỏ qua khi nhắc đến ai ai cũng biết. Bò bía. Ngoài những ông Tàu bán bò bía trên chiếc xe con đẩy tay đi dạo khắp phố phường, còn một chỗ tập trung chuyên bán bò bía ngày xưa, đó là Công trường Hồ Con Rùa. Ở chỗ này có rất nhiều

xe bò bía của người Sài Gòn. Công thức bò bía của người Tàu và người Việt gần giống nhau. Bò bía người Tàu thường không chấm tương riêng mà lại quết chung vào bánh trắng. Có lần tôi cùng ba tôi ghé thăm người bà con ở cầu Cây Gõ tốt trong xóm lò Lu. Thấy ông già Tàu bán bò bía làm mấy cuốn bò bía mà tôi thêm nhớ đến giờ. Ông lấy miếng bánh trắng cắt một phần tư không có nhúng sơ nước cho mềm mà lại dùng que nẹp tre nhỏ quết tương đen, tương ớt trên miếng bánh trắng, tay bóc nhúm đậu phộng rang giã vụn thả vào, rồi đặt vài ba lá húng quế, củ sắn hấp nóng, vài ba lát Lạp xưởng, nhúm tôm khô nhỏ chấy giòn, cuộn lại một cuốn nhỏ bằng ngón tay cái. Mua mấy cuốn thì cuộn mấy cuốn, cuốn bò bía không phải nguội mà còn nóng hôi hổi động trên đầu lưỡi,

ăn thật đã thèm. Người Việt mình thường làm nước chấm riêng trộn nhiều hành hương phi vàng và đậu phộng rang giã nhuyễn.

Gỏi đu đủ

Trò chuyện cùng ông bạn lớn tuổi về chuyện ăn uống, ông nói với tôi rằng, bò bía tàu hay ta đều ngon, lại còn có món gỏi đu đủ khô bò bán dọc theo đường Hồng Thập Tự trước Công viên Tao Đàn. Gỏi đu đủ ngon nhờ gan bò khô nhưng ông không khoái lắm, thích hợp cho mấy bà mấy cô và các em gái nhỏ. Với ông, khi nghe tôi nhắc đến đậu phộng rang giã nhuyễn trong món bò bía thì ông đổ tôi có biết món ăn quà vật bằng đậu phộng ngoài rang húng liu (kiểu miền Bắc) rang nước tương, rang muối, đậu phộng nấu nguyên vỏ, kẹo đậu phộng còn món gì nữa không. Tôi đành tắc tị. Ông kể quê ông ở Đức

Hoà chuyên trồng đậu phộng, loại đậu hạt nhỏ bằng móng tay út chứ ngày nay ai cũng thích mua đậu phộng hạt to. Người nhà quê luộc đậu chín tách hạt đem phơi khô, hạt đậu teo lại nhỏ xíu bằng hạt đậu đen, ăn giòn giòn béo béo, càng ăn càng ghiền. Đó là món quà vật mê thích của trẻ con ở miền quê ông. Nhưng trong thời gian dạy học ở Sài Gòn ông mới phát hiện ra chỗ bán đậu phộng như thế trong một quán rượu bình dân khiến ông ngày nào cũng tới đó nhâm nhi vài ba xị nếp cùng bạn bè đồng nghiệp. Đó là quán rượu Cây Lý trong con hẻm nhỏ trên đường Nguyễn Kim. Sở dĩ có tên Cây Lý không phải rượu để ngâm trái lý thơm lừng mà là trước quán nhậu bình dân có cây lý già toả bóng. Rượu nấu bằng gạo lức, màu nâu sữa, uống say đậm không hỗn. Vài ba xị lằng lằng đi về chứ

không như tiêm rượu Vĩnh Tồn Tâm ở khu Chợ Cũ Sài Gòn có loại rượu ngon nhưng cực mạnh, uống vào vài ba xị là cho chó ăn chề.

Phá lẩu

Ông kể thêm, đậu phộng bán đông bằng chung, chẳng có thứ nào khác ngoài một món đậu phộng. Hôm nào gặp bạn nhậu khó tính, đòi thêm phá lẩu, phải chạy ra đường Nguyễn Tri Phương, ghé ông Tàu bán phá lẩu bên hông chợ mua mấy que. Phá lẩu mấy ông Tàu làm thơm ngon hết sẩy, chấm thêm miếng tương ớt nhậu hay ăn kèm bánh mì rất bắt mắt. Có một lần ông đến mua, thấy mấy đứa nhỏ đường phố giờ trò “đá cá lặn dưa”. Một thằng nhóc lại mua mấy que thì vừa lúc thằng nhỏ khác lại gây chuyện đánh lộn. Ông Tàu thấy vậy can ngăn, hai thằng né qua né lại một hồi thì thằng mua

cầm mó phá lẩu bỏ chạy, thằng kia rượt theo chạy mất. Ông Tàu chỉ còn há miệng ngó theo.

Những món khác

Quà vật Sài Gòn nhiều vô số, tùy theo điều kiện cuộc sống mỗi người mỗi giới mỗi độ tuổi lại có sở thích khác nhau. Học sinh thì lại thích gỏi đu đủ khô bò, chè đậu xanh chùa Xá Lợi vì có trường Gia Long đối diện. Người thích ăn đêm lại nhớ nhung tô mì gõ hay tô bò viên nóng hổi vừa thổi vừa ăn giữa cơn mưa mùa hè bất chợt. Có người lại thích bánh cam, bánh tằm bì hay khời khời giữa đêm mà nghe tiếng rao “ai chí mà phủ” lại thèm tàu hủ đường nước cốt dừa bán chén. Cũng như ông bạn tôi nghe kể chuyện mấy món ăn vật Sài Gòn lại chợt nhớ đến mấy xị rượu Cây Lý năm xưa chẳng ăn nhằm gì thứ quà vật rẻ tiền mó đậu phộng luộc phơi khô ăn chơi lạ miệng chỉ hợp cho việc đưa cay.

Tất cả đều là nỗi nhớ chan đầy kỷ niệm một thời còn khó khăn, còn thiếu thốn ở tuổi học trò như chúng tôi hồi ấy. Cái gì cũng ngon, kể cả tiếng rao ngân dài của cụ bà người Bắc bán huyết heo hấp mỡ hành ăn cùng giá trụng rau thơm nước mắm cay chua ngọt. “Ai huyết heo... không?”. Nghe mà thèm lắm!

TN

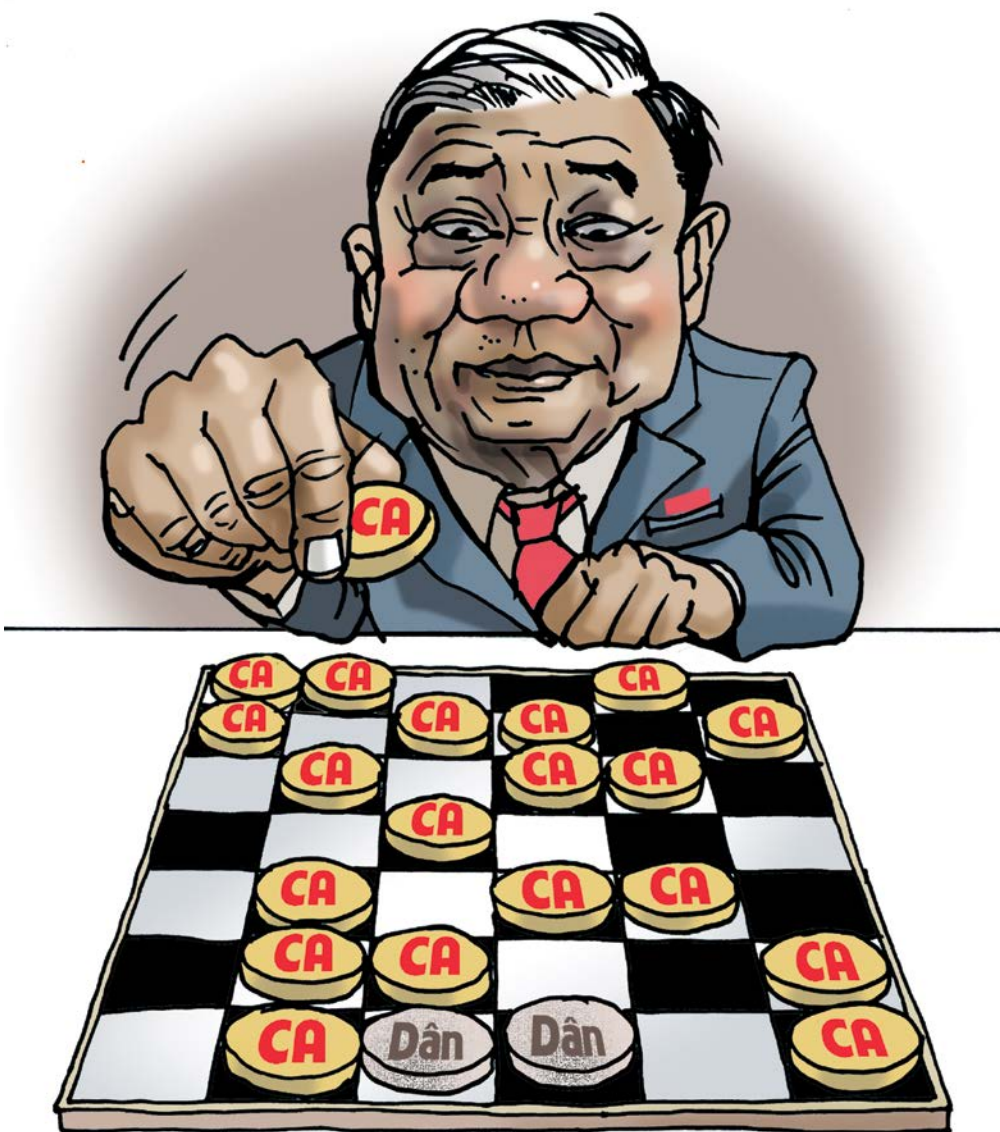
Xe mì gỗ bình dân rong ruổi trên những đường phố, hẻm nhỏ Sài Gòn (NGUỒN: MANHHAIFLICKR)

BIỆM HỌA

Ngày 27/7 sau tang lễ Nguyễn Phú Trọng, Tô Lâm (trở thành Tổng Bí Thư) đã lập tức bổ nhiệm con trai là Tô Long giữ chức Giám đốc Công an tỉnh Hải Dương. Nhiều tướng tá công an được Tô Lâm đưa vào nắm những vị trí trọng yếu của Bộ Chính Trị CSVN.

Hiện ở Việt Nam đã có một bộ máy công an kình cang nhất thế giới với 6.7 triệu người thuộc lực lượng bán vũ trang thuộc sự chỉ huy và điều động của Bộ Công an, trong đó có 1.2 triệu công an chính quy.

Thời Tô Lâm chưa “lên ngôi”, dân tình đã khổ sở vì công an, đất nước nằm trong hệ thống “công an trị”, hướng gì...

Những quán sách bên bờ sông Seine

Nhắc tới Paris, người ta thường nghĩ ngay tới tháp Eiffel, Khải Hoàn Môn, bảo tàng Louvre hay lâu đài Versailles tráng lệ ... Nhưng, chắc không nhiều người biết đến một hoạt động mang đậm chất Paris, biểu tượng trong lành nhất về đời sống sinh hoạt của người dân nơi đây và được UNESCO công nhận là ‘Di sản văn hoá thế giới’ từ năm 1992, đó là những hiệu sách cũ nhỏ bé nằm khiêm nhường dọc hai bờ sông Seine hay còn gọi là những “bouquinistes” của Paris.

Tập trung chủ yếu từ Quai Du Louvre tới Quai de L’Hôtel de Ville bên phía bờ phải và từ Quai Voltaire tới Quai de la Tournelle bên bờ trái của sông Seine, gần 250 người bán sách với khoảng một nghìn chiếc “hộp xanh” đặc biệt đã làm nên một thư viện lớn nhất thế giới dưới bầu trời xanh. Những chiếc hộp xanh có đánh số thứ tự chính là kho chứa sách báo, và khi mở ra nó sẽ trở thành gian hàng xinh xắn của những người bán sách cũ.

Những quầy sách cũ bắt đầu xuất hiện từ thế kỷ 16, thời điểm xây dựng Cầu Mới (Pont Neuf) - cây cầu cổ nhất Paris và cũng là cây cầu bằng đá đầu tiên của thành phố. Trải qua bao nhiêu thăng trầm lịch sử, từ lúc bị coi là những tên trộm vặt cho đến khi trở thành những thương gia chuyên kinh doanh “hàng hoá tinh thần” (theo cách gọi của Anatole France), những người bán sách bên bờ sông Seine ngày nay đã biến hiệu sách của mình thành một nét đáng yêu và lãng mạn giữa kinh đô ánh sáng, là

Những quầy bán sách ngoài trời dọc bờ sông Seine, Paris.
TELMO PINTO/NURPHOTO/GETTY IMAGES

một thứ giá trị tinh thần đáng trân trọng và gìn giữ!

Các quy định và quy hoạch của những quầy sách này rất rõ ràng, khoa học và cẩn trọng. Thư viện sách bên bờ sông Seine có khoảng 1,000 chiếc hộp màu xanh lá cây đậm với kích thước đúng quy định, dài 2m, rộng 0.75m. Mỗi người bán sách có thể sở hữu nhiều nhất 4 hộp xanh và mỗi hiệu sách phải mở cửa tối thiểu 4 ngày/tuần trong bất kể thời tiết nào.

Chủ sở hữu của những chiếc hộp xanh bên bờ sông Seine phần lớn được thừa hưởng lại từ ông bà, cha mẹ, vì rất ít khi có ai đó từ bỏ cơ nghiệp của mình, trừ khi họ từ già cõi đời. Dù lời lãi từ công việc kinh doanh này không là bao nhiêu, nhưng có lẽ phần đông trong số họ là những người yêu sách, đã sống với sách vở văn chương từ thơ bé và muốn được tiếp nối công việc truyền thống của gia đình. Tất nhiên không thể không kể đến những người phải chờ đợi nhiều năm để được cấp

giấy phép sở hữu một hoặc vài chiếc hộp xanh và gia nhập đội ngũ những người bán sách cũ bên bờ sông Seine.

Trải dài trên 3 km qua những bờ kè có nhiều người đi bộ nhất Paris, “thư viện” với chừng 300,000 đầu sách cũ (và cổ) cùng hàng nghìn ấn phẩm báo chí từ lâu đời là điểm thăm viếng thú vị cho du khách từ khắp nơi trên thế giới, đặc biệt là những người yêu sách hay những nhà sưu tập đồ cổ, vì rất có thể họ sẽ bắt gặp tìm thấy những món đồ thú vị có giá trị tinh thần to lớn hơn nhiều so với giá bán của một món hàng cũ kỹ.

Hầu như các quầy sách cũ đều mở cửa từ 11h30 sáng, đóng cửa khi mặt trời lặn, và sẽ luân phiên mở cửa tất cả các ngày trong tuần. Chính quyền thành phố Paris cố gắng duy trì những quầy bouquinistes này vì đây là một truyền thống đẹp và là hình ảnh về sinh hoạt văn hoá - tinh thần có từ lâu đời của Paris.

DH- THEO QUỲNH HOA

Bảo vệ sức khỏe của mắt

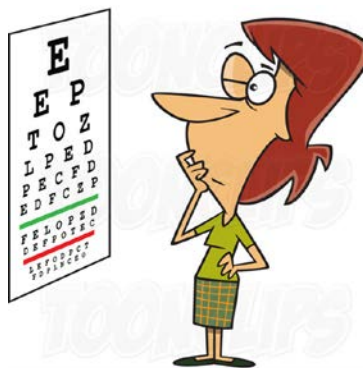
BẢO SƠN

Người ta dễ dàng bỏ qua những thay đổi của mắt và xem đó chỉ là do là mình đã già đi nên mắt yếu. Nhưng những thay đổi ở mắt có thể là biểu hiện của nhiều vấn đề nghiêm trọng hơn, có thể đưa tới mù mắt hoặc là biểu hiện của một số bệnh khác. Vì vậy khám mắt thường xuyên sẽ giúp bảo vệ khả năng nhìn của mắt và phát hiện bệnh khác. Dưới đây là một số vấn đề cần quan tâm.

1. Khi nào cần khám mắt.

Hướng dẫn về tần số khám mắt cho người lớn có chút khác biệt và tùy thuộc vào tuổi tác, tình trạng sức khỏe và các yếu tố làm cho mắt bị bệnh. American Academy of Ophthalmologist khuyến nghị người lớn phải khám toàn diện mắt lúc 40 tuổi (sớm hơn nếu có bệnh cao máu, tiểu đường hoặc gia đình có tiền sử bệnh mắt). Sau khi khám, bác sĩ sẽ cho biết thời gian phải tái khám sau này). Người trên 65 tuổi nên khám mắt mỗi 1 hay 2 năm một lần. American Optometric Association lại khuyến cáo người có nguy cơ bệnh mắt cao nên khám 2 năm một lần trong khoảng 40 tới 65 tuổi, còn người 65 trở lên nên khám hàng năm. National Institute of Aging lại khuyên là người từ 50 trở lên nên khám hàng năm hoặc theo đề nghị của bác sĩ mắt.

Những người có nguy cơ cao bị bệnh mắt nên khám thường xuyên hơn, trong đó gồm người bị béo phì, bị tiểu đường hay cao máu, người có tiền sử gia đình bị bệnh mắt, người đang sử dụng contact lenses (kính sát trùng) hay mang kính mắt, người từng bị giải phẫu mắt, bị thương mắt hoặc mắt bị tổn hại vì tai biến. Nên thảo luận với bác sĩ điều trị mắt để có thời điểm khám mắt tốt nhất và phù hợp nhất.

2. Những rối loạn mắt và bệnh mắt.

Việc khám toàn diện mắt sẽ giúp bác sĩ biết rõ nhiều vấn đề mắt của bệnh nhân như: (1) cataract (đục nhân mắt) khi tròng mắt bị che mờ ảnh hưởng tới khả năng nhìn; (2) bệnh võng mạc vì tiểu đường (diabetic retinopathy) có thể gây tổn hại tới mạch máu ở phía sau tròng mắt; (3) bệnh cao nhãn áp glaucoma, gây ra bởi tăng dịch trong mắt làm tăng áp suất và tổn hại dây thần kinh mắt; bệnh thoái hóa điểm vàng (macular degeneration) làm giảm khả năng hoạt động như đọc sách, xem TV, lái xe...(4) chứng lão thị (presbyopia) là thay đổi làm giảm khả năng tập trung của mắt, thường xảy ra trong khoảng từ 40 tới 60 tuổi và tiếp tục về sau nữa. Bệnh này có thể điều trị bằng thuốc hay mang kính.

(còn tiếp)

STATE FAIR OF TEXAS

27/9 tới 20/10. Hội chợ vui chơi giải trí hàng năm với rất nhiều tiết mục thay đổi từng ngày, từ diễn hành, pháo bông, trò chơi, hòa nhạc ... và nhất là các món ăn đặc biệt chỉ có ở State Fair

Địa điểm: Fair Park, 3809 Grand Ave, Dallas TX 75210.

Giá vé: \$15-\$20..

NIGHTS

19/9 tới 31/10. Đêm trưng bày pumpkin trên đoạn đường dài ½ mile được trưng bày theo nhiều chủ đề: Forbidden City, Pirate's Cove và trên 5,000 pumpkin được chạm khắc sẵn, có các chương trình giải trí và game

Địa điểm: Howell Family Farms, 4016 W. Division St, Arlington TX 76012. **Giá vé:** miễn phí cho trẻ em, người lớn \$32.

OKTOBERFEST DALLAS

5/10 (10am tới 10pm). Lễ hội beer lớn nhất Dallas với chương trình nhạc vinh danh Taylor Swift. Thức ăn và beer đều ngon. Có khu vui chơi dành cho trẻ em.

Địa điểm: Flag Pole Hill, 8015 Doran Circle, Dallas TX 75238.

Giá vé: \$20.

NGUYỄN ĐÀI THI

Cô Nguyễn Đài Thi là cựu Thanh Tra của Sở Thuế Hoa Kỳ (IRS) và cũng là cựu Thanh Tra của Bộ Ngân Khố (U.S. Treasury Inspector General). Cô có bằng IRS Enrolled Agent do Sở Thuế cấp. Với hơn 30 năm kinh nghiệm làm việc cho Sở Thuế và Bộ Ngân Khố, cô Đài Thi đã từng kiểm toán (audit) thuế doanh nghiệp và cá nhân. Khi làm việc cho Bộ Tổng Thanh Tra Ngân Khố, cô cũng đã từng audit-Sở Thuế. Với kinh nghiệm đặc biệt này, chẳng những cô Đài Thi rất rành rẽ về luật thuế, mà còn hiểu tường tận về cơ cấu và nội bộ của cơ quan IRS. Cô thường xuyên chia sẻ các đề tài thuế vụ qua các đài radio và TV tại Dallas. Trẻ hân hạnh được cùng cô Đài Thi cộng tác để hướng dẫn đồng hương về luật thuế liên bang và giải đáp các vấn đề rắc rối với Sở Thuế. Độc giả ở khắp nơi có thể gửi thư bưu điện hoặc email cho tòa soạn Trẻ, ghi chú "Mục Thuế Vụ".

Email: bientap@trenews.net

Nhắn tin (text only) câu hỏi đến

469-328-3453

hoặc gửi thư về tòa soạn:

**3202 N. Shiloh Rd.,
Garland, TX 75044**

HỎI: Chào cô Đài Thi, mùa bầu cử đang vào thời kỳ nóng bỏng, cả hai đảng Cộng Hòa và Dân Chủ đều tuyên bố sẽ giảm thuế cho dân, để lấy được phiếu bầu. Thật sự tôi không rõ họ sẽ giảm thuế như thế nào. Mong cô chia sẻ sự khác biệt giữa các kế hoạch thuế của hai đảng. Chân thành cảm ơn cô.

ĐÁP: Xin thưa, thông thường trong các mùa bầu cử thì đảng nào cũng hứa hẹn sẽ giảm thuế, nhưng khi đắc cử rồi thì có khi họ thực hiện được kế hoạch thuế của họ, có khi không, vì nhiều lý do khác nhau.

Thứ nhất là Tổng Thống không có quyền thay đổi luật thuế. Khi thay đổi luật thì phải được Quốc Hội Mỹ chấp nhận và thông qua thành luật. Mà Quốc Hội không thông qua thì những lời hứa hẹn của họ lúc tranh cử sẽ trở thành mây khói.

Thứ nhì là khi quốc gia có chuyện đại sự, chẳng hạn như vụ dịch Covid vừa qua, thì luật thuế cần phải được sửa đổi gấp để đáp ứng với thời cuộc, và vì vậy những thay đổi này không liên quan đến những lời hứa hẹn lúc tranh cử thời bình.

Nhưng nói chung, hệ thống thuế của Mỹ rất quy mô và phức tạp. Giảm thuế chỗ này thì phải tăng chỗ kia để bù đắp lại chỗ hổng. Nếu không bù đắp đủ thì hậu quả là nhà nước không có

đủ tiền để trang trải cho việc nước và việc dân, thì rốt cuộc là nợ quốc gia càng ngày càng tăng.

Đảng Cộng Hòa hay Dân Chủ đều hiểu rõ điều này. Tuy nhiên, cách họ tăng giảm như thế nào thì đa số dân thường không màng, miễn sao trong mắt người dân thấy lợi thuế là họ bầu cho đảng đó.

Nhưng nói chung, đảng Cộng Hòa thường hay giảm thuế cho dân giàu và các công ty thương mại để giúp các công ty có cơ hội phát triển và muốn thêm nhân sự. Từ đó dân có công ăn việc làm, chẳng những để có tiền tiêu xài thêm và giúp cho kinh tế tăng trưởng, mà còn đóng thêm thuế vào ngân quỹ quốc gia.

Ngược lại, chủ trương của đảng Dân Chủ thì hay tăng thuế công ty thương mại và người giàu. Họ dùng tiền tăng thuế này để trang trải cho các chương trình trợ cấp thuế cho những người có lợi tức thấp v.v.

Theo thông tin hiện tại thì trong mùa bầu cử năm 2024 thì hai đảng Cộng Hòa và Dân Chủ tuyên bố là họ có những kế hoạch sau đây. Từ đây tới ngày bầu cử có thể họ sẽ bổ sung thêm.

Đảng Cộng Hòa

- Thuế quan cho các hàng hóa nhập cảng vào Mỹ: 10 phần trăm (riêng hàng từ Trung Cộng thì 60 phần

trăm).

- Thuế quan cho xe nhập cảng vào Mỹ từ Mễ Tây Cơ: 100 phần trăm.

- Giảm hoặc xóa bỏ hẳn thuế lợi tức cho dân (sẽ dùng tiền thuế quan thu được để bù vào).

- Giảm thuế cho công ty thương mại và dân có lợi tức cao.

- Miễn thuế tiền hưu An Sinh Xã Hội.

- Miễn thuế thu nhập tiền boa (tips).

- Trợ cấp thuế 5,000 đô la cho mỗi trẻ em.

- Đạo luật tạm thời TCJA 2017 (Cắt Giảm Thuế và Hỗ Trợ Việc Làm) sẽ được thành luật vĩnh viễn, thay vì sẽ hết hạn vào năm 2025. Đạo luật này có rất nhiều quyền lợi thuế cho dân.

- Xóa bỏ các trợ cấp cho các công ty năng lượng xanh (green energy subsidies).

- Khoan dầu trong nước Mỹ thay vì mua dầu của nước ngoài.

Đảng Dân Chủ

- Tăng thuế công ty thương mại và dân có thu nhập cao.

- Áp dụng thuế mới: 4 phần trăm cho các gia đình có thu nhập trên 100,000 đô. Thuế này sẽ được dùng cho chương trình y tế mới “Medicare for All”.

- Áp dụng thuế mới: thuế giao dịch “Transaction Tax” cho những ai mua

bán thị trường chứng khoán stocks, bonds, etc.

- Tăng thuế capital gains.

- Trợ cấp thuế 6,000 đô la cho mỗi trẻ em

- Trợ cấp thuế 3,000 đô cho những người có thu nhập thấp, vợ chồng được 6,000 đô.

- Trợ cấp thuế cho những người ở nhà thuê, có thu nhập dưới 100,000 đô.

HỎI: Thưa cô Đài Thi, tôi thấy trong đám bạn bè người quen họ hay đồn về các dịch vụ khai thuế như thế này: Người này khai thuế giỏi vì có nhiều mảnh khốe và giúp khách hàng lấy tiền về nhiều hoặc đóng thuế ít. Người kia khai thuế dở vì không biết mưu lược cho nên khách lấy tiền về ít hoặc bị đóng thuế nhiều. Thậm chí có người khai thuế còn đòi ăn chia số tiền thuế lấy về hoặc số tiền đóng thuế được giảm đi.

Tôi theo dõi các bài viết của cô bấy lâu nay thì tôi hiểu ra rằng không hẳn đúng hoàn toàn là người khai thuế giỏi là người giúp khách lấy tiền về nhiều, cũng như không phải lấy tiền về ít là người khai dở, mà thật sự ra quan trọng ở chỗ là khai có hợp pháp hay không.

Xin cô cho tôi hỏi, vậy lâu nay những người khai thuế hay vẽ vời thổi phồng các khoản khấu trừ thuế không hợp lệ thì không lẽ Sở Thuế không biết và

không làm gì sao?

ĐÁP: Thưa ông, cảm ơn ông đã theo dõi các bài thuế của tôi. Ông nói rất đúng, quan trọng là khai thuế hợp pháp. Nếu khai hợp pháp thì thông thường kết quả tương đối giống nhau, cho dù đi khai thuế ở bất cứ nơi nào.

Còn nói về “mảnh khốe” của người khai thuế thì thật ra trong các trường hợp khai thuế đơn giản không cần có mảnh khốe gì nhiều. Luật thuế rành rành ra đó, không cần moi óc kiếm cách luồn lách.

Nhưng các trường hợp thuế phức tạp thì lại đòi hỏi kinh nghiệm và mưu lược. Mưu lược đây có nghĩa là biết rành luật thuế và tìm cách áp dụng cho hợp pháp, chứ không phải thổi phồng các con số. Các công ty lớn và các tập đoàn thường muốn các chiến lược gia thuế để họ biết dùng những mưu lược này. Các chiến lược gia thuế này tính tiền lệ phí rất cao.

Theo tôi hiểu thì đa số các trường hợp thuế của người Việt mình không đến nỗi phức tạp mà phải dùng đến nhiều mảnh khốe. Nếu mảnh khốe như ông nói ở đây là thổi phồng các con số thì tôi nghĩ không phải là mảnh khốe mà là khai sai, hoặc có thể là khai gian.

Nói chung Sở Thuế

không có đủ nhân sự để kiểm thuế tất cả các hồ sơ thuế khai sai hay khai gian. Xui thì bị Sở Thuế rờ gáy, hên thì thoát nạn. Cũng giống như mình lái xe trên xa lộ quá vận tốc, xui thì bị cảnh sát thổi phạt, hên thì cứ tiếp tục chạy “phon phon” như không có chuyện gì.

Tuy nhiên, bên trong nội vụ Sở Thuế có các đội ngũ đặc biệt chuyên điều tra các dịch vụ khai thuế gian, đặc biệt là đội ngũ:

- Abusive Return Preparer Program (tạm dịch là “Khai Thuế Gian”)

- Abusive Tax Schemes (“Âm Mưu Trốn Thuế”)

- Questionable Refund Program (“Tiền Hoàn Thuế Đáng Nghi Ngờ”)

- Identity Theft (“Trộm Cấp Thông Tin Cá Nhân”).

Một khi đã bị các đội ngũ đặc biệt điều tra thì hầu như khó mà thoát được tù tội. Đã có rất nhiều người khai thuế gian bị Sở Thuế điều tra, phạt, và bỏ tù. Những người khai thuế gian này đa số là khai gian để khách hàng lấy tiền về nhiều, hoặc đóng thuế ít đi, hoặc lấy tiền hoàn thuế của khách hàng để bỏ túi riêng. Khách hàng của họ thường là không biết tiếng Anh nhiều, hoặc không biết chữ nhiều.

NGT

Thức ăn hàng quán **CÓ AN TOÀN?**

2 KỲ - KỲ 1

Kinh doanh thức ăn trong các hàng quán dọc đường phố, đường liên huyện, liên xã trên địa bàn tỉnh Quảng Nam luôn sôi động ... Hầu như bất cứ giờ nào trong ngày người tiêu dùng (NTD) cũng được phục vụ đến... tận răng! Song, thức ăn có được bảo đảm an toàn vệ sinh thực phẩm (ATVSTP) hay không, khi chế biến có bảo đảm vệ sinh hay không lại là những điều mà rất nhiều người ít khi quan tâm...

LÊ KUNG DIỄM
(BÀI VÀ HÌNH)
ĐÀ NẴNG, VN

Mắt thấy, tai nghe

Đến chợ Hội An, thấy xe đẩy bán bánh đặc sản Hội An ... đâm sợ. Bánh không hề được che đậy. Nhưng thấy cô bé bán bánh dùng tay trần xắt chuối trái đã lột vỏ thì thật sự khiếp! Chị bán bún bò trong khuôn viên bến xe buýt Hội An bày sẵn khoảng 10 tô bún chưa chan nước nhưn (nước dùng), không che đậy gì. Khi được hỏi chị trả lời rất tỉnh là bán liền thôi, không cần phải che đậy với lại ở đây không có bụi!? Hình ảnh người chế biến thức ăn đang

thao tác bằng đôi tay trần nhiều khi nhìn thấy ón. Đó là những lúc bốc sợi mì, sợi bún cho vào tô mà không hề trưng qua nước sôi, dù chưa chắc nước đã đủ độ sôi hoặc... vô tư xắt thịt tái, bốc chả cá chín... Họa hoằn lắm mới thấy người chế biến thức ăn dùng găng tay đúng cách.

Tối nọ ghé quán cơm niêu, miến gà góc ngã tư đường Lý Thường Kiệt, Ngô Gia Tự, thành phố Hội An, thấy ông chủ quán đeo găng tay thoăn thoắt bốc thịt gà rải vào tô. Tưởng ổn, nhưng không lâu sau đó, cũng tay đeo găng ấy, ông ta cầm khăn lau bàn, thổi tiền, xếp dọn bàn ghế! Tiệt tiệt! Cũng trên đường Lý Thường Kiệt, có quán cơm gà D. luôn đông khách. Quán chật chội, chén đĩa phải rửa trước cửa quán. Chỉ có vài thau nước rửa. Nhìn kỹ thấy hai chị nhân viên rửa tốc hành đĩa, chén, muỗng, đũa là sợ luôn! Trên đường Nguyễn Tất Thành, TP Hội An có xe bán bún, mì lưu động... rất tiết kiệm khi chỉ có hai thùng nước rửa dùng từ chiều đến đêm hay quán cà phê cóc cạnh sân vận động cũng chỉ có hai thùng nước rửa ly dùng từ sáng sớm đến chiều!

Một buổi sáng tháng Tám, tôi ghé quán thịt bò tái nổi tiếng ở thị xã Điện Bàn. Cô nhân viên quán xắt thịt tái xong hốt bỏ vào rá nhựa mà không hề dùng găng tay! Thịt sau đó được mang đi và sắp vào đĩa cho khách dùng! Không biết nhân viên nào sau đó sắp thịt vào đĩa có đeo găng tay? Ông bạn đi cùng hỏi tôi chụp ảnh gì vậy. Khi tôi đưa máy ảnh cho...mục sở thị thì anh choáng! Cũng một quán bán thịt bò tái, bún bò ở Nông Sơn, xã Điện Phước, thị xã Điện Bàn, thấy mới... tái mặt! Chị chủ quán dùng tay trần bốc thịt bỏ vào tô rất tự nhiên và cũng đôi tay ấy thổi tiền, lau bàn ... Hỏi sao không dùng găng

tay, chị ta tỏ vẻ khó chịu, chống chế rằng bốc bún mới cần! Thật ra dùng găng tay bốc bún như chị ta nói là tránh dính tay mình chứ không nhằm bảo đảm an toàn vệ sinh cho NTD! Đây là nói về các hàng quán cố định, có bằng hiệu. Còn những gánh mì, gánh bún, bánh bèo, bánh ướt, bán rong thì việc bảo đảm ATVSTP chắc ... khỏi bàn! Chén đĩa, đũa muỗng dùng xong nước đâu rửa? Hay có chăng cũng tráng sơ qua rồi dùng giẻ lau vài đường ... là lướt!

Nhiều điểm bán hàng ăn dọc vỉa hè, đường phố, nhất là phân chế biến thức ăn ... thật đáng lo. Tình trạng vệ sinh môi trường trong nhà hàng, quán ăn ở nơi chế biến (nhà bếp) nhìn thấy nước bắn nhầy nhụa, ruồi nhặng vo ve cũng ... lơ ăn. “Nó khuấy mắt mình thì thôi cũng ăn qua bữa. Đòi hỏi vệ sinh thì chưa lắm chú ơi”, một bạn trẻ chạy xe ôm nói. Có một quán cơm tấm trên đường đôi, gần sân vận

động Hội An, luôn đông khách. “Phía trước bàn ghế sạch sẽ nhưng nếu đi vệ sinh phía sau sẽ thấy khu vực bếp bẩn đến sợ! Bẩn nhớp đến nước ... không hện ngày tái ngộ”. Một ông khách ngồi uống cà phê cạnh quán, nói với người viết.

Nghị định, Thông tư ... ở xa đường phố!

Bộ Y tế có thông tư, nghị định với các quy định về việc bảo đảm ATVSTP đối với cơ sở sản xuất kinh doanh thực phẩm; xử phạt vi phạm hành chính về ATVSTP. Trong đó có quy định nếu không đeo găng tay, không đội mũ, không cắt móng tay; đeo đồng hồ, nhẫn, lắc tay, hút thuốc ... khi tiếp xúc trực tiếp với thực phẩm sẽ bị phạt 3 triệu VND; người trực tiếp kinh doanh thực phẩm phải được khám sức khỏe, được cấp Giấy xác nhận đủ sức khỏe theo quy định của Bộ Y tế ... Nếu vi phạm quy định sẽ bị phạt tiền từ 500 nghìn VND đến 1 triệu VND như thức ăn không được che đậy ngăn chặn bụi bẩn; không sử dụng găng tay khi tiếp xúc trực tiếp với thực phẩm chín, thức ăn ngay; sử dụng nước không bảo đảm vệ sinh ... Nói là chủ kinh doanh thức ăn đường phố phải cam kết bảo đảm ATVSTP, phải thực hiện đúng quy định của pháp luật về các điều kiện bảo đảm ATVSTP trong kinh doanh nhưng rồi sẽ tổ chức thanh tra, kiểm tra như thế nào, một năm kiểm tra được bao nhiêu cơ sở, giải quyết được bao nhiêu trường hợp vi phạm quy định của các nghị định, thông tư? Ai sẽ kiểm tra việc người bán thức ăn có dùng găng tay hay không và găng tay nilon liệu có bảo đảm vệ sinh an toàn khi sử dụng? Một “lãnh đạo” của ngành Y tế thành phố Hội An cho biết: “Việc quản lý để bảo đảm ATVSTP ở những điểm bán thức ăn đường phố nói chung rất khó! Có thể nói không riêng

chi Hội An mà cả nước cũng “mắc”. Chúng tôi cũng đến tận xã phường tổ chức tập huấn, truyền đạt kiến thức về ATVSTP và yêu cầu cơ sở kinh doanh ký cam kết ngay... Trước nay chưa xử phạt trường hợp nào, chỉ nhắc nhở là chính”.

Chưa xảy ra ngộ độc thực phẩm từ các quán ăn vỉa hè trên quy mô lớn có khiến người kinh doanh thức ăn ngay lần NTD yên tâm? Rải rác chỉ thấy báo đài đăng tin ngộ độc bánh mì, chủ quán bị phạt tiền, tạm dừng kinh doanh như Bánh mì Phượng ở Hội An vào tháng 9/2023. Vì người ngộ độc hơn 300 người ở nhiều địa phương nên khó ... bịt! Còn bao nhiêu trường hợp ăn phải thức ăn nhiễm khuẩn, để rồi trên thớt, dưới chảo ... cần rằng chịu đựng, không khai báo? Từ thông tư, nghị định của trên đến thực tế cuộc sống còn quá xa vời!

(còn tiếp 1 kỳ)

■ Không dùng đúng loại hộp, khay chứa đồ. Hộp, khay chứa có chất liệu nhựa, tre hay vải là những vật liệu phổ biến nhất cho tủ đựng đồ ăn. Nhựa mờ sẽ giúp không gian trông gọn gàng nhưng cần phân loại và dán nhãn đồ ăn được chứa bên trong. Nhựa trong sẽ khiến đồ vật được tìm thấy dễ dàng nhưng cần được sắp xếp cho gọn.

NGUỒN: NICEANDNEATHOMES.COM.

Tủ trữ đồ ăn Pantry

Nếu tủ trữ đồ ăn của bạn trông bừa bộn và rối mắt, nguyên nhân có thể là do cách bạn cất giữ các thiết bị nhà bếp và thức ăn.

■ **Đồ ăn được trữ nguyên bao bì.** Bao bì được thiết kế để thu hút sự chú ý của người tiêu dùng. Nó đầy màu sắc và hình in lớn. Dù rất bắt mắt khi được trưng bày ngoài chợ nhưng khi đặt trong tủ trữ đồ ăn tại gia sẽ khiến không gian trở nên choáng ngợp và rối. Để tủ pantry được gọn gàng, nên bỏ đi bao bì của một số thực phẩm như mì pasta, khăn giấy, bột mì, các loại hạt... Trong trường hợp phải giữ nguyên thực phẩm trong bao bì, nên xếp đồ thẳng hàng và gọn nhất có thể. NGUỒN: PINTEREST.

■ **Không có thời gian để bỏ đồ vào keo, hũ trong.** Tủ trữ thức ăn có keo, hũ bằng nhựa trong hay thủy tinh với những món đồ được phân loại trông đẹp mắt và tiện nhưng tốn thời gian. Nếu quá bận rộn, bạn nên dùng hộp nhựa mờ để trữ đồ. NGUỒN: ANTIQUE FARMHOUSE

■ **Không dán nhãn các hộp đựng đồ.** Việc dán nhãn trên mỗi hộp chứa giúp bạn nhanh chóng tìm ra đồ cần dùng và phân loại đồ sau mỗi lần đi chợ về. Nhãn in cũng có thể là món trang trí bắt mắt. NGUỒN: LEA GRIFFITH.

■ **Đặt đồ quá nhiều dưới sàn tủ.** Nhiều tủ trữ đồ ăn có không gian sàn và việc bỏ những món đồ lớn ở ngăn dưới cùng thật dễ dàng. Tuy nhiên, các món đồ này sẽ đóng kín không gian và tạo cảm giác bừa bộn. Nếu bạn phải để đồ trên sàn, hãy thử đựng chúng trong những chiếc giỏ lớn. NGUỒN: BETTER HOMES & GARDENS

■ **Đã đến lúc cần dọn dẹp.** Nhiều khi lý do khiến tủ trữ đồ ăn của bạn trông bừa bộn là vì đến lúc bạn cần sắp xếp lại mọi thứ. Bỏ đi những món đồ quá hạn hoặc cho tặng những món đồ không dùng đến. Sau mỗi lần dọn dẹp pantry, bạn sẽ nhớ mua đồ một cách có chọn lọc hơn vào lần đi chợ tiếp theo. NGUỒN: HOUZZ.

Robot cắt cỏ

Cạnh tranh trong lĩnh vực robot cắt cỏ ngày càng cao và càng có nhiều loại có tính năng vượt trội cùng giá thành thấp hơn. Mới đây lại có thêm một loại mới do hãng Anthbot Genie sản xuất. Đây là loại có khả năng tự lập bản đồ khu vực phải cắt cỏ, vì vậy người sử dụng không cần phải trông nom khi máy hoạt động.

Máy có động cơ điện quay với tốc độ 3000 vòng/phút, tự điều chỉnh độ cao lưỡi cắt để chỉ cắt 1/3 chiều cao cỏ cho dù đất không bằng phẳng và có thể cắt cỏ trên đất có độ dốc 45 độ. Ngoài ra, máy cũng có thể được điều khiển từ xa bằng remote control và phần mềm để thiết đặt thời gian cắt cho phù hợp với diện tích cỏ phải cắt, mùa cắt, và thời tiết. Nếu trời mưa trong lúc đang cắt, máy sẽ tự tắt và quay về trạm sạc điện. Phần mềm còn dùng để theo dõi máy hoạt động nhờ hệ thống định vị và kết nối wifi. Máy cũng hoạt động được ban đêm nhờ hệ thống đèn chiếu sáng. Máy sẽ tự tránh các chướng ngại, dù là cành cây hay chó mèo ở trên đường chạy của nó.

Máy này có vài chủng loại khác nhau để cắt từ 1000 mét vuông tới 5000 mét vuông. Công ty cho biết sẽ bán với giá từ \$599 tới \$799 tùy máy lớn nhỏ.

Dụng cụ phòng lửa rừng cháy lan

Lửa rừng có thể cháy lan và thiêu hủy nhà cửa ở gần. Thông thường, để bảo vệ nhà, người ta phải làm các đường ngăn lửa chung quanh nhà, điều này gây ra tốn kém rất lớn vì phải thực hiện hàng năm. Một công ty ở tiểu bang Washington đã sáng chế một dụng cụ ngăn lửa rừng cháy lan rất hiệu quả, thực hiện nhanh chóng và ít tốn kém hơn.

Dụng cụ này tên là Blaze Barrier, có hình dạng như những viên pháo lớn được kết thành xâu dài 50 tới 100 feet (15 tới 30 mét). Trong viên pháo có chứa bột thường dùng để chữa cháy và làm phân bón. Khi nhận được tin báo có lửa rừng ở gần nhà, người sử dụng chỉ cần đặt các dây pháo ngăn lửa này chung quanh nhà, nhất là ở khu vực nghi ngờ lửa sẽ lan tới. Công việc này chỉ mất vài phút là hoàn thành. Sau đó gia chủ phải di tản khỏi nhà theo lệnh của cơ quan chữa cháy.

Khi lan tới, lửa sẽ kích hoạt làm pháo nổ, tung chất chống cháy ra 5 feet mỗi bên giúp dập tắt lửa đồng thời tạo ra đường chặn lửa. Đặc biệt là pháo chỉ bị kích hoạt khi gặp lửa chứ không bị kích hoạt khi nóng.

Công ty cho biết sẽ bán loại pháo ngăn lửa này với giá \$195 cho loại 50 feet và \$ 395 cho loại 100 feet.

NI OHN NĒNH CHUYỆN NHƯNG CÓ THẬT!

Trộm "trí thức"

Một tên trộm lẻn vào nhà dân nhưng sau đó bị bắt vì lo ... đọc sách, khi bị phát hiện là lúc tên trộm đang mê mải với cuốn "Các vị thần lúc 6 giờ" (The Gods at Six O'Clock). Tên trộm này khai là hắn ta rất thích đọc sách và cuốn sách "gối đầu giường" của anh ta là sách về Hermes, vị thần các tên trộm trong thần thoại Hy Lạp. Chủ nhà tặng luôn tên trộm cuốn sách đang đọc dở dang. Có thể anh ta sẽ đem vào tù đọc tiếp, và không biết có hỏi mượn thêm cuốn nào không.

Sòng phẳng, rõ ràng

Nhà hàng Salt Water Grille tại South Carolina bị thực khách than phiền vì đợi được phục vụ món ăn quá lâu nên chủ nhân cho dán thông báo trước cửa rằng, "Đây không phải nhà hàng buffet, nếu quý vị đói bụng thì ghé qua tiệm Wendy hay trở lại lúc khác". Nhà hàng còn ghi thêm là tối thứ Sáu thì món ăn sẽ càng không được phục vụ nhanh chóng. Có vẻ nhà hàng này có phần hùn với quán bún chả ở Việt Nam thì phải.

Vĩnh biệt cầu vĩnh cửu

Cầu Phong Châu bắc qua sông Hồng được xây bằng bê tông cốt sắt với quy mô và kỹ thuật "vĩnh cửu". Cầu này khánh thành vào năm 1995 và dù đã trải qua rất nhiều lần sửa chữa và tu bổ vừa bị sập trong đợt mưa lũ tại miền Bắc vừa qua. So với cầu Long Biên được người Pháp xây dựng và khánh thành vào năm 1902, Phong Châu chỉ là hàng "cháu chít" mà đã "quy tiên" sớm vậy.

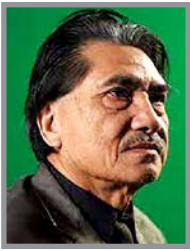

Viên Linh, một tên tuổi lớn của văn chương miền Nam Việt Nam trước 1975 và theo đuổi nghề báo trên 60 năm, từ trong nước ra đến hải ngoại. Ông qua đời lúc 11 giờ 11 phút sáng Thứ Năm, 28 Tháng Ba 2024, tại nhà hưu dưỡng Annandale Healthcare Center, Annandale, Virginia, hưởng thọ 86 tuổi. Có thể nói trọn cuộc đời của Viên Linh dành cho văn học và báo chí. Ông ra đi để lại một di sản có thể nói là đồ sộ, trong đó có tạp chí Khởi Hành. Sau đây là bài viết của chính Viên Linh về tạp chí văn học sáng giá ấy. NGUYỄN & BẠN HỮU

50 NĂM TẠP CHÍ KHỞI HÀNH

Hồi tưởng của Viên Linh

VIÊN LINH

1.

Tháng 5.1969 tuần báo Khởi Hành, cơ quan ngôn luận của Hội Văn Nghệ Sĩ Quân Đội, số 1, ra mắt độc giả Miền Nam, (1) với chủ đề “Nhân Vật Người Lính trong Văn Chương.” Là Thư ký Tòa soạn song tôi không viết một sáng tác nào trong đó,

ngoại trừ mấy câu phỏng vấn gửi cho các nhà văn, và lời mở đầu đăng trên bài trả lời của họ: “Với hy vọng hợp mặt các nhà văn, nhà thơ trước các đề tài thuộc phạm vi Văn Học Nghệ Thuật, kể từ số ra mắt này, chúng tôi sẽ thường xuyên gửi tới bạn đọc những cuộc thảo luận, trao đổi ý kiến, phỏng vấn giữa Bộ biên tập Khởi Hành và các tác giả mà bạn đọc từng biết tiếng. Kỳ này ... chúng tôi đã mời tham dự các nhà văn quân đội, hay đúng hơn, gồm những nhà văn quân đội và những nhà văn đang phục vụ trong quân đội...” Những người nổi tiếng tham dự cuộc phỏng vấn có Văn Quang, Tạ Tỵ, Thảo Trường, Hà Huyền Chi... Như thế từ số báo đầu tiên người thư ký tòa soạn đã nghĩ ngay đến thành phần quan trọng nhất của tờ báo: đó là người đọc. Anh chị làm báo, nhưng làm báo cho ai đọc? Chúng ta không phỏng vấn các nhà văn trong số ra mắt để xin ý kiến họ về việc xây dựng hạnh phúc gia đình, hay hỏi họ có kinh nghiệm gì truyền lại cho thế hệ các nhà văn trẻ học hỏi. Những người muốn xây dựng hạnh phúc gia đình tốt đẹp sẽ không thêm nghe các ông nhà văn, - không có nhà văn nào nổi tiếng về việc xây dựng hạnh phúc - như thế là anh chị không tạo ra độc giả cho tờ báo, và trong số độc giả, có bao nhiêu nhà văn trẻ mua báo của anh chị, chưa nói đến việc nếu tất cả các nhà văn trẻ mua báo của anh chị để học hỏi kinh nghiệm đi nữa, thì anh chị có bao nhiêu độc giả? Đoạn văn trên

Bìa báo Khởi Hành trong nước - số đầu tiên

người viết muốn trình bày sự liên hệ ràng buộc không thể không có sẽ diễn ra giữa những người xây dựng tờ báo Khởi Hành và bạn đọc Khởi Hành: Khởi Hành sẽ là báo văn nghệ của những người mặc quân phục. Khi viết những dòng này, tháng 12.2014, tạp chí Khởi Hành ở hải ngoại vừa bước qua năm thứ XIX, với số báo 214, trong khi trước 1975, tuần báo Khởi Hành đình bản vào giữa năm 1972, ở số 156. (2) Để ghi dấu chân cho cuộc hành trình – cả hai tờ đều do tôi thực hiện, cộng lại là 370 số báo – bài viết này bắt buộc phải là một bài vừa ghi chép vừa hồi tưởng, với những con số và sự kiện nhớ được.

2.

Hội Văn Nghệ Sĩ Quân Đội được thành lập ngày 2.6.1967 qua Đại Hội Văn Nghệ Toàn Quân kỳ thứ nhất tại rạp Thống Nhất từ 31 tháng 5 đến ngày 2 tháng 6.1967. *Đại tá nhạc sĩ Anh Việt - Trần Văn Trọng được bầu làm chủ tịch.* Ông người Nam, năm 17 tuổi ra Bắc học khóa 1 Võ Bị Nam Định, thời gian này sáng tác ca khúc Bến Cũ. Bạn cùng khóa của ông có Nguyễn Văn Thiệu, sau là Tổng thống Việt Nam Cộng Hòa. Các ủy viên trong ban chấp hành khóa đầu có nhạc sĩ Hoàng Nguyên, Tô Kiều Ngân, Dương Nghiễm Mậu, Viên Linh.

3.

Không lâu sau khi thành lập, Hội xuất bản nguyệt san Khởi Hành, thiếu tá Tô Kiều Ngân làm Thư ký Tòa soạn, báo đình bản sau 8 số. Đầu năm 1969 tác giả Viên Linh được liên lạc khi Hội quyết định biến nguyệt san Khởi Hành thành một tuần báo, và bán ra thương trường như một tờ báo dân sự. Nghe phong thanh Hội muốn tôi làm tờ Khởi Hành như

Chủ nhiệm Tạp chí Khởi Hành trong nước và Chủ nhiệm Tạp chí Khởi Hành tại hải ngoại- Anh Việt và Viên Linh -Chụp tại bãi biển San Diego)

đã làm tờ tuần báo Nghệ Thuật (chủ nhiệm Mai Thảo) năm 1965. Trong một phiên họp của Ban Chấp Hành tại văn phòng Đại tá Chủ tịch Hội (cũng là Tổng Cục trưởng Tổng Cục Quân Cự, đường Trần Quốc Toản) sau một cuộc bầu cử chọn thư ký tòa soạn giữa hai người, Viên Linh được đa số. Một tòa soạn được Hội thành lập, thành phần gồm hai trung tá, hai thiếu tá, hai đại úy: Tô Kiều Ngân, Lê Đình Thạch, Hoàng Ngọc Liên, Hy Văn, Đặng Trần Huân, Nguyễn Hữu Thống. Trong thành phần trên, Trung tá Hy Văn là thủ quỹ của Hội, Thiếu tá Lê Đình Thạch vốn là cựu Chủ nhiệm Nhật báo Tiền Tuyến, tờ nhật báo duy nhất của Quân Đội, trực thuộc Tổng Cục Chiến Tranh Chính Trị, tác giả Viên Linh cũng đang là Thư ký Tòa soạn nhật báo này, từ khi nhập ngũ, 1966. Tôi trông coi hai tờ báo một lúc trong suốt hai nhiệm kỳ thi hành nghĩa vụ quân sự của một thanh niên thời chiến. Tại tòa soạn Tiền Tuyến bộ phận của tôi có các anh Nguyễn Khắc Nhân, Hải Bằng,

Viêm Hồng, Châu Sơn (con út nhà văn Chu Tử), tại Khởi Hành có anh Huỳnh Văn Mạnh về trị sự, nhà văn Dương Trữ La viết tin tức sinh hoạt văn nghệ và sửa lỗi các bản in.

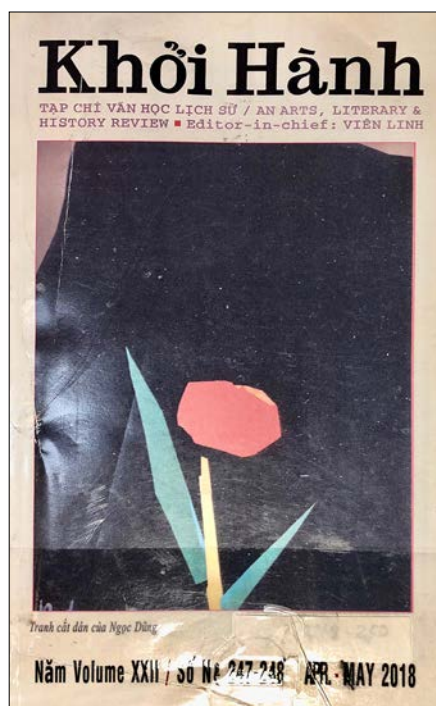
4.

Mặc dù có tòa soạn, Thư ký Tòa soạn toàn quyền điều hành tờ báo về mặt biên tập. Trong phần lý lịch báo (nơi trang 4 hay trang chót) có ghi câu “Bài vở xin đề tên Thư ký Tòa soạn” đã nói rõ ý đó. Tờ báo nhằm bán ra thị trường tất phải quy tụ các nhà văn tên tuổi, ăn khách, có tầm vóc, muốn thế phải đãi ngộ họ một cách xứng đáng. Mặt khác nói là một tờ báo văn học thì không thể không nêu ra hay thể hiện một chủ trương văn học. Khởi Hành trước 75 đã viết ngay Văn học sử từ giai đoạn trước mình, và tìm tòi khai phá các tài năng mẫn cảm, tinh tế, và viết thực, đôi khi kỹ thuật các cây bút đó chưa vững, nhưng nung cho họ đi lên. Lịch sử văn học Việt Nam sẽ không quên ghi nhận Khởi Hành là diễn đàn đầu tiên của nhiều tiếng nói nhất. Tờ báo phát sinh nhiều tác giả trước đó chưa từng viết ở đâu.

5.

Để thực thi ý mình tránh những phiên hà của hành chánh hay nhân sự xen vào, một hợp đồng riêng đã được thỏa thuận giữa chủ nhiệm chủ bút (Anh Việt Trần Văn Trọng) và thư ký tòa soạn (Viên Linh). *Để hoàn thành mỗi số báo, từ xin bài vở, biên tập, trình bày tờ báo, khuôn báo, sắp chữ, ấn loát, phí tổn mỗi số báo từ 16 tới 24 trang khổ 30x43cm (11.50 x 17”) là 45,000 đồng, trong đó 25,000đ phí tổn tòa soạn, giấy và công in cho 5,000 số báo; 20,000đ vừa là thù lao cho TKTS, 10,000đ mỗi tuần và nhuận bút cho các*

tác giả được mời viết 10,000đ nữa một số báo. Những món nhuận bút đầu tiên chi ra là cho các họa sĩ Tạ Tỵ, vẽ tranh trang hoàng nho nhỏ, làm thành clichés (bản kẽm) dùng hoài, như các mục “Thời sự Nghệ thuật,” “Vấn đề,” và người chọn kiểu chữ cho tờ báo. [Hơn 40 năm nay không có tờ báo nào chọn trùng kiểu chữ mansette của Khởi Hành, giản dị đó là kiểu chữ không đúc sẵn, chân chữ vuông vì được vẽ thêm vào. Khi làm Thời Tập năm 1973, chữ Thời Tập cũng vậy, chưa từng báo nào có kiểu chữ ấy vì tôi đã nhờ họa sĩ Lê Tài Điển sáng tác cho một kiểu chữ chỉ có mình có] v.v. Sau có thêm Nguyễn Hữu Nhật, Nguyễn Hải Chí (CHÓE) ... TKTS chỉ trả nhuận bút cho các nhà văn do mình đứng ra mời, xin bài, tùy quyết định riêng không cần báo cáo. TKTS không có trách nhiệm về nhuận bút với các bài lai cáo (tác giả tự ý gửi đến). Nếu một tác giả có bài được đăng với điều kiện đòi nhuận bút, quản lý sẽ giải quyết bằng quỹ khác của tờ báo. Do toàn quyền quyết định mức nhuận bút, tôi không cần giấy tờ chứng minh dù với cả chủ nhiệm. Cùng một trang báo song được chia ra ít nhất là 3 mức: 700đ, 1,000đ, 1,500đ. Những người được trả mức 3 là những người mới vào nghề, mức 1 dành cho Mai Thảo, Bình Nguyên Lộc, Thanh Tâm Tuyền, Cung Trầm Tưởng, Ký giả Lô Răng, Võ Phiến; mức 2 dành cho Dương Nghiễm Mậu, Cao Huy Khanh chẳng hạn. Chị Năm Đen có quán cà phê bí tất ở đầu hẻm Phạm Ngũ Lão cách tòa soạn 4, 5 căn mỗi tháng tính tiền tôi nợ khoảng 3 hay 4 ngàn, do tòa soạn Khởi Hành quá nhỏ, vì chung văn phòng với 3 ông khai thuế xe, giấy lưu hành xe (Nha Lộ Vận ở bên kia đường,

Ảnh một bìa báo Khởi Hành tại hải ngoại - số 247-248

trong khu Nhà Ga xe lửa) v.v. Khi có anh em đến thăm, câu đầu tiên của tôi là “Ra ngoài quán chờ nhé. Uống gì cứ gọi trước đi. Bảo giùm Năm Đen mang cho moa chai 33.” Hơn nữa mỗi buổi sáng vào *Cục Tâm Lý Chiến* làm 4 trang nhật báo *Tiên Tuyến*, soạn tin soạn bài, “mise en page” tờ báo, tôi ra *Khởi Hành* làm việc khá trễ, đầu cũng 4 giờ chiều. Lần nào cũng thấy bằng hữu đang chờ ở quán cóc. Mỗi buổi chiều chúng tôi có một hộp mật hào hứng. Chuyện bài thơ kia hay, cái truyện đó lạ, ... thường là đề tài nói ở đây.

6.

Gần một năm sau khi *Khởi Hành* xuất hiện, Hội VNSQĐ mới được hợp thức hóa bởi nghị định số 814 Bộ Nội Vụ KS-14 ngày 2 tháng 10.1970. Trụ sở đặt tại 72 Nguyễn Du Sài Gòn. Trong Đại hội Văn nghệ sĩ Quân đội kỳ thứ hai tại Trại Đào Bá Phước

đường Tô Hiến Thành, ngày 19 và 20.2.1971, các hội viên đã bầu ra một Ban Chấp hành mới, trong đó chủ tịch Đại tá nhạc sĩ Anh Việt được lưu nhiệm, phó chủ tịch là Hải quân Đề đốc nhà thơ Hữu Phương; tác giả Viên Linh là Ủy viên Sân khấu Kịch nghệ. [Do tôi cũng là Trưởng ban kịch Sông Hồng trên Đài phát thanh Quốc Gia, và thường xuyên cung cấp kịch bản 30 phút (27 vở) cho Đài Tự Do phát thẳng ra Bắc qua Đài phát tuyến ở Đông Hà]. Anh Cung than phiền ở Đại Hội là anh lãnh được nhuận bút khác biệt với người khác khiến Đại tá Chủ nhiệm phải giải thích, vì chỉ có ông mới biết rõ hợp đồng làm việc với tôi. Nguyễn Đạt lại nói đưa tôi một bài thơ đăng *Khởi Hành* được trả những 500đ, thật sự không phải thơ Đạt hay mà được trả hơn người được trả ít, mà vì lúc ấy tôi biết anh đang cần. Hay tôi từng trả lời phỏng vấn của nhà thơ Phan Nhiên Hạo và anh phổ biến trên blog của anh, việc tôi trả Thanh Tâm Tuyền 2,500đ. một bài đăng *Khởi Hành*, chuyện ấy có thật, vì thơ văn thi sĩ “Liên Đêm Mặt Trời Tìm Thấy” luôn luôn thuộc loại unique, original, chỉ có một, có thể không được ưa thích, song được tò mò đọc qua cho biết. Đó là chỗ ăn khách của Thanh Tâm Tuyền. Anh và tôi cùng làm việc tại báo *Tiên Tuyến*, gặp nhau hàng ngày trong nhiều năm, nên một lần cần bài, tôi bảo anh: “Tôi trả anh 500đ một trang pelure viết tay.” Hôm sau anh đưa tôi 5 trang viết tay bài *Ấm Bản*, chữ như con gà mái, đăng chỉ được nửa trang báo *Khởi Hành*, tôi đưa anh 2,500đ như đã hứa. Tờ *Khởi Hành* số 39-40 báo Tết in 10,000 số. bìa đỏ rực rỡ chỉ in một chữ “PHÚC” vĩ đại chưa từng có.

VL

Mùa giáp hạt tan nát

Những người cao tuổi nói rằng chưa bao giờ họ có một mùa giáp hạt tan nát và kinh khủng đến như vậy. Cầu Cốc Lếu, Lào Cai, cầu Chương Dương, Long Biên, Hà Nội hay rất nhiều cây cầu khác vốn dĩ là nơi trú ẩn cuối cùng khi lũ về. Thế nhưng, những “thành trì” này trở thành vô nghĩa trước con nước hung dữ. Và những thành trì khác, đó là lương thực, hạt lúa, hạt gạo ở một nơi có bề dày hai ngàn mấy năm văn minh lúa nước này cũng đang bị đe dọa nghiêm trọng. Đáng sợ hơn nữa là mùa giáp hạt xác xơ đói ở những vùng cao Đông Bắc, Tây Bắc.

UYÊN CA
QUẢNG NAM - VN

Bão không quét, mùng hực

Hầu hết những người dân Thái Nguyên, Lạng Sơn, Lào Cai đều trải qua một cơn mùng hực bởi bão Yagi không cần quét các tỉnh này, những tưởng thiên tai không đến nỗi trầm trọng. Nhưng bão vừa đi qua thì liên sau lưng nó, lũ lụt càn quét khiến cho các tỉnh miền núi tan

hoang, xơ xác.

Thầy giáo Tiến, một vị cựu giảng viên đại học ở thành phố Thái Nguyên, chia sẻ:

- Tình hình này, ngay cả người thành phố như tôi cũng có thể đối mặt nguy cơ đói kém, hướng chỉ những đồng bào thiếu số, nạn đói mùa giáp hạt năm nay sẽ kinh hoàng lắm đây!

- Thầy từng dạy nhiều năm ở miền núi trước

khi về dạy đại học Thái Nguyên, vậy thầy còn giữ mối liên lạc nào với người dân nơi đây không?

- Tôi có thời gian làm thầy giáo miền núi 10 năm, thời gian làm bộ đội biên cương, chống Tàu gần 5 năm. Tức ít nhất tôi có 15 năm gắn bó máu xương với miền núi, ngay cả thành phố tôi đang sống cũng là miền núi cơ mà. Tôi vẫn giữ liên lạc với đồng nghiệp và một số người dân bản cho đến

nay. Cứ mỗi tuần tôi ít nhất gọi điện thăm họ cũng được một lần. Trong đợt lũ kinh hoàng vừa rồi, tôi gọi điện thường xuyên, cho đến khi họ mất sóng, tôi không liên lạc được nữa.

- Thầy có thể kể thêm chuyện gì đã xảy ra với họ lúc đó không?

- Một gia đình ở Bảo Yên, Lào Cai, đó là gia đình thời tôi đi bộ đội biên phòng, tôi thường tới lui. Họ người tộc H'Mong, có điều kiện kinh tế tạm ổn so với các gia đình khác. Thế nhưng họ suốt mấy chục năm nay vẫn không phát triển được, vì nhiều lẽ, nhưng cái lẽ lớn nhất vẫn là họ thiếu thốn quá nhiều thứ. Thế rồi bão không đến, cả họ và chính quyền đều mừng hụt.

- Ủa, bão không đến thì tại sao lại mừng hụt, họ hụt cái chi và chính quyền mừng cái chi vậy thầy?

- Cô biết đó, thiên tai là tai họa do ông trời mang đến cho con người, cho rất

Mức núi, san đồi kiểu này thì còn gì khi mưa bão

nhiều người, nhưng lại là lộc trời cho một số người. Có rất nhiều cán bộ đoàn thể giàu lên nhờ thiên tai đấy, nhìn chung, cán bộ địa phương biết thống kê thiệt hại, biết khéo léo thì mỗi bận thiên tai, họ kiếm tiền tỉ. Còn người dân thì cũng được vài cân gạo, vài chục ngàn đồng, vài cái quần cũ. Đời sống vốn vậy rồi, nên bão không đến thì cán bộ mừng hụt vì mất một đợt ăn nên làm ra, còn người dân mừng hụt chậm hơn một chút, bởi bão không đến, khỏi lo sập nhà, nhưng lũ lụt kéo đến, còn gì nữa mà mừng.

- Phải nói là vừa rồi chết chóc kinh khủng quá, thầy từng có khi nào nghĩ rằng miền Bắc sẽ có những ngày như vừa qua?

- Phải nói là quá khủng khiếp, tôi chưa bao giờ nghĩ rằng miền Bắc sẽ có những ngày thảm họa như vậy. Nhưng tôi lại nhìn thấy điều gì đó bất thường từ những ngày đầu mở cửa kinh tế, tôi nghĩ rằng một ngày nào đó, núi đồi sẽ chết. Bởi con người đã dám chọc giận rừng thiêng, chọc giận Đại Ngàn. Đừng quên rằng chúng ta ở

đồng bằng, sống sót, phát triển và hạnh phúc là nhờ vào sự che chở của đại ngàn thiêng liêng. Một khi đại ngàn bị chọc giận, chúng ta dám ngang nhiên chặt phá, ngang nhiên ngồi trên đầu trên cổ đại ngàn và xem đó như là cuộc chinh phục, thì nếu có chinh phục được, chúng ta cũng mất đi vài trăm năm xương máu. Nhưng cách hay nhất là đừng bao giờ nghĩ đến chuyện chinh phục, hãy nghĩ đến việc biết ơn và hòa mình cùng thiên nhiên, Mẹ Đất!

Đói, nhìn đâu cũng thấy đói

Những ngày giữa tháng 9, bão vừa đi qua, tưởng tránh được bão thì lũ kéo về, mọi nơi tan nát. Ở Lào Cai, trong ngày 10 tháng 9, có đến 3 vụ sạt lở đất, một vụ sạt lở trượt chỉ huy thủy điện làm 5 người mất tích, 1 người chết. Một vụ lũ quét làm mất tích hàng trăm người ở Làng Nủ và một vụ sạt lở núi làm 7

Những hình ảnh không có gì lạ lắm ở Việt Nam nhưng giờ nhiều nơi chỉ còn là bình địa

gia đình mất tích trong đất. Rồi sập cầu ở Phú Thọ, nước cuốn xe khách ... Có thể nói mức độ tang thương là chưa bao giờ kinh khủng như đợt mưa lũ vừa rồi. Và nó cũng làm lộ rõ rất nhiều thứ, như lời của anh Hoàng, một nhà báo trong nước:

- Nhìn chung, bão lụt ở miền Bắc chỉ cho thấy sự khắc nghiệt có một phần đến từ con người, mà con người cụ thể chứ không phải là con người ước định, chung chung.

- Vậy anh vui lòng cho cái cụ thể này được nổi bật một chút được không?

- Được chứ, hãy nhìn vào nhà các quan chức, toàn gỗ quý, gỗ trăm tuổi, ngàn tuổi. Mà gỗ này từ đâu ra? Vậy thì rừng làm sao tồn tại được, mà rừng chết thì núi vỡ, đó là quy luật. Mà núi vỡ thì chúng ta bị vùi lấp, cái này là nhân quả. Hiện tại, sự tham lam và quyền lực của chúng ta đang tự đào núi chôn chúng ta.

- Nghiệt nỗi, đây là việc làm của số ít, số còn lại chỉ gánh hậu quả do cái

số ít này gây ra, đúng không anh?

- Đúng, rất khốn nạn khi nói về chuyện này. Cái số ít đó khiến cho cái số đông nghèo khổ, không quyền lực phải gánh đau khổ, còn riêng bọn chúng thì vẫn ăn ngon ngủ ấm, ở nhà kín cổng cao tường và có thể trích ra một ít tiền để làm việc từ thiện, sau đó nói giọng đạo đức.

- Theo anh, sắp tới đây, tình hình sẽ khá hơn chút nào không?

- Tôi nghĩ là tình hình càng thê thảm hơn, khó nói. Bởi hiện tại, lúa ở các cánh đồng trên đồng bằng sông Hồng xem như khốc rồi, bởi nước ngập, thối om như vậy thì chả dùng được đâu, rồi vùng cao thì nhà cửa không còn, lúa gạo thì lâu nay vốn hiếm vì rừng bị mất quá nhiều, giờ lại thêm thiên tai như vậy, chết chắc luôn. Mà đáng sợ hơn nữa là sự thay đổi địa hình rừng núi.

- Thay đổi địa hình rừng núi nghĩa là sao anh?

- Con người tác động lên

mặt núi quá nhiều, núi trở nên bất lực, nó trở thành một cục bột khô đứng giữa trời, vì cạo mất cái vỏ triệu năm của nó rồi. Giờ chỉ cần một trận mưa, thì những cục bột khô này sẽ tự chuyển mình, và mang theo mọi thứ trên lưng nó trộn lẫn vào hình dáng mới của nó, chắc chắn là vậy rồi!

Cùng suy nghĩ với anh Hoàng, chị Ngải, một giáo viên dạy văn, chia sẻ:

- Đây là lúc con người tận mắt chứng kiến luật nhân quả mình đã tạo ra. Rất tiếc là những kẻ tạo ra lại không chịu đau như những kẻ làm ngơ. Rõ ràng, con người đã làm ngơ cho kẻ khác phá rừng, dù nói như thế nào thì cả những người miền núi cũng có phần tự góp tay vào cái chết của mình. Bởi những kẻ phá rừng vẫn thường thuê người thiểu số vận chuyển gỗ cho họ với ngày công lao động rẻ bèo. Và họ chấp nhận làm, nhiệt tình làm.

- Vậy nếu không làm, họ lấy gì để sống hả chị?

- Đây là bài toán lớn, nó thuộc về hai yếu tố, xét trên khía cạnh vĩ mô, thì chính phủ, chính quyền phải chịu trách nhiệm về điều này, xét trên khía cạnh vi mô, thì bản thân và nền tảng văn hóa của mỗi tộc người miền núi sẽ định hướng cho họ có thái độ ứng xử đúng mực với thiên nhiên, với đại ngàn. Rất tiếc là các tộc người thiểu số ở Việt Nam, hình như cái yếu tố coi đại ngàn là mẹ thiêng liêng có vẻ hơi ít, nếu không muốn nói là theo khuynh hướng mê tín hơn là tín ngưỡng.

- Theo quan sát của chị, mùa giáp hạt này, đời sống bà con miền núi ở đây ra sao?

- Xin nói đúng một từ! Đó là: Đói! Đói vĩ đại!

Mấy từ của người nữ giáo viên dạy văn này, có lẽ cũng đủ để khái quát hiện tình đời sống của bà con đồng bào thiểu số miền núi phía Bắc lúc này! Thật đáng buồn!

Bài và hình UC

Đồng bằng sông Hồng, một mùa giáp hạt đói và buồn

Sinh tiền Mai Thảo sinh sống trên phố Bolsa, trong căn hầm phía sau nhà hàng Song Long. Tôi đến đó nhiều bận. Chứng kiến không phải một Mai Thảo của vũ trường hay trên mặt đệm với máy lạnh râm rì bên cạnh một người đàn bà đẹp như ông viết trong Hạnh Phúc Đến Về Đêm, hay Gắn Mười Bảy Tuổi với Marlène, người tình Thụy Điển đi lại khóa thân trong căn gác trên phố Catinat. Cũng không phải Mai Thảo của các chiếu bạc. Mà là một Mai Thảo cặm cùi viết tay từng địa chỉ của từng độc giả lên bao thư gửi báo Văn.

Tiểu thuyết feuilletons của Mai Thảo thường bị trách phù phiếm nhưng sở trường của Mai Thảo chính là thể tùy bút. Càng đặc biệt với thể Khắc họa chân dung. Chân Dung Mười Lăm Nhà Văn Nhà Thơ Việt Nam xuất bản năm 1985 là những tấm ảnh ghi bằng chữ. Từ Vũ Khắc Khoan đến Dương Nghiễm Mậu xuyên qua Túy Hồng, Mặc Đỗ, Phạm Công Thiện, Nguyễn Sa, Võ Phiến, Nguyễn Đình Toàn, Lê Tất Điều, Nhã Ca, Bình Nguyên Lộc, Vũ Hoàng Chương... Mai Thảo ghi lại tính cách con người trong dạng thức đời thường nhất, qua đó hiển lộ (chữ của Mai Thảo) cốt cách và thần thái của một nhà văn. Ở chương cuối của tập sách, chương thứ 15, chính là Trùng Dương. Một trong những nhà văn nữ được xem ngổ nghịch của miền Nam. [TRẦN VŨ]

Chân Trời Mới của Trùng Dương

MAI THẢO

Từ mấy năm nay làm lại tờ Văn ở Hoa Kỳ, đời sống thú hàng ngày thấy đỡ thất lạc, bởi lại được thả trôi trở lại với một không khí tòa soạn không khí trị sự tuy đã khác biệt, nhưng vẫn còn phảng phất đâu đó, trên một góc bàn viết, dưới một ánh đèn sáng, cái không khí đã bao năm sống ở quê nhà, tâm trí tôi thường có nhiều hơn những hồi tưởng về báo quán cũ, là 38 Phạm Ngũ Lão Sài Gòn, ngày trước. Nhớ lại. Cái chỗ ngồi trên căn gác xép, ngó chéo sang tập nập Ciné Quốc tế. Cái ngọn điện trước bàn viết tôi, mỗi buổi chiều, lách mình qua những cổ máy Minerve

im lìm, từ báo quán đi ra. Nhớ lại. Từng khuôn mặt anh em thợ chữ. Những thân trần, những mồ hôi, những ca đêm, những bữa ăn bên máy của họ. Nhớ lại. Những bản mo-rát trễ muộn, ướt nhèm, phải dính lên tường cho khô, ngày mai mới sửa. Nhớ lại. Hết thấy. Mùi mực in. Tiếng máy chạy. Về trước lần về sau anh Nguyễn Đình Vượng mất, từ Trần Phong Giao đi tới Nguyễn Xuân Hoàng đến, cho tới cái ngày 30 Tháng Tư bâng hoàng, tạp chí và nhà xuất bản cũng phải hạ bệ, báo quán ngưng đọng, tôi thẩn trước tử hình của ngôn ngữ và khai tử của văn chương.

Nhớ lại, Duyên Anh ngồi viết ở bàn bên, chữ nhỏ như con kiến, Bùi Giáng vào đòi uống rượu, Bình Nguyên Lộc, Vũ Hoàng Chương chỉ cần một tách trà, cái quán cóc của bà Năm bên hông tòa soạn, thân hữu Văn tới ngồi đông kín, cái quán nhậu bên chợ Thái Bình, văn nghệ có tiền là ới ới gọi nhau sang.

Và trong cái khối nhớ toàn thể này, về tiền thân của Motor Avenue bây giờ, còn là một phiên nhớ riêng, ông ả và khả ái hơn, là nhớ về cái đội ngũ những nhà văn nữ có với Văn một hợp tác từ đầu, tới với Văn bằng một lui tới thường hằng khiến 15 năm Văn không số báo nào là không có góp phần của văn chương nữ phái. Những nhà văn nữ ấy, đặt họ vào tiến trình văn học Việt, là những Beauvoir, Sagan, Han Suyin, những Stein, Duras, Sarraute của chúng ta. Phá tan những vùng đất cấm nghìn đời với người viết nữ, khẳng định bằng văn chương, sự giải phóng toàn vẹn của nữ phái, và lần thứ nhất trong lịch sử văn học, trở thành những nhà văn toàn diện, toàn phần, họ đã đem lại một đổi thay lớn đến nay chưa sao đo lường hết. Có như chưa có họ, văn chương “sau lưng đêm lặn chìm chân núi” và từ có họ, văn chương “trước ngực trắng dào dạt biển khơi”.

Đó là Nguyễn Thị Vinh. Trắng, lạnh, như một bông huệ đài các. Là Nguyễn Thị Hoàng, buổi chiều Sài Gòn cao, điều thuốc lá trên tay, ly khai vị ở cạnh. Là Nhã Ca, đi thăm nuôi Trần Dạ Từ, nằm ngủ trên đỉnh Đèo Cả, bà chúa của chợ trời, ra tù đòi vào lại, tửu lượng không bạn trai nào sánh kịp. Là Túy Hồng, cô giáo Huế của trường Phú Lâm, từ đờ đờ Hải Vân, chiếc dù mưa những mùa mưa Sài Gòn vẫn chỉ những trời mưa, và những

mùa mưa tuổi nhỏ không quên của Trảng Tiền, Thành Nội. Đó còn là Tuệ Mai đã mất, từ xa Động Hoa Vàng. Là Thụy Vũ, với tình yêu Tô Thùy Yên, về sống khép kín ở làng Báo Chí, bây giờ thư nhà viết sang từ một vườn rẫy Tây Ninh. Là Trần Thị Nguyệt Hồng nữa, bút hiệu kiêu hãnh viết tắt chỉ còn Trần Thị Ngh. Là Minh Đức nữa, đi khắp thế giới. Là Tuệ Nga, Vi Khuê mỗi người một giải thơ, là Lệ Hằng, mái tóc đuôi ngựa, chạy như gió, ra đi như nắng, cái quần jean xanh.

Và còn là Trùng Dương. Một Trùng Dương tôi không đến nỗi phải ném tuốt ý nghĩ về tới 38 Phạm Ngũ Lão mới thấy. Nhưng gần mà xa. Từ sang Mỹ đã 4 năm, người bạn văn duy nhất tôi chưa gặp lại.

Phải, duy còn một Trùng Dương tôi chưa thấy lại. Tưởng như chỗ ở của “bà Trùng” khó như đường vào đất Thục, đường vào đất Thục

khó hơn đường lên trời. Tưởng như người nữ Chủ nhiệm Sóng Thần ngày trước chẳng còn muốn kiếm tình bằng hữu, gác kiếm quy ẩn thì chưa nhưng luyện thể tuyệt học chưa xong, còn bế môn nghìn ngày trong động. Chưa gặp lại nhưng thư từ thì đã có. Ngày tôi tới Pulau Besar, cô bạn thân là một trong những người có thư sang Mã cho tôi sớm nhất. Thư nói vào Mỹ đừng tưởng vào thiên đường, sẽ đội một núi Hy Mã Lạp Sơn thất vọng. Thư nói “nước này thiếu hết mọi điều ở quê nhà anh hằng yêu thích, chỉ có cỏ xanh cỏ tím cỏ hồng là thừa mùa mà thôi.” Thư kèm 5 Mỹ kim, dặn dùng để mua thuốc hút. Tôi nhớ đã vâng lệnh vác ngay 5 đồng bạc tặng tới quán mua 5 gói thuốc Mã Lai Số Một, và khói thuốc tôi thở ra xanh um cả một góc trời trại đảo cũng dày đặc như những vùng khói thuốc mịt mù của Trùng Dương ở Sài Gòn. Chẳng hiểu ở Placerville, Sacramento bây giờ, cô bạn có ngán ung thư, có bớt thuốc lá? Chứ ngày trước, cùng với Nguyễn Thị Hoàng, lượng khói của Trùng Dương quả là hàng đầu thật. Người đi tới đâu khói tuôn tới đó. Ngồi đâu là xác tay mở ra thoãn thoắt, cái bật lửa liên tay tách tách, tới Văn, cặp kính trắng lấp lánh, khuôn mặt nhỏ nhắn, nụ cười sau làn khói, mỗi buổi sáng ngon lành một gói Salem. Rượu nữa. Bởi Trùng Dương còn đích danh một đại tửu đồ. Những trận rượu của nàng ngày trước, như những trận đế của Nhã Ca ở quận Nhất bây giờ, Tản Đà Lý Bạch cũng chào thua và Lưu Linh thì đi chơi chỗ khác. Kỳ tích và huyền thoại này, suốt dọc sinh hoạt văn nghệ 20 năm, đám Vũ Khắc Khoan, Hoài Bắc, Mặc Đỗ, Thanh Nam chúng tôi đã có nhiều kinh nghiệm đau đớn. Chả là, một thời cô-nhắc và ước kỵ ở Sài Gòn

vừa hiếm vừa đắt lắm. Chúng tôi, cái hủu bao văn chương hữu hạn, phải chơi trò hợp tác xã mới mỗi chiều mua nổi một chai.

Cái chai đó trân trọng biết chừng nào. Mỗi tên một phần, từ tốn với hoàng hôn, bởi rượu thì buổi chiều cũng hết. Thế nhưng vô phúc và bất hạnh chiều nào có nữ viết cộng Trùng Dương hoặc nữ quái kiệt Thụy Vũ cái bóng hồng chợt hiện, cười cười “ồ gặp các anh” là chúng tôi rụng rời và đại sự hỏng hết. Nữ phái tôi không chờ mời đã uống rất đẹp, rất thật tình lại rất khỏe, rất nhanh. Chỉ chớp mắt đã nửa chai mà tay ngà vẫn còn ung dung rót tiếp.

Kỷ niệm về rượu của bọn tôi với Trùng Dương thật nhiều. Nam nữ văn chương một thời quây quần thân thiết, hình ảnh mỗi người trong từng giai đoạn sống lúc thế này lúc thế khác, nhưng cái hình ảnh chúng tôi giữ lâu dài về Trùng Dương là cái áo bà ba trắng hồng đựng nắng gió Sài Gòn, một lối sống phóng khoáng rất đàn ông, với một điều thuốc thả khói trên tay và tay kia ly rượu. Phần tôi thì nhớ nhất là một đêm Giáng Sinh ở một đầu quây. Tối hôm đó, tôi buồn, ngồi uống một mình. Trùng Dương vào. Nhìn thấy, đi tới. Uống một mình buồn lắm phải không? Đúng, buồn. Tôi uống với anh cho vui. Vui thật. Chỉ không vui lắm là đêm đó tôi đã phải rời quây khá sớm về nhà ngủ, không đợi được hồi chuông vàng vang ngân khắp cùng nhân thế báo tin vui Chúa đã ra đời. Trận rượu với Trùng Dương cái túi tiền của tôi không còn cho phép thức khuya thêm nữa. Ở một tùy bút nổi tiếng của Nguyễn Tuân tựa đề là Những Đứa Con Hoang, có một nhân vật đàn ông khác thường, tên là Lũy, đột nhiên mất tích giữa bằng hữu, giữa đời sống.

Bỗng một chiều cuối năm, người mất tích trở về kinh thành thăm bạn. Bạn hỏi, mới biết Lũy đã âm thầm thực hiện cho cái thân thể lạc phách một cách mạng bản thân. Rời xa những chật hẹp cõi người, những tù túng nơi chốn, Lũy đến với cái vùng vô tận xanh biếc mang tên là thiên nhiên, hòa nhập với cõi không bến không bờ có tên là tạo vật. Những ánh lửa phố, giam cầm, Lũy không sống được với chúng nữa. Mà phải là hàng hà nghìn dặm của trăng sao. Những bụi bặm, những ồn ào dưới thấp cũng vậy. Đời sống chuyển lên ngày cao, giữa trong vắt đầy và tịch lặng lớn. Và Lũy đã thăng hoa, đã trở thành. Trong tự do tuyệt đối tìm thấy ở tách khoáng, ở khuất biệt. Trong cái một mình. Như một đường dây vô tuyến giữa rừng. Trong cái riêng ta, một mình một cõi.

Trùng Dương không bao giờ ngộ nhận cho mình một kích thước tâm thức xuất chúng như nhân vật Lũy. Nhân vật ấy hoang đường và tiểu thuyết. Mặt khác, Trùng Dương ngày trước ngồi sau bàn giấy chủ nhiệm Sóng Thần, đấu tranh chống kiểm duyệt, điều động anh em đi nhặt xác trên Đại Lộ Kinh Hoàng, cũng như Trùng Dương hiện giờ ở Mỹ, bao giờ cũng là con người rất xã hội, rất thực tế. Danh từ xã hội và thực tế còn phải được hiểu ở cái nghĩa đơn giản nhất và cũng tận cùng nhất. Bởi từ một người đàn bà, có thể một thời đã có một nếp sống nghệ sĩ phóng lãng, nhưng từ 10 năm tới Mỹ, đã chọn ngay cho mình một bến đậu với toàn vẹn tinh thần và tư cách một người đàn bà Đông Phương trong bến đậu ấy. Trùng Dương ngày trước không còn nữa. Giờ là một Trùng Dương mới. Của chồng con. Của gia đình. Toàn phần. “Nếu đời sống có nhiều cánh cửa mở ra nhiều

chân trời khác biệt, tôi đã đóng lại tất cả những cánh cửa ấy, chỉ còn mở một cánh cửa duy nhất vào cái thế giới bên trong, cái thế giới ấy là 1131, Large Oak Dr, Placerville, Sacramento”. Thư Placerville nào của Trùng Dương viết cho bạn bè cũng là một xác quyết rõ ràng và minh bạch như vậy. Một xác quyết trầm tĩnh, vững chãi. Của một người vợ, một người mẹ. Về một lựa chọn đã xong, một thực hiện đã là. Một lần và vĩnh viễn. Thư nói đến mua đất, đến làm nhà. Đến cái trailer đơn độc giữa rừng, những vật liệu xây cất chở lên từ một thị trấn xa, ngôi nhà vẽ kiểu lầy, đào móng, đắp nền, thành hình dẫu giữa những bình minh núi và những hoàng hôn rừng cô tịch. Thư nói điện đã thấp sáng, bếp đã nhen lửa, mảnh vườn sau nhà làm rẫy chưa xong, những nụ hoa dẫu đã nở trong mùa xuân này, trên lối vào đã trồng xong một hàng cây ăn trái, điện thoại chưa mắc, trăm công nghìn việc, thấy còn ngổn ngang. Toàn những chuyện hàng ngày. Toàn những điều thực tế.

Nhưng Trùng Dương vào rừng, dựng nhà, kiếm tìm một ổn định trong cách biệt, một độc lập trong riêng tây, vẫn cứ làm tôi liên tưởng tới nhân vật Lũy. Vận động và cuộc cách mạng bản thân của Lũy. Tâm thức của người Placerville và tâm thức người trong tùy bút không là một. Động lực đẩy tới lựa chọn cũng khác biệt. Nhưng trên đại thể, thì vận động lại đồng tính đồng dáng. Trước hết, nhân vật Lũy cũng là một nhà văn. Lũy bỏ đi, hoài bão là đặt một bàn viết mới giữa tạo vật và thiên nhiên, để làm được cái mới, cái khác từ một con người mới. Trùng Dương tới Placerville, có thể khởi đầu không có một chủ định văn chương đặc biệt nào như Lũy, nhưng rồi đời sống hiện giờ của người viết nữ

ở Placerville cho thấy rõ, Trùng Dương đã đích thực thực hiện cho mình một khởi hành mới của nghệ thuật và của văn chương. Thành ra nếu chỉ nhìn một cách tầm thường, thì khuất cách Placerville như chuyến lên đường đi vào xanh thẳm của nhân vật tùy bút Lũy chỉ là một dời đổi địa chỉ trong kiếm tìm một thể sống thích hợp. Mà thấu hiểu được cái động lực đưa tới khuất cách thì đó là một vận động trí thức, một vận động văn chương đang nhìn thấy cũng khắp dưới mọi vòm trời của văn chương thế kỷ. Kể trước, người sau, nhà văn đều muốn bỏ đi. Ở xa. Lên núi. Vào rừng. Tạo ra những khoảng cách lớn giữa mình với những thủ đô, những trung tâm, những ngã tư đời sống. Đặt bàn viết bên bờ một giòng suối vắng. Trong một trang trại hẻo lánh. Trên một bờ biển không người. Trong cuối đời họ, hàng trăm nhà văn Âu Châu đã bỏ Paris, London, Berlin, đi vào một đời sống thôn dã, ở một địa phương xa như vậy. Cả một thế hệ những nhà văn lớn, những tiểu thuyết gia lớn Hoa Kỳ cũng lớp lớp rời khỏi những thị trấn, đi ở xa, một mình, chối từ mọi sinh hoạt chung. Từ Hemingway đến Steinbeck. Từ Faulkner đến Mailer. Hầu hết những bản ngã đặc biệt ấy đều như cùng cảm thấy sự cần thiết, cái đáp số của một tách thoát, mỗi người một phương, gần như một mất tích đầu đó trong thiên nhiên và tạo vật. Vận động trí thức vừa nói, không cụ thể và tận cùng, bởi sự lựa chọn cách sống hữu hạn và tùy thuộc hơn, cũng đã nhìn thấy thật nhiều trường hợp ở các nhà văn Việt lưu vong, từ 10 năm tới Mỹ. Vũ Khắc Khoan vẫn những mùa tuyết rơi ở Vạn Hồ. Mặc Đỗ trong đây cùng cánh đồng Missouri City. Lê Tất Điều ở San Diego, Võ Phiến, một ngoại ô Los Angeles,

Nghiêm Xuân Hồng ở Long Beach, Thanh Nam Túy Hồng ở Seattle. Hết thấy, những khuất cách. Hết thấy những ở xa. Hết thấy những côi riêng. Hết thấy những cô tịch quanh mình, những im lặng thảng ngày, những ngôi nhà đóng kín. Hình thái sống biệt lập chừng như là một vận động khôi phục lại bản ngã, những bản ngã thất lạc cần khôi phục lại. Hình như xa cách là im lặng trong suốt và chỉ trong một im lặng trong suốt, đời sống tâm linh và trí tuệ mới có đất đai và không khí để thành hình. Hiện tượng phức tạp. Đoán thấy hơn là mình thấy, rất khó phân tích. Nhưng là một hiện tượng có thật và nhất định không phải là một phản ảnh của xa lánh tiêu cực, của bản ngã tự hủy, của thân thể chôn vùi. Cũng nhất định ở đó không có vùng đất chết của văn chương. Ngược lại. Mùa màng ở đó mọc lên. Ở đó, những khởi hành mới. Bằng chứng cụ thể là những thể lực sáng tạo sung mãn nhất, những công trình sáng tác đáng kể nhất của văn chương Việt Nam hải ngoại bây giờ phần lớn đều đã chắt từ những miền trời khuất cách, những đời sống ẩn lánh, những bàn viết ở xa? Và bàn viết sáng láng nhất, lồng lộng gió nắng nhất hiện giờ là bàn viết ở trên cao Placerville của Trùng Dương. Câu trả lời trong bài phỏng vấn của Văn, rất vắn tắt: “Đọc sách, vẽ, viết, lo chuyện gia đình con cái.” Nhưng chỉ ở trong sự vắn tắt đó, đã hình dung thấy những giờ phút không bỏ phí, một cuộc sống đầy. Buổi sáng. Người nội trợ dậy sớm cùng tiếng chim hót trong cánh rừng sau nhà, bình minh yên tĩnh của Placerville vừa hồng lên những tia nắng mặt trời thứ nhất. Nàng đốt lửa, pha cà phê cho bữa điểm tâm, ra vườn thăm những cây cối mới trồng, trở vào nhà đánh thức bầy con nhỏ dậy.

Dọn phòng, tắm rửa, thay quần áo cho con, từ tầng cao nghiêng xuống sát gần những vấn đề, nhiều vô kể, của tuổi thơ đời sống Mỹ. Sự giáo dục con cái, Trùng Dương coi đó là một vấn đề trọng yếu. Phải để tâm, phải đích thân. Như đích thân đưa con sáng sáng ra trạm xe buýt tới trường, mẹ con đi trên những khúc đường ngày xưa là những con đường mang tên ảo tưởng của người Mỹ từ trăm phương đổ tới tìm vàng và đã tìm thấy mỏ vàng. Như đích thân dạy con học, lật những trang sách của chúng, thấy lại ở đó tuổi ấu thơ thuở nào của mình ở Việt Nam. Rồi sương tan. Nắng chan hòa trên Placerville đuổi theo cái bóng nhỏ trong nhà, ngày trước ở Sài Gòn không nhúng tay, bây giờ làm lấy hết.

Tóm tắt đời sống ở Placerville sáng láng trong trật tự ngăn nắp, những thời giờ được dùng cho nội trợ từng ngày phải kế hoạch thế nào để có một số thì giờ nhất định cho nghệ thuật và văn chương. Cho đọc. Sách thư viện Mỹ một rừng. Cái đọc từ từ, trường kỳ, đối diện với một biển trời chữ nghĩa vô tận. Cho viết. Bằng hữu ở miền Đông miền Tây ra báo, dựng diễn đàn là lại có thư, điện thoại đòi góp phần tới Placerville. Nhưng viết ở Placerville thế nào? Một nói dài không vấn đề với côi viết quê nhà thuở trước? Câu trả lời của Trùng Dương là không. Viết như chưa bao giờ. Viết như một khởi hành mới. Nhiều lá thư gần đây cho bạn, Trùng Dương đã tâm sự về khởi hành này khi tuổi đời vừa chẵn bốn mươi. Tôi như một cô nhỏ, lần thứ nhất trong đời từ sau một hẻm núi đột ngột nhìn thấy biển khơi, từ một cánh cửa vừa mở tung, được đi vào một cánh đồng mênh mông đầy ngập cỏ hoa muôn màu muôn sắc. Bước chân tôi yếu, bàn tay tôi nhỏ. Nhưng

tôi muốn hái hết, lấy hết. Thế nào cũng chưa đủ, hái mấy cũng chưa vừa, trong khi đó thời gian vùn vụt mà tôi biết hoàng hôn của đời tôi không còn xa lắm nữa, Đời sống là vậy mà tôi chưa xong. Con đường là vậy mà tôi chưa tới. Hoa đất trời đã mần khai nghìn cánh, mà bản thể tôi vẫn còn là một cái nụ cựa mình trong đất, chưa làm sao nở được thành hoa.

Đó là Trùng Dương. Rất trẻ. Của những thí nghiệm, những tìm kiếm mới. Của những bản thảo nghìn trang thấy là chưa được, phải viết lại từ đầu. Của trường kịch ba màn Những Đứa Con Tôi Đã Về, hồi cảnh đã dựng phá đổ hết xuống, dựng hồi cảnh khác. Đúng là cô nhỏ giữa cánh đồng cỏ. Tấm lòng muốn là đôi hài 7 dặm, đi hết những chân trời. Ngồi bút muốn trăm đầu trăm tay, sự thực hiện muốn năm chiều bảy mặt. Lại còn con đường ấy, con đường vừa mở,

người vừa đi vào. Đó là con đường hội họa, cái thế giới tạo hình, màu sắc là tiếng nói. *Thiên địa phong trần, hồng nhan đa truân. Đặng Trần Côn. Thuở trời đất nổi cơn gió bụi. Đoàn Thị Điểm.* Kiệt tác thi ca ấy của một thời chia cách và chinh chiến, hình thơ, tứ thơ, ý thơ nào cũng là một bức tranh, bảy chữ nào cũng là một hội họa tuyệt vời, lục bát nào cũng những thủy mặc tuyệt diệu. Càng đọc kỹ kiệt tác của thiên tài, người đàn bà viết chữ đời sau càng thấy hiển hiện với mình một nhu cầu mới. Cái nhu cầu hội họa. Cái nhu cầu chuyển hiện một ngôn ngữ này thành một ngôn ngữ khác. Và thế là một giá vẽ đã được dựng thêm, cạnh một bàn viết. *Ngòi đầu cầu nước trong như lọc.* Cho nước cầu lên vãi. *Múa gươm rượu tiễn chưa tàn.* Cho gươm cho rượu lên khung. Và thế là bằng hữu khắp nơi đã thấy gửi đến cho mình, từ

mùa thu 82, và từ Placerville, những bản in cực kỳ công phu của Chinh Phụ Ngâm minh họa. Đọc sách. Viết. Trông coi việc nhà và con cái. Vẽ nữa. Đã xong Chinh Phụ Ngâm. Minh họa tiếp đến lịch sử kháng chiến Việt Nam. Đến bà Trưng bà Triệu. Đó là Trùng Dương hiện giờ ở Placerville. Với một giá vẽ dựng cạnh một cửa sổ nắng, một bàn viết dưới một ánh đèn xanh. Của một cô nhỏ đang chạy trên cánh đồng cỏ. Đến những chân trời mới.

Được mời định nghĩa thế nào là nghệ thuật, thiên tài vĩ cầm số một thế giới Yehudi Menuhin trả lời: “Đó là con đường anh đang đi, những bước chân anh không ngừng đi mãi trên con đường ấy và cái đích cuối cùng anh muốn đạt tới”. Cô nhỏ giữa cánh đồng đang nỗ lực làm thành sự thật cho phần đời còn lại của mình theo định nghĩa con đường và bước chân ấy của Menuhin. Trong định nghĩa ấy, Trùng Dương cách khuất vẫn là một Trùng Dương có mặt, Trùng Dương ở ngoài dòng sinh hoạt vẫn là Trùng Dương rực rỡ giữa dòng. Buổi tối, một màn trường kịch viết lại. Buổi sáng, bức hình Bà Triệu vừa xong. Buổi trưa, một cuốn sách đọc tiếp. Buổi chiều, một truyện ngắn cho một diễn đàn bạn. Giữa nội trợ, giữa củi lửa. Giữa chồng con, giữa việc nhà. Trong ngăn nắp, trong cách khuất, từ 8 năm ở Mỹ, tới mùa xuân này, một đời sống vẫn có. Mọi mặt, thật đấy. Và mỗi ngày, người phát thư Mỹ từ dưới chân đồi đi lên, mang đến cho 1131 Large Oak Dr., Placerville một lá thư xa, vẫn là đang từ từ đi lên một địa chỉ đích thực của văn học Việt Nam ngoài nước.

MT (1985)

(trích Chân Dung Mười Lăm Nhà Văn Nhà Thơ Việt Nam, Văn Khoa xuất bản 1985)

Trần Lê Hoa Tranh và Trùng Dương

Có rất nhiều chất phụ gia thực phẩm - phổ biến nhất là muối và bột ngọt - được sử dụng trong nấu ăn gia đình và các sản phẩm thương mại, để tăng hương vị, mùi, kết cấu, hình ảnh và độ bền của thực phẩm. Muối và bột ngọt đều chứa sodium, nhưng có một số điểm khác biệt.

Muối & bột ngọt

MUỐI

Muối được tạo ra từ các thành phần mang điện tích dương và âm gọi là ion. Tên gọi của muối thường bao gồm một kim loại (sodium - mang điện tích dương) và một phi-kim (chlorine - mang điện tích âm).

Các thành phần mang điện tích này được sắp xếp trong các tinh thể muối theo một mẫu lặp lại đều đặn. Mỗi sodium ion được bao quanh bởi 6 chloride ion và mỗi chloride ion được bao quanh bởi 6 sodium ion. Sự sắp xếp này tạo cho tinh thể một dạng “khối lập phương”. Nếu nhìn kỹ vào muối, bạn có thể thấy các tinh thể hình khối.

Sodium chloride rất phong phú. Nó được tìm thấy hòa tan trong các đại dương của Trái đất. Các mỏ khoáng sản muối, được gọi là halite hoặc đá muối (rock salt), được hình thành từ sự bay hơi và kết tinh của các biển cổ xưa.

Tùy thuộc vào nguồn gốc, muối có thể chứa nhiều khoáng chất vi lượng khác có thể làm cho nó có màu sắc khác nhau, chẳng hạn như muối màu hồng từ Pakistan. Muối cũng có thể được bổ sung sodium iodide để cải thiện sức khỏe.

Muối là thành phần thiết yếu trong nhiều kỹ thuật bảo quản thực phẩm truyền thống cho thịt (heo và cá), rau (kim chi, dưa cải và dưa chua) và sữa (cheese và bơ).

Muối được coi là một chất tạo hương vị, có thể làm dịu vị đắng và tăng cường vị ngọt, chua và umami (vị ngon).

BỘT NGỌT HAY MONOSODIUM GLUTAMATE

Monosodium glutamate (MSG) cũng là một loại muối. Glutamate là dạng mang điện âm của glutamic acid.

Bột ngọt thương mại không được chiết xuất từ môi trường tự nhiên mà được sản xuất bằng tiến trình lên men vi khuẩn. Glucose được chuyển đổi thành glutamic acid, sau đó được thêm sodium hydroxide để tạo thành MSG (và nước).

MSG được bán dưới dạng tinh thể, nhưng chúng có hình dạng lăng trụ dài thay vì hình khối của sodium chloride.

MUỐI VÀ BỘT NGỌT VỚI SỨC KHỎE

Muối ăn và bột ngọt đều chứa sodium, nhưng với tỷ lệ khác nhau: muối ăn có khoảng 40% sodium, so với chỉ 14% trong bột ngọt.

Ăn quá nhiều sodium đã được biết là không tốt cho sức khỏe. Còn về bột ngọt, bất chấp nhiều thập niên bị báo chí chỉ trích, nó được coi là an toàn để tiêu thụ. Một số người khi nêm nếm thức ăn đã dùng bột ngọt nhiều hơn là dùng muối.

Người báo thù

ANTON CHEKOV
HỒNG ĐĂNG lược dịch

Ngay sau khi bắt quả tang vợ mình đang mần ăn với thằng bồ nhí. Fyodor Fyodorovitch Sigaev tới tiệm bán súng Schmuck & Co.'s, mua một khẩu súng lục rulô. Mặt anh đầy phần nộ, đau buồn và dút khoát.

“Tôi biết phải làm gì”, anh nghĩ.

“Nề nếp của gia đình đã bị xúc phạm, mặt mũi mình bị bôi tro trét trấu, điều xấu xa đã chiến thắng, cho nên, là một công dân, là người chồng có danh dự, tôi phải báo thù.

“Đầu tiên, tôi bắn con vợ hư đốn, và thằng bồ của nó, rồi tới tôi.”

Dù anh chưa lựa được khẩu súng rulô nào hoặc giết ai mà trong đầu đã tưởng tượng ra 3 xác chết đầm máu, sọ vỡ, óc văng tứ tung, đám đông lao xào, há hốc nhìn các người xét nghiệm tử thi...

Anh hình dung ra nỗi kinh hoàng của công chúng, nỗi khổ của con vợ phản bội, mẹ đàn bà cam tâm phá nát kỷ cương gia đình.

Ông bán hàng, tướng nhỏ con, lanh lợi với bụng bự, gi lê trắng, bày ra các khẩu súng lục, đôi chân nhón lên, toe miệng cười câu tài.

- Dạ! Xin khuyên ông, nên mua khẩu súng lục tuyệt hảo này của hãng Smith & Wesson, loại tốt nhất, với cần kéo đạn, hạ thủ trong vòng 600 bước. Thưa ông, hãy nhìn vào cái đẹp hoàn chỉnh của nó. Hề hề! Đây là kiểu thời trang nhất. Mỗi ngày chúng tôi bán

ra hàng tá cho tụi trộm cướp và các người yêu thích, súng thật chính xác, trúng đích rất xa, nổ 1 viên là giết luôn con vợ đang đề thằng bồ của nó, còn tự tử! Dạ thưa ông, tui không biết súng nào tốt hơn nó. Người bán hàng lên cò, thổi vô ổ đạn, nhắm đích, bắn, và thở một hơi nhẹ. Nhìn khuôn mặt thích thú của ông ta, giống như ông ta sẵn sàng chơi 1 phát vô đầu nếu có trong tay khẩu súng lục tuyệt hảo Smith & Wesson này.

- Nhiều vậy?

Sigaev hỏi.

- 45 rúp (Đơn vị tiền Nga) thưa ông.

- Mm! Hơi mắc!

- Như vậy thì... Tôi xin giới thiệu kiểu khác, rẻ tiền hơn. Dạ mời ông xem, chúng tôi có mọi thứ, mọi giá ... Dạ! Chẳng hạn như, đây! Khẩu súng lục hãng Lefaucheur, giá chỉ 18 rúp à! Nhưng ...

Ông bán hàng cau mày khinh thường

- ... Ông ơi! Đây là kiểu cũ. Chỉ có mấy bà từng từng hoặc dở hơi mới mua, vì dùng để tự tử hoặc bắn con vợ của bồ nhí mình bằng khẩu súng lục Lefaucheur được coi là tệ hại nhất bây giờ.

Ông búng tay.

- Smith & Wesson là ngon nhất.

- Ủa! Tôi đâu muốn tự

tử hoặc giết ai.

Sigaev nói xạo.

- Tôi mua để mang về nhà ở quê... Hừ mấy thằng trộm mà.

- Dạ! Chuyện đó không phải của tụi này...

Ông bán hàng cười kín đáo.

- ... Nếu xài súng cho mỗi chuyện khác nhau... Thưa ông! Chắc tiệm tôi đóng cửa từ khuya rồi.

Ông ngẩng mặt.

- Để hù hè mấy thằng trộm, thì khẩu Lefaucheur không hẳn được! Vì nó nổ lệt đệt, giống như nghẹt đạn. Tôi đề nghị nên xài Mortimer, khẩu súng dành để đấu tay đôi.

"Hay là mình chơi tay đôi với nó!"

Ý đó thoáng qua đầu Sigaev.

"Không được! Vậy thì nó vinh dự quá! Thằng thú vật đó phải bị giết như một con chó."

Ông bán hàng vẫn mỉm cười, bày ra trước mặt mấy khẩu súng lục khác, nhưng Smith & Wesson vẫn là khẩu súng ấn tượng nhất. Sigaev lấy một khẩu kiểu đó, ngáy người nhìn và chìm vào suy nghĩ.

... Anh tưởng tượng sẽ bắn bay não của tụi nó, máu tủa ra đầy tấm thảm và sàn gỗ, hình ảnh cặp chân co giật của mẹ vợ lằng lằng trong cơn hấp hối... Nhưng, bấy nhiêu cũng chưa đủ

cho sự phần nộ của anh. Hình ảnh của máu mẹ, khóc lóc, và kinh hoàng vẫn chưa vừa lòng mình. Anh phải nghĩ tới điều gì đó kinh khiếp hơn.

"Tôi biết! Tôi sẽ giết nó rồi tự tử..."

Anh nghĩ.

"... Không! Hãy để mẹ ta sống. Để mẹ còm cõi, với nỗi nhức nhối của lương tâm với khinh rẻ của mọi người chung quanh. Người nhạy cảm như mẹ, những điều đó sẽ đau đớn hơn là chết."

Rồi anh tưởng tượng ra đám tang của mình: Anh, người chồng bị thương, nằm trong quan tài với nụ cười nhẹ trên môi, mẹ vợ trác nết thì mặt tái ngắt vì ân hận. Léo đéo theo sau quan tài là mẹ đàn bà dối gian, không còn chỗ nào để tránh được những ánh mắt khinh bỉ của đám đông đổ vào mặt mình.

- À! Thưa ông, tôi biết ông khoái khẩu Smith & Wesson.

Ông bán hàng chui vô suy nghĩ của anh.

- Nếu ông thích, được! Tôi bớt cho 5 rúp... Nhưng tôi có mấy loại khác, rẻ hơn.

Ông ta quay lại, và lấy cả tá hộp súng lục từ trên kệ, đặt xuống quầy.

- Thưa ông, Đây! Giá 30 rúp. Quá rẻ! Đặc biệt khi tỉ giá hối đoái sút giảm đáng kể và thuế nhập cảng tăng... Thưa

ông! Như vậy chỉ có dân giàu mới có tiền mua súng, chả còn gì cho người nghèo, ngoài mấy khẩu súng xưa và diêm quẹt, nhưng súng xưa là điều khốn khổ, vì anh có thể nhắm bắn mẹ vợ và tự bắn vô vai mình cùng một lúc! Cả 2 chết lần quay.

Sigaev bỗng tiếc nuối vì mình chết, vậy là đâu có thấy những đau đớn của mẹ vợ phản bội. Sự trả thù chỉ giá trị khi mình thưởng thức kết quả của nó. Không! Đâu được gì khi anh nằm ngay đơ trong quan tài, không biết gì hết.

"Hay là mình nên..."

Anh cân nhắc.

"... Giết thằng đó, tôi coi đám tang của nó, rồi tự tử. Bậy! Họ sẽ tóm mình trước khi đám tang, và lấy khẩu súng... Vậy thì giết chả, mẹ kia còn sống và mình... Sẽ không tự tử, nhưng bị tóm. Không sao, vẫn còn thì giờ để tự tử."

"Bị bắt rất có lợi, khi bị điều tra, tôi sẽ có cơ hội khai hết với nhà chức trách và công chúng những điều bẩn thỉu mà mẹ vợ trác nết đã làm, vì nếu tôi tự tử, thì với cái tính lão khoét và vô liêm sỉ, mẹ vợ sẽ đổ hết lỗi lầm vô đầu tôi... Nếu tôi còn sống, thì..."

Một phút sau anh nghĩ.

"Đúng! Nếu tự tử tôi sẽ bị đổ lỗi là ghen tuông nhỏ nhen... Ủa? Tại sao

tôi phải tự tử? Đó là một điều, và điều khác, tự bắn mình là hèn! Cho nên, tôi sẽ giết thằng đó, để mẹ sống, và ra tòa. Tôi sẽ bị xử, con vợ sẽ ra làm nhân chứng... Tôi có thể tưởng tượng ra cảnh mẹ bối rối, và hổ thẹn khi bị luật sư của tôi chất vấn, với phiên tòa, báo chí và công chúng đứng về phía tôi”

Khi Sigaev đang cân nhắc, ông bán hàng bày súng ra và nói với khách hàng.

- Đây là hàng mới của Anh, vừa nhận được.

Ông lầm bầm.

- Nhưng! Tôi khuyên ông, tất cả đều mờ nhạt đối với Smith & Wesson. Mấy ngày trước, chắc ông đã đọc, một sĩ quan mua khẩu Smith & Wesson ở tiệm này. Ông bắn thằng tình địch của cô vợ, ông tin không? Viên đạn xuyên qua chả, lưng mẹ cái đèn, xuyên tới piano, dội ngược lại, giết chết con chó cưng và làm bị thương cô vợ. Một kỷ lục tuyệt vời đã thổi phồng tiếng tăm của công ty chúng tôi, ông sĩ quan đang bị bắt, lãnh án khổ sai. Thứ nhất, luật hình sự của

chúng ta quá lỗi thời, và thứ nhì, thưa ông! Tình cảm của phiên tòa lúc nào cũng bênh vực cha người tình. Tại sao? Dạ thưa ông! Rất đơn giản. Chánh Án, Bồi Thẩm Đoàn, Công Tố Viên và luật sư bào chữa cũng đang lẹo tẹo với mấy con vợ của người khác, tổng thằng chồng vô tù làm họ khoái hơn, vì sẽ bớt đi 1 ông chồng ở xứ Nga. Xã hội sẽ hài lòng nếu nhà nước tổng cổ hết mấy thằng chồng tới đảo lưu đầy Sakhalin. Ô! Xin thưa, ông không biết tôi khoái nhìn đạo lý suy đồi ngày hôm nay tới cỡ nào. Lấy vợ người ta, ngày nay cũng thường tình như hút thuốc và đọc sách của kẻ khác. Hằng năm doanh thu của tụi tôi càng tẻ đi, nhưng không có nghĩa là mấy bà vợ ngoan ngoãn, trung thành với chồng hơn...

Ông bán hàng cười khan.

-... Cho nên! Mấy ông chồng đành cam chịu mẹ vợ mình và sợ án chung thân.

Ông bán hàng nhìn chung quanh, thì thầm.

- Vậy là lỗi của ai? Thưa

ông! Đâu phải của nhà nước... Đi lưu đầy tới Sakhalin như một con heo cũng không nghĩa lý gì.

Ông lên giọng.

- Nếu tôi bị lưu đầy khổ sai, thì lại tạo dịp may cho con vợ lằng lộn lừa thằng chồng thứ 2, lấy thằng chồng thứ 3. Coi như mẹ ta chiến thắng... Nên tôi để nó sống, tôi sẽ không tự tử, còn thằng cha kia, tôi cho sống luôn. Tôi phải nghĩ ra cách nào đó có lý và hiệu quả hơn, tôi sẽ trừng phạt tụi nó bằng sự khinh rẻ của mình, chơi luôn chuyện ly dị, và làm lớn chuyện.”

Ông bán hàng lấy thêm một ít súng lục.

- Đây là mấy loại súng của hãng khác.

Nhưng...

Sau khi nghe những gì ông bán hàng nói nãy giờ, thì một khẩu súng lục không còn tác dụng gì nữa với Sigaev.

Nhưng ông bán hàng vẫn vui vẻ bày ra mọi thứ súng trên quầy hàng, trước mặt anh.

Anh! Người chồng bị cấm sừng bắt đầu cảm thấy xấu hổ vì ông bán

hàng đã chào mời, bày hàng, quảng cáo quá nhiều mà không bán được gì.

Sigaev ngượng ngùng lầm bầm.

- Được! Trong trường hợp này, tôi sẽ coi lại... Và nhờ người tôi...

Anh không thấy phản ứng khó chịu trên gương mặt ông bán hàng, nhưng để xoa dịu tình hình mua bán trật vuột này, anh quyết định nên mua một thứ gì đó. Nhưng mua gì? Anh nhìn một vòng trên tường của tiệm bán súng, tìm thứ gì rẻ rẻ và mắt anh ngừng lại cái lưới màu xanh treo gần cửa.

- Cái gì vậy?

- À! Cái lưới bắt chim cú.

- Nhiều vậy?

- Thưa ông, 8 rúp.

- Gợi lại cho tôi.

Người chồng bị con vợ cấm sừng trả 8 rúp, lấy cái lưới, bước ra khỏi tiệm.

“Khỏi có chuyện mua súng, càng không giết vợ... không nên trả thù... Quên đi.”

ANTON CHEKOV

HĐ lược dịch

giữ trẻ ...
share phòng ...
sang tiệm ...
tim thơ ...

cái gì cũng có, mà
sao thiếu món
chuột rang muối
vậy ta?

tre

PHƯƠNG TIỆN TIM KIẾM TỐT NHẤT...

Mời bạn ghé thăm Facebook của Trẻ

Tre Magazine

nơi bạn có thể đọc bài, xem tranh
biếm họa, bình luận, đối thoại với
các độc giả khác...

Tre Magazine

TIỂU TỬ

Tô cháo huyết

Xe cháo huyết của bà xẩm đỏ nằm trên vỉa hè phía đối diện với rạp hát Casino Đakao, gần trụ đèn xanh đèn đỏ. Thành ra khi đi về hướng Gia Định, gặp đèn đỏ, ngừng xe lại là thấy nó ngay ở bên tay mặt.

Hồi mới “giải phóng”, còn chút đỉnh tiền, chiều đi làm về tôi hay tập vô đó “làm” một tô cháo huyết có kèm theo một đĩa giò-cháo-quẩy cắt khoanh. Không biết có phải tại vì buổi trưa ăn không đủ no thành ra chiều nghe đói sớm hay sao, mà lúc nào tôi cũng thấy cháo huyết của bà xẩm đỏ thật là ngon!

Cháo nấu nhừ, huyết cắt vuông thành từng miếng vừa vụn nhỏ để được nằm gọn trong lòng cái muỗng nhôm. Múc một muỗng vừa có cháo vừa có huyết đưa lên môi thổi cho bớt nóng trước khi cho vào miệng, mà nghe thơm phức làm chảy nước miếng. Còn giò-cháo-quẩy cho vào cháo, dù đã được cắt khoanh, nhưng vẫn giữ nguyên cái giòn của nó. Cái “béo” của giò-cháo-quẩy làm cho cái

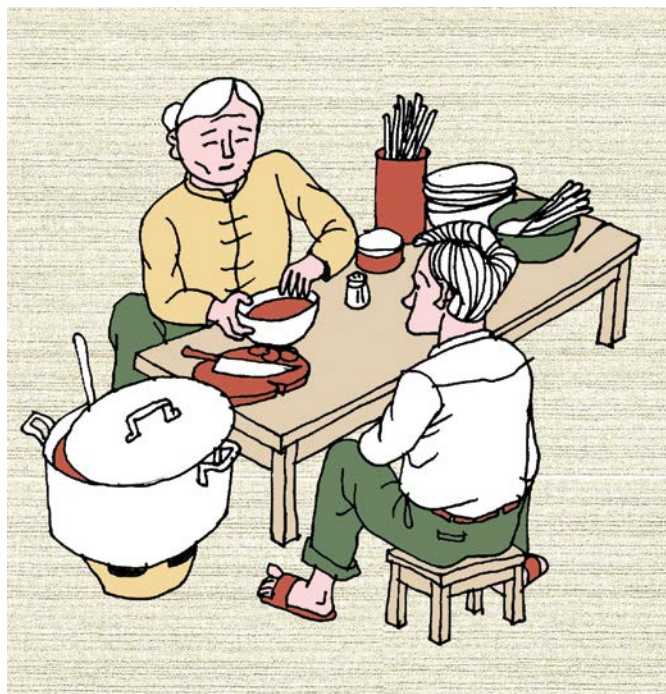
“bùi” của cháo càng thêm đậm đà, và cái “giòn” của giò-cháo-quẩy thì thật “ăn rơ” với cái mềm mềm cứng cứng của huyết.

Lâu lâu, nhai nhằm một sợi gừng làm nong lên trong miệng, ngon không chê được! Bà xẩm gọi tôi bằng “thầy Hai”. Sau “giải phóng”, từ ngữ cũng đã được đổi thay – cho nó hợp với... tác phong cách mạng – không còn gọi “ông A, bà B” gì nữa. Không còn xưng hô “thầy X, cô Y” gì nữa. Mọi giai tầng xã hội đều được xóa bỏ, mọi chênh lệch tuổi tác hầu như được san bằng.

Trong... “xã giao thường thức”, để gọi nhau, người ta chỉ còn dùng có hai từ “anh” và “chị”, vừa ngắn

gọn lại vừa... bình đẳng nữa! Thành ra thấy được sử dụng rất thoải mái và... xả láng! (Một hôm, một thằng bé cỡ tuổi cháu tôi đã gọi tôi bằng “anh”... ngon lành! Có lẽ trong lòng nó cũng khoái được trịch thượng như vậy. Bởi vì nó biết “thằng chả không làm gì mình được”! Đổi đời... sướng ở chỗ đó!).

Vậy mà bà xẩm vẫn gọi tôi bằng “thầy Hai”, thản nhiên không ngượng nghịu gì hết! Có lẽ tại thói quen. Cũng như tôi vẫn gọi bà bằng “thím xẩm” chứ không là ... “chị xẩm” với tiếng “chị” rất... thời trang từ ngữ! Mặc dù bây giờ người ta hay nghi ngờ, dè dặt, bà xẩm, đối với tôi, vẫn nói chuyện một cách thật tình cởi mở:

BẢO HUÂN

– Tôi nhớ hồi trước thím đâu có cái xe cháo huyết này.

– Thầy Hai nói đúng đó. Hồi trước là cái tiệm. Nó nằm sau lưng tôi nè. Hồi đó buôn bán khá lắm, thầy Hai à. Tiệm có 4, 5 cái bàn lận.

– Tôi biết mà. Hồi đó, lâu lâu tôi có chở vợ con lại đây ăn. Tôi ở bên Gia Định, gần xit hè.

– Ủa! Mà hồi đó thầy làm việc ở đâu vậy?

– Tôi làm trong ngân hàng ở Chợ Cũ. Lái xe đi về trên đường này nên mới biết tiệm của thím đó chớ.

– “Giải phóng” rồi thầy cũng còn làm việc ở sở cũ hả?

– Đâu có! Máy ổng đổi tôi xuống làm việc ở nhà máy ve chai Khánh Hội.

– Cha... Xa quá há! Đạp xe chắc mệt hả thầy Hai? Bây giờ ai cũng đi xe đạp hết rồi.

– Rồi cũng quen hà. Ủa? Mà tại sao thím dẹp tiệm đi?

– Thời buổi khó khăn mà thầy Hai. Giữ chi cái tiệm cho họ để ý. Làm ăn nhỏ nhỏ thôi. Như thiên hạ vậy mà.

– Rồi mấy đứa con thím đâu? Tôi nhớ hồi đó trong tiệm có mấy đứa...

– Đi hết rồi. Đi trước “giải phóng”.

– Sao thím không đi?

– Thầy Hai nghĩ coi. Tôi già rồi. Không biết tiếng, không biết chữ. Đi đâu?

Còn mỗ mả chồng tôi, mỗ mả ông già bà già ở đây mà đi đâu? Còn thầy? Sao thầy không đi?

– Tôi kẹt!

Lâu lâu ăn cháo huyết của bà xẩm được một thời gian thì đổi tiền. Tôi... trở tay không kịp. Vậy là kẹt cứng. Có khi cả tháng không dư được một đồng. Lấy gì ăn cháo huyết? Để tránh... thấy hàng cháo huyết, mới đầu tôi thay đổi lộ trình. Tôi đi ngã cầu sắt, vòng qua chợ Bà Chiểu, xa hơn, hơi hơn (vì đi ngang chợ cá) một hơn. Được mấy tuần, tôi bỗng nảy ra một sáng kiến (Nhà Nước đã chẳng dạy: “Ta phải luôn luôn phát huy sáng kiến” à?). Đó là vẫn đạp xe theo lộ trình cũ. Nhưng khi đến cách đèn xanh đèn đỏ độ vài chục thước, tôi rà thắng, mắt nhìn đèn tuốt ở đằng xa. Nếu là đèn đỏ, tôi bóp thắng ngừng ngay, đợi. Nếu là đèn xanh, tôi cầm đầu phóng nhanh đi thẳng. Thật là... thích thú. Tôi phục... tôi quá chừng!

Chiều hôm đó, đi làm về, mặc dù bụng đói meo, tôi vẫn áp dụng sáng kiến “canh đèn để vọt” kể trên. Nhưng không hiểu sao đèn đang sáng bỗng bật đỏ ngang không qua đèn vàng, khi tôi chỉ còn cách nó có vài thước. Nếu tôi... nhắm mắt chạy luôn, chắc cũng không sao. Đằng này, “bản năng” của một người công dân tốt trong tôi... bóp thắng. Xe đạp lết bánh một khúc rồi

ngừng ngay trước xe cháo huyết! Tôi chống chân chờ, mắt nhìn đèn đâm đâm. Bỗng tôi nghe tiếng bà xẩm, giọng niềm nở:

– Thầy Hai! Thầy Hai à! Trời ơi sao đâu mắt biệt vậy? Vô ăn cháo đi! Tôi làm bộ giật mình rồi nhìn về phía bà, mỉm cười cho... lấy cớ:

– Thím mạnh hả?

Giọng của bà xẩm trở nên ân cần:

– Vô ăn cháo đi thầy Hai. Lâu quá mà...

– Tôi không có tiền! (Tôi đã nói như vậy – dám nói như vậy – một cách thẳng thừng và không chút ngượng nghịu!).

– Không có sao! Vô ăn đi! Chừng nào trả cũng được. Mình quen mà... Thầy Hai!

Tôi lại nhìn đèn đỏ. Sao nó không xanh cho rồi, để tôi có cớ mà hồi hã đạp đi, tránh được cái mùi thơm hấp dẫn của cháo huyết và tránh được lời mời rất thân tình của bà xẩm. Đèn vẫn đỏ! Như... cố tình đỏ lâu để tôi có thời gian “đấu tranh tư tưởng”: một bên là “cái đói”, kéo thêm “cái thèm”, còn một bên là “cái xấu hổ” của một người chưa quen ăn chịu.

Tiếng bà xẩm vang lên:

– Thầy Hai đừng ngại mà... Vô ăn đi rồi mai mới trả. Không có sao! Lần này, “cái đói” cộng thêm “cái thèm” đã thắng. Tôi nuốt nước miếng, bước xuống xe đạp thì đèn bật xanh. Nhưng trễ rồi.

Thằng người hạ cấp trong tôi không còn đếm xỉa gì đến đèn xanh đèn đỏ. Nó chỉ còn thấy có tô cháo huyết! Nó dẫn xe đạp lên lề khóa xe cẩn thận rồi nó bước lại ngồi lên ghế đầu trước mặt bà xẩm. Nó còn mỉm cười chào bà một cách rất tự nhiên, không có vẻ gì của một người sắp sửa ăn chịu. Bà xẩm hỏi:

– Sao lâu quá không thấy thầy Hai vậy?

Nó nói dóc một cách... gọn ơ:

– Tôi mắc về dưới tỉnh.

– Bà con ở dưới cũng mạnh hết hả?

– Dạ, mạnh.

Bà xẩm múc cháo, rắc tiêu, rồi đẩy tô cháo đến trước mặt nó:

– Thầy Hai cứ ăn đi. Chừng nào có tiền trả cũng được, đừng lo!

Nó nuốt nước miếng, cầm muỗng múc cháo lên đồ cháo xuống cho mau nguội mà mặt mày hớn hỏ. Rồi nó nhắm mắt, hít từng hơi dài mùi thơm mới mẻ, coi giống như một thằng ghiền...

Giọng bà xẩm ôn tồn:

– Thời buổi bây giờ, đâu phải ai cũng còn tiền đâu thầy Hai. Hồi trước, làm ăn dễ, có đồng ra đồng vô. Bây giờ, càng ngày càng khó khăn, ai cũng chăm bẵm hết. Ngừng một chút rồi tiếp:

– Chỗ quen biết, tôi nói thiệt. Thầy Hai cứ tới ăn tự nhiên, đừng ngại. Chừng nào thầy Hai trả cũng được hết. Mình với

nhau mà... Phải thông cảm với nhau chứ! Thấy Hai hiểu tôi không?

Đến đây, bỗng thằng người hạ cấp trong tôi biến đâu mất! Để lại tôi ngượng nghịu cúi đầu nhìn tô cháo, chỉ nói lí nhí được có mấy tiếng “Cám ơn thím. Dạ...”, rồi nín thinh.

Tô cháo trước mắt tôi bỗng như to hơn, đầy hơn, đậm đà hơn...

Tôi thấy nó như vậy, và chỉ phải như vậy nó mới tương xứng với lòng tốt của bà xẩm. Và lần này, tôi có cảm tưởng như tôi ăn tô cháo đó chẳng bao giờ cho hết! Tôi cúi đầu húp được vài muỗng thì bà xẩm đẩy tới một đĩa giò-cháo-quẩy. Tôi vội xua tay:

– Không! Không! Tôi không ăn giò-cháo-quẩy đâu thím!

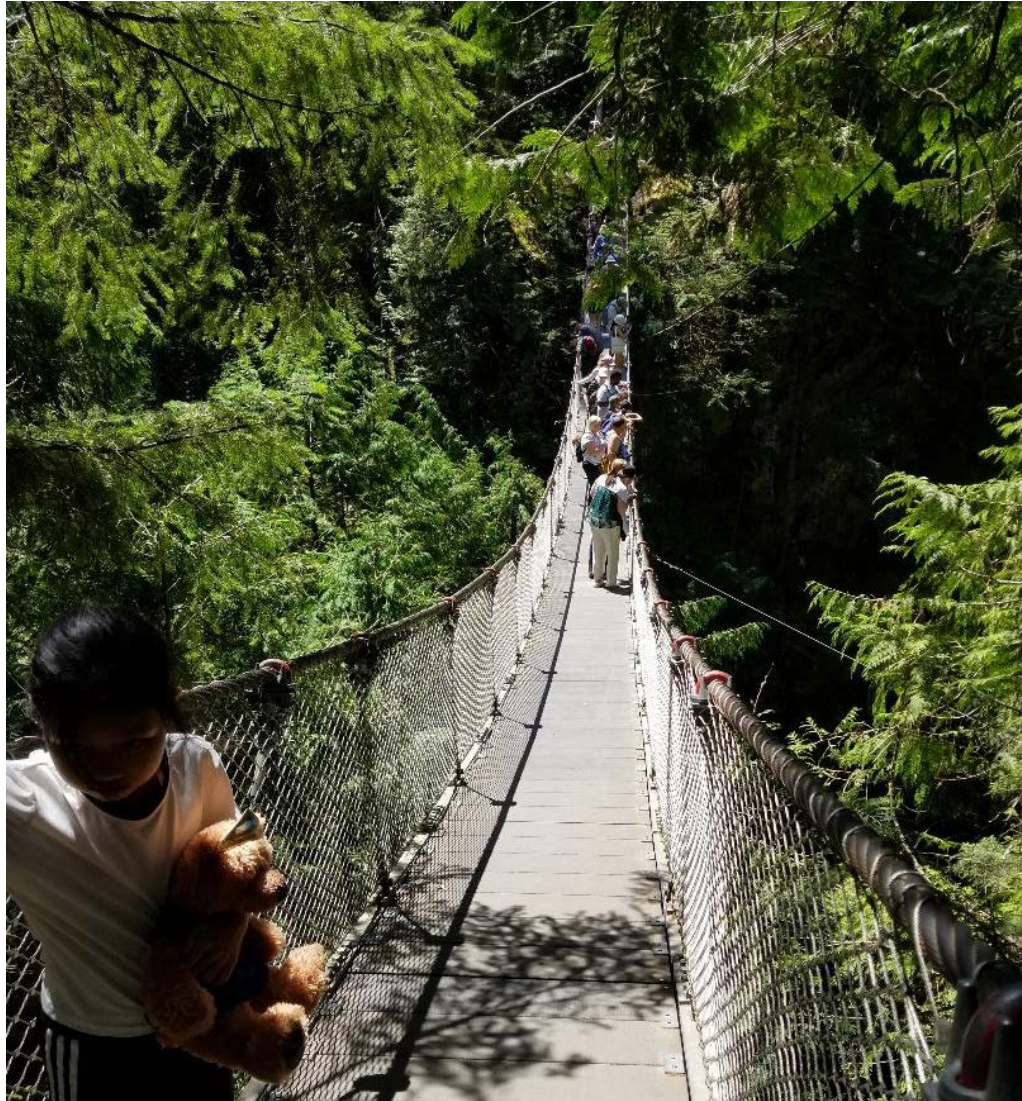
– Không phải đâu. Đây là tôi cho thầy Hai mà! Không tính tiền!

Tôi ngược lên nhìn bà xẩm, dò xét. Bà nhìn tôi, hiền hòa, gật đầu nhẹ nhẹ như để nói “Thiệt mà! Ăn đi!”.

Miếng cháo tôi đang nuốt bỗng nghe như bị nghẹn ngang ở cổ họng, làm tôi ứa nước mắt...

Tôi không dám nhìn bà xẩm nữa. Tôi nhìn tô đang cúi đầu húp từng muỗng cháo, trịnh trọng như trong đời tôi lần đầu tiên tôi được ăn món này, món cháo huyết đậm tình người của bà xẩm Đakao...

TT

Cầu treo Lynn Canyon

Công viên - hẻm vực Lynn Canyon

TIỂU LỤC THÂN PHONG
(bài và hình)
GEORGIA, USA

Tôi đến Lynn Canyon vào những ngày cuối hạ, nhiệt độ bên ngoài lên đến 90 độ F nhưng ở đây chỉ chừng 65-70 độ F, phải nói là rất mát mẻ, trong lành. Hẻm vực Lynn Canyon không vĩ đại như hẻm vực Canyon của Nevada nhưng cũng đủ hùng vĩ để mình cảm thấy con người nhỏ bé như con sâu cái kiến.

Có một sự khác biệt lớn là hẻm vực Canyon – Nevada giống cảnh tượng trên sao hỏa, toàn đất đá sa mạc nóng bỏng và khô cằn, còn hẻm vực Lynn Canyon thì xanh mượt mát mắt, cây cối tốt tươi, hệ sinh thái động thực vật phong phú, khí hậu trong lành mát mẻ.

Hẻm vực Lynn Canyon còn gọi là công viên Lynn Canyon nằm ở phía Bắc của Vancouver

thuộc British-Columbia, Canada. Công viên mở cửa từ năm 1912, hiện nay diện tích lên đến 617 mẫu Anh. Thuở xa xưa vùng đất này thuộc về thổ dân địa phương Tsleil – waututh và họ gọi hẻm vực là Kwa-Hul- Cha. Sau khi người da trắng đến đây khai thác gỗ, lâm sản ... họ đã đổi tên vùng đất này bằng tên của một kỹ sư người Anh là ông John Linn. Cái tên Linn bị viết sai ra Lynn nhưng dần dần quen thuộc và phổ biến rộng rãi. Kế đó một vị kỹ sư kiêm kiến trúc sư tên là C.H. Vogel đã thiết kế và xây dựng cầu treo Lynn Canyon bắc qua hẻm vực này, ban đầu cầu treo thu lệ phí nhưng sau đó hoàn toàn miễn phí cho dân cư và du khách.

Cầu treo đứng giữa trời, bên dưới vực sâu thăm thẳm, dòng suối chảy róc rách, những cây tuyết tùng, cù tùng, vân sam, cần độc ... cao to hàng trăm mét ấy vậy mà nhìn xuống thấy chúng nhỏ như cây trên sa bàn của viện bảo tàng. Không biết cầu treo tải trọng bao nhiêu vì không thấy bảng thông báo giới hạn số người. Trên cầu thiên hạ đông đảo, kẻ đứng ngắm cảnh, người chụp hình, quay phim, live stream khoe mạng xã hội và cũng có nhiều

cặp tình nhân nắm tay thể thốt hoặc hôn nhau.

Trước khi qua cầu treo, mọi người ghé thăm Lynn Canyon Ecology Centre trước, vì nó nằm ở điểm đầu của con đường mòn Baden-Powell. Con đường này dẫn mọi người qua cầu treo và đi sâu vào công viên. Lynn Canyon Ecology trưng bày, triển lãm lịch sử tự nhiên, địa chất, môi trường sinh thái, động – thực vật của khu vực Lynn Canyon. Trung tâm này mở cửa từ 1971 đến nay, hoàn toàn miễn phí. Trung tâm hoạt động rất tích cực và năng nổ, tùy mỗi tháng mà có chủ đề khác nhau. Ở đây có hướng dẫn giải thích, có chiếu phim theo chủ đề như: Đời sống rừng ôn đới, Nông nghiệp, chim, thú, bướm... Trung tâm này mở ra nhằm nâng cao hiểu biết về tự nhiên, về môi trường sinh thái cho mọi người. Đặc biệt các trường phổ thông thường tổ chức cho các em học sinh đến xem và tìm hiểu ở đây. Ngày tôi ghé thăm cũng thấy những em nhỏ được các giáo viên dẫn đến đây thăm thú và đi bộ trong rừng.

Công viên Lynn Canyon đẹp và mát mẻ vô cùng, dù bên ngoài trời mùa hè rất nóng. Dòng suối trong veo, nước lạnh như ly trà đá. Men theo đường mòn đi đến tận đầu nguồn thì gặp một con thác, nước đổ xuống

Hồ nước thiên nhiên ở Lynn Canyon

hàng triệu năm đã khoét nên đá thành một cái hồ thiên nhiên, nước xanh biếc như ngọc bích. Du khách tha hồ tắm, bơi lội, nhảy thác ... Người nào không chịu nổi nước lạnh thì lên bờ nằm phơi nắng. Nước chảy từ thác xuống suối đã bào mòn đá núi hai bên bờ tạo thành một bãi đá khổng lồ chạy dài dọc theo hẻm vực.

Vô số đá cuội với những hình hài khác nhau, khá nhiều bạn trẻ chơi xếp chồng đá theo kiểu người Tây Tạng chất đá thành những stupa.

Công viên Lynn Canyon lớn nhất vùng British Columbia, ở đây có những loài thực vật đặc trưng của rừng ôn đới như: Thông, cù tùng, vân

sam, tuyết tùng, cần độc ... những tán rừng che mát cả hẻm vực, những thân cây to lớn mấy người ôm. Những con đường mòn quanh quất đi hoài không đến điểm cuối, có lẽ nhờ không khí mát mẻ nên người đi chơi không bị mất sức.

Để đi đến Lynn Canyon có nhiều lựa chọn và rất dễ dàng. Bạn có thể tự lái xe, chỉ chừng 30 phút từ trung tâm Vancouver. Hoặc là đi xe bus, xe bus vào đến tận cổng vào của công viên. Còn nếu như bạn muốn tiện lợi và để được tiết kiệm thì mua tour đi theo đoàn, vừa rẻ vừa được thăm thú nhiều địa điểm hơn.

Đất trời Bắc Mỹ thanh thang, thiên nhiên nhiều cảnh đẹp và kỳ quan, khí hậu mát mẻ, mỗi mùa có vẻ đẹp khác nhau ... Công viên – hẻm vực Lynn Canyon là một nơi tiêu biểu vậy.

TLTP
VANCOUVER, 0724

Xếp
chồng
đá dạng
stupa

Mùa tháng Chín

ĐÀO THỊ THANH TUYỀN
SÀI GÒN, VN

Còn bên ngoài, qua khung kính tôi cảm giác mặt sông ngày nào cũng chùng ấy chiếc tàu, luôn đứng yên. Mọi thứ đều tương đối, cái nhìn và cảm nghĩ của tôi chỉ thấy một cách tương đối bởi tôi đâu có lúc nào cũng nhìn ra sông. Cái tĩnh đậm nét ngay cả dòng nước cũng chỉ là một bột màu chạy dài và hàng lá xanh dày bờ bên kia như có bàn tay cắt tĩa thẳng đều tấm tắp làm nên đường biên phân chia mặt sông và bầu trời.

Hàng ngày, vào đúng một giờ cố định, có tiếng nói to, ồn ào của mấy chị lao công lau hành lang hay dọn rác. Thỉnh thoảng có tiếng bước chân ai đó đi ra từ thang máy và nhanh chóng trả lại sự yên ắng sau tiếng mở khóa, đóng cửa.

Còn bên ngoài, qua khung kính tôi cảm giác mặt sông ngày nào cũng chùng ấy chiếc tàu, luôn đứng yên. Mọi thứ đều tương đối, cái nhìn và cảm nghĩ của tôi chỉ thấy một cách tương đối bởi tôi đâu có lúc nào cũng nhìn ra sông. Cái tĩnh đậm nét ngay cả dòng nước cũng chỉ là một bột màu chạy dài và hàng lá xanh dày bờ bên kia như có bàn tay cắt tĩa thẳng đều tấm tắp làm nên đường biên phân chia mặt sông và bầu trời.

Tuy nhiên có lúc quanh tôi là những âm thanh của gió. Gió âm ào, vội vã. Tôi tưởng tượng nó lồng lên, gào rú, giăng xé, xoay tròn cuốn mọi thứ trên đường đi kèm theo tiếng hú, cùng những tiếng động mà nó quét qua như loạt tiếng mái tôn lập

xập, tiếng va chạm, cọ xát của vật với vật. Một tấm bìa carton - là rác, tung lên giữa khoảng không, lượn lơ, bổng lên rồi hạ xuống, rồi trôi sang một phía khác, trước khi tiếp đất nó còn bị gió vờn nhiều vòng nữa... Màu trời sậm lại chia thành hai phần. Phía trên màn mây xám đen đầy đe dọa và bên dưới sông nấn nín chút màu xanh nhạt mỏng mảnh, yếu ớt. Có một chiếc tàu khá lớn đang ở thật xa, dấu chỉ nhận ra nó là những chấm sáng đèn nổi rõ. Tôi không biết tàu đang về, đang đi hay neo đậu mà lên đèn sớm vậy, hay vì sắp mưa? Và rồi rất nhanh, cơn mưa chiều trắng xóa che kín hết mọi thứ, sông cũng chẳng còn nói chi những chiếc tàu.

Sông chìm trong màn mưa nhưng là bức tranh “động” với tiếng mưa rơi đều. Nếu mạch viết còn, tiếng gõ phím lách chách của tôi cùng với âm mưa làm nên giai điệu có tiếng của bộ gõ nổi lên khi nhanh, dồn dập, lúc dứt quãng trên âm giai rì rào của nước phụ thuộc vào mạch suy nghĩ của tôi.

Tôi đứng lên và ngắm mưa. Mưa tháng Chín có khi ngày hai đợt sáng chiều, có khi chỉ buổi chiều, đôi lúc làm nên 4 mùa trong một ngày trên mặt sông. Mưa Sài Gòn thường không ề ề dai dẳng mà ào tuôn xối xả rồi dứt nhanh. Cảm giác mưa đến và đi cũng vội. Nhưng có hôm, mưa râm rỉ kéo dài từ chiều đến tối khiến bức tranh

sông của tôi tuyền một màu xám chán ngắt.

Và, tuyệt vời nhất là sau mưa. Hôm nào mưa sớm, sau mưa nắng chiều vàng màu dịu mắt nhưng đẹp lung linh. Có hôm mưa trễ, sau đó nổi rõ lấm chấm sáng đèn trong những ô cửa tòa nhà trước mặt. Có hôm mưa sớm, đến đi nhanh để lại bầu trời đen trong vào buổi tối, những chiếc tàu trên sông lên đèn từ hồi nào làm thành đường viền lấp lánh của những viên kim cương. Tuyệt vời hơn, trăng hiện ra bắt đầu từ màu vàng, lên cao dần thành màu sáng trắng và lặng lẽ chậm trôi về mặt bên kia cao ốc mà tôi chưa bao giờ ngắm lúc nó tàn trên hè phố...

Kìa, như có ai vừa vén tấm màn mưa cho bức tranh sông rõ dần. Trời xanh trở lại nhanh. Vài chiếc tàu lớn đang về và rời đi. Có tiếng còi hú thật dài. Như chưa hề có một cơn mưa sầm sập trước đó...

2

Một chiều tôi có việc ra khỏi nhà. Trời đẹp và nắng thật nhạt vừa đủ cho tôi bỏ lại cây dù vì nghĩ không cần đến nó. Và cho đến lúc mưa ầm ào kéo đến thì tôi đã ngồi ở một nơi an toàn để làm vài ba công việc. Mưa kéo dài hay tôi giải quyết mọi thứ nhanh quá khiến sốt ruột vì phải ngồi đợi mưa lâu. Lại thấy hối hận vì mình

không đem theo dù, trong trường hợp này nó là vật cho tôi nương vào để có thể thả bộ trên vỉa hè; còn nữa, đó là cảm giác thật sự được sống chậm. Tôi đã bỏ qua mất một cơ hội trong cuộc sống dù chậm đến đâu cũng thấy nhanh, ăn sáng chưa xong đã nghĩ đến ăn trưa rồi chiều ăn gì...

Đội mưa luôn mang tâm trạng nôn nóng dù biết rất rõ mình không có gì phải vội. Nhìn ra màn mưa, tôi bỗng nhớ bức tranh “tĩnh” và “động” mỗi ngày của mình cho đến khi bước chân tôi không chờ nữa, mưa đã bắt đầu nhẹ hạt bay bay. Vậy mà, lúc tôi ngồi trên xe buýt về nhà, mưa lại trút ào như đổ xuống nhân gian bao bực tức

Triều cường trên đường Trần Xuân Soạn Q7

giận dữ. Tôi nhìn xuống đường, nước bắt đầu dâng lên cao, làn xe máy chạy qua đùn sóng về hai phía rồi dội lại khiến vài chiếc xe liều xiêu. Đang giờ tan làm, xe máy, xe hơi lộn xộn. May quá, cửa xe buýt đóng kín nên tôi không phải nghe tiếng còi inh ỏi. Tôi nhớ những tấm hình triều cường tôi đã chụp khá nhiều, một con đường bên sông ngập nước, chiếc xe tải ào qua và nước ừa hết vào những ngôi nhà mặt phố. Những đứa trẻ ngồi trên xe máy ôm chặt lưng cha, tạm trú trong vùng bình yên giữa biển nước cuộn cuộn chảy...

Vậy mà, khi tôi về đến nhà thì cơn mưa dứt, chỉ có con đường còn ngập nhưng rồi nước sẽ rút nhanh. Tôi nhìn ra sông, mọi thứ thật bình thản. Vài con chim sẻ chum chum sà xuống tìm những hạt cơm tôi bỏ sáng nay. Ngày sắp hết - tháng Chín, mưa đuổi mùa đi dần về những ngày khô se lạnh, Giáng Sinh, hết năm rồi Tết... Bởi thế nên cảm giác mưa tháng Chín cũng vội.

3

Khi tôi viết những dòng trên thì cơn bão Yagi vẫn còn ở đâu đó xa lắm. Trong những ngày nó tiến dần vào đất liền, những cơn mưa tháng

Chín đến rồi đi như nhiều cơn mưa tháng Chín của hơn nửa thế kỷ trước mà tôi thuộc lòng bài thơ “Thu mệnh mông” của Phạm Khánh Vũ, đăng trên tuần báo Tuổi Ngọc phát hành ở miền Nam trước năm 1975:

Tháng chín mưa dầm trên mái ngói

Người ra đi chia nửa trời sâu

Chẳng lẽ như chim lười biếng hót

Mà người thì thôi đã quên nhau

...

Rồi Yagi ập vào miền Bắc như một trận cuồng phong quét qua, quét ngã mọi thứ và tiếp

Triều cường trên đường Trần Xuân Soạn Q7

theo, mưa do hoàn lưu bão như giáng thêm một cú đánh cực mạnh vào vết thương còn đỏ hồng: sụt đất, sạt lở, lũ quét... Phận người nhỏ bé và bất lực trước cơn thịnh nộ của thiên nhiên. Bao nhiêu mạng người đã trả giá quá đắt cho những hậu quả qua bàn tay can thiệp không hiểu biết và cả lòng tham của con người nửa thế kỷ nay. Người ta lại có dịp nói về những cây lụt năm Giáp Thìn trong quá khứ và hiện tại 1904, 1964, rồi 2024 theo chu kỳ 60 năm ở 3 miền Nam, Trung, Bắc. Không tin cũng phải giật mình!

Nhất thủy, nhị hỏa - không gì nhanh bằng nước để hiểu cơn thịnh nộ của đất trời. Vậy nhưng, cho dù là mưa, là gió bão lũ... thời gian vẫn cứ lừ lừ trôi một cách tưởng là chậm mà hoá nhanh vô cùng. Ông Trời - một nhân vật ảo tồn tại ngàn đời nay trong tâm thức mọi người. Có Trời hay không tùy vào niềm tin, hy vọng và cả thất vọng. Nhưng tôi tin mặt đất sẽ hồi sinh, con người nghiệm được bài học về giá trị cuộc sống, tình thương yêu, sự mất mát... Thời gian luôn là mầu nhiệm kể cả khi người ta đau khổ hay hạnh phúc.

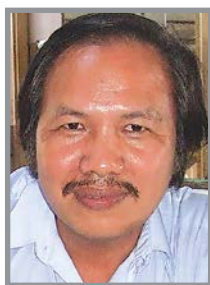
Bài và hình ĐTTT

Thị trường bất động sản VN
liệu sớm được khai thông?

Việt kiều mua nhà đất

Trước khi Luật Đất đai, nhà ở 2024 chính thức có hiệu lực, pháp luật Việt Nam không cho phép Việt kiều hay người nước ngoài được đứng tên sở hữu nhà đất. Quy định này đã dẫn đến trường hợp nhiều Việt kiều, người nước ngoài có nhu cầu buộc phải chuyển tiền nhờ người thân, bạn bè quen biết đang sinh sống ở VN mua nhà đất rồi đứng tên giùm, từ đó đã nảy sinh nhiều cuộc tranh chấp hoặc lừa đảo.

NGUYỄN SINH (bài và hình)
SÀI GÒN - VN

Ai được sở hữu nhà đất tại Việt Nam?

Từ ngày 01/01/2025, Luật Đất đai, nhà ở (LĐĐNƠ) 2024 sẽ chính thức cho phép Việt kiều có quyền sở hữu nhà đất tại VN. Cụ thể, Luật quy định người VN định cư ở nước ngoài là công dân VN (tức người còn giữ quốc tịch VN) được thực hiện đầy đủ các quyền, nghĩa vụ liên quan đến đất đai, nhà ở giống như mọi cá nhân trong nước. Đó là

các quyền được giao đất, cho thuê đất, công nhận quyền sử dụng đất, được cấp giấy chứng nhận, nhận quyền sử dụng đất, thuê lại đất, chuyển đổi, chuyển nhượng, cho thuê, cho thuê lại, thừa kế, tặng cho, thế chấp, góp vốn bằng quyền sử dụng đất đai, nhà ở. Như vậy người VN định cư ở nước ngoài có quốc tịch VN sẽ được trực tiếp mua nhà đất trong nước thay vì bị hạn chế một số quyền như quy định tại LĐĐNƠ năm

2014. LĐĐNƠ 2024 còn đồng nhất cách gọi chung là “cá nhân” cho cả “cá nhân trong nước” và “người gốc VN định cư ở nước ngoài vẫn là công dân VN”. Như vậy, quyền và nghĩa vụ của cá nhân sử dụng đất đai, nhà ở bao gồm cá nhân trong nước và người gốc VN định cư ở nước ngoài là công dân VN là ngang bằng như nhau.

Đáng chú ý, căn cứ “Điều 3 nghị định 95 năm 2024”, phần hướng dẫn cũng nêu rõ các loại

giấy tờ chứng minh cá nhân được phép sở hữu đất đai, nhà ở tại VN gồm công dân VN có thể căn cước, hộ chiếu VN hoặc các giấy tờ khác có giá trị chứng minh quốc tịch VN. Để được sở hữu nhà đất cũng như tiến hành thực hiện các thủ tục sở hữu nhà đất tại VN, người gốc VN định cư ở nước ngoài phải có hộ chiếu nước ngoài hoặc các loại giấy tờ khác có giá trị dùng để di chuyển quốc tế có đóng dấu kiểm chứng nhập cảnh vào VN tại thời điểm ký kết giao dịch về đất đai, nhà ở. Cơ quan cấp giấy tờ xác nhận người gốc VN là Sở tư pháp hoặc cơ quan đại diện ngoại giao VN tại nơi người gốc VN cư trú vào thời điểm nộp hồ sơ hoặc Ủy ban Nhà nước về người VN ở nước ngoài thuộc Bộ Ngoại giao VN.

Tuy nhiên, việc LĐĐNO 2024 sẽ được áp dụng

Sổ hồng, sổ đỏ chứng nhận quyền sở hữu nhà đất

trong thực tế ra sao đang là điều được nhiều kiều bào quan tâm. Vấn đề này cần làm rõ hơn bởi nhiều người gốc VN đang định cư ở nước ngoài khi quay về nước làm ăn rất mong muốn sở hữu đất đai, nhà ở để tiện sinh sống, làm tài sản ... Báo cáo của Chính phủ VN trình bày trước Quốc hội nước này (2023) cho biết, cộng đồng người VN định cư ở nước ngoài hiện có trên 5.3 triệu người

đang sinh sống, làm việc tại hơn 130 quốc gia và vùng lãnh thổ. Tuy vậy lâu nay, nhiều bà con Việt kiều khi muốn mua nhà đất hoặc dùng tiền đầu tư nhà đất trong nước thường phải nhờ người quen ở trong nước đứng tên giùm, chấp nhận rủi ro đôi khi có thể “mất trắng”. Do đó, sự thay đổi về LĐĐNO 2024 phần nào giải quyết được những vướng mắc về pháp lý của các nhóm chủ thể này.

Thị trường nhà đất VN sẽ sớm “khai thông”?

Báo cáo nghiên cứu thị trường của nhà phân phối bất động sản - công ty Dat Xanh Services cho biết: Trung bình hàng năm có khoảng 70 – 80 triệu lượt người tìm kiếm mua nhà đất trong nước, trong đó có khoảng 10-12% lượt tìm kiếm từ nước ngoài. Trong số Việt kiều tìm mua nhà đất trong nước thì lượng khách tìm kiếm từ Hoa Kỳ chiếm 22%, Singapore 11%, Úc 8%, Đức 6.3%, còn lại là các nước khác.

Người đại diện của công ty này nhận xét: “Phần lớn bà con Việt kiều có ý định mua nhà đất tại VN thuộc vào tầm trung nhằm phục vụ nhu cầu ở chứ không nhằm đầu cơ. Riêng những người có nhu cầu đầu tư bất động sản họ thường tìm kiếm những sản phẩm đầu tư dài hạn và tập trung vào các phân khúc có khả năng khai thác cho thuê lại. Trường hợp mua để tích lũy tài sản, họ hay chọn bất động sản ở vùng ven Sài Gòn hoặc các tỉnh, nơi có những vị trí khá đặc địa và đông dân cư do những khu vực này có tiềm năng tăng giá trong tương lai và cũng dễ cho thuê lại. Nhìn chung LĐĐNO 2024 có những quy định

Chọn mua nhà đất thích hợp túi tiền

cởi mở cho phép người VN đang định cư ở nước ngoài được cấp quyền sở hữu nhà đất sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho nhiều bà con bỏ vốn đầu tư hoặc sở hữu nhà đất tại VN”.

Ông Tuấn, chuyên viên Trung tâm nghiên cứu tư vấn đầu tư bất động sản (Sài Gòn) nói: “Hiện nay có nhiều công dân gốc VN định cư ở nước ngoài trở về nước làm ăn, rất mong muốn được sở hữu nhà đất để thuận tiện sinh sống hoặc làm tài sản. Song, tôi cho rằng dòng kiều hối đầu tư vào lĩnh vực này chưa thể tăng nhanh ngay vì các quy định của luật thật ra vẫn cần thêm một thời gian nữa mới có thể đánh giá chính xác. Lý do vì quy định cho người gốc Việt được quyền mua nhà đất trong nước đã được LĐĐN 2024 khẳng định nhưng việc trong thực tế ra sao vẫn cần xem xét kỹ, nhất là các quy định về mặt trình tự, hồ sơ, thủ tục. Chẳng hạn trước đây LĐĐN năm 2014 cũng có quy định cho phép Việt kiều hoặc người nước ngoài mua, sở hữu nhà đất ở các dự án với tỷ lệ 30% tại một tòa nhà chung cư. Vậy mà suốt 10 năm thực thi luật, số bà con Việt kiều hoặc người nước ngoài được đứng tên làm sổ hồng nhà ở, đất ở vẫn là con số rất thấp!”

NS

NGUYỄN THỊ THANH DƯƠNG

gió mùa hè

Mùa hè đến anh sẽ là gió nhé,
Dù phương nào mình cũng sẽ gặp nhau,
Mùa hè thênh thang mây gió đi đâu,
Mây gió ấy chưa bao giờ thất hẹn.

Về trong nắng đỏ rực màu hoa Phượng,
Dịu dàng màu hồng nhạt Mimosa,
Hoa lá xôn xao nghe gió dong đưa,
Gió gọi tình hè xin đừng chậm trễ.

Mùa hè đến anh là tri kỷ nhé,
Tâm hồn anh bao dung nắng ngoài kia,
Em bước vào anh ngọt ngào mùa hè,
Mùa cháy bỏng tình anh bao thi vị.

Là biển xanh, cánh buồm không ngừng nghỉ,
Cứ rong chơi rực rỡ những ngày hè,
Cứ yêu đi đừng hẹn ngày trở về,
Cánh buồm căng gió chân trời góc biển.

Là rừng xanh mùa hè từ tiền kiếp,
Đến kiếp này rừng còn đợi tình nhân,
Đi trong gió em thấy đời mệnh mông,
Gió về rừng có bao giờ khép lại.

Em gặp anh mùa hè vừa thức dậy,
Hoa trái thơm và hương tóc em thơm,
Cơn mưa mùa hè ướt tóc dễ thương,
Bàn tay anh gió về làm khô tóc.

Gió mùa hè theo em tà áo mỏng,
Có câu thơ vừa chợt đến hồn nhiên,
Chân đi dép bước ra vườn cỏ êm,
Nghe chuông gió kể chuyện tình thương nhớ.

Nếu một mai anh không còn là gió,
Muối phương trời gió chẳng của riêng em,
Đã hẹn thề mà tình vẫn vô duyên,

Những mùa hè quen cũng thành xa lạ.

NTTD

Tôm Khô USA! Tôm Khô sạch!!! **Good news! Mua 10 lbs, tặng 1 lb !**

“kỹ thuật” nấu với tôm khô

MY ANN HA : Mẹ em rất thích chú Don, lần nào cũng dặn mua cho chú Don. Mấy năm nay rằng Mẹ yếu nên dặn em ngâm tôm và xay bằng máy xay sinh tố. Em làm biếng không ngâm, bỏ vô xay thì nó lều keng keng như xay cục gạch. Món này nấu canh rau dền rất thơm, nhưng không rõ lần nào em nấu cũng bị mặn, anh Don chỉ em bí quyết đi...

Mở tin nhắn ra thấy “Mẹ em rất thích chú Don...” làm anh giật mình :) Nấu ăn ngon thì không thể “làm biếng” được em gái à. Phải nghe lời Mẹ dặn. Em cần phải ngâm tôm trong nước ấm chừng vài phút, khi xay rất nhẹ nhàng, không kêu “keng keng” nữa, lý do tôm đã sấy rất khô. Chỉ xay vài giây là tôm sẽ tươi thành sợi ngay, nấu gì cũng ngon, nhất là bún riêu.

Anh Don không có bí quyết gì, nhưng em nhớ tôm khô Louisiana là tôm thiên nhiên, thịt sẽ ngọt hơn và có vị mặn của biển, do vậy khi nêm cần giảm muối. Nên nếm thử trước khi thêm các gia vị khác.

HỒNG PHƯƠNG : Hôm Tết cháu mua cho cả nhà, mỗi người 4 lbs tôm khô của chú Don. Nhưng giờ cuối cả nhà đổi ý, rủ nhau về Việt Nam ăn Tết, hôm nay tôm khô vẫn còn, ăn củ kiệu hoài cũng ngán. Chú Don có biết nấu được món gì nữa không?

Không rõ sao dạo này anh Don lên giá, ai cũng hỏi về bí quyết nấu nướng là sao? Tôm khô làm được vô số món chứ đâu phải chỉ trộn củ kiệu đâu hả cháu? Nấu tất cả các loại canh đều ngon, như: rau dền, mồng tơi, khổ qua, bí, mướp v.v... Tuyệt vời nhất là bún riêu, và các món ăn chơi, ngoài ra cháu có thể làm Muối tôm, Tôm khô rim nước mắm, Sa tế tôm khô, Tôm khô kho quẹt, Tôm khô rang muối, Bắp xào tôm khô, Tôm khô xào, Tôm khô sốt cà chua, Bánh quy tôm khô, Cơm ngũ sắc tôm khô, Thịt rim tôm khô, Tôm khô sả ớt, Gỏi rau càng cua tôm khô, Gỏi tôm khô dưa leo, Gỏi xoài tôm khô v.v... và còn nữa mà anh Don chưa biết. Chúc cả nhà ngon miệng!

Quý khách có thể đặt mua tại :

WWW.TOMKHOSACH.COM

Xin gọi anh Don để đặt mua, gửi về
tận nhà hoặc tiệm trên toàn tiểu bang Hoa Kỳ:

318-235-4564

HIỆN CHỈ CÒN 2 LOẠI: VỪA (M) VÀ LỚN (L)

XIN HỎI DON SIZE ĐẶC BIỆT: EXTRA LARGE HAY JUMPO (CHỈ CÒN SỐ LƯỢNG RẤT ÍT)

MADE IN LA, USA

**SỨC KHỎE
LÀ VÀNG!**

TÔM KHÔ SẠCH

TÔM BIỂN LOUISIANA - USA

KHÔNG CHẤT BẢO QUẢN | KHÔNG THUỐC NHUỘM MÀU

**10 LBS
TẶNG 7**

MADE IN USA

**FREE
SHIPPING**

5 lbs trở lên

ORDER

XIN GỌI ANH : ĐƠN

235.4564

BẠN CÓ THỂ ĐẶT MUA TẠI TRANG WEBISTE

WWW.TOMKHOUS.COM

32

là thứ hạng của tiểu bang Texas trong bảng xếp hạng các tiểu bang tốt nhất khi về hưu, theo WalletHub. Theo xếp hạng này, 3 tiểu bang tốt nhất để sinh sống khi về hưu là Florida, Colorado và Virginia, 3 tiểu bang cuối bảng là Kentucky, New Jersey và Mississippi.

10-23

tháng là thời gian giải quyết hồ sơ bảo lãnh vợ hoặc chồng của công dân Mỹ hiện nay. Với phán quyết từ Tối Cao Pháp Viện, các hồ sơ bảo lãnh này không bảo đảm người phối ngẫu sẽ được vào Mỹ mà phụ thuộc vào các cuộc phỏng vấn và quyết định của nhân viên lãnh sự quán và di trú.

1,060

người Việt đã vượt biên lậu vào Anh trong tam cá nguyệt đầu năm nay, lần đầu tiên trở thành nhóm di dân lậu đông nhất tìm cách vào Anh, theo báo cáo mới nhất từ chính phủ Anh.

70

đến 130 ngàn sinh viên du học bậc hậu đại học tại Canada sẽ phải trở về nước vì chính sách di trú mới của Canada. Số lượng sinh viên nước ngoài đến du học bậc hậu đại học rất đồng với mục đích ở lại sau khi tốt nghiệp đã ảnh hưởng nhiều đến cơ hội việc làm cho sinh viên Canada.

23%

số xe đang trả nợ hàng tháng bị ngân hàng kéo xe trong 6 tháng đầu năm, theo Cox Automotive. Xe là phương tiện không thể thiếu trong đời sống dân Mỹ, tuy nhiên giá xe cùng chi phí bảo hiểm, vận hành, bảo trì tăng quá cao đang trở thành một khó khăn rất lớn cho nhiều người.

475.6

tỉ đô la là tổng trị giá hàng hóa được sản xuất và nhập cảng từ Mexico vào Mỹ trong năm qua, bao gồm xe hơi, máy móc thiết bị và hàng gia dụng. Đây là lần đầu tiên Mexico qua mặt Trung Quốc để trở thành quốc gia xuất cảng cao nhất vào Mỹ.

2

người gốc Việt là ứng viên trong cuộc bầu cử liên bang vào tháng 11 tới là Đại Tá Hùng Cao thuộc đảng Cộng Hòa tranh cử vào Thượng Viện Hoa Kỳ và Luật Sư Derek Trần thuộc đảng Dân Chủ tranh cử vào Hạ Viện Hoa Kỳ.

14,100

là số nhân viên của hãng cung cấp dịch vụ internet Frontier, có tổng hành dinh tại Texas, được hãng Verizon thương lượng mua lại với giá 20 tỉ đô la. Frontier có khoảng 2.2 triệu khách hàng sử dụng dịch vụ internet.

1937

là năm ông Sylvan Goldman tại Oklahoma đã sáng chế ra xe đẩy hàng hóa dùng trong các siêu thị thực phẩm hay mua sắm, một phát minh đơn giản nhưng được cho là rất quan trọng trong kỹ nghệ bán lẻ.

Xin Đừng Quên Tôi

“Tù Nhân Lương Tâm” (POC: Prisoner of Conscience), thuật ngữ được Peter Benenson đưa ra vào những năm 1960 để cập đến bất kỳ cá nhân nào bị giam cầm vì niềm tin chính trị, tôn giáo hoặc vì lương tâm, nguồn gốc dân tộc, giới tính, màu da, ngôn ngữ, nguồn gốc quốc gia hoặc xã hội...

Cộng sản Việt Nam đang có hàng trăm tù nhân như thế, họ có thể bị bỏ tù vì bất cứ lý do nào, thậm chí chưa kịp có tên trong định nghĩa của Peter Benenson, như dạy học sinh hát một bài nhạc thể hiện lòng yêu nước trong trường hợp thầy giáo Nguyễn Năng Tĩnh...

Bùi Văn Tiến

Sinh năm 1979
Bị bắt: 9-1-2020
Án tù: 5 năm.

Lê Đình Quang

Sinh năm 1984
Bị bắt: 9-1-2020
Án tù: 5 năm.

Bùi Thị Nối

Sinh năm 1958
Bị bắt: 9-1-2020
Án tù: 6 năm.

Làm màu

Nhà nước CSVN đã làm màu rồi thì không ai dám nhận phần hơn, ngay cả lúc người dân miền Bắc - Việt Nam ngập trong tang thương do bão, lũ lụt... Ví dụ như khi người dân ngoi ngóp thở thì CSVN khoe rằng đưa hai trực thăng đến cứu trợ đồng bào ở vùng bị lũ cô lập, nơi xe không thể tới được.

Tuy nhiên, theo hình ảnh trên truyền thông trong nước đưa tin thì trực thăng chỉ đáp xuống vùng cao ráo, bằng phẳng, việc đưa hàng cứu trợ đến tay người dân vẫn cần xe tải. Mỗi trực thăng chỉ mang được hơn một trăm thùng mì tôm và lương khô, khoảng vài chục thùng nước lọc hoặc áo phao, phao cứu hộ... Lượng hàng cứu trợ của mỗi trực thăng thua xa những xe container tư nhân của người dân từ các tỉnh/thành phố khác đưa tới cứu trợ cho người dân vùng lũ.

Ngoài ra, đi kèm mỗi trực thăng cứu trợ là gần cả trăm lính bảo vệ xung quanh và làm nhiệm vụ bốc xếp, hơn 10 cán bộ đi theo để chụp ảnh tranh công, lấy thành tích... Không thể thiếu số đông phóng viên đi theo tác nghiệp và hàng đồng băng rôn, pano... đã được chuẩn bị sẵn. Đám người này có khi là nguyên nhân khiến nước lũ càng dâng cao thêm vì đa số đều béo tròn.

BÌNH LUẬN PHONG NGUYỄN: Có mấy cái phao, mấy cái áo, ôm mẹ leo lên bay cho lẹ cứu dân, làm thì tệ mà xếp hàng làm màu làm mè tuyên truyền thì không ai bằng.

BÌNH LUẬN QUÁCH THẢO: Mai công bố luôn số tiền chi ra mua đồ cứu trợ là vài chục tỷ, tiền chi cho nhân lực là vài trăm tỷ... sếp ký duyệt cái xoẹt, thế là mấy ông lớn có tiền chia nhau đớp... Còn dân đen với lính tếp thì từ từ đã!

Cảnh các cán bộ truyền tay nhau từng thùng mì gói, từng cái phao từ trực thăng xuống đất
(ẢNH: THANHNIEN.VN)

Làm thiệt...

Thế nào là lương 16 triệu VND, tài sản 16 triệu USD, trách nhiệm 0 đồng:

Bên cạnh những hình ảnh thảm khốc của đồng bào là hình ảnh ông Lê Thanh Hải (giám đốc Sở Văn hóa và Thể thao tỉnh Thừa Thiên Huế) cười tươi rói khi đứng chụp ảnh bên gốc cây bị ngã và nhà cửa xơ xác. Không biết Giám đốc Sở cười tươi vì điều gì, khi xung quanh ông là một đồng đồ nát. Ông Hải cũng là chủ nhân của căn biệt phủ 3 mặt tiền lộng lẫy được xây theo kiểu cung điện Đại Nội Huế thu nhỏ. Tuy đã thanh minh đây là tài sản do bên nhà vợ đứng tên, nhưng ai cũng hiểu đó là mẹo giúp cán bộ CSVN tránh bị kê khai tài sản.

Chối mắt hơn nữa là cái đồng hồ Rolex giá sừng sừng hơn 500 triệu VND của trung tướng Phạm Hồng Chương (Phó Bí thư Đảng ủy, Tư lệnh Quân khu 2, Bộ Quốc phòng CSVN) đang đeo khi đi "chỉ đạo" cứu trợ.

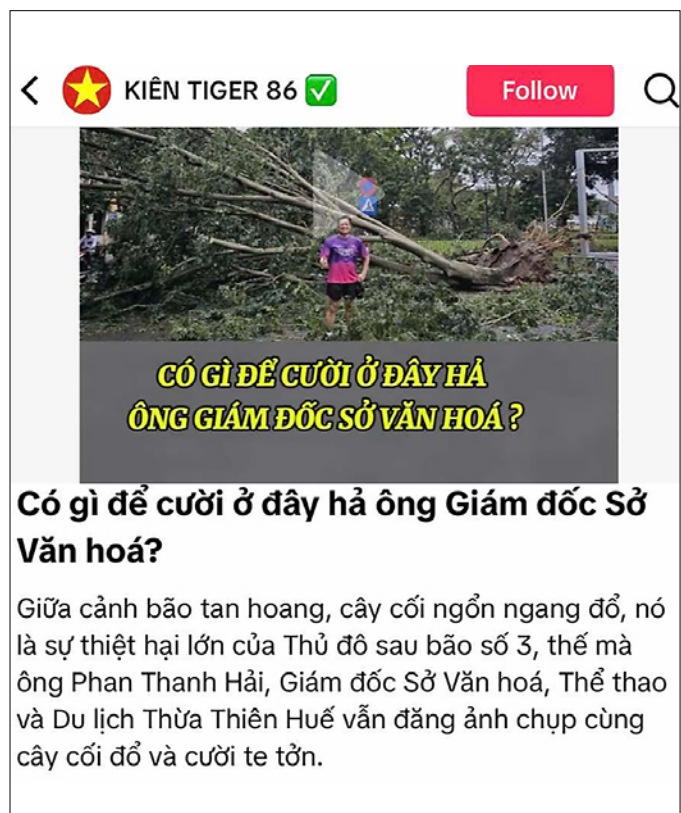
Và, không thể thiếu bài báo đưa tin về lời khẳng định chắc nịch của ông Trịnh Việt Hùng (bí thư Tỉnh ủy Thái Nguyên): "Thông tin người dân lên mạng xã hội cầu cứu do mưa lũ là không chính xác." Được đăng trên những tin/bài về việc người dân ở Thái Nguyên kêu cứu vì nhà ngập, điện cúp, tài sản/gia súc trôi sạch...

BÌNH LUẬN DỤC VŨ: Nhìn khu biệt phủ mô hình thu nhỏ kinh thành Huế của vợ con ông Giám đốc sở Văn Hóa ở Huế, biết CS đem lại giàu sang cho ai và cướp đi văn hóa của ai.

BÌNH LUẬN THE ANH: Các ông ấy lương chưa tới 20 triệu VND/tháng nhưng cho con đi học trường quốc tế, xây nhà biệt phủ, tay đeo Rolex. Tôi lương cỡ đó mỗi tháng tiền góp, tiền ăn, tiền thuê nhà trọ dẫu. Tài thật đấy!

(ẢNH: FACEBOOK)

Nụ cười hài cốt chứ không hài hước (ẢNH: FACEBOOK)

Nói xạo công khai là nghề của "chàng" (ẢNH: DANVIET.VN)

Anh hùng CSVN 2024

Không có ai viết truyện thần thoại hay bằng CSVN, sau 1975 những câu chuyện "dùng tay bịt lỗ thủng máy bay", phi công tắt máy bay "núp vào trong đám mây", tránh được hỏa tiễn tầm nhiệt... hoặc "anh hùng dùng thân mình lấp lỗ châu mai để tạo đường tấn công cho quân Cách mạng", "anh hùng lấy thân mình chèn bánh pháo", "anh hùng tự thiêu trong kho xăng của địch"... nhiều vô kể. Nhưng đó là khi dân VN chìm trong chiến loạn và khổ đau, những câu chuyện đó không ai rảnh phần bác hoặc phân tích, chỉ lạng lẽ khinh bỉ. Còn ngày nay, gần cuối 2024, CSVN vẫn viết truyện thần thoại:

Trước nguy cơ vỡ đê, Thượng úy Vũ Tuấn Lực (Công an xã Trần Phú, huyện Chương Mỹ, Hà Nội) không chút do dự đã dùng thân mình đè lên các bao cát để giữ cho đoạn đê không bị bung ra trước dòng nước chảy xiết. Nhờ vậy mà đê không bị vỡ. Trong lúc nguy cấp đó, vô số hình ảnh về thượng úy Lực được chụp và đăng lên báo trong nước...

BÌNH LUẬN VINCENT PHAM: *Đồng chí nặng 30 tấn nên đã đè các bao cát thành công. Kịp thời ngăn cho nước không tràn làm vỡ đê... Hoan hô các anh.*

BÌNH LUẬN NGUYỄN TRUNG KIẾN: *Lần sau cứ bắn anh vào tâm bão... là bão buộc phải tan.*

Công an thành phố cung cấp (ẢNH: HANOIMOI.VN)

Hành vi nguy hiểm

Ông Hoàng Tùng Thiện (ẢNH: FACEBOOK)

Hãng bảo mật Kaspersky cho biết cứ 5 người Việt Nam thì có 1 người từng bị đe dọa an ninh mạng. Từ tháng 4 đến tháng 6 năm 2024, Kaspersky đã ngăn chặn hơn 4.8 triệu mối đe dọa thông qua các trang web trên máy tính của người tham gia mạng lưới bảo mật Kaspersky. Con số trên đã giảm so với mức 7.7 triệu vào cùng kỳ năm 2023. Số lượng người Việt bị tấn công bởi phần mềm độc hại qua các thiết bị lưu trữ di động như USB và đĩa CD/DVD là gần 22 vụ tấn công tại Việt Nam trong quý II năm 2024.

Ngoài bị đe dọa bởi bọn tội phạm mạng không ngừng rình rập, người dùng internet tại Việt Nam còn bị đe dọa bởi chính quyền CSVN qua các luật lệ về an ninh mạng, ai nói thật về hiện tình đất nước cũng sẽ bị bịt miệng bằng nhiều cách, từ phạt hành chính, cắt đường làm ăn, học hành tới bỏ tù...

Mới đây, Tòa án Nhân dân thành phố Hà Nội đã tuyên ông Hoàng Tùng Thiện (46 tuổi) 6 năm tù với tội danh "tuyên truyền chống nhà nước" theo Điều 117 Bộ luật Hình sự. Ông Thiện bị buộc tội sau khi lập hai trang web được cho là có nội dung ủng hộ chính trị đa nguyên, đa đảng và có ý định thành lập đảng Lạc Hồng để cạnh tranh với Đảng Cộng sản Việt Nam, theo truyền thông nhà nước.

Nói chung, lướt internet tại Việt Nam là một hành vi vô cùng nguy hiểm.

BÌNH LUẬN NAM NGUYỄN: *Không ai đe dọa tôi trên mạng nhiều bằng chính quyền CSVN.*

"Viet Nam zombies"

IShowSpeed - một YouTuber và streamer nổi tiếng với 29.8 triệu người theo dõi trên YouTube đã đến Việt Nam tham dự một sự kiện về Trung Thu. Ngay sau khi hạ cánh tại phi trường Tân Sơn Nhất, đã IShowSpeed bắt đầu livestream hành trình đi chơi tại Sài Gòn, trong đó có đường hoa Nguyễn Huệ. Tại đây, IShowSpeed đã bị hai người đàn ông cho thuê xe điện cân bằng với giá 1,000,000 VND cho vài phút (ban đầu họ hét giá 100 USD - 2,500,000 VND/tiếng), trong khi giá thuê bình thường chỉ từ 30,000 VND đến 50,000 VND/giờ. Toàn bộ hình ảnh được ghi lại trong buổi livestream của IShowSpeed và nhanh chóng lan truyền trên mạng xã hội thế giới, khiến cộng đồng mạng trong nước và nước ngoài đồng loạt bình luận: Viet Nam zombies. Nhiều người còn kể lại những việc không tốt họ từng gặp khi đi du lịch tại Việt Nam.

Thấy không ổn, Công an phường Bến Nghé, Quận 1 bắt hai người đàn ông cho thuê xe cân bằng lên phường, bắt họ nộp phạt 10,000,000 VND với lý do "sử dụng trái phép lòng đường đô thị, hè phố để kinh doanh dịch vụ cho thuê xe điện" và "kinh doanh hàng hóa không rõ nguồn gốc xuất xứ", đem 1,000,000 VND tới tận khách sạn trả cho IShowSpeed và xin lỗi.

Ngoài ra, đích thân ông Lê Trương Hiền Hòa (Phó Giám đốc Sở Du lịch TPHCM) gửi lời xin lỗi tới streamer, điều mà bất kỳ người Việt nào cũng ganh tỵ. Vì xưa chừ, người dân trong nước cứ bị lừa thì

ráng cắn răng mà chịu, ít ai tin sẽ được lấy lại công bằng, bởi chính nhà nước còn lừa họ miết.

BÌNH LUẬN KHIEM NGUYEN: Nếu người bị lừa không phải người nước ngoài nổi tiếng, không phát trực tiếp thì công an VN có giải quyết nhanh vậy không? Tôi hỏi chơi thôi chứ tôi biết câu trả lời.

BÌNH LUẬN ÔTÔ ĐEN: Nghĩ tới cảnh hai ông nội này được Mặt Trận Tổ Quốc CSVN thu nạp để cho đi kêu gọi cứu trợ bà con vùng bão lụt thì đã lắm!

(ẢNH: PLO.VN)

Tham nhũng

Mới 8 tháng đầu năm năm 2024, Bộ Công An CSVN đã khởi tố 722 vụ án tham nhũng mới. Trong đó có 1,571 bị cáo được mời ra tòa, thu hồi, kê biên 1,535 tỷ VND, 534 cây vàng SJC, 1,444 sổ đỏ, 45,303m² đất, hơn 2.6 triệu USD, 97 miếng kim loại màu vàng, 9 bất động sản, nhiều xe sang...

Chỉ có quan chức CSVN đã chết mới không tham nhũng nữa
(ẢNH: VOV.VN)

Đây là con số tượng trưng vì khi ra tòa không có bị cáo nào khai thiết là mình đã nhận hối lộ bao nhiêu, đã tham nhũng hết bao nhiêu. Chủ nhiệm Ủy ban Tư pháp CSVN - Lê Thị Nga cũng khẳng định rằng rất ít vụ án tham nhũng được ra ánh sáng qua tự kiểm tra nội bộ, tất cả đều bị bóc mẽ khi có các đại án liên quan. Các sai phạm lớn thường gặp ở một số lĩnh vực như: quy hoạch, xây dựng, năng lượng, đấu thầu, quản lý tài sản công, quản lý, sử dụng đất đai, khai thác tài nguyên, khoáng sản...

Và các lĩnh vực khác, Ủy ban tư pháp CSVN nói thiếu.

BÌNH LUẬN TUAN NGO: Nếu bọn bỏ dỏ hãnh diện chính quyền CSVN của chúng thu hồi, kê biên được 1,535 tỷ VND tiền tham nhũng, chúng nên kêu gọi chính quyền CSVN phải làm rõ về Quỹ vaccine COVID-19, lên tới 10,800 tỷ VND.

BÌNH LUẬN DAVID NGUYEN: Đây là con số nói xuống 1/100 để giảm án rồi, còn nói thật thì 2 bên cùng không có lợi.

Ma Văn Pá

TƯỜNG NĂNG TIẾN

Một tuần sau, sau khi dư luận nổi sóng về phát biểu của thiếu niên Chu Ngọc Quang Vinh (“tôi coi đảng như một thế lực xấu chỉ biết lừa gạt dân”) tạm lắng – hôm 7 tháng 9 vừa qua – nhà văn Phạm Đình Trọng kết luận: “Sự việc cho thấy người dân, nhất là thế hệ trẻ đã có nhận thức sâu sắc về pháp luật, có ý thức về sự có mặt của cá nhân trong cuộc đời, trong xã hội”.

Khẳng định thượng dẫn về “nhận thức sâu sắc của thế hệ trẻ” khiến tôi nhớ đến tình cảnh của một bạn trẻ khác, Ma Văn Pá (MVP)

quê ở Hà Giang. Cách đây hơn 10 năm – vào hôm 9 tháng 10 năm 2013 – thanh niên này cùng với hàng trăm người dân bản địa khác (từ Tây Bắc) đã lặn lội xuống miền xuôi, đến tận vườn hoa Mai Xuân Thưởng để đòi công lý.

FB Trần Thị Cẩm Thanh cho biết: “Người H Mông yêu cầu chính quyền phải điều tra sự thật và truy tố những cán bộ làm sai pháp luật, bồi thường thiệt hại, trả lại những đồ tang lễ, không được phá nhà bảo quản đồ tang lễ để họ trở về với cuộc sống bình an và văn minh ... Người H Mông không chấp nhận chính

quyền và công an mang dùi cui điện và còng số 8 đến đàn áp, phá nhà tang lễ và đánh đập người dân, nhiều người bị bắt mang đi”.

Sau nhiều ngày sống trong cảnh màn trời chiếu đất, giữa lòng Thủ Đô Của Lương Tâm Nhân Loại, MVP tuyên bố: “Chính quyền từ trung ương đến địa phương đều cùng một giuộc ... chỉ nói vu vơ ngoài pháp luật ... không giải quyết gì, tôi đến chỗ Hà Nội này tôi mới biết được rằng có rất nhiều người dân oan như chúng tôi cũng đang phải gánh chịu những hậu quả mà đảng và nhà nước đã gây cho mọi dân tộc”.

Sau đó không lâu, Việt Báo (phát hành từ California) ái ngại loan tin:

“Ông Pá bị cảnh sát giao thông bắt khi đi trên một chiếc xe khách đang chạy gần đến thành phố Hà Giang ... Nhưng thay vì đưa ông về trụ sở cảnh sát giao thông để kiểm tra giấy tờ, công an đã đưa ông thẳng vào Công an thành phố Hà Giang để cho những người tự xưng là người của

"Một xã hội càng rời xa sự thật nó càng căm ghét những ai nói ra sự thật". G. Orwell

Ma Văn Pá và đồng bào H'mong đến Hà Nội để kêu cứu. Ảnh: FB Trần Thị Cẩm Thanh

Bộ Công An với tên là Hùng, Thiết và Ngọc thẩm vấn ...

Công an Thiết là kẻ tra tấn và dọa giết ông Pá nhiều nhất khi hắn bắt ông ký vào các biên bản và giấy tờ. Để phản đối hành vi tra khảo ông Pá đã hai lần lao mình vào cửa sổ để nhảy lầu và một lần húc đầu vào tường để tự hủy mình nhưng bất thành”.

Rồi sao nữa?

Không biết!

Không ai biết và cũng chẳng ai quan tâm đến số phận của một thanh niên ở tận miền ngược như MVP cả. Sự việc chỉ được ghi nhận bằng một câu chữ ngắn ngủi trong Báo Cáo Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế Năm 2015: “Hồi tháng 8,

cảnh sát và các cán bộ Công an tỉnh Hà Giang đã bắt giữ và thẩm vấn tín đồ Đạo Dương Văn Minh là Ma Văn Pá sau khi anh ta gặp các quan chức của Hoa Kỳ”.

Chấm hết!

Tôi cũng sinh trưởng ở miền núi và ý thức được rất rõ thân phận hẩm hiu của tất cả những sắc dân bản địa nên cũng không dám có ý kiến hay đòi hỏi gì hơn. Tuy thế, đôi lúc, nghĩ đến tình cảnh của MVP mà không khỏi xót lòng.

10 năm qua, thỉnh thoảng, tôi vẫn ghé thăm vài cộng đồng người H'mong đang bị nạn ở Bangkok, và luôn cố dò tìm tin tức về MVP nhưng không nhận được một thông tin nào cả.

Liệu em có còn sống không? Nếu còn, em sống ở đâu và sống ra sao? Làm sao có thể yên thân với lực lượng công an, sau khi em đã thản nhiên nói lên một sự thật trần trụi về chế độ toàn trị hiện hành:

“Chính quyền từ trung ương đến địa phương đều cùng một giuộc... chỉ nói vu vơ ngoài pháp luật ... không giải quyết gì, tôi đến chỗ Hà Nội này tôi mới biết được rằng có rất nhiều người dân oan như chúng tôi cũng đang phải gánh chịu những hậu quả mà đảng và nhà nước đã gây cho mọi dân tộc”.

Chu Ngọc Quang Vinh cũng đã viết một câu tương tự (“tôi coi đảng như một thể lực xấu chỉ

biết lừa gạt dân”) và đã làm công luận dậy sóng, với tuyệt đại đa số ý kiến bênh vực quan điểm thẳng thắn của em. Xin chỉ ghi lại dăm ba (theo thứ tự alpha) vì nhiều quá:

- HUỖNH NGỌC CHÊNH: “Cả hệ thống chính trị ra tay vì phát ngôn chân thật của một học sinh.”

- SONG CHI: “Nước người ta càng ngày càng đi tới cấp độ văn minh, tiến bộ cao hơn, còn mình thì cứ càng ngày càng lùi về thuở mù quáng, mông muội, dã man...”

- MANH DANG: “Cháu phát biểu vào ngày 2/9, có khác gì Bản Tuyên Ngôn của thế hệ trẻ? Cảm ơn cháu, Chu Ngọc Quang Vinh”.

- **CHU VINH HẢI:** “Dù thế nào thì việc một đám đông những người lớn tuổi trong đó có cả những người có vẻ có học hùnh hổ bắt nạt, chửi rủa một cậu bé mười bảy tuổi chỉ vì cậu ấy dám nói ra những suy nghĩ của cá nhân mình vẫn là một việc làm rất đáng xấu hổ”.

- **PHAN THÚY HÀ:** “Tại sao mình cảm xúc mạnh với chuyện của cháu bé? Bởi vì, mình đã nghĩ về cái ngày này rất nhiều, mình rất lo, biết là sẽ có lúc xảy ra, và đã xảy ra. Đó là thế hệ các con của chúng ta. Các con đặt chúng ta vào một ca rất khó. Lương tâm làm cha mẹ không thể im lặng. Chúng ta không lẩn tránh được mãi một sự

trả lời”.

- **HONG THAI HOANG:** “Cái tên Chu Ngọc Quang Vinh, mãi quang vinh như tên của con vậy”.

- **HOÀNG DẠ LAN:** “Cách xử lý em Vinh phơi bày bản chất tuyên truyền của hệ thống giáo dục và nỗi lo sợ của chính quyền trước tự do tư tưởng và ý kiến phản biện của người trẻ”.

- **VŨ QUỐC NGŨ:** “Bịt miệng dân thì xã hội chỉ còn những zombie thôi”.

- **NGUYỄN THỊ SEN:** “Chu Ngọc Quang Vinh bị đầu tố vì dám nói thật”.

- **TRINH KIM TIẾN:** “Ủa thằng nhỏ nói có gì sai hả? Luật nào cho phép

công an mời thằng bé lên làm việc? Đàng là đảng mà Tổ quốc là Tổ quốc, mắc gì yêu Tổ quốc phải biết ơn đảng”?

- **NGUYỄN TỐNG:** “Chỉ 1 câu nói của bé con 17 tuổi mà lên đồng tập thể vậy thì có phải là có tật giật mình không nhỉ? Hay sắp sập thật”?!

- **DOANH NHÂN PHAN CHÂU THÀNH** còn có đề nghị vô cùng hào sảng: “Em Quang Vinh ở Yên Bái nếu muốn làm việc trong một môi trường ở nước ngoài, cạnh tranh công bằng, sòng phẳng với dân Tây thì chỗ mình lúc nào cũng có vị trí xứng đáng cho những người như em.

Ngay cả bây giờ, khi không có bằng cấp cũng chẳng có ý nghĩa gì,

mình chưa bao giờ hỏi bằng cấp, chứng chỉ của bất kỳ ai khi tuyển dụng, vì cũng không quan tâm đến. Đủ can đảm để nói thẳng, nói thật, đó là ‘bằng cấp’ đỉnh cao rồi”.

Giá- mà mọi người cũng quan tâm đến em MVP y như vậy nhỉ? Được thế thì thân phận của cá nhân em, cũng như vận mệnh của cả dân tộc này – chắc chắn – sẽ đỡ thảm thương và đen tối hơn hiện cảnh. Phân biệt đối xử sắc tộc, vùng miền... không bao giờ mang lại được ơn ích gì cho bất cứ ai, và luôn luôn làm cho dân tộc Việt suy yếu, trong khi họ đang cần sức mạnh để đối phó với cả hai thứ giặc: ngoại xâm và nội xâm!

K'TIEN

SỨC KHỎE LÀ VÀNG!

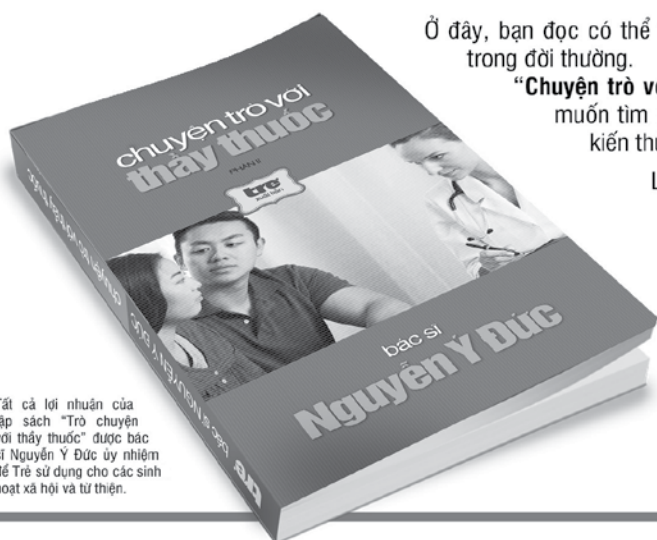
CHUYỆN TRÒ VỚI THẦY THUỐC (TẬP 1 & 2)

Trẻ xin hân hạnh giới thiệu “Chuyện trò với thầy thuốc” Tập 1 & 2 vừa mới phát hành.

Ở đây, bạn đọc có thể tìm thấy những kiến thức đa dạng trong đời sống, rất thiết thực trong đời thường.

“Chuyện trò với thầy thuốc” tập 1 & 2 sẽ là một cẩm nang quý báu cho bạn muốn tìm những câu giải đáp y khoa thiết thực trong đời sống và bổ sung kiến thức về sức khỏe.

Là món quà tặng vô giá đến những thân nhân cao tuổi.

Tất cả lời nhuận của tập sách “Trò chuyện với thầy thuốc” được bác sĩ Nguyễn Ý Đức ủy nhiệm để Trẻ sử dụng cho các sinh hoạt xã hội và từ thiện.

MUA SÁCH XIN LIÊN LẠC

TEL: 972.675.4383 | EMAIL: INFO@TRENWES.NET

MUA TẠI TÒA SOẠN: 3202 N. SHILOH RD., GARLAND, TX 75044

GỬI VỀ NHÀ: GIÁ \$ 15 (CỘNG CƯỚC PHÓ)

MUA QUA AMAZON.COM VỚI GIÁ \$20/CUỐN

TPB NGUYỄN VĂN QUAN

Sinh năm 1956.

Số quân 76/129.212. Hạ sĩ.

ĐƠN VỊ: Đại đội 1, TĐ 2/57, SD 3/BB. Bị thương cụt 2 đùi, mù mắt phải ngày 25/3/1975 tại Đại Lộc Quảng Nam.

HOÀN CẢNH: bán vé số, vợ trước đây làm thuê mướn, nay bị bệnh tim không còn khả năng lao động, cuộc sống rất khó khăn.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc về ông Nguyễn Văn Quan

ĐỊA CHỈ: Nhà trọ: **158/13 Phạm Văn Chiêu, tổ 35, khu phố 5, phường 9 quận Gò Vấp, Saigon.**

ĐIỆN THOẠI: **0933 733 569**

TPB TRẦN VĂN ĐỊNH

Sinh năm 1953.

Số quân 73/124.814. Binh 2.

ĐƠN VỊ: Tiểu đoàn 73 Quân Y. Bị thương cụt chân trái, gãy chân phải ngày 19/5/1972 tại Bình Chánh, Gia Định.

HOÀN CẢNH: Bị ung thư thanh quản, vợ chết sống với con gái làm công nhân. Hoàn cảnh rất khó khăn.

Mọi sự giúp đỡ xin liên lạc về ông Trần Văn Định

ĐỊA CHỈ: **91/3B Đường 626, ấp Mũi Cồn Đại, xã Phước Hiệp, huyện Củ Chi, Saigon.**

ĐIỆN THOẠI: **039 417 0925**

Xin cảm ơn quý ân nhân

BẢN VIẾT TẮT CÁC CHỮ DÙNG TRONG QUÂN ĐỘI

Trong hồ sơ thương binh đăng trên báo Trẻ, chúng tôi thường viết tắt các danh từ thường được dùng trong Quân Đội, chúng tôi xin có bản chú thích như sau:

- TPB: Thương Phế Binh	- ND: Nhảy Dù	- CK: Chi Khu
- SQ: Số quân	- TQLC: Thủy Quân Lục Chiến	- TR.Đ: Trung Đội
- QP: Quã phụ	- PB: Pháo binh...	- ĐĐ: Đại Đội
- ĐPQ: Địa Phương Quân	- TĐT: Trung Đội Trưởng	- TĐ: Tiểu Đoàn
- NQ: Nghĩa Quân	Tiểu Đoàn Trưởng	- SD: Sư Đoàn
- CLQ: Chủ Lực quân	- ĐĐT: Đại Đội Trưởng	- SD23BB: Sư Đoàn 23 Bộ Binh
- BDQ: Biệt Động Quân	- TK: Tiểu Khu	- QYV: Quân Y Viện.
		- V.I, II, III...CT: Vùng I... Chiến thuật.

Quy định về số quân

NQ: Số quân của Nghĩa Quân chỉ có 6 số, không có hai số đầu.

ĐPQ: Số quân Địa Phương Quân, lấy năm sinh làm hai số đầu.

CLQ: Số quân của Chủ lực Quân, lấy năm sinh +20= hai số đầu (Ví dụ sinh năm 1940, số quân là 60/000).

khi cần....

các loại dịch vụ

share phòng

bán nhà

sang tiệm

v.v.....

địa chỉ bạn có thể tin cậy

<https://baotreaoovat.com>

trọng dụng

Trong khi tất cả các học sinh du học đều muốn ở lại nước ngoài sau khi tốt nghiệp, có một học sinh nhất định trở về Việt Nam. Cô bé trả lời phỏng vấn một đài hải ngoại:

- Cháu nhất định sẽ về nước làm việc ạ.
- Có sự phân biệt đối xử nào với người tốt nghiệp ở nước ngoài trở về nước không?
- Không ạ. Mọi người rất tôn trọng và tìm mọi cách giúp đỡ cháu vào vị trí tốt nhất...
- Ai là người khuyên cháu nên về Việt Nam cống hiến?
- Bố cháu.
- Ông ấy làm gì ở Việt Nam?
- Tổng bí thư ạ.

TRẦN THỊ MINH PHỤNG (Cửa Ô, gỏi)

BẢO HUÂN

Lý do

Jim đi chơi nhà bạn Pat về. Mẹ hỏi:

- Ở đó vui không con?
- Dạ vui, mẹ. Nhưng trước bữa ăn nào họ cũng cầu nguyện đó mẹ. Con đoán chắc tại mẹ của Pat nấu ăn không mấy khi ngon.

THÚY NGUYỄN NGUYỄN (email)

BẢO HUÂN

Giải quyết

Hai bà trò chuyện. Một bà than:

- Con chó nhà tôi cứ thấy ai chạy xe đạp ngang qua là rượt theo?
- Chúa ôi! Rồi chị làm sao?
- Tôi không cho nó đi xe đạp nữa.

NANNY (sưu tầm Waco, TX)

BẢO HUÂN